T.C.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ

TÜRK TARİHİ ANABİLİM DALI

YENİÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

38 NUMARALI ATİK ŞİKÂYET DEFTERİ (1114-1115 / 1703)

(İNCELEME-METİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ŞEYMA ÇİL

İSTANBUL 2018

T.C.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ

TÜRK TARİHİ ANABİLİM DALI

YENİÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

38 NUMARALI ATİK ŞİKÂYET DEFTERİ (1114-1115 / 1703)

(İNCELEME-METİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ŞEYMA ÇİL

TEZ DANIŞMANI: DOÇ. DR. MURAT ULUSKAN

İSTANBUL 2018

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek lisans öğrencisi Şeyma ÇİL'in "38 Numaralı Atik Şikâyet Defteri (1114-1115 /1703) (İnceleme-Metin)" konulu tez çalışması jürimiz tarafından Türk Tarihi Anabilim Dalı, Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı yüksek lisans tezi olarak oy birliği / ~~oy çokluğu~~ ile başarılı bulunmuştur.

		İmza
Tez Danışmanı Üniversitesi	: Doç. Dr. Murat ULUSKAN Marmara Üniversitesi	.....
Üye Üniversitesi	: Prof. Dr. Ahmet ŞİMŞİRGİL Marmara Üniversitesi	.....
Üye Üniversitesi	: Dr. Öğr. Üyesi Ekrem TAK İstanbul Medeniyet Üniversitesi	.....

ONAY

Yukarıdaki jüri kararı Enstitü Yönetim Kurulu'nun 25/06/ 2018 tarih ve 2018/12-07 sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Okan YEŞİLOT
Müdür

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER I
ÖNSÖZ II
ÖZET III
ABSTRACT VI
KISALTMALAR V
1. GİRİŞ 1
2. İNCELEME 6
2.1. 38 Numaralı Atik Şikâyet Defteri 6
2.2. Defterin Tutulduğu Dönem 8
2.3. Hükümlerin Muhtevası 15
2.3.1. İdareciler 15
2.3.2. Ahali Arasındaki Anlaşmazlıklar 16
2.3.3. Timar 17
2.3.4. Miras Problemleri 18
2.3.5. Alacak-Verecek Meseleleri. 19
2.3.6. Eşkıyalık Faaliyetleri 20
2.3.7. Vakıflar 21
2.3.8. Vergi 21
2.3.9. Diğer Konular 22
3. SONUÇ 26
KAYNAKÇA 27
HÜKÜM ÖZETLERİ 28
METİN 95
EKLER 270

ÖN SÖZ

Osmanlı Devleti'nde devlet işlerinin görüşülüp karara bağlandığı yer olan, merkez teşkilatının en önemli organı Dîvân-ı Hümâyûn'da siyasî, malî, askerî, idarî, örfî ve şer'î her türlü konular müzakere edilirdi. Dîvân toplantılarında müzakere edilip karara bağlanan konular padişahın onayından geçtikten sonra hüküm olarak Mühimme defterlerine kaydedilirdi. Bürokrasinin gelişimiyle birlikte 17. yüzyılın ortalarından itibaren Mühimme defterlerinin yanı sıra Şikâyet defterleri de ortaya çıkmıştır. Bu defterler özellikle adlî, idarî ve sosyal olmak üzere çok farklı konularda şikâyetleri içermekte, toplumun içinde bulunduğu sosyal durum hakkında son derece önemli bilgiler sunmaktadır. Şikâyet defterleri, halkın çeşitli konulardaki şikâyetlerini ve bu şikâyetlerin ne şekilde çözüme kavuşturulduğu bilgilerini de içermesinden dolayı hukuk tarihi açısından da oldukça önemli kaynaklardır.

Bu tez çalışmasında, Osmanlı Tarihi, sosyal tarih ve hukuk tarihi araştırmaları için önemli bir kaynak olan, Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde mevcut Şikâyet Defterleri serisinden "38 Numaralı Atik Şikâyet Defteri" incelenmiştir. Amacımız, bu alanlardaki çalışmalara bir nebze katkıda bulunabilmektir.

Bu çalışma süresince gösterdiği güler yüz ve sabırla tavsiyelerini eksik etmeyip yol gösteren danışman hocam Doç. Dr. Murat Uluskan'a ve her daim yanımda olan aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Şeyma Çil

İstanbul 2018

ÖZET

Osmanlı Devleti'nde 17. yüzyıldan itibaren Mühimme defterleri içerisinden ayrılarak ortaya çıkan Şikâyet defterleri, halkın yaşadığı her türlü problem ve şikâyetin yanı sıra bu şikâyetlere getirilen hukukî çözümleri de içermesi sebebiyle toplumun sosyal ve ekonomik durumu ve devletin adalet mekanizması hakkında değerli bilgiler sunmaktadır. Bu tez çalışmasında, H.1114-1115 / M.1703 tarihine ait 38 Numaralı Atik Şikâyet Defteri'nin inceleme ve transkripsiyonu yapılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen bilgiler değerlendirildiğinde, bu dönemde yaşanan siyasî, askerî ve ekonomik olayların toplum yaşantısını çoğunlukla olumsuz olarak etkilediği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Şikâyet, Ahkâm, Mühimme, Arzuhal, Osmanlı, II. Mustafa

ABSTRACT

In the Ottoman State, since the 17th century, the complaint books emerging from Mühimme Books provide valuable information about the social and economic situation of the society and the justice mechanism of the state as it contains all kinds of problems and complaints that the people have experienced as well as legal solitions to these complaints. In this work of thesis, the examination and transcription of old complaint book number 38 which belongs to H. 1114-1115 / G. 1703 were made When the information concluded from the thesis study is evaluated, it is seen that the political, military and the economic issues taken place in that period effected puplic life mostly in a negative way.

Key Words: Complaint, Judgements, Muhimme, Petition, Ottoman, II. Mustafa

KISALTMALAR

a.g.e.	Adı geçen eser
a.g.m.	Adı geçen makale
a.g. mad.	Adı geçen madde
B	Receb
bk.	Bakınız
Ca	Cemâziyelevvel
C	Cemâziyelâhir
C.	Cilt
DİA	Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
Evâ'il	Ayın ilk ve 10. günleri arası
Evâsıt	Ayın 11. ile 20. günleri arası
Evâhir	Ayın 21. ile 30. günleri arası
Gurre	Ayın ilk günü
h.	Hüküm
H.	Hicrî
haz.	Hazırlayan
İA	Millî Eğitim Bakanlığı İslâm Aniklopedisi
L	Şevval
M	Muharrem
N	Ramazan
Ra	Rebî'ülevvel
R	Rebî'ülâhir
S	Safer
S.	Sayı
s.	Sayfa
Ş	Şa'bân
TALİD	Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi
vd.	Ve diğerleri
vs.	Ve sair
yay.	Yayınları
Za	Zilka'de
Z	Zilhicce

1. GİRİŞ

Osmanlı Devletin'de yönetim merkezinin en önemli karar organı olan Dîvân-ı hümâyûn toplantıları ve faaliyetleri klasik dönemde oldukça önemli olup birinci ve ikinci derecedeki siyasî, idarî, askerî, örfî, şer'î, adlî ve malî işler, şikâyet ve davalar burada görüşülüp ilgili kişiler tarafından tetkik edildikten sonra bir karara bağlanırdı.

Dîvân, hangi din ve millete mensup olursa olsun, hangi sınıf ve tabakadan bulunursa bulunsun kadın erkek herkese açıktı. İdarî, siyasî ve örfî işler re'sen ve diğerleri bir lüzum veya müracaat üzerine veya itiraza bağlı olarak temyiz suretiyle tetkik edilirdi. Memleketin herhangi bir yerinde haksızlığa uğrayan, zulum gören veya mahallî kadılarca haklarında yanlış hüküm verilmiş olanlar, valilerden, askerî sınıflardan şikâyeti bulunanlar, vakıf mütevellilerinin haksız muamelelerine uğrayanlar ve sair davacılar için dîvân kapısı açıktı. Dîvânda bitmeyen veya padişaha arza muhtaç olmayan gerek resmî gerekse hususî işler padişahın mutlak vekili olan veziriazamın ikindi dîvânında yani kendi sarayında gördüğü dîvânda müzakere edilirdi.

Dîvân-ı hümayûnda halledilen muhtelif işler hakkında bir hayli defter tutulmakta idi. Bu defterlerden en önemlisi Mühimme defterleridir. Dîvân-ı hümayûnun düzenli olarak toplandığı zamanlarda görüşülüp sonuçlandırılan siyasî, içtimaî, malî, örfî, idarî kararların kaydedildiği deftere *Mühimme defteri* denilirdi. Dîvânda zabıt tutma usulü olmayıp görüşülen konuların sonucu yani karar sureti dîvân kâtipleri tarafından kaleme alınırdı. Bu karar suretini reisülküttap gözden geçirip tashih eder, daha sonra icap eden mahalle ferman yazılır ve son olarak da fermanın tuğrası nişancı tarafından çekilirdi. Mühimme defterlerinin hangi tarihten itibaren tutulduğu bilinmemekle beraber en eski mühimme kayıtları 16. yüzyılın ikinci yarısına ait olup Fatih devrinden itibaren tutulmuş oldukları kuvvetli ihtimal dâhilindedir.[1]

Dîvânda alınan kararların tutulduğu defterin "Mühimme Defteri" olarak adlandırılıp genelleşmesi XVII. yüzyılın sonlarından itibaren olmuştur. Daha önce dîvân kayıtlarının yer aldığı defterlere "mîrî ahkâm defterleri" veya "ahkâm-ı mîrî" denmekteydi. Dîvân'ın devlet işleriyle ilgili meseleleri re'sen görüşmesi yani hükümet fonksiyonunu icra etmesinden başka yüksek mahkeme olarak da vazife görmesinden dolayı ilk devir mühimmelerinde her iki mahiyetteki hükümlere de rastlanır. Bu

[1] İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, Ankara 1948, s.13, 79.

hükümler Avrupa ortalarından İran'a, Kırım'dan Kuzey Afrika'ya ve Arabistan'a kadar uzanan sınırlar içindeki Osmanlı Devleti'nin merkez ve taşra teşkilâtının idarî yapısı ve çalışma şekilleri, devlet-tebaa ve devlet-esnaf münasebetleri, imar, iskân ve iktisat siyasetleri, iç siyaset, isyanlar ve bastırılma şekilleri, askerî tarih, strateji, dış siyaset ve yabancı devletlerle olan ilişkileriyle ilgilidir.[2]

Osmanlı arşivinin en önemli defter serilerini oluşturan Mühimme defterlerinde, devletin iç ve dış meselelerine ait siyasî, askerî, malî ve sosyal önemi haiz çok farklı konularda hükümler bulmak mümkündür. Özellikle şehir tarihlerinin aydınlatılmasında bu defterlerin önemi büyüktür. Geniş bir coğrafyaya sahip devletin taşra ile olan münasebetlerinde sivil ve askerî kesimin çeşitli konularla ilgili başvurularının dîvânda sonuçlandırılması ve bunun sonucunda beylerbeyi, sancakbeyi, kadı gibi taşra idarecilerine gönderilen hükümlerin Mühimme defterlerine kaydedilmesi, Osmanlı şehirleriyle alakalı oldukça kıymetli verilerin bir araya gelmesini sağlamıştır

Mühimmeler birkaç çeşittir. Biri, alelade tutulan mühimme olup açık olarak dîvân görüşmelerini içerirdi. Muharebe zamanında lazım olan bütün defterler sadrazam ve serdar-ı ekrem ile beraber sefere gönderildiğinden, seferdeki müzakerelere ait tutulan defterlere de *Ordu Mühimmesi* denilirdi. Sadrazamın seferde bulunmasından dolayı devletin merkezinde Rikâb-ı hümayûn kaymakamı tarafından toplanan dîvânda tutulan defterlere ise *Rikâb Mühimmesi* adı verilmiştir.[3]

Mühimme defterleri, genellikle hangi sadrazam ve reisülküttâb devrinde kaleme alınmışlarsa bunu belirten bir başlıkla başlardı. Bu makamlarda bir değişiklik söz konusu olduğunda yeni bir başlık atılırdı. Reisülküttâblığın Hâriciye Nâzırlığına dönüşmesinden sonra ise bu başlıklarda Reisülküttâb yerine Hâriciye nâzırının ismi belirtilmiştir. 17. yüzyıl ortalarına kadar hükümler, kararlaştırıldıkları dîvân toplantısının tarihine ait başlık altında kaydedilirdi. Önce Arapça olarak toplantının haftanın hangi günü yapıldığı ve onun hemen altında da gün, ay ve yıl yazılırdı. 1646 yılından itibaren "başlık tarih" uygulamasıyla birlikte bazı hükümlerin altına da tarih atılmaya başlanmış, daha sonra bu usul tamamen terkedilerek her hükmün altına ayın onar günlük devreleriyle (evâ'il, evâsıt, evâhir) ay ve yıl yazılmıştır.[4]

[2] Mübahat Kütükoğlu, "Mühimme Defteri", *DİA*, C.XXXI, s.520-521
[3] Uzunçarşılı, *a.g.e*, s.82
[4] Mübahat S. Kütükoğlu, "Mühimme Defterlerindeki Muâmele Kayıtları Üzerine", *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri, 30 Nisan-2 Mayıs 1986, Bildiriler,* İstanbul 1988, s. 98-102.

17. yüzyıl ortalarında Mühimme defterlerinden şikâyetlerle ilgili konular ayrılarak yeni bir defter türü ihdas edilmiş ve 1059/1649'dan itibaren Şikâyet defterleri tutulmaya başlanmıştır.[5] Arazi, sınır, su, mera, yaylak ve kışlak ihtilâfları, alacak verecek gibi her türlü şahsî davalar, mülkî ve askerî âmir ve memurlardan gelen şikâyetlerle ilgili olarak çıkan fermanlar mühimme defterlerinden ayrılarak Şikâyet defterlerine kaydedilmeye başlanmış ve bu durum 1742 yılına kadar devam etmiştir. Bu tarihte, devletin idarî taksimatına göre her eyalet için "Ahkâm-ı Şikâyet" adıyla ayrı bir defter serisi daha tutulmaya başlandığından önceki defterlere *"Atik Şikâyet Defterleri"* adı verilmiştir.[6] Vilayet Şikâyet Ahkâmının ortaya çıkışıyla şikâyet kayıtlarının toplanması belirli bir standarda kavuşmuştur. Fakat Mühimme defterlerindeki ayrımın bilhassa 17. yüzyılın son çeyreğinden itibaren kesin çizgilerle ve bürokraside adı konularak yapıldığında şüphe yoktur. 1699'dan itibaren Mühimme defterlerindeki nâme ve mektuplar için ayrı bir defter grubu tanzim edilerek *Nâme-i Humâyûn Defterleri* oluşturulmuştur.[7]

Mühimme defterleri koleksiyonu Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde bulunmakla beraber günümüze ulaşabilen en eski tarihli iki mühimme defteri Topkapı Sarayı'ndadır.[8] Asıl Mühimme defteri koleksiyonu ise Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde yer almaktadır. Buradaki defterler tek bir seri içinde toplanmış olmayıp ana seriyi Dîvân-ı Hümâyun Defterleri Kataloğu'nda kayıtlı 961-1323/1553-1905 tarihleri arasındaki 267 adet Mühimme defteri oluşturmaktadır. Ancak bunların içinde klasik mühimme formunda olmayıp yanlış tasnifleme sonucunda bu koleksiyona karışmış defterler de bulunmaktadır. Örneğin 1 ve 2 numaralı defterler tahvil ve ruus defterleridir. O yüzden de Başbakanlık Osmanlı Arşivi'ndeki ilk Mühimme defterinin 966-968/1558-1560 tarihli 3 numaralı defter olduğu görülmektedir.[9]

Şikâyet defterleri şekil özellikleri olarak Mühimme defterlerine benzemektedir. Bu nedenle her iki defter grubunu şekil özelliklerine göre ayırt etmek, aralarındaki benzerlikten dolayı mümkün gözükmemektedir. Asıl farklılıklar muhtevadan ileri gelmektedir. Bu farklılıklara bakılacak olursa; ilk olarak hükümlerin yazıldığı muhatapların farklı olması göze çarpmaktadır. Mühimme defterlerinde hükümlerin

[5] Kütükoğlu, *a.g.e*, 521
[6] Necati Aktaş, "Atik Şikâyet Defteri" *DİA*, C. IV, s.68.
[7] Feridun Emecen, "Osmanlı Dîvânının Ana Defter Serileri: Ahkâm-ı Mîrî, Ahkâm-ı Kuyûd-ı Mühimme ve Ahkâm-ı Şikâyet", *TALİD*, C.III, S.5 (2005), s.124
[8] Kütükoğlu, *a.g.m*, s.521
[9] *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, Ankara 2010, s. 7-16.

muhatabı ordu kumandanından, defterdara, yeniçeri ağasından, çeribaşına devletin çeşitli birimlerinde hizmet veren görevliler iken Şikâyet defterlerinde emrin muhatabı genellikle molla, kadı veya naibdir. Bu nedene bağlı olsa gerek genellikle "..mahallinde şer'le görülüp..", "..icrâ-yı hak olunmak babında emr-i şerifim reca etmeğin mahallinde şer'le görülmek için şurûtuyla yazılmıştır" şeklinde yazılan hükümler yer almaktadır. Bu ibare ve kalıp cümleler Şikâyet defterlerinin en önemli ayırıcı özelliklerindendir.[10]

Şikâyet Defterlerinde reaya, askerî sınıf, zimmî, Müslüman herkesin şikâyet için arz hakkı olduğu görülmektedir. Örneğin; "Kazâ-i mezbûr ahâlîsi gelüp…", "Dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüp kazâ-i mezbûra tâbi' … vs. meclis-i şer'a varup", "Kazâ-i mezbûr ahâlîsi arzıhâl gönderüp", "... kazâsında sâkin olan … tâifesi arzıhal edüp", "… sancağının erbâb-ı tîmâr fukarâları arzıhal edüp", " … vakı' … taifesi Dergâh-ı mu'allâma arzıhâl edüp", "… nâm kimesne arzıhâl edüp", "Sen ki kādısın, Dergâh-ı mu'allâma arzıhâl edüp", "Zü'amâdan … arzıhâl edüp", "… nâm hâtun gelüp", "… nâm zimmî arzıhâl edüp" şeklindeki ifadeler ayrım gözetmeksizin herkesin şikâyet hakkına sahip olduğunu göstermektedir.[11]

Şikâyet defterlerinin ana konusunu, uğranılan bir zararın veya haksızlığın giderilmesi oluşturmaktadır. Zarar gören taraf bir şahıs, bir grup veya bir kurum (vakıf gibi) olabilir. Haksız ve zararlı durum, eşkıyanın veya memurların soygunculuğu, bir mahkeme kararını tanımama, borcunu ödememe, kanuna aykırı hareketler olabilir. Bir yöre halkının yıkık bir köprünün tamiri için başvurması, köylünün toprak anlaşmazlıkları, bir timar erinin köylüden alamadığı vergiler, esnafa nizamına aykırı hareket edenler şikâyet konusu olabilir. Nafaka tayini, miras, vasi tayin ve azli, vakıf mütevellilerinin yaptığı usulsüz müdahaleler de şikâyet konuları içindedir.[12] Halil İnalcık, Şikâyet defterlerinin içerdiği konuları şu kategorilerde toplamıştır: [13]

1-Kadının verdiği hükmü ve hücceti tanımayan ve gereğini yerine getirmeyenlere karşı şikâyetler

2-Kişiler arası hak davaları

3-Askeri sınıftan olanların, kanun dışı reayadan eşya ve para almalarının önlenmesi

[10] Emel Soyer, *XVI. yy Dîvân Bürokrasi'sindeki Değişimlerin Bir Örneği Olarak Mühimme Defterleri*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2007, s. 88,92,93,95

[11] Halil İnalcık, "Şikâyet Hakkı: Arz-ı Hâl ve Arz-ı Mahzarlar", *Osmanlı Araştırmaları*, VII-VIII, İstanbul 1988, s.34-37

[12] Soyer, *a.g.t*, s.98

[13] İnalcık, *a.g.m*, s.36-38

4-Halktan kanuna aykırı alınan vergiler

5- Vakıflarla ilgili meseleler

6- Timar ve iltizam konusu olan haklar

7-Reayadan kişilerle devlet görevlileri arasındaki sorunlar gibi.

Şikâyet defterleri ile Mühimme defterleri şekil itibariyle benzediklerinden dolayı Şikâyet defterleri serisi içinde bulunan bazı defterler Mühimme defteri, Mühimme defterleri tasnifinde yer alan bazı defterler de aslen Şikâyet defteridir.[14] "Kuyûd-ı Ahkâm-ı Şikâyet " ibaresini taşıyan en erken tarihli defter arşivdeki "Atik Şikâyet Defterleri" tasnifinde değil, "Mühimme Defterleri" tasnifinde yer almaktadır.[15] Ayrıca Mühimme Zeyli defterleri arasında da Şikâyet defterine rastlanmaktadır.[16]

Şikayet defterleri, Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde 989 Numaralı Dîvân-ı Hümayun Defterleri Kataloğu'nda A.DVNS.ŞKT.d koduyla kayıtlıdır. Bu katalogda Atik Şikâyet Defterleri adıyla 1-213 sıra numaralarında kayıtlı 1059-1253/1649-1837 tarihleri arasındaki kayıtları ihtiva eden 213 adet atik, ordu ve rikâb şikâyet defteri mevcuttur. Ayrıca 980 numaralı Bâb-ı Âsafi Defterleri Kataloğu'nda da Şikâyet defterleri mevcuttur. Bu katalogda A.DVN.ŞKT.d koduyla 978-1014-A genel sıra numaralarında kayıtlı 910-1234/1504-1819 tarihleri arasındaki kayıtları ihtiva eden birkaç sayfa veya formdan müteşekkil 38 adet şikayet defteri parçası mevcuttur.[17] Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde mevcut Şikâyet defterleri dışında yurt dışında da iki adet Şikâyet defteri bulunmaktadır.[18]

[14] Soyer, a.g.t, s.82,84
[15] Emecen, a.g.m, s.127
[16] Soyer, a.g.t, s.86
[17] *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, s. 21,24
[18] Soyer, a.g.t, s.87

2. İNCELEME

2.1. 38 NUMARALI ATİK ŞİKÂYET DEFTERİ

İncelediğimiz 1703 (H.1114-1115) tarihli Atik Şikâyet Defteri ciltli bir defter olup cildinin iç ve dış yüzü ebruludur. Sırtı ve köşeleri deri kaplıdır. Defterde herhangi bir yıpranma veya çürüme durumu bulunmamaktadır. Defterin dış kapağında "Şikâyet Defteri, min evâsıt-ı Şevvâl sene 1114 ilâ evâil-i Rebîʻülevvel sene 1115" yazısı bulunmaktadır. Tüm sayfaları tamamen yerinde olup yıpranmamıştır. Defterin uzunluğu 31 cm. genişliği de 22 cm. dir. Toplam sayfa sayısı 113 olup, ilk üç sayfası, 107. ve 113. sayfaları boştur. Her sayfada ortalama 4-5 hüküm yer almaktadır. Toplamda 473 hüküm bulunmaktadır.

İncelediğimiz bu defterin başlangıcında ve 51. sayfasında "Defter-i Ahkâm-ı Şikâyât der-zamân-ı Kāim-makām-ı âlî-makām Vezîr-i mükerrem Hazret-i Abdullah Paşa ve der-zamân-ı Reîsülküttâb Hazret-i Fethullah Efendi *tâle bekāhümâ* der-Âsitâne-i Saʿâdet el vâkıʿ fî Şevvâli'l Mükerrem 23 sene 1114" ifadesi yer almış ve dua cümlesi ile defterin yazıldığı zamandaki veziriazamın ve reisülküttabın ismi verilmiştir. Defterin son sayfasında da benzer bir ifade yer almaktadır; "Der-zamân-ı Hazret-i Vezîr-i aʻzam u ekrem Ahmed Paşa der-zamân-ı Reîsülküttâb Fethi Efendi *tâle bekāhümâ* el-vâkıʻ fî evâ'ili Rebîʻülevvel sene 1115". Ancak bu ifadede kaim-makam ifadesinin geçmediğini ve başka bir veziriazam adının belirtildiğini görmekteyiz.

Sadrazam İstanbul dışında iken vekili olan Sadaret kaymakamının başkanlığında toplanan dîvânlarda alınan kararlardan müteşekkil bu Rikâb Şikâyet Defteri'nde kullanılan yazının türü dîvânîdir. Ara ara farklılık gösterse de defterin genelinde aynı yazı tipine rastlanmaktadır. Bazı hükümlerin yanlamasına yazıldığı, hükümleri sayfaya sığdırabilmek için belli yerlerde yazının küçüldüğü ve sıkıştırıldığı görülmektedir. Ancak genel olarak boyutlarında çok büyük farklılık gözükmemektedir.

Defterde yer alan hükümler gönderilen kişiye hitap cümlesiyle başlamaktadır. Örneğin; "....nâ'ibine hüküm ki", ".... beğlerbeğine hüküm ki", "...vâlîsine hüküm ki", "...paşasına hüküm ki", "...monlâsına hüküm ki", "...mütesellimine hüküm ki", "...kādısına hüküm ki" şeklindedir. Hükümlerde muhatab yazıldıktan sonra satırbaşı yapılarak çoğunlukla şikâyetçi olan kişinin adı verilmiştir. Örneğin; "...Hersek-zâde

Ahmed Paşa Evkâfı'nın mütevellîsi İbrâhim *zîde kadruhû* gelüp...", "El-Hâc Mehmed ve Ahmed nâm kimesneler gelüp..." şeklindedir. Şikâyetçi olanın belirtilmesinden sonra "...mektûb gönderüp", "...gelüp", "...arz-ı hâl gönderüp", "...i'lâm gönderüp" gibi ifadeler kullanılmıştır. Bu ifadelerden sonra da şikâyete konu olan husus anlatılmaktadır. Bu kısımdan sonra emir kısmı yer almaktadır. Emir kısmından sonra da yapılması istenen veya istenmeyen hususlar belirtilerek hükme son verilmiştir.

Defterde yer alan hükümlerde, devlet görevlileri ve ilmiye mensuplarının isimlerinin ardından dua ve hayır cümlelerinin geldiği görülmektedir. Örneğin; "...nâhiyenin Mevlânâsı *zîde ılmühû*...", "Zü'amâdan Mirza *zîde kadruhû* gelüp...", "...nâm mahallede sâkin sulehâdan dârende-i fermân-ı vâcibü'l-izʿân kıdvetü'l-sulehai's-sâlikîn Şeyh Halil *zîde salâhuhû*..." gibi.

Defterdeki tarihler hükümlerin sol alt tarafına yazılmıştır. Ayın ilk on, ikinci on ve son on günlük dilimleri evâ'il, evâsıt, evâhir olarak ifade edilmiştir. Ardından da ilgili ayın rumuzu ve senesi yazılmıştır. Tarih atılırken bazen "fî" ifadesinin yazılmadığı görülmektedir. Seneler genellikle 1114 ya da 1115 şeklinde tam olarak yazılırken, çok nadir olarak da 114 ya da 115 şeklinde son üç hanesi yazılmıştır. Deferdeki tarihlere bakıldığında, hükümlerin kronolojik bir sıra takip ettiğini söylemek güçtür. Deftere ait ilk hüküm Evâsıt-ı L 1114/28 Şubat-9 Mart 1703, son hüküm ise Evâsıt-ı Ra 1115/25 Temmuz-3 Ağustos 1705 tarihlidir.

38 Numaralı Atik Şikâyet Defteri'nin transkripsiyonunda basit transkripsiyon kuralları uygulanmıştır. Arapça ve Farça'ya ait uzun sesliler "â", "î", "û" şeklinde yazılmıştır. Kelime ortasında ve sonunda bulunan ayn (ع) harfi (ʿ) ile (ء) hemze (') ile, gayn (غ) ve kaf (ق) harflerinden sonra gelen uzun sesliler "ū", "ī", "ā" şeklinde gösterilmiştir. Sonu "b" harfi ile biten Türkçe kelimeler "p" harfi ile gösterilmiştir. Metinde, okunmasında emin olunmayan kelimelerin sonuna soru işareti (?) eklenmiştir. Metinde boş bırakılan yerler ise parantez içi bir boşluk ( ) olarak gösterilmiştir. Okunamayan kelimeler parantez içinde üç nokta (…) ile gösterilmiştir. Metninde aslında olması gereken harfler veya kelimeler köşeli parantez [ ] içinde yazılmıştır. Şahıslara ait olarak kullanılan dua cümleleri ise italik olarak yazılmıştır.

2.2. DEFTERİN TUTULDUĞU DÖNEM

Üzerinde çalıştığımız defterin tutulduğu dönem Sultan II. Mustafa'nın hükümdarlığının son yıllarına denk gelmektedir. II. Mustafa, IV. Mehmed'in oğlu olup annesi Gülnuş Sultan'dır. Silahdar Tarihi'nde belirtildiğine göre 5 Haziran 1664 (8 veya 9 Zilkade 1074) tarihinde Edirne'de dünyaya gelmiştir. 1670'te Seyyid Feyzullah Efendi'den derse başladı. Babası IV. Mehmed tarafından Lehistan seferinde Babadağı'na kadar götürüldü (1672). 1687 yılında IV. Mehmed, hal'i esnasında yerine oğlu II. Mustafa'yı iclas etmelerini tavsiye etmiş ise de yerine halîm ve selîm bir zât olan en büyük şehzade II. Süleyman tahta çıkarılmış, II. Mustafa, babası ve küçük kardeşi Ahmed ile Topkapı Sarayı'nda Şimşirlik dairesine hapsedildikten sonra 1689 yılında her üçü Edirne'ye gönderilmiştir. 1691 yılında Sultan II. Süleyman'ın ölümü ile beraber II. Mustafa'nın tekrar tahta geçmesi gündeme geldiyse de dönemin sadrazamı Köprülüzâde Fazıl Mustafa Paşa, amcası II. Ahmed'i tercih etmiştir. II. Ahmed'in vefatı üzerine yeni hükümdarın seçimi için toplanan mecliste dönemin sadrazamı Sürmeli Ali Paşa tahta namzet olarak II. Ahmed'in oğlu İbrahim'i göstermişse de Şehzade Mustafa, Hazinedarbaşı Nezir Ağa gibi yardımcıları sayesinde süratle hareket ederek sadrazam ve şeyhülislâmı beklemeden tahta çıkmaya muvaffak olmuştur (21 Cemaziyelahir 1106/6 Şubat 1695)[19]. Sultan II. Mustafa, 31 yaşının içinde iken tahta çıkmış olup Osmanlı padişahlarının yirmi ikincisidir.

II. Mustafa'nın tahta çıktığı sırada çeşitli cephelerde 1683 Viyana Kuşatması ile başlayan çok uluslu savaşlar devam ediyordu. Tahta geçer geçmez yaptığı ilk işler, bir süredir aksayan Dîvân-ı Hümâyûn toplantılarının haftada dört gün yapılmasını emretmesi, devlet düzenine önem vermesi, devlet kadrolarında değişiklikler yapması ve orduların başında bizzat sefere çıkmak istemesidir.[20] Bu isteği üzerine II. Mustafa hükümdarlığının üçüncü günü sadrazama gönderdiği hatt-ı hümayunda babasını bile tenkit etmek suretiyle zevk u safâ ve rahâtlığın kendilerine haram olduğunu ve ceddi Kanuni Sultan Süleyman'ı örnek alarak bizzat gazâ ve cihâda niyet ettiğini ilan etmiştir.[21] II. Mustafa daha sonra devlet ricalinin bir araya gelerek sefere çıkıp çıkmama hususunu görüşmelerini istedi. Böylece İngiltere'nin de aracılığı ile o sırada gündeme gelen barışa karşı olduğunu gösterdi. Savaştaki kötü gidişin ancak kendisinin başında

[19] Cengiz Orhonlu, "Mustafa II.", *İA*, C.VIII, s.695
[20] Abdulkadir Özcan, *İmparatorluk Çağının Osmanlı Sultanları-III*, Ankara 2017, s.116-117
[21] İsmail Hami Danişmend, *İzahlı Osmanlı Tarihi*, İstanbul 1972, C.III, s.477

bulunacağı bir orduyla kazanılacak zafer sonucu önlenebileceğini, bunun hem kendi sultanlığının hem de barışın teminatı olacağını düşünüyordu. Sefere çıkma isteği karşısında başta sadrazam olmak üzere devlet ricali onun sefere katılmayıp Edirne'de kalması fikrindeydi.[22] II. Mustafa bu fikri kabul etmeyerek bizzat ordunun başına geçip harp cephesine gitmeye karar ve hazırlıklara başlanması hususunda emir verdi. Halk da yeni padişaha güveniyor ve Viyana bozgunundan beri devam eden başarısızlıkları telafi edeceğine inanıyordu.[23] Bu sırada II. Mustafa, sefere hareket etmeden evvel şehzadeliğinde talebesi olduğu, bir süre önce Erzurum'dan getirttiği Seyyid Feyzullah Efendi'yi şeyhülislamlığa tayin etti.[24] Bir süre sonra da Feyzullah Efendi'nin sevkiyle, padişahın bizzat sefere gitmesini istemeyip Belgrad'a gönderilen bin beş yüz yeniçeriyi cülus bahşişi bahanesiyle isyan ettirmiş olmasından dolayı[25] sadrazam Sürmeli Ali Paşa'nın yerine Elmas Mehmed Paşa'yı sadrazamlık görevine tayin etti ve Sürmeli Ali Paşa'yı idam ettirdi.[26]

II. Mustafa'nın cülusunun ilk günlerinde, daha önce Venediklilerin eline düşmüş olan Sakız Adası'na Türk donanması asker çıkarmış ve başarıya ulaşarak Sakız Adası geri alınmıştı.[27] Aynı zamanda, 1695 Şubatının başlarında Lehistan topraklarına akın eden Kırım Hanzadelerinden Şehbaz Giray, Lemberg'e kadar ilerlemiş ve bir düşman kuvvetini mağlup ettikten sonra birçok esir ve ganimet ile geri dönmüştü.[28] Bu sırada Mora'da Venedikliler'in, Hersek cephesinde ise Osmanlı kuvvetlerinin etkili olduğu haberleri gelmişti. Özellikle Sakız'ın geri alınması uğurlu sayılmış ve Edirne'de büyük şenliklerle kutlanmıştı.[29]

Sefer hazırlıklarını tamamlayan II. Mustafa ilk seferi için 30 Haziran 1695'te Edirne'den hareket etti. Filibe ve Sofya üzerinden ilerleyerek Edirne'den ayrılışından kırk gün sonra Belgrad'a ulaştı. Buradan sonra ne tarafa ilerleneceğinin tespiti icin oluşturulan mecliste Lippa üzerine gidilmesine karar verildi. Tımışvar'ı almak isteyen Avusturyalılar bu şehrin kuzey doğusunda Maraş nehri kıyısında bulunan Lippa'yi uzun zamandan beri tahkim etmişlerdi.[30] Osmanlı ordusu, Tımışvar bandını geçerek hâlâ geri alma umudu taşıdıkları Erdel'e ulaşmak üzere Tuna Nehri'ni geçti. 7 Eylül'de Lippa ele

[22] Abdulkadir Özcan, "Mustafa II", DİA, C.XXXI, s.276
[23] Orhonlu, *a.g.m.* s.695
[24] Özcan, *a.g.e.*, s.118
[25] Danişmend, *a.g.e.*, s.478
[26] *Anonim Osmanlı Tarihi*, haz. Abdulkadir Özcan, Ankara 2000, s.110
[27] Danişmend, *a.g.e.*, s.478
[28] Orhonlu, *a.g.m.*, s.695
[29] Özcan, *a.g.m.*, s.276
[30] Mustafa Cezar- Mithat Sertoğlu, *Mufassal Osmanlı Tarihi,* Ankara 2010, C.IV, s.2256

geçirildi ve Kırımlı birlikler de burada Osmanlı ordusuna katıldılar. Aynı zamanda Belgradlılar da Titel kalesine girmişlerdi.[31] Zaferin sonunda pek çok savaş malzemesi, ganimet ve esir alındı. Lippa Kalesi muhafazası zor olduğundan yıktırıldı.[32] Ardından Lugoş üzerine yürüyerek Temes Suyu üzerindeki bataklık arazide Avusturya kuvvetlerine karşı harekete geçildi ve muharebe başladı. Kırım kuvvetlerinin de desteğiyle Osmanlı ordusu kat'i bir zafer kazandı. Osmanlı ordusu II. Viyana seferinden beri ilk kez böyle büyük bir zafer kazanmıştı.[33] Bu zaferin ardından Lugoş alındı (22 Eylül 1695).[34] Bu zaferlerden dolayı Sultan Mustafa'ya "gazi" unvanı verildi. II. Mustafa, İstanbul'a giderken halkın yüksek sesle "Gazan mübarek olsun" sözleriyle karşılanmış ve o kışı İstanbul'da geçirmiştir.[35]

II. Mustafa 1696 yılının baharında Avusturya'ya tekrar sefere çıktı. Tımışvar'ın düşman ordusu tarafından kuşatılacağı haberi üzerine, seferin bu kale istikametinde yapılmasına karar verilince Avusturyalılar kuşatmayı kaldırdılarsa da Bega Suyu kenarında Ulaş'ta (Olash) 27 Ağustos 1696'ta yapılan savaşta mağlup olmuşlardır.[36] Daha sonra orduyla birlikte Tımışvar'dan Belgrad'a giden II. Mustafa, bu sefer dönüşünde İstanbul'a gidip Eyüp Sultan Camii'nde kılıç kuşanmış ve güçlendirilen ordu da Kâğıthane'de ilk kez Batı tarzında talim yapmıştır.[37]

Bu sırada Karadeniz' e inmek isteyen Rusya da Kutsal İttifak'a katılarak Azak Kalesi'ni kuşattıysa da Kaplan Giray ile Kefe Beylerbeyi Mustafa Paşa'nın şiddetle karşı koymaları üzerine geri çekilmek zorunda kaldı. Fakat kısa sürede hazırlıklarını tamamlayan I. Petro, Azak'ı nehirden ve karadan tekrar muhasara etti. İlk muhasarasında tahrip edilen kale fazla dayanamadı ve Ruslara teslim oldu (7 Muharrem 1108/6 Ağustos 1696). Azak'ın düşmesi Osmanlı kamuoyunda büyük üzüntüye sebep oldu ve geri alınması için hemen girişimlerde bulunuldu. O sırada Kaptanıderya Mezemorta Hüseyin Paşa kumandasındaki Osmanlı donanması Sakız Adası civarında ve Mora'da Venediklilere karşı zaferler kazanmış idi.

Avusturya'dan gelen barış teklifini, kazandığı bu iki zaferin etkisiyle kabul etmeyen II. Mustafa üçüncü ve sonuncu Avusturya seferine (Ağustos-Eylül 1697) çıktı. Seferin hedefi konusunda padişahın huzurunda Belgrad'da yapılan istişarede iki fikir

[31] Nicolae Jorga, *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, çev.Nilüfer Epçeli, İstanbul 2005, C.4, s.221
[32] Özcan, *a.g.e*, s.119
[33] Orhonlu, *a.g.m*, s.696
[34] Danışmend, *a.g.e*, s.479
[35] *Anonim Osmanlı Tarihi*, s.117
[36] Orhonlu, *a.g.m*, s.696
[37] Jorga, *a.g.e*, s.223

karşı karşıya geldi. Amcazade Hüseyin Paşa'nın Varadin üzerine yürünmesi teklifi kabul görmedi. Elmas Mehmed Paşa'nın ve Tımışvar muhafızı Koca Cafer Paşa'nın ısrarı ve padişahın da bu fikre meyletmesiyle Tımışvar yönüne gidilmesi kararlaştırıldı. Hâlbuki daha yakında bulunan Varadin'e göre hayli uzaktaki Tımışvar'a giderken birçok nehirden ve bataklıktan geçilecek ve köprüler kurulması gerekecekti. Nitekim Zenta'ya gelindiğinde buradan Tisa Suyu üzerine kurulan köprüden asker karşı tarafa geçmeye başladı. Sadrazam başta olmak üzere birçok kumandan ve devlet ricali geride kalmıştı. Osmanlı ordusunun harekâtından haberdar olan Avusturya Generali Prens Eugen(Öjen), imparator tarafından kendisine sadece savunma görevi verilmesine rağmen ajanları vasıtasıyla Osmanlı ordusunun durumunu öğrenince henüz karşıya geçmemiş kuvvetler üzerine ansızın saldırdı. Şiddetli çarpışmalar başladı. Karşı tarafa geçen kuvvetlerden yardım alınamayınca panik içinde kalan Osmanlı ordusu dağıldı. Sadece yüzerek karşıya geçebilenler kurtuldu. Bu savaşta Veziriazam Elmas Mehmed Paşa ile birlikte yirmi kadar kumandan şehid olurken ordunun sekizde biri yok oldu. Pek çok malzeme, hazine sandıkları, binlerce at, öküz ve sadaret mührü Avusturyalılar'ın eline geçti. Bu habere çok üzülen II. Mustafa hemen Tımışvar'a çekildi. Zayiat gören Avusturyalılar da yeni bir saldırıya cesaret edemediler.[38] Veziriazam Elmas Mehmed Paşa'nın Zenta faciasında şehit düşmesi üzerine sadrazamlığa Belgrad muhafızı Amcazade Hüseyin Paşa getirildi. Amcazade, Köprülü ailesinden yetişen dördüncü veziriazamdır.(18 Eylül 1697). Bosna Muhafızı Mehmed Paşa'nın da ölümü üzerine askerin başsız kalmasından istifade eden Prens Eugen, Zenta savaşından bir ay sonra Saraybosna şehrine kadar ilerleyerek büyük tahribatta bulundu (Kasım 1697). Ardından Bosna beylerbeyiliğine getirilen Daltaban Mustafa Paşa bazı kaleleri geri alıp burada bulunan Venediklileri ülkelerine dönmeye mecbur bırakmıştır.[39] Diğer taraftan Kaptanıderya Mezomorta Hüseyin Paşa Bozcaada önlerinde ve Andros Adası yanında Venedik donanmasına karşı iki zafer kazanmış ve Venedik donanmasına ağır bir darbe indirmişti.[40]

Başta Amcazade Hüseyin Paşa olmak üzere hükümet erbabı bu uzun ve yıpratıcı savaşı sona erdirmeye kararlıydı. Lehistan, Venedik ve Rusya cephelerinde de savaşlar genelde Osmanlılar aleyhine gelişiyordu. Savaşı nihayete erdirmek için İngiltere elçisi W. Paget ile Felemenk elçisi J. Colliers'in aracılığı kabul edildi. Belgrad civarındaki Karlofça'da çeşitli devletlerin temsilcileriyle yapılan görüşmeler uzun sürdü.

[38] Özcan, *a.g.m.*, s.277
[39] Danişmend, *a.g.e*, s.482
[40] Orhonlu, *a.g.m*, s.697

Osmanlı Devleti'nin temsilcileri Reisülküttab Rami Mehmed Efendi ile Dîvân-ı Hümayun tercümanı İskerletzade Aleksandr Mavrokordata idi. 26 Ocak 1699 tarihinde imzalanan Karlofça Antlaşması ile on altı yıldan(1683'ten) beri sürmekte olan savaşlar sona erdi. Osmanlı Devleti Tımışvar hariç bütün Macaristan'ı kaybetti. Mora yarımadası Venedikliler'e, Ukrayna ile Podolya Lehistan'a bırakıldı. Barışın yapıldığı devletlerden gelen elçilik heyetlerini kabul etmek için II. Mustafa 10 Eylül 1699 tarihinde İstanbul'a geldi ve ertesi yıl Edirne'ye döndü. 1700 yılında da Rusya ile imzalanan İstanbul Antlaşması ile de Azak Kalesi Rusya'ya terkedildi.[41] 25 Temmuz tarihinde onaylanan bu antlaşma Karlofça Barış Antlaşması'nın yürütülmesi ile yakından ilgili son resmî faaliyetti.[42] Böylece Karlofça Antlaşması ile Osmanlı Devleti ilk kez büyük bir toprak parçasını ve Orta Avrupa'daki hâkimiyetini kaybetmiştir. Ayrıca bu antlaşma, Osmanlı tarihinde siyasî ve askerî açıdan bir dönüm noktası olarak kabul edilmiştir. Şimdiye kadar hep etrafına hükmetmiş olan Osmanlı Devleti, ilk defa kuvvet üstünlüğünü kaybettiğini kabul etmiş ve artık kaybettiği yerleri geri alma hesaplarını yapmaya başlamıştır.

Bu çok cepheli savaşlar Osmanlı Devleti'nin sosyal ve ekonomik yapısını temelinden sarsmıştı. Malî tedbir amacıyla tütün ve diğer vergilerin miktarı artırılırken yeni vergiler çıkarıldı ve paranın değeri üzerinde değişiklik yapıldı.[43] Kapıkulu ve timarlı sipahi teşkilatları bozulmuş olduğundan genel seferberlik ilan edilerek halktan asker toplandı. Bunlar savaşlar sona erince döndükleri memleketlerinde önemli problemlere yol açtılar. Savaşlar yüzünden beylerbeyi ve sancak beyleri görev bölgelerinde bulunamadıklarından eşkıyalık hareketleri baş gösterdi. Topraklarını terkeden çiftçiler inzibatı temin etmekle vazifeli yarı resmi sarıca ve sekban teşkilatına katıldı. Anadolu bu halde iken Balkanlar'da "hayduk" denilen zümreler ortaya çıktı. II. Mustafa, bu tür eşkıyalık hareketlerinin önlenmesi için bir yandan teftişçi adı altında valiler tayin ederken diğer yandan sarıca ve sekban teşkilatının kaldırıldığını ilan etti.[44]

Merkeze uzak olan vilayetlerde ise savaş yüzünden siyasî bir mahiyet alan bir takım isyanlar, devletin zorunlu olan ilgisizliği sebebiyle artarak devam etmişti. Şehrizor taraflarında Bebe Süleyman senelerden beri hüküm sürüyordu. Bu adam aynı zamanda İran'a ait bazı yerleri zabtetmiş ve İran hükümeti Süleyman'a karşı bir sefer

[41] Özcan, *a.g.m*, s.278
[42] J.W.Zinkeisen, *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, İstanbul 2011, C.5, s.163
[43] Hammer, *Büyük Osmanlı Tarihi*, İstanbul 1990, C.6, s.556
[44] Özcan, *a.g.m*, s.278

yapmayı düşünmüş ise de bundan Osmanlı-İran ilişkilerinin bozulacağı endişesi ile vazgeçmişti. 1699 tarihinde Bağdad Valisi Hasan Paşa'nın seraskerliğinde sevkedilen bir kuvvet Süleyman'ı mağlup ettiği gibi bütün adamları ele geçirilmiş ve kendisi de Hakkâri tarafına kaçmış idi.[45] Bu arada Suriye'nin nüfuzlu Arap kabile reislerinden Hüseyin el-Abbas'ın isyanı Halep-Şam arasında huzursuzluğa yol açmıştır. Basra ve dolayları ise Müntefik Arap kabilesi reisi Mani tarafından 1694'ten beri zaptedilmiş halde idi. Dicle'nin doğusunda İran'a ait bataklık bir bölge olan Huveyze'nin hâkimi Ferecullah ile Mani, Basra için sürekli mücadele halinde idiler. Ferecullah 1696'da Basra'yı zabtetmiş, Mani de çöle çekilmişti. Halkın bir mahzar gönderip yardım istemesi üzerine Bağdat Valisi Daltaban Mustafa Paşa, Birecik'te Fırat üzerindeki tersanede inşa edilen donanmanın da desteğiyle Basra'ya doğru harekete geçince âsi Arap kabileleri kendisine katılmışlar ve 1701'de Kurna ve Basra ele geçirilmiştir. Bu arada Diyab Suyu bölgesi de tekrar Osmanlı idaresine girdi. Böylece sükûnet sağlanmış oldu. O sırada Mâhiye civarında yeni bir kol oluşturan Fırat'ın suları iyice azalmıştı. Mustafa Paşa oralarda yaptığı bentlerle toprakları tekrar ziraata elverişli hale getirmeye çalışmıştır.[46]

II. Mustafa savaş giderleri için önemli malî tedbirler almıştır. Bunların başında varlıklı kimselerin mallarını müsadere, gelecek yıllara ait vergileri peşin olarak tahsil etme ile tütün ve kahve vergilerine yapılan zamlar gelir. "Bid'at-ı kahve" adıyla yeni bir vergi çıkarılırken cizyenin de Eşrefî adıyla bastırılan altınla ödenmesi emredildi. Tam ayarlı İstanbul altınının tüccarlar tarafından toplanıp Mısır'a götürülmesiyle, buna engel olmak için Osmanlı tarihinde ilk defa üzeri tuğralı altın para bastırıldı (1699). Bu sırada eski kuruş ve zelota tedavülden kaldırılarak tuğralı yeni kuruş ve zelota çıkarıldı. Karlofça Antlaşması'ndan sonra başlayan barış döneminde savaş masraflarının olmaması ve tasarruf yapılması sayesinde devlet bütçesi istikrar bulmaya başladı. Halkın üzerindeki olağanüstü vergiler kaldırıldı. Başta Belgrad ve Tımışvar olmak üzere sürekli savaş alanı olan yerler halkı bir yıl cizye vergisinden muaf tutuldu. Taşra idarecilerine gönderilen tenbihnamelerle halktan "tekâlif-i şakka" adıyla vergi talebinde bulunulmaması istendi. Bu dönemde, II. Ahmed zamanından beri hükümetin önemli meselelerinden olan aşiretlerin iskânı işiyle de meşgul olundu. 1696'da Mamalu Türkmenleri Bozok yöresine, diğer bazı aşiretler İçel ve Kıbrıs'a yerleştirildi. Rami Mehmed Paşa'nın sadrazamlığı döneminde Selanik ve Bursa atölyelerinde kumaş

[45] Orhonlu, *a.g.m*, s.697
[46] Özcan, *a.g.e*, s.128

dokunması emredilerek Avrupa'dan kumaş ithali yasaklandı. Gayrimüslimlerin sarı pabuç ve kırmızı elbise giymeleri yasaklandığı gibi, Müslüman kadınların geniş elbise ve kalın yaşmak kullanmaları emredilmiştir.[47]

Harpten sonra malî ve iktisadî alandaki ıslah ve düzenleme hareketinden başka askerî alanda da bazı tedbirler alındı. Evvela kapıkulu askeri ele alındı. Harp dolayısıyla bu sınıf askerin mevcut kanunlarına pek riayet edilmeden ocağa asker alınmıştı. Doğal olarak bu hal kapıkulu askerinin kalitesini düşürmüş ve disiplinlerinin bozulmasına neden olmuştur. Düzensizlik ve disiplinsizliğin mağlubiyetlerde bir hayli payı olduğu görülmüştür. İhtiyaç dolayısıyla ocağa pek fazla sayıda insan da kaydedilmişti. Harp durduktan sonra bunların ıslahı yapılırken, önce sayılarında azaltılmaya gidildi. Ayrıca topçu ve cebeciler de azaltıldı. Uzun süren harp, kapıkulu askerinden başka timarlı sipahi nizamlarının bozulmasına da sebep olmuştu. Bunun için muahedenin akdinden sonra bütün timarlıların beratları gözden geçirildi. Dirlik kayıtlarındaki hata ve sakatlıklar düzeltildi. Sonra, sipahilerin mutlaka sancaklarında oturmaları ve harp vukuunda alaybeyinin emri altında sefere iştiraklerine, alaybeylerinin de ufak sebeplerle timar ve zeametlerde değişiklik yapmamalarına dair fermanlar çıkarıldı.[48]

II. Mustafa dönemi sonlarının en önemli olayı şüphesiz Edirne Vakası veya Naima'nın ifadesiyle "Feyzullah Efendi Vakası"dır. Padişah hocalığına ve II. Mustafa'nın kendisine olan aşırı teveccühüne dayanarak yakınlarını önemli mevkilere getirmiş olması sebebiyle terfi edemeyen ulemâ isyanın mânevî destekçileri olmuştu. Hatta Darüssaâde Ağalığı, Silahtarlık, Edirne Bostancıbaşılığı gibi yüksek saray görevlileri bile Şeyhülislamın adamlarının uhdesinde olduğundan saray çevresi de huzursuzdu. II. Mustafa'nın da sürekli Edirne ve civarında avlanmakla meşgul olması, uzunca bir süredir devlet merkezinin Edirne'ye kayması, ekonomik sıkıntı içinde bulunan İstanbul halkının özellikle de esnafın dikkatini çekiyordu. Böyle bir ortamda Rami Mehmed Paşa ise şeyhülislamı azlettirmenin yollarını aramıştır. O sırada Gürcistan'a gönderilmek istenen 200 kadar cebecinin gecikmiş ulufelerini isteme bahanesiyle ayaklanması ona bu fırsatı vermişti. Sadrazamın el altından desteklediği bu hadise kısa sürede büyüyerek devlete yönelik bir mahiyet kazandı. İstanbul'a hâkim olan asiler Edirne'ye isteklerini belirten bir mahzar gönderdiler. Şeyhülislam Feyzullah Efendi'nin bu yazıyı padişaha ulaştırmamasını fırsat bilen Rami Mehmed Paşa onu

[47] Orhonlu, *a.g.m*, s.698
[48] Cezar-Sertoğlu, *a.g.e*, s.2280-2281

azlettirdi. Durumdan habersiz olan asiler Edirne'ye doğru yürüyüp saltanat değişikliği yapmak istediler ve hocası İmam-ı Sultani Mehmed Efendi'nin teklifiyle Şehzade Ahmed'in tahta çıkmasını kararlaştırdılar. İkinci vezir Hasan Paşa ile asilerin temsilcisi Ahmed Paşa'nın gayretleriyle çarpışma olmadan mesele halledildi. Edirne'den gelenlerin İstanbul'dan gelenlere katılmasıyla yalnız kalan II. Mustafa, yanında saray halkı ve vezirler olduğu halde Edirne'ye döndü. 9 Reblülahir 1115 (22 Ağustos 1703)'de kardeşi Ahmed'in bulunduğu yere varıp, "Birader, kul seni padişah istemişler" diyerek kendi rızasıyla tahtı ona bıraktı ve onun kaldığı yere gitti.[49] II. Mustafa tahttan indirildi ve yerine kardeşi III. Ahmed tahta geçti. II. Mustafa oğlu ve yeğenleriyle birlikte kardeşinin çıktığı saraya hapsedildi. Bu hadiseden oldukça üzüntü duyan II. Mustafa istiska ve mesane hastalıklarından muzdarip idi. Hal'inden 140 gün sonra 20 Şâban 1115 (29 Aralık 1703) tarihinde vefat ederek Yeni Camii'deki türbeye, babasının ayakucuna defnolundu.[50]

2.3. HÜKÜMLERİN MUHTEVASI

38 Numaralı Atik Şikâyet Defteri'nde yer alan hükümler; bir kişinin tasarrufunda olan timar veya zeamet toprağına yapılan haksız müdahaleler, vakıflarla ilgili meseleler, mirasla ilgili problemler, bir bölgede yönetici olan kişilerin halktan haksız yere para almaları veya haksız para talebiyle halkı rencide etmeleri, borç ve alacak meseleleri, bir bölgede vergi toplayan kişilerin toplamaları gereken vergiyi tahsil edememesi, eşkıyalıkla ilgili meseleler, hırsızlık, gasp, adam yaralama ve öldürme gibi şuçlar ve ahali arasındaki anlaşmazlıklar gibi konular bu Rikâb şikâyet defterinin konusunu oluşturmuş ve aşağıda başlıklar halinde incelenmiştir.

2.3.1.İdareciler

Bu defterde idarecilerle ilgili şikâyetlerin sayısı oldukça fazladır. Özellikle ahaliye verilen zararlarla alakalı hükümler önemli bir yekun teşkil etmektedir. Verilen zararların içeriği; bölgedeki devlet görevlilerinin haksız yere ahalinin evini basarak erzak, eşya ve paralarını almaları,[51] halka saldırmaları,[52,] kanuna aykırı fazladan vergi[53]

[49] *Anonim Osmanlı Tarihi*, s.248; Özcan, *a.g.e*, s.132
[50] Orhonlu, *a.g.m*, s.699
[51] h. 6, 47, 98, 125, 133, 285, 306, 453
[52] h. 10, 153, 208, 230, 369, 465
[53] h. 21, 49, 53, 112, 140, 322, 426, 471

ve para[54] talep etmeleri, haksızlık yapmaları,[55] mülke usulsüz müdahalede bulunmaları,[56] halka rahatsızlık vermeleri,[57] rüşvet istemeleri,[58] miras malını zabtetmeleri[59] şeklindedir.

Hükümler içerisinde yalnızca idarecilerin verdiği zararlar değil, tam tersine idarecilerin maruz kaldığı zararlar da yer almaktadır. Bu hükümler, özellikle halk arasından birkaç kişinin memurların işlerini yapmasına engel olmaları[60] şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Bu konulardaki hükümler genellikle zarar veren kişilerin bulunduğu yerde mahkeme olunması, gereği yapılamaz ise merkeze gönderilerek Dîvân-ı Hümayûn'da mahkeme olunması şeklinde çözüme kavuşturulmaya çalışılmıştır.

Defterde, devlet görevlilerinin verdikleri veya maruz kaldıkları zararlar dışında, atamalarının yapılması ve görevlendirilmeleri ile ilgili hükümler de karşımıza çıkmaktadır.[61]

2.3.2. Ahali Arasındaki Anlaşmazlıklar

Ahali arasındaki anlaşmazlıklar başlığı altında değerlendirdiğimiz hükümleri, şahıslar arası ve iki halk arasında yaşanan anlaşmazlıklar olarak ele almak gereklidir. Halklar arasında yaşanan anlaşmazlıklar, genellikle iki köy ahalisinin mera ve yaylak-kışlak arazilerini paylaşamamaları üzerine yaşanan anlaşmazlıklardır.[62]

Şahıslar arasında yaşanan anlaşmazlıklar ise saldırıda bulunma,[63] iftira,[64] hırsızlık,[65] mera ve hayvanlara zarar verme,[66] adam öldürme,[67] mülke haksız müdahale[68] şeklinde defterde yer almaktadır. Bunlar arasında değerlendirdiğimiz; cüzzam hastalığına yakalanan Ali'nin yerleşik bulunduğu yerden kovulması ve daha sonra da iskân ettirilmesi ile ilgili hüküm dikkat çekicidir.[69]

Şahıslar arasında yaşanan anlaşmazlıklarda, özellikle kadına karşı şiddetle ilgili suçlar oldukça fazla sayıda karşımıza çıkmaktadır. Örneğin; bir kadının eşi tarafından

[54] h. 31, 32, 45, 124, 178, 231, 302, 320, 325, 351, 396, 422, 451
[55] h. 87, 309
[56] h. 64, 284, 412
[57] h. 183, 193
[58] h. 224, 313
[59] h. 233, 282, 411, 418
[60] h. 461
[61] h. 109, 436, 467
[62] h. 149, 156, 281, 289
[63] h. 8, 52, 387
[64] h. 35, 79, 338, 367, 424, 457
[65] h. 37, 75, 83, 165, 215, 246, 248, 363, 380, 399, 428, 439
[66] h. 92, 118, 138, 303
[67] h. 171, 179, 182, 220, 249, 253, 360
[68] h. 120, 210, 265, 276, 294
[69] h. 29

darpedilmesi,[70] rızası olmadan evlendirilmesi,[71] kaçırılarak zorla parasının alınması[72], darpedilerek karnındaki çocuğunun ölümüne sebep olunması,[73] bir kimsenin davalı olduğu kişinin hamile olan kız kardeşini korkutarak ölümüne sebep olması[74] ve bir kadını yaralayıp yanındaki küçük çocuğunun öldürülmesi[75] şeklindeki hükümlerle sıkça karşılaşılmaktadır. Bir kadının evli olduğu halde babası tarafından başka birine nikâhının yapılması[76] şeklinde ilginç hükümler de bulunmaktadır.

2.3.3. Timar

Defter içerisinde timar ile ilgili çok sayıda hüküm yer almaktadır. Bu hükümler genellikle belli bir yerin bir kimseye iltizam olarak veya birinin tasarrufuna verilmesi şeklindedir. Bir kimsenin tasarruf ettiği yeri başka birine devretmesi,[77] bir sipahinin emekli olması üzerine mutasarrıfı olduğu yerin başka birine verilmesi,[78] bir yerin mutasarrıf tarafından başka birine iltizam olarak verilmesi[79] gibi konular bulunmaktadır. Askerlerinin maaşları için ocaklık olarak atanan yerlerin iltizam olarak verilmesi,[80] timar başlığı altında dikkat çeken ilgili hükümlerdendir.

Timar mutasarrıfların görevini yapmasına devlet görevlileri[81] ya da başka birinin engel olması üzerine ilgili kişilerin mahkeme huzuruna çıkarılması,[82] mutasarrıfların zabtettikleri yerlere zarar vermesi veya ürünlerinden vermemesi gibi durumlarda bu kişilerin İstanbul'da mahkemeye çıkartılması,[83] ayrıca timarla alakası olmayan kimselerin timar yerlerine zarar vermesi üzerine bunların yine İstanbul'da mahkemeye çıkartılması[84] devletin bu konuya verdiği önemi ve denetimi göstermektedir. Timar arazilerinin haksız yere zabtedilmesinin[85] yanında bazı kimselerin usulsüz olarak zabtettiği yerleri bir başkasına satması[86] da dikkat çeken hükümler arasındadır.

[70] h. 11, 169
[71] h. 104, 222
[72] h. 236
[73] h. 126
[74] h. 395
[75] h. 392
[76] h. 199
[77] h. 15, 296
[78] h. 24
[79] h. 121, 158, 177, 315, 332, 373, 432, 197
[80] h. 206
[81] h. 355
[82] h. 13, 128, 155
[83] h. 420
[84] h. 5, 12, 67, 218, 336, 388
[85] h. 7, 44, 130, 323, 350
[86] h. 319

2.3.4. Miras Problemleri

Defterde oldukça fazla sayıda yer alan şikâyetlerden biri de mirasla ilgili problemlerdir. Ölen kişinin miras bıraktığı mallara çeşitli bahanelerle müdahale edilmesi[87] sık rastlanılan hükümlerdendir. Bir diğer sorun ise küçük yaştaki vârislere vekil tayin edilen kişilere miras malının teslim edilmesi,[88] mirasın haksız yere devlet hazinesine alınması,[89] vârissiz ölenlerin mallarının çeşitli kimseler tarafından zabtedilmesi,[90] vefat eden kişinin üzerinde olan bir miktar eşyanın da mirasa dâhil edilmesi talebi,[91] miras davasının iptal edilmesine sebep olanların engellenmesi[92] şeklindedir.

Miras paylaşımı konusunda yaşanan sorunlar büyük oranda vârisler ile ilgilidir. Örneğin; hissedarlardan birinin diğer hissedarlara haksızlık yapması,[93] vefat eden kişinin muhallefatının vârisler arasında taksim edilip vasiye teslim edilmesi,[94] vâris vekiline saldırılması,[95] mirastan hak talep etmeyen vârislerden haksız yere resm-i kısmet adıyla para istenmesi,[96] vârisler küçük yaşta olduğundan vasînin mirası haksız yere zabtetmesi,[97] vârislerin resm-i kısmet adıyla kassama verdikleri parayı haksız yere geri istemeleri[98] gibi.

2.3.5. Alacak-Verecek Meseleleri

Alacak-verecek meseleleriyle ilgili şikâyetlerden özellikle borçlu olan kimsenin borcunu zamanında ödememesi ile ilgili şikâyetler oldukça fazla sayıda yer almaktadır. Bu meseleler, borçlu olan kimseden borç istendiği zaman ödeme yapmazsa bulunduğu yerde mahkeme yoluyla borcun alınması, yine ödeme yapmazsa Dîvân-ı Hümayûna gönderilmesi şeklinde çözüme kavuşturulmaya çalışılmıştır.[99] Borçla ilgili yaşanan sıkıntılar genellikle borçlu olan kimsenin borcu olduğunu inkâr etmesi[100] ya da

[87] h. 57, 58, 61, 66, 97, 129, 235, 374, 393, 414, 437
[88] h. 2
[89] h. 18, 63
[90] h. 164,
[91] h. 168
[92] h. 370, 371, 372
[93] h. 68, 110, 264, 383, 458
[94] h. 41
[95] h. 192
[96] h. 205
[97] h. 288, 299
[98] h. 342
[99] h. 20, 139, 142, 160, 190, 226, 250, 347, 407
[100] h. 86, 444

ödemekten imtina etmesi sebebiyle borcun kefil olan kimseden istenmesi[101] ve kefilin borcu ödemesi üzerine kefile parasını vermemesi[102] ile alakalı olduğu görülmektedir. Bazı kimselerin de alacaklı veya borçlu olarak ölmesinden dolayı sıkıntılar yaşandığı görülür. Örneğin, borcunu alamadan vefat eden kimsenin vârislerinin borçlu kişiye zulmetmeleri,[103] borçlu olarak vefat eden kimsenin vârislerinin borcu ödememesi[104] ve borçlu olarak vefat eden kimsenin vârislerinden borcun alınması[105] gibi şikâyetler deftere yansımıştır.

Bunların dışında, borç meselesiyle ilgili dikkat çeken şikâyetler de karşımıza çıkmaktadır. Soma, Kırkağaç zâbıtının kimseye ait olmayan bir yerde ölü olarak bulunması sonucu zâbıtın borcu kanunen ahaliden istenmiştir.[106] Borç karşılığı rehin olarak bırakılan yerin, borç ödemesine rağmen geri alınamaması[107] ve borçların kapatılmasında sorun çıkartılması[108] da borçlarla ilgili dikkat çeken şikâyetler arasındadır.

Alacak-verecek meseleleri ile ilgili şikâyetler, şahıslar arası ve şahıslarla devlet arasındadır. Bu tür hükümler arasında; alacaklı olmadığı halde alacağı olduğu iddiasında bulunanlar,[109] satılan ürünlerden alacağı olan voyvodaya ödeme yapmayanların mahkeme olunması,[110] koyun otlatırken vefat eden kişinin çocuklarının, sahiplerinden çoban ücreti ve diğer masrafları alamamaları üzerine koyunlarına el koymaları,[111] tüccar taifesine ödenmesi gereken hizmet bedelinin ödenmemesi,[112] tüccarın ortağında olan parasını alamaması[113] şeklinde hükümler mevcuttur.

2.3.6. Eşkıyalık Faaliyetleri

Eşkıyalık faaliyetleriyle ilgili şikâyetlere sebep olan kimseler bazen bir eşkıya, bazen de birkaç kişiden oluşan bir grup olarak hükümlerde karşımıza çıkmaktadır. Bu tür şikâyetler, eşkıyaların bulundukları yerde ya da İstanbul'da mahkemeye çıkartılarak

[101] h. 204
[102] h. 36, 70, 73
[103] h. 39
[104] h. 88, 241, 328, 433
[105] h. 143, 150
[106] h. 269
[107] h. 273
[108] h. 72
[109] h. 257, 304
[110] h. 62
[111] h. 122
[112] h. 144
[113] h. 254

cezalarının verilmesi şeklinde çözüme kavuşturulmuştur.[114] Eşkıyalık faaliyetlerine ayrıntılı bakılacak olursa; ev basıp eşyaları çalarak evde bulunanlara zarar verme,[115] ahaliyi kışkırtarak karışıklık çıkartıp[116] vergilerin alınmasına engel olma,[117] ahalinin davarlarını alıp tarlalara salarak büyük zarara sebebiyet verme,[118] yolcuların veya ahalinin paralarını çalma ve yaralama,[119] birlik olup adam öldürme,[120] koru içindeki büyük gemi kerestelerine zarar verme,[121] bir kimsenin hizmeti karşılığında alacağı mahsule el koyma,[122] haksız yere mülk zabtetme[123] gibi şikâyetler yer almaktadır.

İshak adlı kıptinin oğulları ile birlikte Yalakabad'a bağlı Katırlı karyesi ahalisine karşı sürekli kötü hareketlerde bulunması üzerine köye girişlerinin yasaklanması,[124] bazı kimselerin eşkıyalık yaparak Müslümanlara eziyet etmesi[125], Ermenilere ait misafirhaneye zimmilerin saldırması[126], suyu kirleterek hayvanların helakına sebep olmaları[127] şeklinde dikkat çeken eşkıyalık faaliyetleri de hükümler arasında karşımıza çıkmaktadır.

2.3.7. Vakıflar

Vakıflarla ilgili defterde yer alan hükümler genellikle vakfa borcu olan kişilerin borçlarını ödememeleri,[128] mütevellinin işlerine müdahale edilmesi,[129] vakfa ait yerlerin kiralanması,[130] ahalinin çeşitli sebeplerle vakıf malını ve yerlerini haksız yere zabtetmesi,[131] vakıf arazilerinin sınırlarının zamanla bozulması üzerine anlaşmazlık yaşanması,[132] vakıf yerlerinin mütevelliler tarafından iltizam olarak verilmesi[133] şeklindedir.

[114] h. 1, 33, 34, 54
[115] h. 162, 196, 272, 293, 310, 311, 340, 431
[116] h. 200
[117] h. 9
[118] h. 60
[119] h. 56, 89, 137, 352, 356, 394
[120] h. 99, 151
[121] h. 185
[122] h. 207
[123] h. 23, 275
[124] h. 173
[125] h. 316
[126] h. 473
[127] h. 326
[128] h. 243
[129] h. 16, 19, 209, 330
[130] h. 22, 119, 260, 308, 324
[131] h. 27, 28, 69, 74, 409
[132] h. 43
[133] h. 100, 315

Uzun süredir Kozcuoğlu Hasan Camii mütevellisi Hüseyin'in tasarrufunda olan yerler aslen vakfa ait olduklarından kadı hüccetiyle vakfa tescil edilmeleri,[134] Bigados reayasından bir mübaşirin toprağından elde edilen ürünlerin vakfın toprağına getirilmesi,[135] vakıf medresesinde görevli müderrisin hizmeti karşılığının vakıf mütevellisi tarafından ödenmesi gerektiği,[136] bir vakfa ait çeşmenin tamiri için gerekli masrafları gösteren belgenin sahte olması,[137] vakıflarla ilgili dikkat çeken hükümlerdir.

Vakıflarla ilgili sorunlar arasında, bölge arazisinin vakıf mütevellisi tarafından verilen hüccetle zaptettirilmesi,[138] mütevellilerin muhasebe tutmayarak vakfa zarar vermesi,[139] mütevellilerin ve naiplerinin haksız yere üzerlerine para geçirmesi,[140] vakıf mütevellilerinin kanuna aykırı fazladan para alması[141] şeklinde mütevellilerin vakıflara verdikleri zararlarla ilgili hükümler bulunmaktadır.

2.3.8. Vergi

Osmanlı Devleti'nde bilindiği üzere tebaa vergi vermekle yükümlü idi. Bu vergilerin toplanması sırasında yaşanan sorunların da bu şikâyet defterine yansıdığı görülmektedir. Hükümler çoğunlukla, vergiler toplanırken reayanın rencide edilmemesi[142] ve vergileri toplayan görevliye engel olunmaması[143] şeklindedir. Reayadan bazılarının vergilerini ödememekte direnip toplanmasına da mani olduğu görülmektedir.[144] Bunların dışında, kanuna aykırı olarak fazladan vergi alınması[145] da sık rastlanılan hükümler arasındadır. Ayrıca vergi yükümlülüğü olmayan kimselerden vergi istenmesi,[146] bazı mültezimlerin önceki seneden kalan vergilerini ödememesi[147] şeklinde şikâyetler de karşımıza çıkmaktadır.

Sandıklı ahalisinin vergilerini, vergileri toplamakla görevli olan Seyyid Mustafa'ya değil de başka kimselere vermesi üzerine paralarının bu kimselerde

[134] h. 240
[135] h. 290
[136] h. 359
[137] h. 379
[138] h. 410
[139] h. 42
[140] h. 91, 95, 283
[141] h. 287
[142] h. 102
[143] h. 131, 191
[144] h. 80
[145] h. 81, 152, 163, 202, 213, 292, 406
[146] h. 181, 390
[147] h. 307

kalması,[148] Sultan Mehmed Han Câmii Şerîfi Vakfı mukatalarından Bigados'daki reaya ve askerden vergi alınması[149] ve Kapudağı'ndaki zimmî reayanın vergilerini toplayıp teslim etmekle görevli olan Tordaki'nin, topladığı vergileri teslim etmesine rağmen üzerinde meblağ kalmıştır denerek rencide edilmesi,[150] vergilerle ilgili defterdeki dikkat çeken hükümlerdendir.

2.3.9. Diğer Konular

Yukarıda başlıklar halinde zikrettiğimiz konular dışında yer alan hükümler de defterde bulunmaktadır. Bunlar, konu itibariyle çeşitlilik göstermesinden dolayı bir başlık oluşturulamamıştır. İznikmid sakinlerinden Mustafa'nın narhdan birer parça eksik vermek şartıyla çeyrekçilik (seyyar kasap) yapmasına izin verilmesi,[151] davalıların mahkemeye katılmaması,[152] İbrahim, Lütfullah ve Emine adlı kardeşlerin kendilerinin reşit olmadığını öne sürüp babalarından kalan yeri birden fazla kişiye satarak dolandırıcılık yapmaları,[153] yeni ortaya çıkan debbağ taifesinin önceden beri kurbanların derilerini alan debbağları zarara uğratması[154] gibi hükümlere de rastlanmaktadır. Ayrıca, Girit adasına götürülmesi gereken kerestelerin Sakız adasına bırakılması,[155] Sakız adasına götürülmek için gemiye yüklenen eşyanın diğer eşyalarla değiştirilmesi üzerine masraflarının istenmesi,[156] iskeleye getirilen tahılların bazı reisler tarafından alınmaması üzerine tahılların telef olması[157] gibi hükümler de bulunmaktadır.

Cezalarla ilgili hükümler de karşımıza çıkmaktadır. Örneğin; kürek cezasından kaçma,[158] bir kimseye hapis cezası verildikten sonra tekrar voyvoda, mütesellim ve diğer memurlar tarafından kanuna aykırı olarak hapsettirilmesi,[159] kürek cezasına çarptırılan bir kimsenin bir süre sonra validesi ve eşinin talebiyle ıslah olduğunun bildirilmesi üzerine serbest bırakılması[160] gibi hüküm örnekleri bulunmaktadır. Kesilen odunların çiftlik tarlasından geçirilerek zarar verilmesi,[161] hanımlara mahsus günlerde hamama

[148] h. 201
[149] h. 297
[150] h. 425
[151] h. 94
[152] h. 127
[153] h. 148
[154] h. 174
[155] h. 46
[156] h. 217
[157] h. 408
[158] h. 354
[159] h. 378
[160] h. 381
[161] h. 389

giren gayrimüslim erkeklerin engellenmesi,[162] bazı satıcıların kanuna aykırı olarak sokaklarda bohçalarıyla gezerek satış yapması,[163] su ile ilgili şikâyetler,[164] eskiden beri gayrimüslimlerin bulunmadığı mahalledeki yerlerin gayrimüslimlere kiraya verilmesi,[165] bu defterde geçen farklı konulara örnek oluşturmaktadır.

[162] h. 415
[163] h. 446
[164] h. 337,417
[165] h. 460

Tablo 2.1.

38 No'lu Atik Şikâyet Defteri'ndeki Konuların Dağılımı

Konu	Adet
İdareciler	74
Ahali Arasındaki Anlaşmazlıklar	90
Timar	52
Miras Problemleri	54
Borç Meseleleri	67
Eşkıyalık Faaliyetleri	36
Vakıflar	34
Vergi	21
Diğer Konular	45

Grafik 2.2.

38 No'lu Atik Şikâyet Defteri'ndeki Konuların Dağılımı

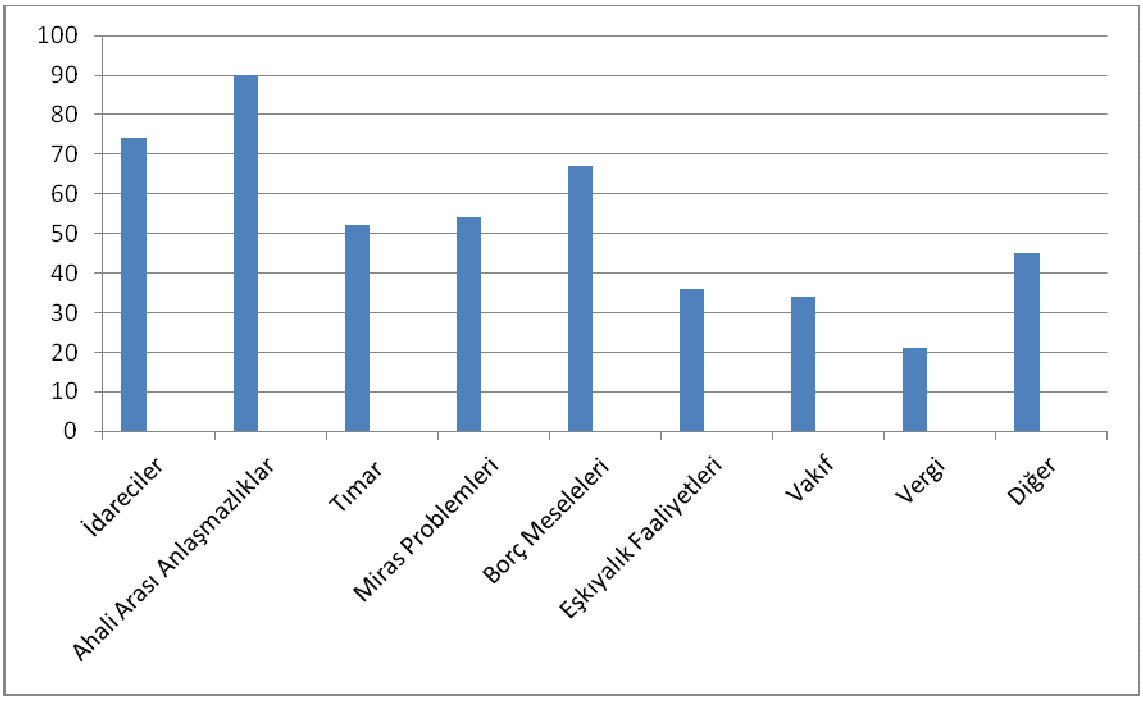

SONUÇ

Devlet arşivleri milletlerin sahip olduğu tarihî mirasın en önemli kaynaklarından biridir. Başbakanlık Osmanlı Arşivi de Osmanlı Devleti ile ilgili tarihi mirası bünyesinde barındırmaktadır. Çalışmamızda Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde kayıtlı bulunan 38 Numaralı Atik Şikâyet Defteri'ni kullandık. Bu defterin içerisindeki hükümleri inceleyerek transkripsiyonlarını ve değerlendirmesini yaptık.

Defter içerisindeki konular incelendiğinde; devlet görevlilerinin görevlerini kötüye kullanmaları, eşkıyalık, gasp, hırsızlık, darp, timar, vakıf, mülke haksız müdahale, vergilere müdahale, halktan fazla vergi alma, sosyal anlaşmazlıklar, veraset davaları ile alacak-verecek meselesi çoğunluktadır. Miras hukukuna dair hükümler ise genellikle mirasın vârislere pay edilip teslim edilmeden önce haksız yere zaptedilmesiyle ilgilidir. Bölgedeki vakıflara dair şikâyetler ise vakıf yönetimi ile idarecilerin görev ve sorumluluklarını tam manasıyla yerine getirmemesi, vakıf malına ve arazisine haksız yere müdahale edilmesiyle alakalıdır. Eşkıyalık faaliyetleri ile yaralama ve adam öldürme gibi sonuçlara varan ahali arasındaki anlaşmazlıklar çözüme kavuşturulurken halkı huzursuz edenlerin mutlaka mahkemeye çağırılması, suçluların uyarılması sosyal hayatın özenle korunmaya çalışıldığını göstermektedir.

Hükümlere ve davaların işleyişine bakıldığında; sorunun halledilebilmesi için önce mübaşir tayin edildiği, ardından mübaşir vasıtasıyla konunun doğruluğunun incelenip yerel mahkemede çözüme kavuşturulması, eğer yerinde çözüme kavuşturulamaz ise ilgili şahısların İstanbul'a mahkemeye sevkedilmeleri şeklinde davaların mutlaka bir çözüme ulaştırıldığı görülmektedir. Şikâyetlere konu olan hususlar çözüme kavuşturulurken, doğruluğu araştırıldıktan sonra gereğinin yapılması, Osmanlı yargı sisteminin ciddi bir şekilde çalıştığını göstermektedir.

Atik Şikâyet Defterleri, sosyal yaşantı ve toplumsal sorunlar hakkında önemli bilgileri ihtiva etmesi açısından çok zengin içeriğe sahip olan tarihi vesikalardır. Bu tez çalışması ile elde edilen veriler, ilgili diğer kaynaklarla birlikte değerlendirildiğinde, dönemin sosyal ve iktisadî durumu hakkında daha aydınlatıcı bilgilere ulaşılacaktır.

KAYNAKÇA

Arşiv Kaynakları

Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, 4. Baskı, İstanbul 2017.

A.{DVNSŞKT.d. Bâb-ı Âsafî Dîvân-ı Hümâyûn Sicilleri Şikâyet Defterleri, 38 Numaralı Atîk Şikâyet Defteri

Araştırma ve İncelemeler

Anonim Osmanlı Tarihi, haz. Abdülkadir Özcan, Türk Tarih Kurumu, Ankara 2000.

AKTAŞ, Necati, "Atîk Şikâyet Defteri", *DİA*, C. IV.

CEZAR, Mustafa, Mithat Sertoğlu, *Mufassal Osmanlı Tarihi*, C. IV, Türk Tarih Kurumu, Ankara 2010.

DANİŞMEND, İsmail Hami, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, C. III, Türkiye Yayınları, İstanbul 1972.

EMECEN, Feridun, "Osmanlı Dîvânının Ana Defter Serileri: Ahkâm-ı Mîrî, Ahkâm-ı Kuyûd-ı Mühimme ve Ahkâm-ı Şikâyet", *TALİD*, C. III, S 5 (2005).

JORGA, Nicolae, *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, çev.Nilüfer Epçeli, Cilt IV. YeditEpe Yayınları, İstanbul 2005.

HAMMER, J. Von, *Büyük Osmanlı Tarihi*, C. VI, Üçdal Neşriyat, İstanbul 1990.

İNALCIK, Halil, "Şikâyetet Hakkı: Arz-ı Hal ve Arz-ı Mahzarlar", *Osmanlı Araştırmaları*, VII-VIII, İstanbul 1988.

KÜTÜKOĞLU, Mübahat S., "Mühimme Defteri", *DİA*, C. XXXI.

ORHONLU, Cengiz, "Mustafa II", *MEB İslâm Ansiklopedisi*, C. VIII.

ÖZCAN, Abdülkadir, *İmparatorluk Çağının Osmanlı Sultanları III*, İSAM Yayınları, Ankara 2017.

_____, "Mustafa II", *DİA*, C. XXXI.

SOYER, Emel, *XVI. yy. Dîvân Bürokrasisindeki Değişimlerin Bir Örneği Olarak Mühimme Defterleri*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2007.

UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilâtı*, TTK Yayınları, Ankara 1948.

ZİNKEİSEN, Johann Wilhelm, *"Osmanlı İmparatorluğu Tarihi"*, Cilt V, Yeditepe Yayınları, İstanbul 2011.

HÜKÜM ÖZETLERİ

[1]

1

Eşkiyalık faaliyetlerinde bulunan İlyas için mahkeme tarafından verilen kararın yerine getirilmemesi üzerine mahkemede görülmesi

2

Beğpazarı voyvodası Hüseyin'de Ayşe Hatun'un vasîsi olduğu yetimlerin malından bin yüz kuruş olup, istendiğinde vermemesi üzerine İstanbul'da mahkeme huzuruna çıkarılması

[2]

3

Hersek sınırı içinde olduğu mahkeme kararıyla kesinleşen yerlerin vergilerini, Hersekzade Ahmet Paşa Vakfının mütevellisi İbrahim tarafından alınması

4

Bazı kimselerin; Emrudlu, Fıstıklı ve (...) karyelerinde bulunan odun ve keresteleri kestikten sonra kömür yapmak suretiyle yakarak çevreye rahatsızlık vermesi üzerine engellenmeleri, engellenemezler ise İstanbul'a mahkeme huzuruna getirilmeleri

5

Vezir Abdullah Paşa'nın Ayazmend'de mutasarrıf olduğu çifliğin Ayazmend sakinlerinden Arif Mehmed ile damadı Şahbazoğlu Mehmed tarafından zarara uğratılması üzerine yerinde davanın görülmesi gereği yapılamaz ise İstanbul'a mahkeme huzuruna gönderilmeleri

[3]

6

Hamid sancağı mütesellimi tarafından bazı kimseler atla gelerek ahalinin evlerini basıp yemeklerini ve diğer eşyalarını ellerinden aldıktan sonra her üç ayda bir kanuna aykırı olarak subaşı muhasebesi adıyla ahalinin tüm paralarını almıştır, bu kimselerin engellenmesi hususunda

7

Mehmed'in Beypazarı'nda mutasarrıf olduğu iki parça bağına, Çelebioğlu Ahmed'in zabt ederek binalar yapması üzerine Çelebioğlu Ahmed'in mahkemeye getirilmesi, eğer gelmez ise mahkemesinin Dîvân-ı Hümâyûnda görülmesi için İstanbul'a getirilmesi

8

Hersek Sübaşı köyünde sakin Burnaz Mehmed Ağa'nın Komonayi(?) adlı zımmiye zarar vermesi üzerine Mehmed'in İstanbul'a mahkeme huzuruna gönderilmesi

9

Solya(?) karyesi sakinlerinden Turgut'un bazı kimseler ile birlik olup ahaliyi kışkırtarak karışıklık çıkartması ve vergilerin alınmasına engel olması üzerine engellenmelerine dair hüküm

[4]

10

Karamürsel nahiyesine bağlı Akça At sipahisi İbrahim'in ahaliye ve mektepte bulunan çocuklara saldırıda bulunması üzerine İbrahim'in İstanbul'a mahkeme huzuruna gönderilmesi

11

Kavaklı'da sakin Seyyid Mustafa'nın, kızı Şerif Emine'nin eşi Seyyid İbrahim'den şiddet gördüğünü, korkudan kızı ile İstanbul'a geldiklerini bildirmesi üzerine davalarının İstanbul'da görülmesi

12

Arpa Arslan karyesinde Hadîce Sultan'ın mutasarrıf olduğu çiftlikteki atları yaralayıp büyük zarara uğratanların Karahisar'a kaçmaları üzerine bulundukları yerde davalarının görülmesi

13

Van Erciş Tatar Macar(?) karyesi toprağı mutasarrıflığı Hüseyin sipahiye verilmişken Van sakinlerinden Mustafa'nın kendisine ait olduğunu iddia ederek anlaşmazlık çıkarması üzerine Mustafa'nın başka bir göreve tayin edilmesi

[5]

14

Yirmi yedi bölüğün odası kuloğlanı İsmail'in odadaki değerli eşyaları çalarak Bursa'ya kaçması üzerine çaldığı eşyalarla birlikte İstanbul'a gönderilmesi

15

Kayseriyye sancağı mutasarrıfı Mustafa'nın mütesellimliğini bir seneliğine Ali'ye vermesi

16

Rüstem Paşa'nın Beypazarı'ndaki vakfının vekiline saldırıda bulunanların engellenmesi, engellenemeyenlerin İstanbul'a bildirilmesi

17

Gönen Karesi kadısı İsmail'in mahkeme harcı adıyla kanuna aykırı olarak rüşvet alması üzerine paraların geri alınması

[6]

18

Meryem'e babaannesi Emine'den kalan mirasın vârisi yoktur zannıyla devlet hazinesine alınması üzerine şahitler İstanbul'da olduğundan İstanbul'da mahkeme olunması

19

Gedüs kazasına bağlı Gazanfer Ağa Câmiʿ-i Şerîfi Vakfı'nın vergilerini toplamakla görevli Hacı Mehmed'in işine vakıf çalışanlarının karışması üzerine engellenmeleri için hükm-i hümayun talebi

20

Kanpara sakinlerinden Abdullah'ın Seyyid Ali'ye olan borcunu ödememesi üzerine İstanbul'a mahkemeye çağırılması

21

Üçüncü Bölüğünün kötü askerlerden oluştuğunu, Sekbanbaşı Murtaza'nın mühürlü mektupla bildirmesi üzerine, vergi talebiyle rencide olunmaması ve mühürlü mektup gereğince amel olunması

22

Mehmed Paşa Vakfı'nın Güzelhisar'daki hamamının kira gelirinin yirmi beş kuruşunun hamamın tamirine ve yine yirmi beş kuruşunun da su yolcusuna verilmek üzere Seyyid Mehmed'e kiralanması

[7]

23

Abdullah ve Hasan isimli kimselerin yetimlerin bir miktar yerini ve bağını zapt etmesi üzerine davalarının görülmesi, gereğinin yapılması

24

Timar sahiplerinden Mehmed sipahinin emekli olduğu timar karyelerinin bir seneliğine Mustafa'ya verilmesi

25

Ulemâdan İbrahim'in babası Ebul Müslim'in sahip olduğu bir adet ev ve bağı diğer eşi Fatma'nın şahitler tutarak üzerine geçirmesinden dolayı oğlunun talebiyle Kayseri kadısına emri şerif yazılması

26

Bursa'da sakin Ivaz Efendizade Muharrem Efendi'nin borçlarını ödememesi üzerine İstanbul'a mahkeme huzuruna getirilmesi

27

Gelibolu Kazası sakinlerinden Abdulbaki'nin Sultan Süleyman Camii Vakfı'nın mukataalarından üzerine aldığı vakıf malının dava ile alınması, vermez ise İstanbul'a mahkeme huzuruna çıkarılması

[8]

28

Sultan Mehmed Han Camii Şerifi Vakfı mukataalarından Rodoscuk ve bağlı mukataalarını, Ebubekir'in zabt ederek ürün ve vergilerini alması üzerine dava ile geri alınması, engel olur ise İstanbul'a mahkeme huzuruna çıkarılması

29

Ali’nin cüzzam hastalığına yakalanmasıyla ahali tarafından kovulması üzerine Ali’nin tedavi edildikten sonra önceden beri bulunduğu karyede iskân edilmesi

30

Gemlik kazası sakinlerinden bazı zorbaların saldırıda bulunarak arabozuculuk yapmaları üzerine Bursa’da dava ile görüldükden sonra sicilleriyle birlikte İstanbul’a mahkeme huzuruna çıkarılmaları

[9]

31

İstanbul’daki Sultan vakıflarının imaretleri için gerekli olan buğdayın tedariki sırasında Mihaliç muhtesibinin haksız yere akçe talep ettiğinin bildirilmesi üzerine kanuna aykırı harekette bulunulmaması

32

Kamas(?) nahiyesi sakinlerinden Mahmud ve Ahmed adlı kimselerin naib ve memurlarla birlik olup fakirlerden haksız yere akçe almasına engel olunması

33

Livâne kazâsı sâkinlerinden bazı kimselerin eşkıyalık hareketlerinde bulunmaları sebebiyle dava ile görülmeleri, eğer engellenemezler ise İstanbul’a mahkeme huzuruna çıkarılmaları

34

Erdek kazasına sakin zorbalardan Mehmed’in Ali’nin mutasarrıf olduğu mülk değirmenini zabt etmesi üzerine yerinde dava ile görülmesi gereği yapılamaz ise İstanbul’a mahkeme huzuruna çıkarılması.

[10]

35

İznik kazasının Susuz karyesi sakinlerinden Mehmed’e Susuz Ermeniyan’da sakin sürekli fitne çıkaran birkaç zımminin iftira atması üzerine bu kişilerin saldırılarına engel olunması

36

İbrahim’in, kefîli Mehmed’e parasını ödemeden kaçması üzerine İstanbul’a mahkeme huzuruna getirilmesi

37

Gönen sakinlerinden bazı kimselerin Süleyman’ın evini basıp mal ve eşyalarını çalması üzerine yerinde dava ile görülmeleri, gereği yapılamazsa İstanbul’a gönderilmeleri

38

Yerliden naib olmak yasakken Mehmed’in Ağaçlı nahiyesine naib olması ve ahaliden rüşvet alması üzerine naiblikten çıkartılıp, yerine yerliden olmayan doğru ve dindar bir kimsenin tayin edilmesi

[11]

39

Sarıkaya sakinlerinden Sefer’in Seyyid Ali oğlu Ali’nin vasîsi olduğunu iddia ederek senden alacağı vardır diye Hasan’a zulmetmesi üzerine Kütahya’da mahkeme huzuruna çıkarılması ve gereğinin yapılması

40

Kalecik’e bağlı Kozayağı karyesindeki mescidin imamlığı Divân-ı Hümâyûn beratıyla Mehmed bin Yusuf Halife’nin üzerine kayıtlı iken Hasan adlı askerin beratıyla karıştırılması üzerine elinde olan Dîvân beratıyla işlem görmesi

41

Mustafa’nın vefat etmesi üzerine varislerin İstanbul’da hisselerine düşen malları ellerine verilen belge ile almaları, Dodurga’da olan malları almak istediklerinde de engel olunmaması

[12]

42

İznik’de Halil Paşa Vakfı’nın mütevellisi Mehmed’in vakfın muhasebesini görmemesi üzerine dava ile zararlarının engellenmesi

43

Hersekzâde Ahmed Paşa Vakfına ait köylerden birinin sınırının zamanla bozulması sebebiyle yakınındaki İlhan Paşa Vakfı mütevellisi Mehmed'in bu arazinin öşür ve vergisine müdahale etmesi üzerine mübaşir tayin olunması

44

Seyyid Mehmed'in Taraklıborlu kazası Yazı köyünde tasarruf ettiği arazi, Ali adlı kişinin zimmetinde iken ölümü ile evladı olmadığından tapu sahiplerine verilmek istendiğinde Seyyid Receb adlı kişinin adam toplayarak karşı çıkması üzerine engellenmeleri

45

Ulak kadısı Ali'nin Sefer adlı cebeciden kanuna aykırı fazladan para alması üzerine mahkemede görülmesi

46

Girit Adası'na götürülmek üzere Salih Reis'in gemisine yüklenen kerestelerin Sakız Adası'na bırakılarak zarara uğratılması üzerine mahkemede görülmesi

[13]

47

Bayındır mahkemesinde kâtip olan Mehmed'in fukaraya saldırıp, haksız yere para alması üzerine görevinden alınması

48

Malatya sancağı mutasarrıfı Ahmed Paşa'nın Hacı Arife saraylı hatuna olan borcunu ödememesi üzerine Hekim Hân'ı mütevellisi marifetiyle borcun senet gereğince alınması

49

İznikmid'de cizyeleri toplamakla görevli Bostanî'nin fazladan para alarak reayayı zarara uğratması üzerine akçelerin geri alınması

50

Sarıdoğan köyünde ziraat olunmayan bir mikdar yeri Hacı Mustafa tapuyla alıp karışmak gerekmez iken Mustafa, oğlu Ali ve kardeşinin çocuklarının kendilerine ait olduğunu iddia ederek anlaşmazlık çıkarması üzerine engellenmeleri

[14]

51

Pazar kasabasına bağlı Çeltikçi köyü ahalisinden Mustafa, mahkeme kararıyla engellendiği halde hırsızlığa devam etmesi üzerine tekrar mahkemeden aleyhinde karar çıkartılarak hırsızlıktan men edilmesi

52

İznik Kazgan'da ahalinin tarım yaptığı araziler kıraç olduğundan üç sene dinlendirmeye bırakılmışdır, kanunen karışmak gerekmez iken toprak sahiplerinin toprağı başkasına verirriz diyerek zulmetmesi üzerine engellenmeleri

53

Sübaşı Hüseyin'in Tuzla ahalisinden vergi hakkı adıyla haksız yere fazladan para alması üzerine Hüseyin'in dava olunması

54

Ayşe ve kızı Meryem'in İstanbul'dan Gönen'e giderken Manyas Salar'da zorbalar tarafından saldırıya uğramasıyla ilgili mahkeme kararının yerine getirilememesi üzerine zorbaların mahkemede görülmesi ve gereğinin yapılması

[15]

55

Şeyhli kasabasından Recep Çavuş oğlu Hacı Ahmed'in Kütahya kalesinde hapis olan Mustafa ve Osman'ı para ödeyerek kurtardıktan sonra bu parayı fazlasıyla onlardan istemesi üzerine konunun mahkeme tarafından görülmesi

56

Görele'ye bağlı Akkırım ve Kemesni(?) adlı yerlerde kıptilerin yolları basma, gasp etme ve zulümde bulunması üzerine bulundukları yerden alınıp İstanbul'a mahkeme huzuruna çıkarılmaları

57

Salar karyesinde sakin Hüseyin'in, Eyyüb ve Yusuf'a babalarından miras kalan yerleri zabt etmek istemesi üzerine gereği yapılamaz ise İstanbul'a gönderilmesi

58

Biga’da bekçilik iddiasında olan Hüseyin’in Abdulfettah’a miras kalan değirmeni haksız yere zabt etmesi üzerine mahkemesinin görülmesi, geri vermez ise İstanbul’a mahkemeye gönderilmesi

[16]

59

Ayşe isimli kadının mutasarrıf olduğu Şeyh Süleyman mezrasının bir seneliğine önceki vekili Mehmed zimmetinde Hüseyin’e mühürlü senet ile zapt ettirilmesi bir başkasına müdahale ettirilmemesi

60

Büyük Çekmece sakinlerinden bazı kimselerin ahalinin davarlarını alıp tarlalarına salmak suretiyle büyük zarar vermesi üzerine bu zararların engellenmesi için yerlerinde davalarının görülmesi

61

Mihaliç’e bağlı Hatnî karyesindeki araziye mutasarrıf olan Köfunoğlu Ahmed’in vefatıyla arazi kızlarına miras kalmışken anneleriyle nikâhlanan Ali’nin dedemin yeridir diyerek hak iddia etmesi üzerine durumun çözülmesi

62

Mihaliç voyvodası Ömer’in Mihaliç voyvodası iken sattığı tahılların ödemesinin geciktirilmesi üzerine ödemesini yapmayanların oldukları yerde mahkemeye çıkarılması, senetlerin gereğinin yapılması

[17]

63

Ali’nin vasî olduğu yetim çocuklara Papasri(?)’den kalan iki yüz adet koyuna Sultanönü Sancak Beyi tarafından devletin malıdır diye el konulması üzerine yerinde dava ile görülüp haklarının verilmesi

64

Değirmen deresi sakinlerinden Mehmed adlı yeniçeri mutasarrıfı olduğu yerin yarısını sattıktan sonra vefat etmesiyle İznikmid’de sakin kardeşi Mustafa yeniçerinin yerlerin tamamını tutarak haksızlık yapması üzerine dava için İstanbul’a gönderilmesi

65

Bergama kazasında sakin Urus Ahmed'in İbrahim'e olan borcunu vermemesi üzerine mahkemede görülmesi, vermez ise İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

66

Mehmed Paşa'nın Çine'de olan toprağı kızları Ayşe ve Fatma'ya kaldıktan sonra Fatma'nın vefat etmesiyle arazinin tapusu Ayşe'ye verilmişken bazı kimseler tarafından iltizam vekilinden aldık diye haksızlıkla zabt edilmesinin engellenmesi

[18]

67

Hayrunnisa'nın İznikmid'e bağlı Tahyada(?) karyesinde mutasarrıf olduğu yerdeki ağaçların Musa ve Ahmed tarafından kesilmesi üzerine dava kararı gereği kesilen ağaçların değerini ödemeleri, ödemezler ise İstanbul'a mahkeme gönderilmeleri

68

Seyyid Hüseyin ve kardeşinin Malatya'da sakin dedelerinin daha sonra da anne ve dayılarının vefatıyla kendilerine miras kalan hisseyi dayı oğullarının zabt etmesi üzerine İstanbul'a gönderilmeleri

69

Rüstem Paşa Vakfının kiralık yerlerinden olan bahçenin kendisine ait olduğunu iddia eden Kamrin Fereş(?) oğlu olarak bilinen yabancının dava ile görülmesi, engellenemez ise İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

70

Tokad cizyedarı Hüseyin Efendi'nin kefil olduğu Mehmed'de alacağı kalması üzerine Mehmed'in Yeni il ve Sivas taraflarında bulunduğu bildirildiğinden olduğu yerde dava ile görülüp gereğinin yapılması

[19]

71

Mısır tüccarlarından Hacı Mustafa'nın gönderdiği paradan yedi yüz kuruşu alıp Sakız'a kaçan İstanbul'daki ortağı diğer Hacı Mustafa yeniçerinin yakalanıp bir gemi reisine teslim edilerek İstanbul'a gönderilmesi

72

Şehzadegan Vakfı mütevellisi Mahmud, Tokatlı oğlu Mustafa'ya borçlarını kapattığına dair senet vermişken Mustafa'nın anlaşmazlık çıkarması üzerine borcun silindiğine dair şahidler İstanbul'da olduğundan İstanbul'a gönderilmesi

73

Tokad cizyedarı Hüseyin Efendi'nin kefil olduğu Mehmed'de alacağı kalması üzerine Mehmed'in Yeni il ve Sivas taraflarında bulunduğu bildirildiğinden olduğu yerde dava ile görülüp gereğinin yapılması

74

Has Bahçe Bostancıbaşısı Hasan'ın nazırı olduğu Eyvan Beyzade Sinan Vakfı karyelerinden Geyve'ye bağlı Taşoluk'daki belirli yerleri zabt ettikten sonra ürünleri alarak firar etmesi üzerine İstanbul'da davası görülene kadar reayayı rencide etmemesi

[20]

75

Görele'ye bağlı Halik(?) karyesinde oturan bazı kimselerin hırsızlık yapması üzerine davalarının görülmesi

76

Mehmed'in eşi Hatice'den boşandıktan sonra iki sene nafakasız bırakması ve değerli eşyalarını alıp kaçması üzerine bulunduğu yerden alınarak İstanbul'a mahkeme huzuruna getirilmesi

77

Ali'nin Yalakabad'daki çiftliği içindeki hayvan ve eşyalarla birlikte çocuklarına miras kaldıktan sonra çiftliğin kethüdası Hasan'ın alacaklı olduğu iki kuruşu bahane ederek yetimlerin malını yemesi üzerine İstanbul'a mahkeme huzuruna gönderilmesi

78

Ahmed'in Mustafa'nın vasî olduğu yetim çocuklara olan borcunu ödemeyip kaçması üzerine şahitler İstanbul'da olduğundan İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

[21]

79

Ayazmend'de sakin Dolma İmam ve damadı Hasan'ın ulemadan Ârif Mehmed'e iftira atıp korkutması üzerine engellenmeleri

80

Mihaliç hassı reayasından olan bazı kimselerin vergilerini ödememesi ve vergilerin toplanmasına engel olması üzerine dava ile görülerek engellenmeleri, engellenmezler ise İstanbul'a mahkemeye gönderilmeleri

81

Süleyman'dan, üzerine kayıtlı bir yeri olmamasına rağmen kanuna aykırı olarak alınan elli kuruşun geri verilmesi

82

Mustafa'nın Yeniçeri Ağası kaymakamı Murtaza'ya olan borcunu ödememesi üzerine dava ile ödemesi

[22]

83

Mihaliç'de Eğerci ve ( ) karyesinde sâkin Kel Hasan ve Barutcu olarak bilinen kimselerin hırsızlık yapması üzerine yerlerinde mahkeme ile görülmeleri, haklarının verilmesi mümkün olmaz ise İstanbul'a gönderilmeleri

84

Halil'in, Ahmed'den satın aldığı cariyenin mahkeme kararıyla hür olduğu ispatlanıp serbest bırakılmasıyla Halil'in parasını geri alması mümkün olmaz ise İzmir'e kaçan Ahmed'in İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

85

Ahmed'e İznikmid'de babasından kalan yeri kendi vakfıdır diye yalan söyleyen Hasan'ın İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

86

Değirmenderesinde sakin yeniçeri Mehmed'in, bir diğer Mehmed'e olan borcunu inkâr etmesi üzerine şahitleri İstanbul'da olduğu için İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

87

Küre Emini Hüseyin’in Küre’de emekli yeniçeri Ahmed’le arazi için yaşadıkları anlaşmalık sebebiyle düşmanlık etmesi üzerine dava ile saldırılarının engellenmesi

[23]

88

Murad’ın, Veli’ye olan borcunu ödemeden vefat etmesi üzerine borç, vâris olan kardeşi Hüseyin’den istendiği zaman ödememesi sebebiyle mahkemede görülmesi

89

Kayseri sakinlerinden Ali, Hüseyin ve Yusuf adlı haydutların Kayseri’de Fencar(?) adlı zimmînin yolunu kesip altınlarını çalması üzerine mahkemede görülmesi

90

Ahmed’e Küre-i Nühas’da babasından miras kalan yerleri Dergâh-ı Âli kapucubaşılarından Hüseyin’in öşr alarak müdahale etmesi üzerine engel olunması

91

Genç Hâtûn Vakfının mütevellîsi iken Şaban’ın vakıftan üzerine herhangi bir nesne almadığı dava ile kesinleşmiş olmasına rağmen vakıf mütevellisi Hüseyin’in vakıftan altmış kuruş aldın diyerek rencide etmesi üzerine engel olunması

[24]

92

Devrek sakinlerinden Hacı Mehmed’in fakirlerin paralarını alması, davarlarını meralarında otlatması ve bunların davarlarına eziyet etmesi üzerine Hacı Mehmed’in İstanbul’a mahkemeye gönderilmesi

93

Erzurum valisi Vezir Halil Paşa’nın kethüdası İbrahim’in cebecilerin maaşı için gönderilen parayı vermeden kaçması üzerine bulunduğu yerden alınıp İstanbul’a mahkemeye gönderilmesi

94

İznikmid sakinlerinden Mustafa’nın yürürlükte olan narhdan okkası birer parça eksik et satmak üzere çeyrekçilik(seyyar kasaplık) yapmak istediğini bildirmesi ve

diğer kasapların karşı çıkmaması için hüküm rica etmesi üzerine diğer kasaplardan birer parça eksik vermek şartıyla çeyrekçilik yapmasına izin verilmesi

95

Halil Paşa Cami-i Şerif ve İmareti Vakfı karyelerinden Denizli'deki Kirali ve çevre karyeleri vakfın eski mütevellisi Mehmed Ali'ye iltizam olarak verilmişken Mehmed Ali'nin vefatıyla mallarının vakfa ait olduğunun anlaşılması üzerine el konulması, karyelerin de vakfın mevcut mütevellisi Mehmed'e verilmesi

[25]

96

Hasan, mutasarrıf olduğu üç dönüm bahçeyi borcu karşılığında Şeyh Selami Tekkesi vakfına sattıktan sonra vakfın mütevellisi Monla Mustafa bu yerleri Lamire(?) adlı zımmiye satmıştır. Hasan'ın vefatından sonra oğullarının bu yeri Lamire(?)'den zorla alarak zarar vermeleri üzerine fetva gereğinin yapılması

97

Molova'ya bağlı Kalye(?) karyesinde Mehmed yeniçeriye babasından kalan yerleri, İsmail'in üvey annenden satın aldım diyerek zabt etmesi üzerine dava ile görülmesi, kaçınırsa İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

98

Karasu naibinin, ahalinin evlerine saldırdığının bildirilmesi üzerine güvenliklerinin sağlanmasına dair hüküm

99

Bergama'ya bağlı Koca Ömer karyesinde sakin Çingan Ali oğlu Yusuf, kardeşi Mehmed, Ali, Mehmed ve Hasan Paşazade Mehmed adlı kişilerin Ali'yi öldürdüklerini itiraf etmeleri üzerine davalarının görülmesi

[26]

100

İznik'de Halil Paşa Vakfının önceki mütevellisi Mehmed mütevelliği sırasında vakfın bazı mukâtaa yerlerini iltizâm olarak vermişken şimdiki mütevelli Mehmed'in de bu yerleri senesi dolmadan bir başkasına vermek için fetva istemesi üzerine Şeyhülislam'ın fetvası gereğince izin verilmemesi

101

Hasan’ın amcası oğlu Hasan’ın, Gemlik’e bağlı Kumla-i Sagîr karyesinde sakin Osman ve Seydi Mustafa’nın arazisinde ölü olarak bulunup katilinin bilinmemesi üzerine bu kişilerin İstanbul’a mahkemeye gönderilmesi

102

İznikmid’e bağlı Ermeşe ve çevre karyeleri reayasının vergi tahsili sırasında rencide olunmamaları için arzuhal ve adam göndermeleri

103

Bursa’da kirişçi esnafının yiğitbaşı ve ustalarının, bazı usta olmayan kişilerin başkalarına iş yaptırarak sanatlarına müdahale ettiklerini şikâyet etmesi üzerine bu duruma mani olunmasına dair hüküm ricası

[27]

104

Rabia Hatun’un kızını, üvey amcası Kör Ali’nin kendi hizmetçisi Hasan’a izinsiz olarak nikâhlaması ve babasından kalan iki yüz kuruşunu da harcaması üzerine Kör Ali’nin İstanbul’a mahkemeye gönderilmesi

105

Hasan’ın, mutasarrıfı olduğu Karamürsel’e bağlı Yeniköy, Karaküd, Kuğlacık ve çevre karyelerinin üç sene tahvil ile senelik bin üç yüz kuruş almak üzere Ömer’e mühürlü senet ile verilmesi

106

Bursa’da kirişçi esnafının yiğitbaşı ve ustalarının, bazı usta olmayan kişilerin başkalarına iş yaptırarak sanatlarına müdahale etmelerini şikâyet etmesi üzerine engellenmeleri için hüküm rica etmeleri

107

Geyve’de Beyoğlu Sinan Bey Vakfına bağlı köylerin vergileri vakıf tarafından toplanırken müdahalede bulunanlara engel olunması için hüküm rica edilmesi

108

Yeniçerilik iddiasında olan Piri Mehmed'in, Ümmühan'ın eşi Sefer'i Yenişehir pazarından gelirken yaralaması üzerine İstanbul'a mahkeme huzuruna gönderilmesi

[28]

109

Mustafa'nın bir seneliğine İzmir'in malikâne sâğîbaşısı olarak atanması ve müdahale edilmemesi

110

Abdulbaki'nin vefat etmesiyle Amasya ve İstanbul'da olan malları eşi Rabia Hatun'a, çocuklarına, Amasya'daki diğer eşi Fatma Hatun'a ve oğlu Hüseyin'e pay edildikten sonra Fatma Hatun'un hissesiyle yetinmeyip Rabia Hatun ve çocuklarına haksızlık yapması üzerine yerinde dava ile görülmesi ve gereğinin yapılması

111

Ağrus'a bağlı Mezkende karyesindeki Menteş Bey Zaviyesinin zaviyedarı Mevlana Abdullah'a hizmeti karşılığında zaviyenin ürünleri verilmek istendiğinde, Mahmud'un ürünleri haksız yere alması üzerine, dava ile geri alınıp Mevlana Abdullah'a hakkının verilmesi

112

İznikmid'e bağlı Armişe ve çevre karyelerin ağaları ödemeleri gereken vergileri ödedikleri halde Kocaeli sancağı mütesellimi tarafından kanuna aykırı olarak paralarının alınması üzerine rencide edilmemeleri

[29]

113

Göle kazasındaki bir mahallede müslümanların olduğu yerde içki satılması üzerine ahali tarafından şikâyet edilmesiyle içki satılmasının yasaklanması

114

Seyyid Mehmed İbrahim'in Şerife Emine ile boşanması kanunen kesinleşmemişken Seyyid Mustafa adlı kimsenin Şerife Emine'yi duldur diye darp edip yaralaması üzerine Dîvân-ı Hümâyûnda davalarının görülmesi

115

Hacı Mehmed oğlu Kara Ahmed'in Ali kızı Ümmühan için dedesi Durmuş bana nikâh etmişdi diye iddia etmesi üzerine davaları görüldüğünde Kara Ahmed'in dava kararına uymayarak zulm etmesi sebebiyle Dîvân-ı Hümâyûnda dava ile görülmesi

116

Hasan'ın mutasarrıfı olduğu karyelerden Karapürçek karyesindeki kışlak için ahaliden kullanımlarına göre alınan vergiye Dodurga kazası ahalisinden bazı kimselerin vergiyi biz alırız diye zarar vermesi üzerine İstanbul'a mahkemeye gönderilmeleri

[30]

117

Beypazarı Voyvodası Hüseyin Ağa'nın yetimlere olan borcunun bir miktarını ödemesi için sattığı cariyenin bedelinden istendiği zaman ödememesi üzerine dava ile borcun alınması eğer ödemez ise İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

118

Marmara nahiyesi sakinlerinden Mustafa'nın keçilerini alıp telef eden Çoban Mustafa, Çoban Yanaki(?) ve kardeşi Zahiri adlı zımmilerin Divan-ı Hümâyûn'da dava olunmak üzere İstanbul'a gönderilmesi

119

Hacı Hasanzâde Muhyiddin'in vâkıfına ait Bursa'da Gelincik Çarşısı taraflarındaki hamamın kiracısının süresinin dolması üzerine hamamın vakfın mütevellisi Seyyid Ömer tarafından verilen senet gereğince kiralanması

120

Hassa Silahdarı'nın Silivri'ye bağlı Fahri karye toprağındaki çiftlik meralarına alakası olmayan kimselerin müdahale etmesi üzerine mahkeme kararı gereğince yerinde görülmesi

[31]

121

Teke sancağı hassına bağlı Amil olarak bilinen kazadaki pazar yerinin tasarruf edenlerden alınıp Antalya mutasarrıfları tarafından mühürlü senet ile Antalya kalesi topçularından Hüseyin'e iltizam olarak verilmesi ve müdahale ettirilmemesi

122

Mehmed'in, koyunları Hacı Osman'ın koyunlarıyla otlatırken vefat etmesi sebebiyle oğulları Mehmed ile Ahmed yeniçerinin çoban ücreti, diğer masraflar ve borçlar verilmedi diye koyunlara el koyması üzerine yerinde dava ile görülmeleri

123

Hayır sahiplerinden bir kimse Varna'nın Debbağhane mahallesindeki iki adet evini âlimlerin kullanması için vakfedip yirmi sene bu şekilde kullanıldıktan sonra Ahçayazıcı zaviyesi şeyhi Mahmud'un müdahalesine engel olunması ricası

124

Akhisar-ı Geyve kazasına bağlı Düşbe karyesi ahalisinin haksız yere Ahmed yeniçeri'nin doksan kuruşunu alması sebebiyle meblağ dava ile geri istenildiğinde tarafımızda hüccetimiz vardır diyerek vermemeleri üzerine yerinde dava ile görülmeleri

125

Eğirdir kazası çöp arayıcılarından olan ( )'ın kimseye bir zararı yokken Eğirdir voyvodası ve diğer memurların bize para vermedikçe sana arayıcılık ettirmeyiz diye zulmetmesi üzerine engellenmeleri

[32]

126

Hüseyin yeniçerinin hamile eşinin, Ezine Kazdağı kazası sakinlerinden bazı kimseler tarafından saldırıya uğraması sonucu evladının ölmesi üzerine yerinde dava ile görülmeleri

127

İznik kazasına bağlı Çakırca karyesinin zabıtı olan Şeyh Salih'in, Süleyman ile İznikmid'de olan mahkemesine gelmemesi üzerine Şeyh Salih'in İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

128

Ahmed ve Ebubekir mutasarrıf oldukları yeri bir seneliğine Murdin(?) adlı zımmiye senetle kiraya verdikten sonra yerin önceki sahibinin zabt ettirmem diye haksızlık etmesi üzerine senet gereğinin yapılarak davasının görülmesi

129

Zaferborlu kazasına bağlı İlbazı karyesinde sakin yeniçerilik iddiasında olan Ömer'in, Mevlana Halil'e miras kalan malı almasına engel olması üzerine Ömer'in İstanbul'a gönderilmesi için sekban başı olan Murtaza'nın mühürlü mektup vermesi

[33]

130

İznikmid'e bağlı Değirmenderesi karyesinde Mustafa yeniçerinin mutasarrıf olduğu yerleri, İstanbul sakinelerinden Ümmühan hatunun bu yerleri eşim Mehmed bana sattı diyerek zabt etmesi üzerine yerinde dava ile görülmesi

131

İznik'e bağlı Kazan ve çevre karyelerinde sakin Hacı Ali, Kara Hacı, Aşir, Ali ve Mustafa'nın, sübaşı Haydar'ın vergileri toplamasına mani olması üzerine engellenmeleri

132

Mustafa'nın babası Abdurrahman vefat edince eşyaları çocuklarına kalmışken amcası Ahmed bu eşyaları alarak satması, emr-i şerif ile istendiğinde de vermemesi üzerine İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

133

Eğirdir kasabasındaki gölde çöplük arayıcısı olan ( )'ın, kimseye bir zararı yokken Eğirdir voyvodası ve diğer memurların bize para vermezsen arayıcılık yaptırmayız diye zulmetmesi üzerine engellenmeleri gerektiği

134

Mustafa sipahi'nin mutasarrıf olduğu Meran ve çevre karyelerinin seneliği seksen kuruş olmak üzere üç seneliğine tahvîl ile Halid sipahiye verilmesi

[34]

135

Silivri kazası sakinlerinden Angmus adlı papaza Salih adlı kimsenin sen de iki yüz kuruş alacağım vardır diye müdahale etmesinin engellenmesi

136

Todurga kazasında sakin Hacı Hasan'ın Mehmed ile olan mahkemesine katılmaması üzerine dava ile görülmesi

137

Bergama tarafında Hacı Ahmed'in yolunu keserek, eşyalarını çalan ve yol arkadaşı Halil'i kurşunla yaralayan Kel Ahmed oğlu Köse, Mustafa ve İmam arasından Mustafa ve İmam'ın hapsedilmesi istendiğinde davalarının görülmesi

138

Marmara nahiyesine bağlı Asmalu karyesi sakinlerinden Çoban Mustafa, Çoban Yanaki ve kardeşi Zahiri adlı zımmilerin Mustafa'nın keçilerini alıp telef etmesi üzerine İstanbul'a mahkemeye gönderilmeleri

139

Bor kazasında sakin Abdurrahman Efendi'nin oğulları Mustafa, Yahya, Müftüzâde Ahmed, Şeyh Makbûl, Ömer ve Mahmut adlı kimeslerin Mehmed'e olan borçlarını ödememeleri üzerine dava ile görülmeleri

140

Kapudağı nâhiyesinde Muhanye adlı karye sâkinlerinden bazı zımmilerin vekillerinin reayadan fazladan vergi toplaması üzerine İstanbul'a mahkemeye gönderilmeleri

[35]

141

Mustafa'nın mutasarrıfı olduğu zeametlerden Ovacık karyesini bir sene önce zabt eden Hacı Seferoğlu İbrahim Ahmet'in zeametin mahsulünü ve borcunu vermemesi üzerine İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

142

Yalakabad'da sakin Hadice Hatun'un borcunu ödememesi üzerine yerinde görülen dava ile ödemesi, ödemez ise İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

143

Balçık'a bağlı ( ) karyesi sakinlerinden bir kimsenin Halil'e olan borcunu ödemeden vefat etmesi üzerine mirasçılarından borcun alınması

144

Diyarbekir karyelerinin timarlarından ve tüccar taifesinden ödenmesi gereken hizmet bedelinin toplanmasına Hasan'ın vekil edilmesi, bir başkasına müdahale ettirilmemesi

145

Hacı İbrahim'in malına vasî olan Rabia Hatun'un vârisler ile iki yüz on kuruşa anlaştıktan sonra bu meblağı amcaoğlu Mustafa yeniçeriye vermiştir, Mustafa'dan talep edildiğinde ödememesi üzerine şahitler İstanbul'da olduğundan İstanbul'a gönderilmesi

[36]

146

Hoşalay kazasından Mehmed ve İsaoğlu'nun sahibinden yarı yarıya tapu ile satın aldıkları yerin sahibinin kızı Ayşe hatunun kanuna aykırı olarak anlaşmazlık çıkarması üzerine engellenmesi

147

Hoşalay kazasından Ahmed'in yirmi beş senedir kullandığı yerlere, Ayşe hatunun, bu yerlerinbabasından kendisine kaldığını iddia ederek kanuna aykırı müdahalede bulunması üzerine engellenmesi

148

İbrahim, Lütfullah ve kız kardeşleri Emine Hatun babalarıdan kalan yerlerini iki ayrı kişiye satıp, reşit değildik diye vazgeçip anlaşmazlık çıkarmaları üzerine mahkeme ile reşit olduklarının anlaşılmasyla İstanbul'a mahkemeye gönderilmeleri

149

Yenişehir-i Bursa'ya bağlı Ortaklar karyesi ile Çardak karyesi reayasının hayvanlarını otlattığı merada Mekri karyesi reayasının ziraat etmek için belgeleri olduğunu iddia etmeleri üzerine, ziraat etmelerinin yasaklanıp İstanbul'a mahkemeye gönderilmeleri

[37]

150

Mustafa’nın mutasarrıfı olduğu zeametlerden Ulucak karyesini bir sene önce zabt eden Hacı Seferoğlu İbrahim Ahmet’in zeametin mahsulünü ve borcunu vermemesi üzerine İstanbul’a mahkemeye gönderilmesi

151

Osman’ın kardeşi İbrahim’in İznikmid sakinlerinden bazı kimseler tarafından darp edilerek öldürülmesi üzerine yerlerinde dava ile görülmeleri gereği yapılamazsa İstanbul’a mahkemeye gönderilmeleri

152

Kapudağı’na bağlı Mihaniye karyesinde sakin Dimitraki, Kirnokuos ve Edrun sakin zımmiler üzerine vazife olmadan reayadan haksız yere vergi alıp iki yüz nefere dağıtarak sahip çıkması üzerine İstanbul’a mahkemeye gönderilmeleri

153

Taraklıborlu’ya bağlı Komar karyesi sakinlerinden İmam Mehmed’in kadı, naib, voyvoda ve memurlar ile birlik olup ahaliye zulmetmesi üzerine İstanbul’a mahkemeye gönderilmesi

[38]

154

Rodoscuk’da tütün gümrükçüsü olan Süleyman’ın Ahmed’in vasî olduğu yetimlere olan borcunu ödememesi üzerine yerinde mahkemesinin görülmesi yine ödemezse İstanbul’a gönderilmesi

155

İsmail İznik’de mutasarrıf olduğu yeri başka birine satmak isterken İznik ahalisinden iki kişinin biz alırız diyerek engellemesi üzerine mahkemeye çıkarılmaları

156

Yenişehir- i Bursa’ya bağlı Çardak ve Ortaklar karyesi ahalilerinin önceden beri kullandıkları meraya saldırıda bulunan Çeltükçü karyesi ahalisi engellenmişken Çeltükçü karyesinden Şaban ve Hasan’ın tekrar saldırması üzerine müdahalelerinin engellenmesi için İstanbul’a mahkemeye gönderilmeleri

157

Hoşalay kazasından Ahmed’in yirmi beş senedir kullandığı yerlere, Ayşe hatunun bu yerlerin babasından kendisine kaldığını iddia ederek kanuna aykırı müdahalede bulunması üzerine engellenmesi

[39]

158

Ağrıboz muhafızı Ali’nin oğlu Ahmed’e Başgelmeye kazasında mutasarrıf olduğu karyelerin bir seneliğine mühürlü senet ile iltizam olarak verilmesi

159

Ağrıboz muhafızı Ali’nin büyük oğlu Ahmed’in mutasarrıf olduğu karyelerden birini bir seneliğine dört bin kuruşa alan Hızır’ın meblağın üç binini teslim ettikten sonra kalan miktarın o tarafta voyvoda olan Ahmed tarafından tahsil edilmesi

160

Salih’in, Gelibolu sakinlerinden Abdulkadir’de alacağı olup istediğinde vermemesi üzerine şahitleri İstanbul’da olduğundan İstanbul’a mahkemeye gönderilmesi

161

Kağıdhane deresinde devlete ait yirmi mavna dolaşırken Ermenilerin on adet mavna satın alarak bunlara zorluk çıkarması üzerine men olunmalarına dair hüküm rica edilmesi

162

Aydıncık kazasına bağlı Dilgin adlı yerde sakin Şahin, İbrahim, Ali ve Deli Mehmed adlı kimselerin ahalinin yerlerini basması ve İbrahim’in evini mühürleyip eşyalarını çalması üzerine İstanbul’a mahkemeye gönderilmesi

[40]

163

Aydıncık kazası Kapudağı nahiyesinde vergileri tahsil etmekle görevli Dimitraki(?), Yamandi Bolcur(?) ve Kırnoş(?) adlı zımmilerin ahaliden fazla vergi alması üzerine dava ile görülerek ahalinin hakkının geri verilmesi

164

Eski veziriazam Hacı Ali Paşazade Ahmed'in zeametinden Görele'ye bağlı Yörükan karyesinde vefat eden Hacı Yusuf'un, mirasçısı olmadığından geride kalan malları Hacı Ali Paşazade Ahmed'e kalmışken kaza sakinlerinin zabt etmesi üzerine malların sübaşı Ali'ye verilmesi, vermezler ise İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

165

Vezir Hilmi Paşa'nın mîrâhurunun aşçısı İbrahim'in bir atı alıp Akhisar'a kaçması üzerine İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

166

Adrem(?) Yahudi mutasarrıf olduğu yeri Salih ile değiştirdikten sonra Salih'in yerinin vakıf yeri olmasıyla mahkeme olunmuş ve bu yer Edrem'e(?) verilmiştir. Yerin değerinden az meblağ verilerekek haksızlık yapılması üzerine gereği yapılamazsa İstanbul,'a mahkemeye gönderilmesi

[41]

167

İstanbul'da Ali yeniçerinin, Hacı Ahmed'e olan borcunu ödememesi üzerine yerinde hakkını alınamazsa İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

168

Emine hatunun eşi Mehmed vefat edince mirası eşi Emine'ye ve Sabancı kazasın'daki diğer eşi Havva'ya kalmışken Mehmed'in üzerinde olup Emine'ye ait olan eşyayı Havva'nın mirasa dâhil ederek vermemesi üzerine dava ile alınması mümkün olmaz ise İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

169

Marmara nahiyesine bağlı Uşağı karyesinde sakin Ahmed yeniçerinin Mustafa'nın nikâhında olan Rahime hatuna saldırması üzerine İstanbul'da mahkemeye çıkartılması

170

Pazarsuyu kazasında sakin bazı kimselerin Mehmed Çavuş'a olan borçlarını ödememeleri üzerine İstanbul'da mahkemeye çıkarılmaları.

171

Akköy kazasına bağlı Mahkala karyesi sakinlerinden Kabaoğlu adlı eşkiyanın Laz Hasan'ı öldürmek amacıyla silahla yaralaması üzerine davasının görülmesi

[42]

172

Yusuf'un, Akköy kazasına bağlı Mahkala karyesinde mutasarrıfı olduğu yerlere karışmak gerekmez iken Mahkala karyesinde sakin bazı kimselerin kadıyla birlikte yalancı şahitlik yaparak sahte belge ile zarar vermesi üzerine engellenmeleri

173

İshak adlı kıptinin oğullarının Yalakabad'a bağlı Katırlı karyesine gelerek sürekli kötü hareket yapmalarından dolayı yasaklanmalarına rağmen hâlâ bu karyeye gelerek reayaya saldırmaları üzerine engellenmeleri

174

Akhisar-ı Geyve kazasında, pazar yerinde kurban edilen hayvanların derilerini önceden beri debbağlar alırken sonradan ortaya çıkan bazı debbağ tayfasının bunlara ait derileri alıp zarara uğratmatları üzerine engellenmeleri

175

Giresun kazasında sakin bazı kimselerin Mehmed Çavuş'a olan borçlarını ödememeleri üzerine dava ile borçların alınması, yine ödemezlerse İstanbul'da mahkemeye çıkarılmaları

176

Akarpâre(?) kazasına bağlı Kızılyaka karyesi toprağında Abdülbaki'nin bağının yarısını Kızılyaka karyesinde sâkin Ali ve kardeşleri satın aldıktan sonra diğer yarısını da haksız yere zapt etmeleri üzerine bağın bunlardan geri alınması

[43]

177

İznikmid'in tütün vergisi mukâtaasını bir seneliğine zabteden Yusuf'un, mühürlü belge ile Hızır'a iltizam olarak vermesi

178

Kangırı kazasında sakin Alaybeyi Kormud'un kazada sakin bazı kimselerin kanuna aykırı olarak paralarını alması üzerine yerinde dava ile görülüp gereğinin yapılması

179

Fatma hatun'un kardeşi Hüseyin'i İznikmid kazası sâkinlerinden Mişelioğlu Halil'in haksız yere öldürmesi üzerine İznikmid'de yeniçeri serdarının hapsine verilmesi ve İstanbul'da mahkemeye çıkarılması

180

Eski Karahisâr-ı Şar[ki] sancağı mutasarrıfı Kara Mehmed Paşa'nın Ahmed ve Osman'a borcunu ödememesi üzerine dava ile haklarını alamazlarsa Kara Mehmed Paşa'nın İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

181

Yanya'ya bağlı Temunca(?) kazasında sakin Simyon adlı zımmînin Engiri kazasında vergi ödemesi gereken yerleri yokken bazı kimselerin vergi isteyip taciz etmesi üzerine engellenmeleri

[44]

182

Fatma hatunun kardeşi Ali'yi Efteni kazâsında sâkin Hacı Mehmed'in haksız yere öldürtmesi üzerine dava görülüp gereği yapılamazsa İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

183

Emrudeli karyesi sakinlerinden Hüseyin'in kölesi Ali'yi Emrudeli karyesinde sâkin Mumcuoğlu Süleyman ve Nalbandoğlu Mehmed adlı yeniçerilerin rahatsız etmesi üzerine İstanbul'da mahkemeye çıkarılmaları

184

Eski Karahisar sancağı mutasarrıfı Kara Mehmed Paşa'nın, Hatice Sultan'ın başkapı hizmetçisi Selim Ağa'ya olan borcunu ödememesi üzerine yerinde davasının görülüp borcun alınması

185

Kastamonu sancağı Mogan karyesindeki korunun içindeki büyük gemi kerestelerini, Hacı Mehmed oğlu İbrâhim adlı eşkıyanın kesip zarar vermesi üzerine İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

186

Ahmed, Mehmed ve Abdullah adlı kardeşlere babalarından kalan mirası idare eden büyükbabalarının, diğer mirasçılar Şaban, Ahmed ve Eyüb'den hisselerini talep etmesi, vermediklerinde de zulmetmesi üzerine İstanbul'da muhakeme edilmesi

[45]

187

Gözzade Mustafa'nın kardeşi vefat ettiği zaman çocuklarına kalan malı annelerinin alması, istendiğinde de vermemesi üzerine yazılan hüküm

188

Taşköprü sakinlerinden Benli Halil, Receb Dayı, Hacıoğlu Mehmed adlı kimselerin Abdulbaki'ye olan borcunu ödememeleri üzerine mahkemeye çıkarılmaları

189

Arslan Ağa Camii Şerif Vakfı'nın Konya'da satılan hane ve etrafına müdahale edilmemesi için verilen emre aykırı olarak Derviş Ali'nin hane etrafındaki arsayı zabt etmesi üzerine İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

190

Tımışvarî Mustafa'nın, Seyyid Mahmud ve Seyyid Ahmed'e olan borcunu ödememesi üzerine davasının görülmesi, eğer ödemez ise vekilinin Konya'ya mahkemeye gönderilmesi

191

Sincanlu'da sâkin Ali, İsmâil, Şaban ve Yusuf adlı kimselerin vergilerin toplanmasına karışıp ahaliye saldırmaları üzerine bunların saldırılarının engellenmesi

192

Bursa'da sakin dayısı kızı Ayşe'nin kardeşi kalan mirasını almaya vekil olmakla mirasın mahkemede paylaşılıp, teslim edilmesinden sonra saldırıda bulunanların dava ile engellenmesi

[46]

193

Sarıköylü ahalisinin önceden beri vergisini verip hayvanlarını otlattıkları arazinin kendisine ait olduğunu iddia edip ahalinin hayvanlarını otlatmasına engel olan Sarıköylü subaşısının engellenmesi

194

Kılıçlı'da önceden beri hayvanlarını otlatan ahaliyi, davarlarını burada otlatarak sıkıştırması üzerine Hüseyin'in engellenmesi

195

Bursa'da olan Veliüddün Paşa müderrisi Mehmed'in diğer Mehmed'e olan borcunu ödememesi üzerine dava ile ödemezse İstanbul'a mahkemeye bildirilmesi

196

Bayramlı sakinlerinden bazı eşkiyaların Osman, Ahmed ve diğer kardeşlerinin evlerini basıp eşyalarını çalması üzerine yerinde davalarının görülüp, gereğinin yapılması

197

Düzce'de Ahmet Paşa'nın yaptırdığı han ve fırının bir seneliğine, mültezim İsmail tarafından verilen senet gereğince Hacı Mehmed ve Ahmed'e verilmesi

[47]

198

Yusuf'un mutasarrıf olduğu Sinekli ve Sart karyelerinde üç seneden fazla yüzde kalan yerlerini tapuya vermek istediğinde, bazılarının saldırdığını bildirmesi

199

Makarlı karyesi sakinlerinden Osman, eşini boşamamışken kayınpederi Mehmed kötü kimseler ile birlik olup, kızını boşadığını söyleyerek bir başkasına nikâhlaması üzerine davalarının görülüp, Osman'ın eşini alması

200

Sandıklı'ya bağlı Kasre karyesinden Abaza Mehmed ile Kara karyesinden Kocaoğlu Ahmed'in huzursuzluk çıkarmaları üzerine engellenmeleri

201

Sandıklı ahalisinin paralarını, vergileri toplamakla görevli Seyyid Mustafa'ya vermeleri gerekirken Sandıklı'da sakin Abaza Mehmed, Ahmed, diğer Mehmed ve Seyyid Halil adlı kişilere vermesi üzerine, paraların bunlardan alınması

202

Rodos kalesi muhafızlarından Hacı Ali'nin avarız adıyla ahalinin paralarını alıp zulm etmesi üzerine dava ile paraların alınması

[48]

203

Midilli sakinlerinden Ali Efendi ile Ahmed'in Venedikli tüccar Hristokolo'ya alacağımız vardır diye saldırmaları üzerine İstanbul'da mahkemelerinin görülmesi

204

Eski Zulkadiriye voyvodası olup Larende sakinlerinden olan Çavuşzade Mehmed'den ya da kefili olan Osman'dan borcun dava ile alınması

205

İznik'e bağlı Boyalıca karyesinden Mehmed, İsmail, Ahmed ile kızkardeşleri Ümmühan ve Emine'ye kalan mirasdan resm-i kısmet adıyla fazladan para alınmaması, alınan paranın da iade edilmesi

206

Rodos kalesi askerlerinin maaşları için ocaklık olarak atanan Kiraniş(?)'e bağlı Kozyaka karyesinin bir seneliğine Mustafa'ya iltizam olarak verilmesi

[49]

207

Akhisar Saruhan kazası Seydi karyesinde olan Seyyid Ahmed Tekkesi zaviyesinin zaviyedarlığını yapan Ahmed Halife'ye hizmetlerinin karşılığında ayrılan zaviye mahsulünün zorbalar tarafından alınması üzerine dava ile görülmeleri geri alınamaz ise İstanbul'a bildirilmeleri

208

Gemlik’e bağlı Emrudlu karyesinde Süleyman yeniçerinin Çolakoğlu İbrahim’e saldırmasıyla dava ile borç hükmü verilmesine İbrahim’in yetinmeyip Bursa’ya gönderilerek vergi ile rencide edilmesini rica etmesi üzerine İstanbul’a gönderilmeleri

209

Şehzadegan Vakfı karyelerinden Gemlik’e bağlı Kadırgalı karyesi imamının vakıf işlerine karışdığını vakıf mütevellisi Mustafa’nın bildirmesi üzerine durumlarının görülmesi için İstanbul’a mahkemeye gönderilmeleri

210

Üzendi karyesinde mutasarrıf olanlardan Mehmed vefat edince yerleri tapu ile verilmek istediğinde Hacı Mehmed’in ben o yerleri izinle değiştirdim diye anlaşmazlık çıkarması üzerine mahkeme ile engellenmez ise İstanbul’a gönderilmesi

211

Taşköprü’ye bağlı Kurulca karyesi sakinlerinden Fatma, Mehmed ile evliyken, amcası Dulkadir’in henüz yaşı baliğ olmadan “seni oğluma nikâhladım” diye zulm etmesi üzerine dava ile engellenmesi

[50]

212

Arslan Ağa Camii Şerifi Vakfı’nın Konya’daki hanı satılmış, verilen emir ile bir başkasının müdahale etmesi yasaklanmışken Derviş Ali’nin zorla zabt etmesi üzerine İstanbul’a mahkemeye gönderilmesi

213

Tuzla’da sakin Müslüman reaya vergilerini durumlarına göre öderken bazı güç ve kudret sahibi Müslüman tâifesinin vergilerini güçlerine göre vermeyip reayanın üzerine yüklemesi ve durumlarından fazla vergi istenmesi üzerine rencide edilmemeleri

214

Müteferrika İbrahim’in mutasarrıfı olduğu zeamete bağlı Hoca Ömerler karyesinin değişim tarihine düşen mahsüllerini Kerim’in haksız yere alması üzerine Balıkesir’e mahkemeye gönderilmesi

215

Kaymas(?) nahiyesine bağlı Orhan karyesi sakinlerinden Ali ve Ferig Mustafa'nın, İbrahim'in iki keçisini çaldıkları dava ile kesinleşip değerini verdikten sonra bu husus için getirtilen mübaşire sen sebep oldun diye iddia etmeleri üzerine engellenmeleri

[51]

216

Gemlik'de Bozburun adlı yerde ağaçların kesilmesi yasaklanmışken verilen emre aykırı olarak Çınarcık nahiyesi subaşısının ağaçları kesmesi üzerine engellenmesi

217

İznikmid'de sakin Halil'in, Hacı Abdullah'ın gemisine yükleyip Sakız'a gönderdiği eşyaların masrafını vermemesi hatta zorla akçe istemesi üzerine Hacı Abdullah'a hakkının verilmesi mümkün olmaz ise Halil'in İstanbul'a gönderilmesi

218

Süleyman'ın mutasarrıfı olduğu yeri, Mehmed'in tahrip etmesi ve Hacı Ramazanoğlu Mehmed'in de zabt ederek zulmetmesi üzerine dava ile geri alınması, mümkün olmazsa bu kişilerin İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

[52]

219

Hasan Paşa'nın Mirza'ya olan borcunu ödemeden vefat etmesiyle borç vasîlerden istenmiş ancak vasîlerin de borcu ödememesi üzerine yerinde görülen dava ile borcun alınması

220

Bandırma kazasında sakin Hasan'ın bir ermeniyi öldürmesi üzerine mahkeme kısas yapılmasına karar verilerek dava düşmüşken Hasan'ın babasını, haksız yere kısas yapıldı diye tahrik edenlerin dava ile engellenmeleri, mümkün olmaz ise İstanbul'a mahkemeye gönderilmeleri

221

Ahmed ve Mustafa adlı müstahfızların mutasarrıf oldukları gedik timarları Emirsen İbrahîm'e yazıldığından dolayı müdahale ettirilmemesi

[53]

222

Hacı Şaban üç sene önce kızı Rabia'yı Mevlana Hacı Mehmed'in oğlu Mehmed'e nikâhlamışken, Rabia'nın baliğ olduğunda Hacı Mehmed'in oğlu ile kaçması üzerine dava ile bulunması ve gereğinin yapılması

223

Antakya'ya bağlı bazı karyelerde mutasarrıf olan bir hanımın çiftlik yerine alakası olmayan kimselerin saldırması üzerine engellenmeleri, mümkün olmazsa İstanbul'a gönderilmeleri

224

Reisler taifesinden Hacı Mehmed Reis; Rodos, Sakız, Bozcaada ve diğer iskelelere vardığında iskele emininin kolluk adıyla para ve hediye istemesi üzerine bu haksızlıklarının engellenmesi

225

Bir kıta Şayka gemileriyle Gördes iskelesine varıldığında mîrî kerestelerin memurlar olmadan gemilere yüklenmesinin engellenmesi

226

Kefe kazası Eskel(?) karyesinde sâkin Ahmed yeniçerinin Abdullah'a mahkeme ile borcu olup mübâşir ile istediğinde ödememesi üzerine İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

[54]

227

Ünye kazası sâkinlerinden Hacı Osman'ın yeniçerilik iddiasıyla ahalinin haksız yere paralarını ve mallarını alması üzerine dava ile görülüp gereğinin yapılması

228

Ünye kasabasında sakin yeniçerilik iddiasında olan Hacı Osman'ın Fenaris(?) kazası Kenarhur Câmiʿ-i Şerîfinin hatibi Ömer'in kardeşi Ahmed'i haps etmesi, üzerine yerinde dava ile görülmesi

229

Yalakabad kazasında sakin Veli'nin, eski veziriazam Süleyman Paşa'nın eşi Saliha hatuna olan borcunu ödememesi üzerine mahkemeye çıkarılması

230

Deli Hasan'ın on iki sene önce Üsküp sakinlerinden Mehmed Ali'yi yaralaması üzerine Deli Hasan'a ceza verilmesinin istenmesi

231

Akhisar kazası kadısının ahaliden fazla para alması sebebiyle fazladan aldığı paraları geri vermesi

[55]

232

Kanırlar(?) karyesi sınırı içinde yer alan meralara, Ahra(?) karyesi ahalisinin hayvanlarını getirip Kanırlar(?) karyesi ahalisinin davarlarını sıkıştırması üzerine engellenmeleri

233

Mahallenin imamı Mustafa Yusuf'un, Monla Mustafa, Hasan ve Ayşe adlı kardeşlere babalarından miras kalan yerleri babalarının sağlığında satın aldığını iddia etmesi üzerine dava ile görülmesi engellenmezse İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

234

Şahbaz hayattayken Seyyid Halil'e vasiyet eylediği üçte bir malından İznik naibinin kanuna aykırı parasını alması üzerine aldığı miktarı geri vermesi

235

Simavlı karyesinde sâkin İbrâhim, Ahmed, İsmâil, Muslu ve Fatma adlı yetimlere amcaları Ali'den kalan mirasdan amcalarının eşi Ayşe Hatun'un hisse talep edip haksızlık etmesi üzerine kanunen engellenemez ise mahkemede görülmesi

[56]

236

Bayramiç kazası sakinlerinden Seyyid Mustafa'nın, diğer Mustafa'nın eşini kaçırması ve insanlardan zorla parası alması üzerine dava ile görülmesi

237

Karagülmez Mehmed adlı eşkıyanın, Sultan Hatun'un oğlu Ali yeniçeriyi haksız yere öldürdükten sonra mahkeme kararı gereği ödediği sulh bedelini ve senedi geri almak için Sultan Hatun'u rahatsız etmesi, diğer oğluna ve değirmenlerine saldırması üzerine gereği yapılamazsa İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

238

Hasan'ın, Sakız adası tarafındaki Nakşa adasında sakin Anton adlı zımmîden borcunu alamaması üzerine dava ile görülmesi

239

Sakız'a bağlı Nakşa adasında sakin Papas Bertar adlı zımmînin vefatıyla malları miras hakkıyla Hasan'a, çocukları Anais(?) ve Metzine(?)'ye kalmışken Hasan'ın hissesinden alınıp haksızlık edilmesi üzerine dava ile görülüp gereğinin yapılması

240

Kurd karyesinde Kurdoğlu Hasan Camii mütevellisi Hüseyin, caminin imamı Ahmed ve Hacı Mehmed'in yüz seneden fazla mutasarrıf oldukları yerlerin kadı hüccetiyle camiye vakfolunması

[57]

241

Derviş Mustafa'nın babası Ebubekir'in, Eski Kars Beylerbeyi Kara Mehmed Paşa'dan borcunu alamadan vefat etmesi üzerine oğlu borcu istediğinde Kara Mehmed'in ödememesi üzerine dava ile alınması ödemezse İstanbul'a bildirilmesi

242

Konya'da Arslan Ağa Han kiracılarından birkaç tüccarın işleri için aldıkları bir mikdar parayı iade etmemeleri üzerine alınması

243

İznikmid'de sakin Hacı Mustafa'nın Gazi Süleyman Paşa ve Canfeza Hatun Vakıflarına olan borcunu ödememesi üzerine yerinde dava ile görülmesi ödeme yapmaz ise İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

244

Hacı Mehmed’in, eşi Emetullah Hatun’un mallarını satıp nafakasız bırakarak kaçması ve yedi-sekiz sene gelmemesi üzerine dava ile görülmesi, mahkemeye çıkarılması mümkün olmadığından İstanbul’a gönderilmesi

245

Mehmed bin İbrahim, Bursa’daki Sultan Murad Han Camii Şerifi vakfında ruznamçeci ve duacı olup, hizmetleriyle borcunu ödedikten sonra hizmeti karşılığında hak ettiği vazifeyi vakfın mütevellisi Ahmed’in vermemesi üzerine gereğinin yapılması

[58]

246

Marmara nahiyesine bağlı Avlonya karyesi sakinlerinden Nikoraki adlı zımminin haksız yere Yorgaki’nin paralarını alması üzerine İstanbul’a mahkemeye gönderilmesi

247

Hacı Yusuf’un vefatıyla çocuklarına kalan mallarını İdlib’de olan dayıları Kör Yusuf’un alması üzerine dava ile görülerek yetimlerin haklarının verilmesi

248

Mercan adlı kölenin Kefe Beylerbeyi Abdurrahman’ın parasını çalıp kaçması üzerine bulunduğu yerden alınarak İstanbul’a mahkemeye gönderilmesi

249

İstanbul’da Lalezar mahallesinde Mustafa’nın oğlu İsmail’i haksız yere öldürüp kaçan Deli İbrahim’in Çatalca taraflarında görüldüğünün bildirilmesi üzerine alınıp İstanbul’a gönderilmesi

250

Manuksar adlı zımminin Mehmed’e olan borcunu ödemeden kaçmasıyla, İznikmid’de olduğunun bildirilmesi üzerine İstanbul’a mahkemeye gönderilmesi

[59]

251

Adalar kazasında sakin Mustafa'nın Mehmed'e olan borcunu İstanbul'da sakin Mehmed'in ödeyeceğini söyleyerek göndermesi üzerine borcu ödenmez ise İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

252

Abdullah baliğ olduğunda babasından kalan mirası Bolu'daki diğer varislerden istediğinde vermemeleri üzerine dava ile alınması

253

Rodosçuk sakinlerinden birinin Habil yahudinin oğlu Bosto'yu Edirne'den Rodosçuk'a geldiğinde öldürmesi ve ardından haps edilmesi üzerine İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

254

Efrayim veled Miko adlı Yahudi, ortağı Murdihar veled Salamon adlı yahudinin parasını vermemesi üzerine Bursa'da olduğunun bildirmesiyle yerinde dava ile görülerek paranın alınması

255

Murad sipahinin mutasarrıf olduğu çiftliklere Hüseyin sipahi ve Mustafa Mehmed adlı mültezimlerin kendi yerleridir diye karışması üzerine gereği yapılamazsa İstanbul'a mahkemeye gönderilmeleri

[60]

256

Karamürsel'de olan Mehmed Efendi zaviyesinin zaviyedarlığı Şeyh Hacı Mustafa'ya babasından kalmışken dışarıdan Hafız Mehmed'in karışması üzerine verilen emir ile engellenmesi, tekrar karışırsa İstanbul'a gönderilmesi

257

Mihaliç'de sakin Ali ve Sarı Mustafa naib ve kudretli kimselere yalancı şahitlikle "sende alacağımız vardır" diye iftira atmaları üzerine İstanbul'a mahkemeye gönderilmeleri

258

Seyyid Ahmed’e babasından kalan Hacı Sinan, Koyunhisarı ve Mirayan(?) zeameti arazisindeki yerlerde bazı kimselerin Miraban(?) sübaşısı’ndan izin aldık diyerek ziraat etmek istemesi üzerine engellenmeleri

259

Monla Hüseyin’in üvey annesinin vefat etmeden önce kendi arsası üzerine yaptırdığı binanın mirasta hisse olarak verilebilmesi için Monla Hüseyin’in sebepler sunması üzerine yerinde dava olunması, gereği yapılamazsa İstanbul’a gönderilmesi

[61]

260

İstanbul’da Şeyh Vefa Camii Şerifi ve İmareti Vakfı karyelerinden Çorlu kazasına bağlı Karaköy karyesindeki yaylak ve kışlakların vakfın mütevellisi Seyyid Mehmed’e kiralanması

261

Miskinan taifesinden birkaç kimsenin İznikmid’de bir arsa satın alarak üzerine yaptırdığı tekkede yaşayan fakirlerden bazılarının vefat etmesi bazılarının da Üsküdar’a taşınmasından sonra Mustafa sipahinin arsaya müdahale etmesi üzerine İstanbul’a mahkemeye gönderilmesi

262

Pazarsuyu kazası Belilli karyesindeki babalarından kalan toprağı zorbalardan Halil, Hasan ve İsmail adlı kimselerin zabt etmesi üzerine saldırılarının engellenmeleri

263

Fatma Hatun’un babası vefat edince mallar Fatma Hatun, kardeşi Mehmed ve üvey annesi arasında pay edilip, borçları kapatılmışken kardeşi Mehmed’in kanuna aykırı olarak hisse isteyerek haksızlık yapmaması

[62]

264

Ramazan’ın vefatıyla malları eşi Ayşe’ye, diğer eşinin kızlarına ve kızkardeşine kalmıştır, bunların Ayşe’ye hissesini vermemesi üzerine malların adil bir şekilde paylaştırılması, mümkün olmazsa İstanbul’a mahkemeye gönderilmeleri

265

Molova kazasına bağlı Hersek karyesi sakinlerinden Ali'nin, Ahmed'in Molova'daki yerini zabt etmesi üzerine davasının görülmesi, gereği yapılamaz ise İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

266

Magoş'un vefat etmesiyle tüm malı Karkar'a kalmıştır, İznikmid sancağı mütesellimi Seyyid Mehmed'in bu mallardan iki adet atı, bir miktar parayı ve bazı değerli eşyaları alması üzerine dava ile alınması geri vermez ise İstanbul'a gönderilmesi

267

Kastamonu Sahil kazasında sakin yeniçerilik iddiasında olan bazı kimselerin ahaliye saldırıp her türlü zararı vermeleri üzerine İstanbul'a mahkemeye gönderilmeleri

[63]

268

Mehmed'e babasından kalan malları başka bir yerde olduğundan İsmail'in ve bir kimsenin zabt edip geri vermemesi üzerine yerinde dava ile görülmeleri yine vermezler ise İstanbul'a mahkemeye gönderilmeleri

269

Azadlı Ali, Manisa Sultan Süleyman Han Vakfı'nın Soma'daki Kırkağaç mukatasına zabıt iken kimsenin mülkü olmayan bir arazide ölü olarak bulunması sebebiyle geriye kalan borçlarını kanunen ahalinin ödemesi gerekirken kimsenin ödeme yapmaması üzerine dava ile gereğinin yapılması

270

Hasan adlı sipahinin mutasarrıf olduğu Karamürsel'e bağlı timar köylerini bin üç yüz kuruşa alan Ömer'e bin yüz on dört senesinde bazı vergilerden muaf tutulduğundan müdahale edilmemesi

271

Sicil nahiyesine bağlı Değerköy'de sakin bazı kimselerin iskeleye yanaşıp İstanbul'da satmak için parasıyla odun satın alan gemi sahiplerini rüşvet isteyerek rencide etmeleri üzerine İstanbul'a mahkemeye getirilmeleri

[64]

272

Musa adlı sipahi ile oğlu Küçük Ali, Yazdeoğlu bölükbaşı Mustafa, Nasreddin oğlu Süleyman sipahi ve Davud adlı kimselerin Ahmed'in evini basıp, cariyesini ve bekçisi Mustafa'yı yaralaması üzerine yerinde dava ile görülmeleri

273

Abdulcelil'in Hacı Halil'e borcu karşılığında rehin verdiği bahçeleri, borcunu ödediği halde geri alamadan vefat etmesi üzerine rehin tutulan bu yerlerin geri verilmemesi üzerine dava ile görülmesi

274

Çeltikçi köyünden Rabia ve eşi Mustafa'nın dükkânına hırsız girdiğine dair iddialarının ispatlanamaması üzerine engellenmeleri

[65]

275

Pazarsuyu kazâsına bağlı Şemseddin nâhiyesinde Bülbüllü nâm karyedeki ba'zı yerleri zorbalardan Halil birkaç sene zabt edip, kardeşi Hasan'a ve vekil Hacı İsmail'e zabt ettirmesi üzerine çıktıkları mahkemede Halil'in zorbalardan olduğunun ve zorla zabt ettiğinin kesinleşmesiyle gereğinin yapılması

276

Ayşe Hatun'un erkek kardeşinden tapuuyla aldıp kullandığı yerleri, eşinden boşandığı zaman bu yerleri Mehmed'in yer sahibi bu yerleri bana vermişdi diye zabt etmesi üzerine yerinde dava ile yerlerin geri alınması

277

Rodos kalesi askerlerine ait olan mukaatalardan Hüseyin ve Yusuf adlı kimselerin kendi elleriyle ödeyip teslim ettikleri yeri Hüseyin'in zabt edip, iltizamdan üzerine düşen miktarı ödememesi üzerine dava ile geri alınması

278

Bursa’da olan tüccâr ve ona bağlı memurlardan Hassa Mimar Başı ve Hassa Su Nazırı’nın arzı gereğince Abdullah’ın bir kusursu yokken Seyyid Ahmet’in parasını alıp gereksiz yere zarar vermesi üzerine engellenmesi

279

Karahisar kasabası Kamil mahallesinden Mustafa’nın vakıfdan aldığı ödünç parayı geri veremeden vefat etmesi üzerine ahaliden bazı kimselerin Mustafa’nın oğlu Mehmed’den haksızlıkla para alması üzerine dava ile görülmeleri

[66]

280

İznikmid’deki Sultan Selim Han Camii ve İmarethanesi Vakfı karyelerine voyvoda, sancakbeyi subaşıları ve diğer memurlar dışında kimsenin müdahale etmemesi

281

Mengen kazâsına bağlı Akinek ve Şeyhler karyesi ahalileri önceden beri Mengen’de olan Saruklu yaylasını ve çevre dağlarını kullanırken Nazırlar ve Kozgöl karyesi ahalilerinin bu yerler bizimdir diye anlaşmazlık çıkarmaları üzerine mahkeme kararı ve fetva gereğince engellenmeleri

282

Büyük Ali ve kardeşlerine babalarından kalan yerler için karışmak gerekmez iken Mehmed adlı kadının müdahale etmesi üzerine engellenmesi

283

Terkos nahiyesine bağlı Asarbey karyesindeki Mescid-i Şerif vakfının muhasebesi senede bir görülürken, naibin iki def’a muhasebe tutup vakıf malından para alması üzerine dava ile gereğinin yapılması

284

İznik’e bağlı Ömerli karyesinde toprak sahibine verilen yaylağa, Mehmed adlı yeniçerinin benim yerimdir diyerek müdahale etmesi üzerine engellenmesi mümkün olmaz ise İstanbul’a mahkemeye gönderilmesi

285

İznik sakinlerinden Mehmed yeniçerinin İsmail'i haps ettirip, parasını alması üzerine fetva gereğince dava ile görülmesi geri ödemezse İstanbul'a gönderilmesi

[67]

286

Bağdad'daki Hz. İmam Ali Vakfının mütevelli vekili İbrahim'in kanunen iflasının kesinleştiği tarafına mahkeme kararı ile bildirildikten sonra kasaba ahalisinin zahire parası adıyla verdikleri paraları senin tarafına verdik diye on aydır İbrahim'i haps etmeleri üzerine fetva gereğince dava ile görülmesi

287

Bağdad'daki Hazreti İmam Ali Vakfının mukatalarından alınan ürünler ve vergiler tamamen ödenmesine rağmen vakfın mütevellisi İdris'in fazladan para alması üzerine fetva gereğince dava ile görülmesi

288

Kuşadasın'da sakin yetim çocukların parasını alıp haksızlık yapan vasînin dava ile görülmesi, aldığı paraların geri alınması

289

Şeyh Ebu'l Vefa Vakfından Çorlu kazasına bağlı Karaköy karyesindeki yaylak ve kışlağa karışmak gerekmez iken Kologöz Ahmed ve oğlu Süleyman bu yaylak ve kışlağa müdahale etmesi üzerine İstanbul'a mahkemeye gönderilmeleri

290

İstanbul'daki Sultan Mehmed Han Camii ve İmareti Vakfı'nın mukataalarından Bigados karyesi reayasından bir mübaşirin toprağından elde ettiği ürünleri vakfın toprağına getirerek vakfın mahsulüne zarar vermesi üzerine gereğinin yapılması

291

Gördüs'de sakin yeniçeri serdarının ahaliden harc adıyla fazladan para istenmesi üzerine dava ile engel olunması

[68]

292

Akhisar-ı Geyve'ye bağlı Despina karyesi ahalisinin Ahmed'in zorla parasını alması üzerine görülen dava kararı gereği geri ödemeleri gerekirken ödememeleri üzerine İstanbul'da davasının görülmesi

293

Gemlik'e bağlı Armudlu karyesinde sakin Ömer adlı eşkiyanın Asiye'nin yerini basıp malını çalması üzerine İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

294

Raziye adlı hatunun babasından hibe ile teslim aldığı bağı yalancı şahitlik ile satın aldığını söyleyerek zabt eden Hüseyin ve Mustafa'nın Kütahya'ya mahkemeye gönderilip gereğinin yapılması

295

Hasan adlı sipahinin mutasarrıf olduğu Karamürsel'e bağlı timar köylerini bin üç yüz kuruşa alan Ömer'e bin yüz on dört senesinde bazı vergilerden muaf tutulduğundan müdahale edilmemesi

296

Mustafa ve Ahmed'in mutasarrıf oldukları karyelerden (...)'a bağlı karyelerin bir senelik elli kuruşu peşin, üç yüz Felemenk parasının Mustafa'ya verilmesi

297

Sultân Mehmed Hân'ın İstanbul'daki Câmi῾-i Şerîfi Vakfı mukatalarından Rodosçuk'a bağlı Bigados karyesinde tarım yapanlardan, reaya ve askerden seksen bir kuruşun alınması

[69]

298

Daday kazasında sakin Süleyman'ın İbrahim'e olan borcunu ödememesi üzerine şahitleri İstanbul'da olduğu için gereği yapılamadığından dava ile borcun alınması, ödemez ise İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

299

Emetullah Hatun'un yetim çocukları Ahmed ve Hatice'nin malını, vasî Mehmed'in harcayıp Istıranca'ya kaçması üzerine alınıp İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

300

Afşar kazası sakinlerinden zorba Kör Musa'nın fazladan para alarak fukaraya zarar vermesi üzerine aldıkları paraların geri alınması

301

Ortaköy'de kira ile bir kısım vakıf yerini kullanan bir Yahudi'nin, vakıf mütevellisinin vefat etmesiyle yerine mütevelli olan oğlu Halil'in vakıf için bu yerlere el koyması üzerine parasını talep etmesi üzerine dava ile İstanbul'da görülmesi

302

Taraklıborlu'ya bağlı Konar adlı karyede sakin İmam Mehmed'in ahalinin paralarını alıp kaçması üzerine dava ile gereğinin yapılması

[70]

303

Çorlu'da sakin Ahmed'in koyun ve diğer davarlarının Hüseyin'in çayır ve ürünlerine verdiği zararın engellenmesi

304

Yanoş adlı zimmînin Serkiz adlı zimmîden satın aldığı kılıcın parasını tamamen vermesine rağmen Serkiz'in inkâr etmesi üzerine mahkeme olunması için İstanbul'a gönderilmesi

305

İstanbul'da Saray-ı Cedid atikalarından Ayas(?)'a kocasından kalan mirasına vasî tayin edilen kişilerin mirası haksız yere kullanması üzerine müdahale edilmesine dair hüküm ricası

306

Koz karyesinde muhzır olan Mehmed oğlu Salih'in ahaliyi suçlayıp, paralarını alması üzerine muhzırlık görevinden çıkarılması

307

Bergama voyvodası Salih’in bazı mukataalarını iltizam eden mültezimlerin önceki seneden kalan vergileri ödememeleri üzerine vergilerin dava ile alınması, ödemeyenlerin İstanbul’a gönderilmesi

[71]

308

Hacı Hasan Vakfının İznikmid Depecik mahallesinde olan yerine kira ile mutasarrıf olan Seyyid Ahmed ve Seyyid Mehmed mütevelliden izinsiz bu yeri kız kardeşleri Şerife ve Afife’ye kadı hüccetiyle vermelerine engel olunması

309

Seferihisar kazası sakinlerinden Hacı Yahya’nın “paramı aldın” diye yeniçeri Mustafa’ya zulmetmesi üzerine İstanbul’da dava ile görülmesi

310

Armududlu karyesinde sakin Ömer adlı eşkiyanın Raziye’nin evini basıp paralarını çalması ve saldırması üzerine İstanbul’a gönderilmesi

311

Kapas karyesi sakinlerinden Eşkiya Hasan ve Yusuf’un, Hatice’nin evini basıp saldırması üzerine İstanbul’a mahkemeye gönderilmesi

312

Güdül karyesinde sakin Mustafa’nın eşi Ayşe hatunu damatları Hüseyin’in yoldan çıkarıp evine götürmesi üzerine dava ile gereğinin yapılması mümkün olmaz ise Hüseyin’in İstanbul’a mahkemeye gönderilmesi

[72]

313

Bafra’da sakin Eski Alaçam kadısı Bekir Demiroğlu Mehmed’in kendine bağlı zorbalar ile nikâhı para karşılığı yapması, para vermeyenleri de rencide etmesi üzerine dava ile görülmesi

314

Seyhanlu kazası sakinlerinden Ali, Yusuf, İsmail ve Şaban vergi toplayan memurlara müdahale ettiklerinden Ali'nin yakalnıp haps olunduğu diğerlerinin ise soruşturularak haklarındaki sicilleri ile birlikte İstanbul'a gönderilmeleri

315

İznik'deki Halil Paşa Vakfı karyelerinden Ezine Lazkiye'ye bağlı Kirali ve çevre karyelerinin bir seneliğine vakıf mütevellisi Mehmed tarafından verilen mühürlü belge gereğince Ali'ye iltizam olarak verilmesi

316

Silivri'deki Piri Mehmed Paşa Camii taraflarında bazı kimselerin eşkiyalık yapıp Müslümanlara eziyet etmesi üzerine dava ile görülüp engellenmeleri

[73]

317

Gemlik'e bağlı Armudlu köyü halkı kendi bağ ve bahçelerini ekmek için ücretle tutuklarlı on iki martalozun faydası olmamasına rağmen para istemeleri üzerine tacizlerinin engellenmesi

318

İstanbul sakinlerinden Salih'in vefat etmesi üzerine vasî tayin ettiği Feyzullah'ın, Hacı Mustafa ve Hacı Osman'a yalancı şahitlerle sizde hayvanları kalmıştır diye haksızlık yapması üzerine İstanbul'da davasının görülmesi

319

Ayşe ve Emine hatunların on üç senedir mutasarrıf oldukları yeri Bey oğlu Hüseyin'in zabt ederek Kara Mahmud oğlu Mustafa'ya satması üzerine yerinde dava ile görülmesi, gereği yapılamazsa İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

320

Afşar kadısının ahaliden kendisi için defterde ve kanunda yazılandan fazla para alması üzerine dava ile gereğinin yapılması

321

Bursa'da Yıldırım Bayezid Han Vakfı köylerinden Üsküdar'a bağlı Tuzla'yı muayyen bir ücretle mütevellisinden üzerine alan Dergâh-ı Kapıcıbaşısı Ahmed

bedellerini vakfa ödemesine rağmen vakıf mütevellisinin tekrar başka birisi üzerine vermesi sebebiyle aralarında ki anlaşmazlığın muhakeme edilmesi

[74]

322

Bandırma nahiyesinde sakin yer sahipleri üzerlerine düşen cizyeleri ödemişken cizyedarın fazladan para istemesi üzerine cizyedarın İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

323

Murad sipahinin mutasarrıf olduğu çiftliklerin Hüseyin sipahi, Mustafa ve Mehmed adlı mültezimlerin kendilerine olduğunu iddia etmesi üzerine yerinde gereği yapılamadığından İstanbul'a mahkemeye gönderilmeleri

324

Rüstem Paşa Vakfı hamamın kiracısı Hacı Ahmed'in kira süresi dolup çıkmak istediğinde hamamın ödeme yapmayarak tarafına verilen temessük gereğince zabt ettirilmesi ve müdahale edilmemesi

325

Ayvalık'a bağlı Kafirağılı karyesi reayasından bazı zımmilerin Ayazmend zabıtı İbrahim'in kanuna aykırı olarak paralarını aldığını bildirmesi üzerine dava ile paralarının geri verilmesi

326

Vezir Abdullah Paşa'nın Yalakabad'da mutasarrıf olduğu korudaki ıhlamur ağaçlarının kabuklarını Yalakabad'a bağlı Küçükkumla ahalisinden bazı kimseler soyup karyelerinden geçen suya bırakarak suyu kirletmesiyle bu sudan içen hayvanların da helak olması üzerine dava ile engellenmeleri

[75]

327

Armudlu'ya bağlı Kısraklı'da sakin İmam Ahmed ile Kara Hasan oğlu Mehmed adlı yeniçerinin Hüseyin'e iftira atması üzerine durumlarının İstanbul'a bildirilmesi

328

Seyyid Mustafa’nın Bursa’daki vakfa borçlarını ödemeden vefat etmesi üzerine mirası kardeşi Mehmed’e kaldığından borç Mehmed’den istenmiştir. Mehmed’in borcu ödememesi üzerine yerinde dava görülerek gereğinin yapılması

329

Şahin’in Girsuz(?) kazasına taşınması üzerine iskân ettirilmesi.

330

Marmara nahiyesine bağlı Devri karyesinden Rüstem, yaptırdığı camiinin mütevellisi olup karışmak gerekmez iken kardeşi Hacı Osman,’ın vakıf işlerine karışıp zarar vermesi üzerine dava ile engellenmesi

331

İstanbul’da Şehzade Sultan Selim Vakfı mukataalarından Adalar nahiyesine bağlı vakıf karyesi reayasının eski köylerine nakil ve iskân ettirilmek için hüküm rica etmeleri

332

Timar sahiplerinden Ahmed’in mutasarrıf olduğu Şile’ye bağlı Ahmedli ve çevre karyeleri bir seneliğine Mehmed’e iltizam olarak verilmesi

[76]

333

Lefke kasabası mahallelerinden bir zımminin sakin olduğu mahallede içki satıp rahatsızlık vermesi üzerine dava ile engellenmesi

334

Eflanibolu(?)’ya bağlı Saçaklı karyesi sakinlerinden Salih ve Ahmed’in kardeşleri Mustafa’yı mirastan hakkına düşen hisseyi istediğinde silahla öldürmeye kalkmaları üzerine İstanbul’da mahkemeye çıkarılmaları

335

Kütahya kazasındaki zeametin voyvodası Çavuşbaşı Mehmed Paşazade Mustafa’nın önceden Kütahya’da yeniçeri serdarı olan Feryede yeniçeriden borcunu alamaması üzerine dava ile alınması ödemez ise İstanbul’a mahkemeye gönderilmesi

336

Sinop kazası Gereze nahiyesine bağlı Belviran karyesi toprağını Hacı Halil Bayram, Halil ve Mehmed ile ortaklaşa kullanıp vergilerini verirken Bayram, Halil ve Mehmed'in anlaşmazlık çıkarması üzerine dava ile görülüp gereğinin yapılması

[77]

337

İznikmid'de su değirmeni ve su kanallarıyla getirilen suyu bazı kimselerin evlerinde biriktirirerek değirmenin durmasına neden olması üzerine engellenmeleri

338

Taşköprü'ye bağlı Belek adlı karye sakinlerinden Hüseyin ve Hasan adlı kardeşler ile Ali adlı yeniçeriyi kötü niyetli bazı kimselerin Bostani Hasekisine iftira ile şikâyet etmesi üzerine engellenmeleri

339

Gemlik'e bağlı Emrudlu köyü halkı kendi bağ ve bahçelerini ekmek için ücretle tutukları on iki martalozun faydası olmamasına rağmen para istemeleri üzerine tacizlerinin engellenmesi

340

Eflâni Bolu(?)'ya bağlı Afşar karyesi sakinlerinden Burunsuzoğlu Ahmed ve Salih'in kadı Mevlana Şaban'ın evini basıp, hizmetçisini öldürmeleri üzerine yerinde görülen dava ile gereği yapılamazsa İstanbul'da mahkemeye çıkartılmaları

[78]

341

Kostandi adlı zimmî ortağıyla birlikte satın aldığı buğdayı Kandiye'ye giden gemiye yükledikten sonra buğdaylarının zarar görmesi sebebiyle gemi reisi Dimitraki'den fazladan para almaları üzerine dava ile görülüp gereğinin yapılması

342

Ahmed, Seyyid Muharrem ve diğer mirasçıların resm-i kısmet adıyla verdikleri parayı geri almak için Dazkırı kazasında kassam olan Seyyid Ramazan'ı rahatsız etmeleri üzerine dava ile görülmeleri ve gereğinin yapılması

343

Ayşe’yi babası mehir parası karşılığında Hasan’a nikâhladıktan sonra Halil ortaya çıkıp Ayşe’yi kendine nikâhladığını söylemesi üzerine Halil’in dava ile engellenmesi, engellenemezse İstanbul’a bildirilmesi

344

Boğazkesen kalesi sakinlerinden Hava’nın Güher adlı nasraniden satın aldığı bağa satıcının birkaç adamla gelip anlaşmazlık çıkarması üzerine görülen mahkeme kararının yerine getirilmesi

[79]

345

Ali’nin, eski kaptan Abdulfettah Paşa’nın hizmetinde iken Andre Adası’nda vefat etmesi üzerine mirası kardeşi Hatice’ye kalmışken adanın beytü’lmal emininin mirası alması üzerine Hadice’nin hakkının verilmesi

346

Sedd’ül Bahir kalesi neferlerinden sebepsiz yere kaleyi terk edenlerden Abdullah Mehmed’in timarının mütevelli Ahmed’in üzerine alabilmesi için eline temessük verilmesine dair

347

Mehmed’in Hasan’a olan ödemeyip kaçması üzerine dava ile görülüp borcun alınması, gereği yapılamazsa mahkemeye çıkarılması

348

Gemlik’de Seyyid İbrahim ile karısı Şerife Emine’nin boşanma davalarında İbrahim’in vereceği olmadığına dair hüccet verilmesine rağmen Emin’nin alacaklı olduğunu iddia edip şirretlik etmesi üzerine Emine’yi hapseden kaza naibi Mehmed ile Şerife Emine’nin dava için İstanbul’a gönderilmesi

349

Havza’ya bağlı Kiram ve Boyaliç karyesinin vergilerinin bir seneliğine vakıf mütevellisi Mehmed tarafından verilen belge ile Hasan’a verilmesi

350

Hasan’ın dokuz sene önce Osman’dan satın aldığı yerlere karışmak gerekmez iken bir kişinin çıkıp o yerlerde hak iddia etmesi üzerine yerinde görülen dava ile halledilemez ise İstanbul’a gönderilmeleri

[80]

351

Molova kazasına bağlı ( ) karyesinin zabıtı Hüseyin’in ( ) adlı zımmiden kanuna aykırı olarak fazladan parasını alması üzerine dava ile görülüp parasının geri alınması

352

Kesva kasabası sakinlerinden Hacı Mustafa, Mehmed ve bazı kimseler kendilerine bağlı zorbalarla birlik olup, Hacı Mehmed’in parasını alması üzerine dava olunmaları ve gereğinin yapılması

353

İznik nahiyesinde Hacı Osman’ın mutasarrıf olduğu timarın yaylağından istifade edenlerden kullandıkları miktara göre vergi istediğinde Mehmed’in anlaşmazlık çıkarması üzerine engellenmesi, mümkün olmaz ise İstanbul’da mahkemeye çıkarılması

354

Yordaki adlı zımmiyi haksızlıkla öldüren Hüseyin’in kürek cezasına çarptırıldıktan sonra bir şekilde cezadan kurtulup Kapıdağı, Kestel karyesinde bulunması üzerine alınıp, İstanbul’da mahkemeye çıkarılması

355

Zerzene kazasındaki bir miktar yerleri Sadullah, Danışmend’e hibe ile devrettikten sonra, bu yerlerin mutasarrıflığı kendine kalmışken Bolu voyvodasının Zerzene karyesinin hass toprağıdır diye müdahalede bulunması üzerine engellenmesi

[81]

356

Mehmed’in koyun satın almak için sermayesiyle geldiği Ezine’ye bağlı Eylüm karyesinde Ali’nin evinde kaldığı zaman bazı kimselerin dağa çıkarıp parasını çalması üzerine İstanbul’a mahkemeye gönderilmeleri

357

Osman’ın nikâhlandıktan üç sene sonra Ümmühan’a sahip çıkmayıp, nafakasını ödememesi üzerine baliğ olduğunda nikâhı fesh etmek için mahkemeye gitmesi üzerine dava ile gereğinin yapılması gereği yapılamazsa İstanbul’a gönderilmesi

358

Mehmed Emin’in mutasarrıf olduğu karyelerden Alanözü karyesi reayasından on iki neferin başka bir yere yerleşmesi üzerine önceki karyelerine iskân ettirilmeleri

359

Konya’da olan Nasuh Bey medresesinin müderrisi hizmetinin karşılığını vakfın mütevellisi Seyyid Nasuh’dan istediğinde mütevellinin vefat etmesi üzerine oğlu Seyyid Mehmed’den istemiş ancak onun da ödememesi üzerine dava ile görülmesi

360

Osman’ın babası Ahmed’i öldürdükten sonra hâlâ Akhisar-ı Geyve’de sakin olması üzerine yerinde dava ile görülüp gereği yapılamazsa İstanbul’a gönderilmesi

[82]

361

Halep sakinlerinden Hüseyin’in, İstanbul’daki vekiline ödemek üzere Hacı Hüseyin’den aldığı borcu ödememesi üzerine senet gereği ödemez ise İstanbul’a mahkemeye çıkarılması

362

Reis’ül küttab kaymakamı Fethi’nin mutasarrıf olduğu Halep ve Antakya’daki zeametli karyelerini verdiği Mehmed Efendi’nin önceki seneye ait zeamet ve malikâne mahsûlünü ödemez ise İstanbul’da mahkemeye çıkarılması

363

Sîre Adası sakinlerinden Yorgaki Berize adlı zımminin gece evinin basılıp eşyalarının çalınması üzerine dava ile görülüp eşyalarının geri alınması

364

Mustafa Çavuş’un mutasarrıf olduğu karyeleri kullanan Feridun’un, iltizam malını eksik vermesi nedeniyle İstanbul’da mahkemeye çıkarılması için emir verilmişken kaçması üzerine anbara kaldırdığı tahılından alınması

365

Gebze’de Kütbeddin Vakfı hamamının kiracısı Ahmed’in üç yıldır kirasını ödememesi üzerine dava için İstanbul’a gönderilmesi

[83]

366

Yusuf alaybeyi’nin vasîsi olduğu yetimin mutasarrıf olduğu zeametin bir seneliğine, iltizam parasının tamamı alınarak Ömer’e zapt ettirilmesi, önceden veya sonradan verilen seneti ibraz eder ise onlara göre amel olunmaması

367

Süleyman’ın ahaliyi sürekli haksız yere memurlara şikâyet etmesi üzerine suçu kesinleşirse İstanbul’a mahkemeye gönderilmesi

368

Yusuf alaybeyi’nin vasîsi olduğu yetimin mutasarrıf olduğu zeametin bir seneliğine, iltizam parasının tamamı alınarak Ömer’e zapt ettirilmesi, önceden veya sonradan verilen senet ibraz eder ise onlara göre amel olunmaması

369

İznik yakınlarında Hacı Ahmed, Hacı Abdullah, Hacı Murtazâ, Hüseyin ve Ahmed kaptan’ın eşyalarını alıp kaçan altı askerin bulunup İstanbul’da mahkemeye çıkarılması

[84]

370

Zeynep hatun, kardeşleri Mehmed ve Ahmed yeniçeri ile olan miras davası için oğlu Hacı Mehmed’i vekil yapıp mahkeme olduğunda Aydıncık sakinlerinden alakası olmayan kimselerin davanın iptaline sebep olmaları üzerine engellenmeleri

371

Zeynep ve Saliha hatunların Aydıncık’da sakin babaları Ahmed’den kalan mirasın paylaşımı için Mevlana Ahmed kassam tayin edilmişken kardeşleri Mehmed ve Ahmed’in karşı çıkarlarsa İstanbul’da mahkeme olunmaları

372

Zeynep hatunun, kardeşleri Mehmed ve Ahmed yeniçeri ile olan miras davası için oğlu Hacı Mehmed'i vekil tayin ederek mahkemeye katılmasına karşı çıkmalarına engel olunması

373

Hasan'ın mutasarrıfı olduğu karyelerden Bursa'da Odancık, Kozluviran ve çevre karyelerinin bir seneliğine Hacı Ali'ye iltizam olarak verilmesi

374

Mustafa ve Mehmed adlı çocuklara babaları İsmail'den kalan Küre-i Nühas kazasındaki yerleri zabt eden kişilerin Kastamonu'da mahkemeye çıkarılması, dava ile gereğinin yapılması

375

İznik kazası sakinlerinden Hayrettinpaşazade Mehmed babasından kalan koyun ve davarları Sığrhisar yaylasında yaylatıp vergisini öderken, İznik'de sakin Sarı İsmail'in "o yayla bizimdir" diye anlaşmazlık çıkarması üzerine engellenmesi

[85]

376

İznik'de erkek ve kız çocuklarını evlendiren kimselerden resm-i gerdek ve resm-i bennâk adıyla alınan vergileri İznik naibiyle birlik olarak kendi üzerine alan sipahilerin engellenmesi

377

Dergâh-ı Alî yeniçeri ocağı piyade beylerinden Mehmed'in tasarruf ettiği zeamat köylerinin cürm ü cinayet ve bâd-ı hevâ adlı vergileri zeamete yazılmışken toprağında tutulması gerekirken bir sipahinin almak istemesi üzerine engellenmesi

378

Seyyid Ramazan'ın voyvoda, mütesellim ve diğer memurlar tarafından kanuna aykırı olarak alınıp haps ettirilmesi üzerine engellenmeleri

379

Mehmed Paşa'nın Kale-yi Sultaniye'de yaptırdığı çeşmelerin tamiriyle ilgilenen Hacı Yusuf'un vakıf malından masraflar ödendikten sonra ibraz ettiği belgenin sahte olduğunun anlaşılması üzerine hesabın görülmesi için dava ile görülmesi

380

Osman'ın Edirne'den İstanbul'a giderken Çorlu kazasında Veli Mehmed'in yerinde konakladığı sırada eşyasını çalan Veli Mehmed'in dava ile görülmesi

[86]

381

Diyarbakır'da sakin Hüseyinin ıslah olması için kürek cezasına çarptırıldıktan bir süre sonra validesi ve eşinin talebiyle ıslah olduğunun bildirilmesi üzerine serbest bırakılması

382

Timar sahiplerinden Ahmet sipahin mutasarrıf olduğu timarı hasada ulaşmadan Mehmed'e sattıktan sonra, Mehmed'in Ahmet'in parasını geri verip ürün ve vergilerini alarak haksızlık yapması üzerine berat gereğince zapt ettirilip, müdahale edilmemesi

383

Hacı Eyyüb'ün Aydıncık'taki eşi Rabia Hatun eşinin vefatıyla hissesine düşen mallarla yetinmeyip, Hacı Eyyüb'ün çocuklarının vasisi Hacı Mehmed'i rahatsız etmesi üzerine yerinde dava ile engellenemezse mahkemelerinin İstanbul'da görülmesi

384

Saray müteferrikalarından Selim'in mutasarrıf olduğu karyeleri iltizam olarak alan Giresun'da sakin Şabanoğlu Mehmed'in parası yetmediğinden miktarı iltizam malı vekilinden alması

385

İznikmid'e odun ve kömür almak üzere gönderilen Konstantin'in kırmızı pabuç ve kalpak giydi diye memurlar ve cizyedar Sarı Mest tarafından rencide edilmesi üzerine ahidnâmeye aykırı kıyafet giymemesi, emrin gereğinin yapılması

[87]

386

Taşköprü'ye bağlı karyede Ayşe'nin kardeşinin Ayşe'nin boşanmasıyla hakkına düşen yerleri istediğinde vermeyip, iki defa mahkemeye çağrıldığında kaçması üzerine yerlerin alınıp gereği yapılamazsa İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

387

Taşköprü'ye bağlı ( ) karyesinden Şabanoğlu Mustafa'nın Taşköprü'ye bağlı Dere karyesinden Ömer'e saldırmaması

388

Vezîr Abdullah Paşa'nın Sığırlı çiftliğinin kiracısı olan Hasan çiftlik civârında ki yerlere mutasarrıfken kiracının vekillerinin hayvanları çiftliğin bostanlarına salarak zarar vermesi üzerine İstanbul'a mahkemeye gönderilmeleri

389

Vezîr Abdullah Paşa'nın İznikmid'deki Sığırlı çiftliğinin tarlaları içinden ahalinin dağlardan kestikleri odunları yüklediği katırlarla geçip zarar vermesi üzerine İstanbul'a mahkemeye gönderilmeleri

[88]

390

Çerkeş'de sakin Yusuf vergi vermekle yükümlü değilken Bostancı hasekileri ve memurlar tarafından vergi adıyla para istenmesi üzerine dava ile engellenmeleri

391

Ereğli sakinlerinden Hacı Mazhar, babasından kalan arsaya otuz seneden fazla mutasarrıfken, Ereğli'de sâkin Ali ve bazı kimesnelerin "biz senin dedenin kardeşi Veli'nin oğlunun oğluyuz mutasarrıf olduğun arsada bizim de hissemiz var diye anlaşmazlık çıkarması üzerine dava ile görülüp gereğinin yapılması

392

Gemlik kazasına bağlı Kumla-i sagîr karyesinde sâkin Hatice Hatun'un, Ayşe Hatunu yaralayıp küçük oğulunu öldürmesi üzerine Ayşe Hatun'un eşi Ahmed'in de Hatice Hatun'a bıçakla saldırması üzerine Ahmed ile Hatice'nin İstanbul'da mahkemeye çıkarılması

393

Hanife hatunun babası vefat ettiğinde Yalakabad'a bağlı Kacak karyesindeki yerler Hanife'ye kaldığından istediği zaman Kacak karyesi sipahisinin karşı çıkarak vermemesi üzerine engellenmesi

[89]

394

Benderkili kazası sakinlerinden Halil yeniçeri, Mustafa ve Kebedelenoğlu Hüseyin adlı eşkiyalar Ayşe hatunun oğlu Mustafa'yı dağa götürüp saldırmaları üzerine haps edilerek İstanbul'a mahkemeye çıkarılmaları

395

İsmâil ve Mustafa'nın, önceden Abdünnebî'nin kızkardeşi ile davaları vardır diye Abdunnebî'yi darp edip, hamile olan kızkardeşlerini de korkutarak vefatına sebep olmaları üzerine dava ile görülüp gereğinin yapılması

396

Larende kadısı Osman'ın Larende ahalisinden kanuna aykırı olarak fazladan para alması üzerine aldığı paraların sahiplerine geri verilmesi

397

Ahmed Bey oğlu Mehmed'in mutasarrıf olduğu zeâmet karyeleri toprağında mirasçı bırakmadan vefat eden Hacı Yusuf'un malı zeâmete âit iken Buçmek karyesi sâkinlerinden oğlu Ali ve Kaytas Mustafa'nın zeameti alarak ürünlere zarar vermesi üzerine geri vermezlerse İstanbul'a bildirilmeleri

398

Mehmed Ragıb'ın Haleb muhassıllığında mutasarrıf olduğu karyelerin reayalarından bazılarının Halep'teki bazı kasaba, köy ve çiftliklere yerleştirilmeleri

[90]

399

Tophane'de paçacı taifesinden bazı zımmilerin para alarak Rodoscuk kazasına kaçması üzerine alınıp İstanbul'a mahkemeye gönderilmeleri

400

Yusuf’un zeâmet karyelerinden Geyve, Balat, Beyköyü ve Akça karyelerinde sâkin reâyayı tahrik etmesi, önlerini kesmesi, vergilerin alınmasına engel olması ve zeametin ürünlerine saldırması üzerine gereğinin yapılması

401

Osman, Fatma ve Saliha’ya Mahmud’dan kalan çiftlik yerini, defterde Ahmed Paşazade Mehmed’e sattıktan sonra Ali’nin ortaya çıkıp çiftlik yerinin babasından kendine kaldığını iddia etmesi üzerine durumlarının İstanbul’da mahkemede görülmesi

402

Ökse kazasında babasından Mehmed’e kalan yeri, Mustafa yeniçerinin zorla zabt etmesi üzerine geri alınması karşı çıkarsa İstanbul’a gönderilmesi

403

Emine Hatunn’a babasından kalan eşyayı üvey babası İbrâhim’in zabt etmesi üzerine geri alınması

[91]

404

Niğde’de olan Ahi Paşa Vakfı mütevelliği babasından Hasan’a kalmışken başka bir yerde olmasından dolayı amcasının karışması üzerine engellenmesi

405

Bayındır karyelerinin mutasarrıflığı Birgi sâkinlerinden Mustafa’ya verilecekken reayanın şikâyetçi olmasıyla Bayındır sâkinlerinden Halil’e verilmesinin ardından Mustafa’nın karşı çıkıp zeamet ürünlerine zarar vermesi üzerine Halil’e verilmesi, Mustafa saldırıda bulunursa İstanbul’a mahkemeye gönderilmesi

406

Müteferrika Süleyman’ın mutasarrıf olduğu karyelerdeki bazı kimselerden vergi adıyla fazladan para alması üzerine engellenmesi

[92]

407

Kandari adlı zımmînin, Mesail adlı zımmiye olan borcunu ödememesi üzerine dava ile gereğinin yapılması

408

Tüccar taifesinin Mihaliç ve çevre kazâlara sattıkları tahılları Mihaliç iskelesine getürdiklerinde bazı reîs tâifesinin engel olması ve çürük gemilere yüklenen tahılların telef olması üzerine zarar verilmemesi, herkesin istediği gemiye yüklemesi gerektiği

409

Ali'nin mütevellîsi olduğu İsa Bey Vakfı'nı, Sündüklü karyesindendir diye gereksiz yere zabt eden kimsenin dava ile görülmek için İstanbul'la gönderilmesi

410

Bursa'daki Sultân Orhan Gazi Vakfı karyelerinden Mihaliç'e bağlı Karaağaç karyesinin zabtı için, hem Mustafa'ya hem de Ömer'e belge verilmesi vakfın mütevellisi Hüseyin'in verdiği belge gereğince Mustafa'ya verilmesi

[93]

411

Ali'nin İzmir'de mutasarrıf olduğu dükkânların toplu kiralarını İzmir sâkinlerinden Memiş yeniçerinin alıp kaçması üzerine bulunduğu yerden alınarak İzmir'e mahkemeye gönderilmesi

412

Alime ve Emine hatunların Kirmasti toprağında on beş seneden fazla zabt ve ziraat eylediği yerlere Aydınlı oğlu Osman yeniçerinin müdâhale etmesi üzerine engellenmesi, mümkün olmazsa İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

413

Midye ahalisinin, emlak ve evi olmayanları vergileri bizim ile birlikte siz de ödeyin diye karışıp rencide etmeleri üzerine engellenmeleri için emr-i şerif ricası

414

Kâtip Mustafa'ya babasından kalan tarlayı, Zerzene sakinlerinden Mehmed'in kadı ve kardeşinden satın aldım diyerek zabt etmesi üzerine Bolu'da mahkeme ile görülmesi ve gereğinin yapılması

415

Konya’daki hamama önceden beri Müslüman kadınlardan ayrı olarak kendilere özel günlerde giren gayrimüslim kadınlardan bazılarının hâlâ asla hamama girmeyiz diye kanuna aykırı olmaları üzerine engel olunması için hüküm ricası

416

Kenan Paşa Vakfı mukataalarından Derne kazasına bağlı Tatarpınarı ve çevre mukataasının mütevellîsi olan Abdullah ve Mehmed tarafından mütevelli kaymakamı Abdullah’a senelik olarak vakıf malından alacağı üçer bin kuruşu ve atları geri ödemek şartıyla zabt ettirilmesi

[94]

417

Larende kazasındaki Bağdanlı suyu olarak bilinen Emir Melik Bey Vakfı mezraasının suyunun kullanımı için Eskiil kazası Akçeşehir karyesi sâkinlerinin arasında anlaşmazlık yaşanması üzerine herkesin kullanma hakkının olduğu

418

Kadı Mehmed’in Kâtip Mustafa’ya babasından kalan tarla ve bağı haksız yere kardeşinin kendine sattığını iddia ederek zapt etmesi geri üzerine Bolu’da mahkemeye çıkarılmaları

419

Tophâne’de paçacı tâifesinden Tanaş ve Keser’in Ömer’e olan borçlarını ödemeden kaçmaları ve Silivri’de olduklarının bildirilmesi üzerine kanunen cevapları var ise İstanbul’a mahkemeye gönderilmeleri

[95]

420

Silivri’ye bağlı Bosna karyesinde Süleyman’ın mutasarrıf olduğu çiftliği üç senedir zapt eden Ahmed yeniçerinin çiftliğin muhasebesini görmemesi ve mahsülünü göndermemesi üzerine İstanbul’da mahkeme huzuruna çıkarılması

421

Zağferborlu, (...) ve Kızılbel kazaların kethüdâsının yeri, ocak ağaları tarafından Silahdar Mehmed’e mektupla sipariş olunmuşken yeniçeri serdârlarının işlerine karışılması üzerine mektuba aykırı dava olunmaması

422

Bolu’da yeniçeri serdârı olan Hüseyin yeniçerinin bazı kimselerden kanuna aykırı olarak aldığı paraların geri verilmesi

423

Ahmedoğlu Mustafa’nın mutasarrıfı olduğu bağ çocuklarına kalmışken oğulları Ali ve Mustafa’nın kız kardeşleri Saliha Hatun’u mirasa dâhil etmemeleri üzerine engellenmeleri

[96]

424

Sincanlı kazası sakinlerinden Ali, Hüseyin ve diğer Ali kendi hallerinde zararsız kimseler iken şikâyet üzerine kırk beş gündür hapiste olup affedilmek için emir rica etmeleri sebebiyle yerinde dava ile durumlarının incelenmesi ve gereğinin yapılması

425

Kapudağı’nın zimmî reayasının vergilerini toplayan Tordaki’nin vergilerin tamamını teslim ettiği halde önceki vekiller Kapaloda ve Babalesko(?)’nun tamamını teslim etmedi diye iddiâ etmesi üzerine dava ile temize çıktığı halde hâlâ rencide etmeleri üzerine engellenmeleri

426

Karasu’da uzun zamandır sübaşı olan Mehmed, Hacı Hasan, vekîli Receb ve Ali’nin fazladan vergi almaları, ahalinin mallarını almaları ve suçsuz olan kimselerden ceza parası almaları üzerine sübaşılık görevinden alınmaları ve engellenmeleri

427

Hacı Ahmed’in, kendi malından harcayarak Mehmed’i hapisten kurtardıktan sonra Hacı Ali ile birlik olup Mehmed’den fazladan para istemesi üzerine fetva gereğince kalan miktarın alınmaması, engellenmesi

[97]

428

Abdulaziz ve Abdullah adlı kardeşlerin, İbrahim bir başka yerdeyken evini basmaları, buğday, arpa, ipek ve diğer eşyalarını çalmaları üzerine dava ile görülüp gereği yapılamazsa İstanbul'a mahkemeye gönderilmeleri

429

Alaçam kazâsında sınırı belli yerler Ali'nin dedesine verildikden sonra o yerlerin gelirleri vakfın olmak şartıyla Ali'ye kalması kanun gereğince amel olunması

430

Hasan, Şat nehri kaptanı Aşçızâde Mehmed'in mutasarrıf olduğu değirmenin adasına mütesellim iken bazılarının vermesi gereken on bir kese akçeden beş tanesini verip kalan altı kese akçeyi de ödememeleri üzerine alıverilmesi

431

İznikmid'e bağlı Kireçköprü karyesi sakinlerinden Hasan Koca, Mehmed, vâlidesi Fatma Hatun ve damadı Mehmed'in, Osman'ın evin basıp parasını ve eşyalarını çalması üzerine yerinde gereği yapılamazsa İstanbul'da mahkemeye çıkarılmaları

432

Ali'nin mutasarrıf olduğu Adalar nahiyesine bağlı Başıbörekli karyesinin yarı hissesine mutasarrıf olan bir sipahinin kendine düşen yarı hisseyi bir seneliğine Ali'ye iltizam olarak vermesi

433

Gemlik'e bağlı Armudlu karyesi sakinlerinden Mustafa'nın, diğer Mustafa'ya olan borcunu ödemeden vefat etmesiyle oğlu İbrahim'den borç istendiğinde ödememesi üzerine şahitler İstanbul'da olduğundan İstanbul'a mahkemeye gönderilmeleri

[98]

434

Mahmud'un Ahmed'e olan borcunu ödemeden Rodoscuk kazasına kaçması üzerine Mahmud'un İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

435

Gekbuze’de sakin Seyyid Süleyman’ın yine Gekbuze’de mutasarrıf olan Fatma’nın yerlerini ölünceye kadar ortaklık etmek şartıyla alıp, ortaklık etmeyip zabt etmesi üzerine dava ile geri alınması mümkün olmazsa mahkemeye çıkarılması

436

Düğer kazâsına bağlı Koru mezrasının mezradarlığı Mustafa’nın üzerinde iken berat ile yeniden Mustafa’ya verilmesine kanaat etmeyen Hacı Musa’nın müdahale etmesi üzerine yeni berat gereğince görevin Mustafa’ya verilmesi

437

Gönen kazâsında yeniçeri serdârı olan Hacı Hüseyin’in, Gönen hâssında iken Ömer’e miras bırakan kişinin eşyalarını zorla alması üzerine engellenmesi, İstanbul’a gönderilmesi

438

Mihaliç, Gönben ve Güğercinlik kazâları sakinlerinden bazı kimselerin Eski Mihaliç emini Seyyid Ömer’e borcu olup istediğinde ödememeleri üzerine Mihaliç’de mahkeme ile borcun alınması, ödemezlerse İstanbul’a gönderilmeleri

439

İznikmid’e bağlı Kireçköyü karyesinde misafir olan Osman’ın yerine girip para ve değerli eşyalarını çalan kişilerin dava ile görülmesi suçları kesinleşirse İstanbul’a mahkemeye gönderilmeleri

[99]

440

İsmail, ustalar tarafından kalafatçıbaşı yapıldığında esnaftan bazı kimselerin İsmail’in işlerine karışıp zarar vermesi üzerine zararlarının engellenmesi

441

Todoraki’nin babası Kostantin vefat ettiğinde mutasarrıf olduğu yerler buna ve kız kardeşi Senaka’ya kalmışken, kız kardeşine kötü yerleri bırakmasıyla kız kardeşi hissesine düşen kıymetli yerleri dava ile almak istediğinde vermemesi üzerine dava ile görülüp gereğinin yapılması

442

İznikmid’de Kasım Bey Vakfının arsası üzerine miskinler durumlarına uygun bina yapıp kullanırlarken binanın yıkılmasıyla Ali, Ahmed, Receb, ve bazı kimselerin arsa bize miras bırakılmıştır diye iddia etmeleri üzerine, engellenmeleri

443

Kara Mehmed Paşa’nın, kethüda Ahmed’e olan borcunu ödememesiyle görülen dava ile bir kısmını verip kalan kısmını ödemeden Tekfurdağı’na kaçması üzerine alınıp İstanbul’da mahkemeye çıkarılması

444

Mihaliç kazasına bağlı Erhan karyesinde sakin Bostânî Mustafa ve Ahmed kardeşlerin Çakalzade bahçesi ustası Ali’ye olan borçlarını inkâr etmeleri üzerine şahitler İstanbul’da olduğundan İstanbul’a mahkemeye gönderilmesi

[100]

445

Karamürsel kazâsındaki Mehmed Efendi zâviyesi, Şeyh Ahmed Efendi’nin vefatından sonra Hafız Mehmed’e verilmişken, Derviş Mustafa’nın Karamürsel nâibinden yeni maliye berâtı alarak haksızlık yapması üzerine nâib ile Derviş Mustafa’nın İstanbul’a mahkemeye gönderilmeleri

446

Sabancı karyesinden bazılarının çarşı ve pazar yerlerinde satış yapmayıp bohçalarıyla mahalle arasında gezerek kanuna aykırı hareket etmeleri üzerine engellenmeleri

447

Mihaliç kazasına bağlı Erkili karyesini zabt eden Ömer’in iltizam malını vermemesi üzerine bu yerlerin Ömer’den alınıp diğer Ömer’e verilmesi

448

Vezir Abdullah Paşa’ya hass tayin edilen İnebahtı sancağı kapıcıbaşılardan Osman’da olan Akdanişmendlü mukataasını Osman’ın vermemesi üzerine bir gün evvel teslim etmesi, karşı çıkarsa İstanbul’a mahkemeye gönderilmesi

[101]

449

Abdullah Paşa'ya hass tayin olunan İfrâz-ı Zulkadriye'ye bağlı Sis ve İrsâliye Kahve mukâtaasını zabt eden kimsenin vermemesi üzerine bir an önce İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi

450

Turnaalağı mezrasının sınırı içindeki yerler için Abdurrahman, Ahmed, Eyyûb alaybeyi adlı kimesneler mültezimi olduğumuz timar toprağındandır diye anlaşmazlık çıkarmaları üzerine muhalefet edenlerin ise Dîvâna gönderilmesi

451

Kayseri naibinin ahaliden kanuna aykırı olarak fazla para alması üzerine paraların geri alınması

452

Kütahya kazâsı Örülcek nâhiyesine bağlı karyelerin sınırı içindeki yerler için sipahinin kendi timar toprağı olduğunu iddia etmesi üzerine yerinde gereğinin yapılması

453

Kayrseriyye nâibi Mehmed'in Hacı Ali'den fazla para alması, kardeşini haksız yere hapse atması ve yeğenini haksız yere kaleye kapatması üzerine dava ile görülmesi

[102]

454

Ilgın kazasına bağlı Alayık karyesi sâkinlerinden Hasan'ın Seyyid Mehmed'e olan borcunu ödememesi üzerine dava ile borcun alınması

455

Ayazmend sâkinlerinden Topal Veli'nin Mehmed Çavuş'a olan borcunu ödememesi üzerine dava ile alınamazsa İstanbul'a mahkemeye çıkartılması

456

Amasya mütesellimi olan Ahmed'in diğer Ahmed'e olan borcunu ödememesi üzerine İstanbul'a mahkemeye çıkartılması

457

Yenişehr-i Bursa hassı reayasından dört askerin, reayayı rahatsız ederek vergilerin toplanmasına engel olduğu iddiasıyla Seferihisar kalesine kapatıldıktan sonra birkaç kimsenin haksızlık yapıldığını bildirmes üzerine neden kaleye kapatıldıklarının İstanbul'a bildirilmesi

[103]

458

Ahmed, Samako kadısı iken Samako kazâsında kimseye ait olmayan bir yerde ölü bulunmasının ardından büyük oğlu Mustafa'nın mirasa haksız müdahalede bulunması üzerine yerinde mahkemesinin görülüp gereğinin yapılması

459

Melce karyesinde Bektaş bin İbrahim varilcilik sanatında yetenekli olduğundan, ustalar tarafından varilci başı yapılmışken kimseye bir zararı olmadığı halde esnaftan bazılarının işine karışıp zarar vermesi üzerine engellenmeleri

460

Ankara kasabasından, Arslanhane mahallesinde gayrimüslimlerin yeri yokken mahalle sakinlerinden bazı kimselerin yerlerini gayrimüslimlere kiraya vermesi üzerine dava ile geri alınması

461

(...)'den İznik'e kadar olan bağlantı yolları üzerine kaldırım yapımı için gereken taşların arabaya yüklenip, ücretleriyle birlikte yerine ulaştırılmasına memurların engel olması üzerine engel olunmamasına dair

[104]

462

İmam Mehmed'in Mustafa bin Halil'e olan borcunu ödememesi üzerine yerinde dava ile görülüp gereği yapılamaz ise İstanbul'a mahkemeye gönderilmesi.

463

İznikmid sakinlerinden Meşeli oğlu Halil yeniçerinin kendine bağlı eşkiyalar ile Fatma Hatun'un kardeşi Hüseyin'i öldürmesinin ardından suçlarının dava ile kesinleşmesi üzerine İstanbul'a mahkemeye gönderilmeleri

464

Hacı Süleymanlı ve çevre karyelerine mutasarrıf olan Ali vefatıyla Mihaliç voyvodasının timar ara yerdedir diye ürünlerini almak isteyip iltizam olarak verilmesine engel olması üzerine müdahale edilmemesi

[105]

465

Çakaloğlu, Süleyman, Seferoğlu, Hasırcı ve Kara Abdi adlı yeniçerilerin, Keçecioğlu Mustafa'nın Kirmasti'de olan çiftliğini basıp içinde olan kölelerini öldürmeleri üzerine bunların teslim edilip İstanbul'a mahkemeye gönderilmeleri

466

İstanbul'da sakin Mankasar adlı zimmînin Mehmed'e olan borcunu ödemeyip İznikmid'e kaçması üzerine şahitler İstanbul'da olduğundan İstanbul'da mahkemeye çıkarılmaları

467

Ankara kazâsının muhzırbaşısı olan saray kapucularından Hacı Mehmed'in muhzırbaşılığı görevini bir seneliğine Ahmed'e mühürlü belge ile vermesi

468

Hamire Hanım'a Tokad'daki dedesinden kalan vakıf hissesinin Tokad'da sakin Ebubekir'den istediğinde mahkeme kararıyla vekil kıldığı Hacı Halil'e gönderilmek üzere belge sunarak teslim edilmesi

469

Görele kazasından Matbah-ı Âmire için İstanbul'a getirilecek olan odunların nakli sırasında kendileri için veya mahkeme harcı adına fazladan para talebiyle reayanın rencide edilmemesi

[106]

470

Zor Mustafa adlı bölükbaşının on beş yirmi kadar levendle Seyyid İbrahim'in mutasarrıf olduğu çiftliği basarak haseki kethüdası ile adamları alıp zulmetmesi üzerine saldırılarının engellenmesi, engellenemez ise İstanbul'a gönderilmesi

471

Mâlikâne hâssı karyelerinden Yenişehir hassının voyvodası Derviş'in ahaliden vergi dışında fazladan para alması üzerine zulmlerinin engellenmesi

472

Yusuf Çavuş'un mutasarrıf olduğu karyelerden Akhisâr kazasına bağlı karyeyi, Banaz kazasına bağlı Kaplı karyesinde sakin Ali'nin zapt etmesi üzerine ürün ve vergilerin tamamen alınması için dava ile görülmesi

473

Müslüman mahallesi arasında Ermenilerin misafirhânesi olan yere bazı zımmilerin kilise yapması üzerine yerinde dava ile görülmesi olayın aslının İstanbul'a bildirilmesi

METİN

[1]

Defter-i Ahkâm-ı Şikâyât der-zamân-ı Kāim-makām-ı âlî-makām Vezîr-i mükerrem Hazret-i Abdullah Paşa ve der-zamân-ı Reîsülküttâb Hazret-i Fethullah Efendi *tâle bekāhümâ* der-Âsitâne-i saʿâdet, el-vâkıʿ fî Şevvâli'l Mükerrem 23 sene 1114

1

İvrindi ve ( ) kādılarına ve Karesi sancağı mütesellimine hüküm ki:

Sen ki İvrindi kādısı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; nâhiyenin mevlânâsı *zîde ilmühû* Südde-i saʿâdetime mektûb □önderüp; H□remeyn-i Şerîfeyn vakfı reʻâyâlarından İvrindi kazâsında mütemekkin Kobaş yörükleri cemâʿati cemm-i gafîr ve cemʻ-i kesîr meclis-i şerʻa varup yine cemâʻat-i mezbûr sâkinlerinden el-Hâc Peşîmân dimekle maʿrûf İlyas nâm kimesne bin yüz senesinde hacc-ı şerîfe gidüp Şâm-ı Şerîf'e vardıkda hacc-ı şerîfden rucûʻ ve gelür iken kuttâʻu't-tarîk eşkıyâsına refîk ve şakî olup ebnâ-i sebîlin yollarına inüp katl-i nüfûs ve gâret-i emvâl iderek gelüp Kebîroğlu Himmet bi-gayrı hak katl ve Bursavî el-Hâc Caʻfer nâm kimesnenin Sovicek(?) pınarında yoluna inüp emvâl u erzâkın nehb ü gâret ve bunların bârgîr ve koyun ve keçi ve sâ'ir emvâl ve hayvânâtların sirka ve taʻaddî vü fesâd ve bu makūle şekāvet itmek âdet-i müstemirresi olduğun huzûr-ı şerʿiyye ve muvâcehesinde şerʿan sâbit ve sicill ve hüccet olunmuşiken İvrindi kazâsında sâkin mütegallibiden el-Hâc Hüseyin nâm kimesnenin himâyesinde olmağla icrâ-yı hak olunmaduğın ve bu bâbda fetvâ-yı şerîf virildüğin bildirüp ol bâbda hüküm virilmek vâkıʿ-ı hâli ilhâhlarıyla arzeyledüği ecilden, fetvâ-yı şerîf ve hüccet-i şerʿiyye mûcebince şerʿle görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili L sene 1114

2

Beğpazarı nâ'ibine hüküm ki:

Ayşe Hâtûn gelüp; kazâ-i mezbûrda sâkin Beğpazarı voyvodası Hüseyin nâm kimesne zimmetinde vasîsi olduğu eytâm-ı sığârı mâlından memhûr temessükü mûcebince bin yüz guruş mâl-ı eytâmı olup defaʻâtle taleb olundukda virmeyüp taʻallül itmekle, mübâşir maʻrifetiyle Âsitâne'ye ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâhiri L sene 1114

[2]’

3

Üsküdar kazâsı muzâfâtından Karamürsel nâhiyesi nâ’ibine hüküm ki:

Nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Hersek nâm karyede vâkı‘ Hersekzâde Ahmed Paşa Evkâfının mütevellîsi İbrâhim *zîde kadruhû* gelüp; selâtîn-i mâziyyü’l melîki mûcebince Defter-i Cedîd-i Hâkānî’de mukayyed vakf-ı mezbûr karyelerinden Hersek nâm karyesinin mümtâz ve (…) sınûrı dâhilinde vâkıʿ mâlûmü’l hudûd bir mikdâr yerlerinin öşr resmi kadîmden vakf-ı mezbûr tarafından alınageldiği meşhûr u mütevâtir iken Reyhan Paşa Vakfı mütevellîsi Mehmed nâm kimesne ol yerler vakf-ı mezbûr karyelerinden ( ) nâm karyenin sınûrı dâhilinde olmağla, ol yerlerin öşr ve resmin ben alurım diyü hilâf-ı Defter-i Hâkānî müdâhele itmekle mahallinde mürâfa‘a-i şer‘ olup ahvâlleri şerʿle görüldükde ol yerler vakf-ı mezbûr karyelerinden Hersek nâm karyenin sınûrı dâhilinde olduğu şerʿan sâbit ve kat‘-ı nizâ‘ ve fasl-ı husûmet olmak üzre cânib-i şerʿden hüccet-i şerʿiyye virilüp ol yerlerin öşür ve resmi vakf-ı mezbûra hüküm-birle hüccet-i şerʿiyye virilmişiken hâlâ ol hüccete mugâyir girü dahl ü nizâ‘dan hâlî olmaduğın bildirüp hüccet-i şerʿiyyesi mûcebince amel olunup men‘ olunmak bâbında hüküm recâ [etmeğin,] hüccet-i şeriyye mûcebince amel olunup hilâf-ı kānûn müdâhele olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri L sene 1114

4

Gemlik nâ’ibine hüküm ki:

Bursa’da medfûn merhûm Cem Sultân Vakfı’nın bi’l-fi‘l mütevellîsi olan Mustafa *zîde kadruhû* ile vakf-ı mezbûr karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbiʿ Armudlu ve Fıstıklı ve Arnavud nâm karyeler ahâlîleri Südde-i saʿâdetime arzıhâl idüp; karyeleri toprağında kadîmden mahsûs u müstakill odun ve sâ’ir kerestesin kat‘ ve (...) idegeldikleri resmlü korularında âharın alâkası yoğiken âhardan ba‘zı kimesneler gelüp kadîme muhâlif eşcârın kat‘ ve kömür ihrâk idüp bunlara müzâyaka virüp gadreylediklerin bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden, cenâh-ı dağlardan olmayup vakf-ı mezbûr karyelerinin mahsûs u müstakill koruları ise ta‘addîleri menʿu defʿ olunup mütenebbih olmazlar ise Âsitâne-i saʿâdetime ihzâr olunmak içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri L sene 1114

5

Anadolu vâlîsine ve ( ) kādısı ve Ayazmend nâ'ibine hüküm ki:

Bostânî hasekilerinden Mustafa gelüp; düstûr-ı mükerrem müşir-i müfahham nizâmü'l-âlem Âsitâne-i saʿâdetimde sadâret-i uzmâ ve vekâlet-i kübrâ kāim-makāmı olan vezîrim Abdullah Paşa *edâmallahü te'âlâ iclâlehûnun* kazâ-i mezbûrda vâkı' mutasarrıf olduğu çiftliği merʿasında kethüdâsı maʿrifetiyle koyunları raʿî ider iken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Ârif Mehmed ve dâmâdı Şahbazoğlu Mehmed nâm kimesneler mütegallibiden olmalarıyla, hevâlarına tâbiʿ âdemler ile yek-dil olup bin yüz on ( ) senesinde hilâf-ı şerʿ-i şerîf ve bi-gayrı hak ahz ü habs ve yetmiş mikdârı koyunları zâyiʿ u telef olduğundan mâ'adâ, koyun ağılın basub iki re's bârgîr ve bir boylu tüfenk ve bir kılıcın gasbidüp gadreylediklerin Ayvalık nâhiyesi nâ'ibi arzitmeğin, ol bâbda hükm-i hümâyûnum recâ eyledüği ecilden, sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin; mahallinde şerʿle görilüp icrâ-yı hak mümkin olmaz ise Âsitâne-i saʿâdetime ihzâr olunmak içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri L sene 1114

[3]

6

Eğirdir kādısına hüküm ki:

Südde-i saʿâdetime mektûb gönderüp; kazâ-i mezbûra tâbiʿ ( ) ve ( ) ve ( ) nâm karyeler ahâlîsi bâ-cemʿihim meclis-i şerʿa varup üzerlerine edâsı lâzim gelen emr-i şerîfimle vâkıʿ tekâlîflerin edâ idüp kusûrları yoğiken Hamid sancağı mütesellimi tarafından baʿzı kimesneler ziyâde atlu ile gelüp ehl ü ıyâlleri ile sâkin oldukları evleri üzerlerine konup müft ü meccânen yem ü yemek ve sâ'ir me'kûlâtların aldıklarından mâ'adâ, hilâf-ı şerʿ-i şerîf ve bilâ-emr-i münîf ( ) her üç ayda bir hilâf-ı şerʿ-i şerîf sübaşı muhasebesi nâmıyla küllî akçelerin alup ziyâde taʿaddî vü gadr eylediklerin bildirüp hilâf-ı şerʿ-i şerîf ve bilâ-emr-i münîf taʿaddîleri şerʿle menʿ u defʿ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum virilmek recâsına vâkıʿ hâli ilhâhlarıyla arzeyledüği ecilden. hilâf-ı şerʿ-i şerîf rencîde olunmamak içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri L sene 1114

7

Beğpazarı nâ’ibine hüküm ki:

Mehmed nâm kimesne gelüp; kazâ-i mezbûrda vâkıʿ mutasarrıf olduğu iki kıt’a mülk bağını kazâ-i mezbûrda sâkin Çelebioğlu dimekle maʿrûf Ahmed nâm kimesne bin yüz on ( ) senesinde hilâf-ı şerʿ-i şerîf tagallüben zabt ve ebniye ihdâs ve gadr u ta‘addî eyledüğin bildirüp şerʿle görilüp alıvirilüp ta‘annüd ider ise Dîvân-ı Hümâyûnda mürâfa‘a-i şer‘ olmak içün Âsitâne-i saʿâdetime havâle olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüği ecilden, vech-i meşrûh üzre şerʿle görülmek emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri L sene 1114

8

Karamürsel nâhiyesi nâ’ibine hüküm ki:

Komonayi(?) nâm zimmî gelüp; nâhiye-i mezbûra tâbiʿ Hersek nâm mahall kurbunda Sübaşı Köyü nâm karyede sâkin Burnaz Mehmed Ağa nâm kimesnede yüz yirmi guruş [ala]cağı olup edâda ta‘allül ve da‘vet-i şerʿ eyledüğinde itâ‘at eylemeyüp nice ehl-i fesâd ile üzerine hücûm eyledüğinden mâ‘adâ, elli bir aded koyunun fuzûlî gasbı ve ba‘zı eşyâsın dahi ahz ve Hersek kurbunda vâkıʿ degirmencisi olduğu değirmende iki taşını kendü değirmene vazʿ ve bunun emsâli zulm ü ta‘addîsinin nihâyeti olmamağla, mezbûr Mehmed Âsitâne’ye ihzâr oluna diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri L sene 1114

9

Anadolu Vâlîsi Nu‘man Paşa’ya ve Eğrigöz kādısına hüküm ki:

Zü‘amâdan Mirza *zîde kadruhû* gelüp; berâtla mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbiʿ Solya(?) nâm karye sâkinlerinden Durgud nâm kimesne ba‘zı hevâsına tâbiʿ kimesneler ile yek-dil olmağla, re‘âyâsın tahrîk ve izlâl ve sübaşısı ile beynlerine ihtilâl ve kānûn-ı defter mûcebince hukūk u rüsûmâtının ahz ü kabzına mâni‘ olup ta‘addî üzre oldukların bildirmekle, ta‘addîsi menʿi bâbında hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri L sene 1114

[4]

10

Karamürsel nâhiyesi nâ’ibine hüküm ki:

Nâhiye-i mezbûra tâbiʿ Akça At nâm karye reʿâyâsı gelüp; hâlâ karye-i mezbûr sipâhîsi İbrâhim nâm sipâhî (...) her birlerin ahz ve der-zencîr ve ehl ü ıyâllerine taʿarruz ve mektebde evlâd-ı sığârlarına tecâvüz ü taʿaddî üzre olduğun bildirüp ol bâbda hüküm recâ [etmeğin,] mezbûr İbrâhim Âsitâne-i saʿâdetime ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fi evâ’ili L sene 1114

11

Hüdavendigâr sancağı mutasarrıfı paşaya ve Gemlik kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbiʿ Kavaklı nâhiyesinde sâkin sulehâdan kıdvetü's-sülehâ ve's-sâlikîn es-Seyyid Mustafa *zîde salâhahû* ile kızı Şerîfe Emine nâm hâtûn gelüp; nâhiye-i mezbûrede sâkin mezbûrenin zevci Seyyid Mehmed oğlu Seyyid İbrâhim nâm kimesne kendü hâlinde olmayup şekāvetden nâşî mezbûreyi bî-vech-i şerʿî darb ve taʿaddî itmekle, mezbûr havfından kızı mezbûre ile maʿan İstanbul’a firâr eylediklerin bildirüp mezbûr ile daʿvâları Dîvân-ı Hümâyûnumda görülmek içün Âsitâne-i saʿâdetime ihzâr olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, vech-i meşrûh üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri L sene 1114

12

Anadolu eyâleti mutasarrıfı Nuʿman Paşa’ya ( ) kādısına hüküm ki:

Seyyidetü'l-muhadderât iklîletü’l-muhassenât tâcü’l-mestûrât hemşîrem Hadîce Sultân *dâmet ismetühânın* vakfı karyelerinden Çölâbâd karyesine tâbiʿ Arpa Arslan nâm karyede vâkıʿ mutasarrıf olduğu çiftlik kethüdâsı olan Ali *zîde kadruhû* gelüp; Celaser (...) cemâʿatinden Çörekli mahallesinde Suçek Yusuf oğlu Mustafa ve karındaşı Deli Ali ve On başı oğlu Şibhi ve Sâdık oğlu Mustafa nâm kimesneler otuz aded atlu ile bin yüz on senesinde üzerine gelüp muhârebe ve beş re’s atın urup mecrûh idüp küllî fesâd etmeleriyle, mübâşir ile daʿvet-i şerʿ olduklarında ber-vech-i itâʿat itmedikleri ve mezbûrlar taht-ı kazânıza mürûr u ubûr üzre oldukların Karahisar kazâsı nâ’ibi Mevlana Mustafa zîdeilmühûya arzeyledüği [ecilden,] bulundukları mahalde şerʿle görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili Zilkaʿde sene 1114

13

Van vâlîsine ve Revan ve ( ) kādısına hüküm ki:

Erbâb-ı tîmârdan Hüseyin sipâhî gelüp; Van sancağında Erciş nâhiyesinde Tatar Macar(?) nâm karye [top]rağından sekiz bin dokuz yüz doksan akçe tîmâra berât-ı şerîfle mutasarrıfken bin yüz sekiz ve yüz on senelerinde iki def‘a hilâf-ı inhâ alup gadriden Van sâkinlerinden Mustafa nâm kimesnenin mürâfa‘adan imtinâ‘ından bin yüz on dört senesinde tekrâr mezbûr Hüseyine ibkā vü mukarrer kılınup berât-ı şerîfim virilmişiken Van Defterhânesi’nden aldım diyü tekrar nizâ‘ ve babası Hasan nâm kimesne ile yek-dil ve zikrolunan senelerin mezbûrun tahvîl târîhine düşen mahsûlâtın kabzitmekle tîmâr-ı mezbûr, mezbûr Hüseyinin üzerinde bulunmağla, berâtı mûcebince tahvîl-i târîhine düşen mahsûlâtı alırım diyü yedine Rikâb-ı hümâyûn tarafından emr-i şerîf verildüğin bildirmeğin, ol-cânibe âhar husûs içün ta‘yîn-i mübâşir ma'rifetiyle mukaddem virilen fermân mûcebince amel oluna diyü yazılmışdır.

Fî evâ’ili Za sene 1114

[5]

14

Bursa monlâsına ve Bursa’da yeniçeri zâbıtına hüküm ki:

Yirmi yedi bölüğün odası odabaşısı ( ) gelüp; oda-i mezbûrun kuloğlanı İsmâil sepet sandığın kırup içinde oda-i mezbûra mevkūfe akçeden altmış sekiz buçuk guruş ve bir rehn sîm hançer ve bir sırmalı kîse ve iki sırmalı uçkur ve iki yaylık ve bir peşkûn ve bir astârın sirka ve firâr ve tecessüs olundukda Bursa’da ahz ve sen ki zâbıtsın; habsinde olmağla, mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle sirka eyledüği eşyâ ile Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr eyleyesiz diyü Sekbânbaşı Murtazâ Ağa’nın mühürlü mektûbu mûcebince yazılmışdır.

Fî evâ’ili Za sene 1114

15

Kayseriye monlâsına hüküm ki:

Ali *zîde kadruhû* gelüp; emirü’l-ümerâi’l-kirâm ber-vech-i arpalık Kayseriye sancağına mutasarrıf olan el-Hâc Mustafa *dâme ikbalühû* livâ-i mezbûru bin yüz on dört Ramazân-ı Şerîf’inin on beşinci gününden bir sene tamâmına değin

mütesellimliğin mûmâ-ileyhe sipâriş ve yedine memhûr temessük virildüğin bildirüp, mûcebince hâslarının vâkı‘ olan mahsûlât ve rüsûmâtın kānûn ve defter mûcebince ahz ü kabz ittirilüp âhara müdâhale ittirilmemek içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili Za sene 1114

16

Beğpazarı nâ’ibine hüküm ki:

Ahmed *dâme mecdühû* gelüp; meşrûtiyyet üzre mütevellîsi olduğu ceddi Rüstem Paşa’nın Beğpazarı’nda vâkı‘ vakfına tarafından vekîl ( ) nâm kimesnenin üzerine umûr-ı vakfdan alâkası olmayan ba‘zı kimesneler ta‘arruz ve vakfa gadritmeleriyle, men‘ olunup memnû‘ olmayanları Âsitâne’ye arz olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili Za sene 1114

17

Bu bâbda mahzarları dahi hıfzolunmuşdur.

Anadolu paşa’sına ( ) kādısına hüküm ki:

Gönen Karesi kazâsı ahâlîsi gelüp; üzerlerine şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken hâlâ kādıları olan İsmâil nâm kādı bin yüz on ( ) senesinde vâkı‘ olan tekâlîflerinden emr-i defterden ziyâde kendüsiyçün harc-ı mahkeme nâmına yüz onar ve yüz yirmişer guruşların ve (...)-i şer‘iyye ve (…)-i şer‘iyye ve ıtık-nâme ve imzâ ve izin-nâmeden ve sâ’ir husûslardan dahi kānûndan ziyâde altmışar-yetmişer guruşların alduğından mâ‘adâ iki (...) da‘vâya vardıkda nâ-hak olan kimesneden ahz-ı rüşvet nâmına kırkar-ellişer guruşların alup ol tarafa himâye ve icrâ-yı hak eylemeyüp ibtâl-i hakka bâ‘is olduğun bildirüp, fuzûlî alınan hakların girü alıvirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili Za sene 1114

[6]

18

Yalakâbâd kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr sâkinelerinden Meryem nâm hâtûn gelüp; babası ( ) nâm kimesnenin vâlidesi Emine nâm hâtûn fevtolup muhallefâtı buna intikāl itmişiken kazâ-i mezbûrda sâkin sübaşı olan ( ) nâm kimesne vârisi yokdur, zuʿmuyla beytülmâldır

diyü zabtidüp bu dahi verâsetin baʿde'l-isbât taleb eyledikde virmekde taʿallül üzre olup gadreyledüğin ve şâhidleri dahi İstanbul'da olduğun bildirüp, Dîvân-ı hümâyûnumda murâfaʿa içün Âsitâne-i saʿâdetime ihzârıyçün hüküm yazılmışdır.

Fî evâ'ili Za sene 1114

19

Gedüs kādısına hüküm ki:

El-Hâc Mehmed gelüp; kazâ-i mezbûrda vâkı‘ müteveffâ Gazanfer Ağa Vakfı Câmiʿ-i Şerîfi Vakfı'nın berât-ı şerîfimle câbîsi olup müstakillât ve îcârât-ı vakfı cem‘a ve mütevellîsi izni ile vakfın masârıfına harc ve bir sene mütevellîsi ile hesâbın görüp dahlolunmak îcâb eylemez iken câmiʿ-i mezbûrun mürtezikaları berâtları mûcebince müstahıkk oldukları vazifelerin mütevellisi yedinden almağa kanâʿat itmeyüp senden alurız diyü ta‘addîden bunun cibâyeti umûrına karışup hilâf-ı şerʿ-i şerîf dahl ve rencîdeden hâlı olmadıkların bildirüp menʿ u defʿ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, ol-vechile olan ta‘addîleri şerʿle menʿ olunmak emrim olmuşdur diyü yazılmışdır.

Fî evâ'ili Za sene 1114

20

Kunmerapa(?) kādısına hüküm ki:

Sâdât-ı kirâmdan Seyyid Ali *zîde şerefühû* gelüp; Kunmerepa(?) kazâsı sâkinlerinden Abdullah nâm kimesne zimmetinde temessükü mûcebince dört bin guruş hakkı olup talep eylediğin bildirmeğin, edâda taʿallül üzre olmağla Âsitâne-i saʿâdete ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâ'ili Za sene 1114

21

Ankara kazâsı nâ'ibine ve Yeniçeri serdârına hüküm ki:

Ali Abdullah yeniçeri gelüp; mezbûr üçüncü bölüğün sahîhü'l-esâmî sefer eşer neferâtından olduğuna bi‘l-fi‘l Sekbânbaşı olan Murtazâ *dâme mecdühû* mühürlü mektûb virdüğin bildirüp, resm-i ra‘iyyet mutâlebesiyle rencîde olunmamak ve mühürlü mektûb mûcebince amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili Za sene 1114

22

Güzelhisar kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Sâdât-ı kirâmdan Seyyid Mehmed *zîde şerefühû* gelüp; müteveffâ Mehmed Paşa Vakfı akārâtından Güzelhisar'da vâkı' mülk hammâmın bin yüz on beş Muharremi gurresinden beher senesin seksener guruşa olmak üzre beş senesin dört yüz guruşa yüz on dokuz Zilhiccesi tamâmına değin zabtına vakf-ı mezbûrun evlâdiyyet ve meşrûtiyyet üzre mütevellîsi Ahmed *zîde kadruhû* buna îcâr ve bu dahi vech-i meşrûh üzre istîcâr-ı vakfı mezbûrun yetmiş beş guruşun hammâm-ı mezbûrun keşf-i sıhhati mûcebince taʿmîrâtına ve yirmi beş guruşun dahi hammâm-ı mezbûrun suyolcusuna senede beş guruş virilmek üzre ve (...) üç yüz guruş vakfıyçün bunun yedinden alup yedine zabtıyçün memhûr temessük virilmek mûcebince müddet-i icâresi tamâmına değin zabt ittirilüp (...) bî-vech-i şerʿî müdâhale ettirmemek içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili Za sene 1114

[7]

23

Gönen ve ( ) kādılarına ve Mihaliç hâssı voyvodasına hüküm ki:

Süleyman gelüp; vasîsi olduğu eytâm-ı sıgârın bir mikdâr yerlerin Abdullah nâm kimesne fuzûlî zabteyledüğinden mâʿadâ, yerlüden Hasan nâm nâʿib ile yek-dil ve zor şâhid ikāmetiyle altmış guruş hüküm ittirüp ve tekrâr dahi bir bağın zabtidüp küllî gadreyledüğin mahallinde şerʿle görilüp, icrâ-yı hak olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili Za sene 1114

24

Demirci ve Gördüs kādılarına hüküm ki:

Mustafa gelüp; erbâb-ı tîmârdan Mehmed nâm sipâhî berât-ı şerîfimle ber-vech-i tekāʿüd mutasarrıf olduğu tîmârı karyelerinden Saruhan sancağında Demirci nâhiyesinde çiftlik-i Sündük ve gayrı ve Gördüs nâhiyesinde Kurd Çavuş dimekle maʿrûf çiftlik-i Gürcü ve gayrıdan tîmârı karyelerinin bin yüz on dört senesi martı ibtidâsından bir sene tamâmına değin buna der-uhde ve iltizâm ve yedine zabtıyçün memhûr ve maʿmûlün-bih temessük verildüğin bildirüp, mûcebince zabtitdirilüp âhara

müdâhale ittirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum recâsına temessükü mûcebince amel olunmak emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâ'ili Za sene 1114

25

Kayseriye kazâsı müftîsine hüküm ki:

Ulemâdan İbrâhim gelüp; babası Ebu'l-Müslim nâm kimesne bin yüz ( ) senesinde bunun mütevellîsi olduğu Hasanlu mescid-i şerîfi vakfa vireceği ve vâlidesinin mührü şerʿan buna intikāl ve babası mezbûrun kazâ-i mezbûrda ancak bir kıtʿa menzil ve bir kıtʿa bağı kalmağla, vakıf ile müteveffâ vâlidesinin şerʿan isâbet iden mührün ol bağda (...) almak isterken kazâ-i mezbûrda sâkine diğer zevcesi Fatma nâm hâtûn hevâsına tâbiʿ şâhid-i zor ikāmetiyle bağı müstakillen zabtidüp gadritmekle, yedimde olan fetevâ-yı şerîf mûcebince Kayseriye kādısına hitâben emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâ'ili Za sene 1114

26

Bursa kādısına hüküm ki:

Kadıasker-i sâbık müteveffâ Abdullah Efendi'nin eytâm-ı sıgâr ve (...) olan müderrisînden kıdvetü'l-ulemâi'l-muhakkakîn Mevlânâ Mehmed *zîde ilmühû* gelüp; Bursa'da sâkin kazâsında İvaz Efendi-zâde Muharrem Efendi dimekle maʿrûf kimesne zimmetinde memhûr deyn temessükü mûcebince bin üç yüz on iki guruş üç rubʿ mâl-ı eytâm olup birkaç defʿa âdem gönderüp vesâyet taleb eyledikde edâda taʿallül ve avk u te'hîr ile virmeyüp gadreyledükde ve şâhidleri dahi İstanbul'da olduğun bildirüp, mezbûr Âsitâne-i saʿâdetime ihzâr olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ ile Âsitâne-i saʿâdete ihzâr olunmak emrim olmuşdur diyü yazılmışdır.

Fî evâ'ili Za sene 1114

27

Kavak kādısına ve Gelibolu nâ'ibine hüküm ki:

Mahrûse-i İstanbul'da vâkı‘ merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Süleyman Hân *tâbe serâhû*nun Câmi‘-i Şerîfi Vakfı'nın bi‘l-fi‘l mütevellîsi olan kāim-makāmı kıdvetü'l-ulemâ‘il-muhakkakîn Mevlânâ Abdurrahman *zîde ilmühû* gelüp; vakf-ı

müşârün-ileyhin mukāta‘alarından Ezkarte-i Kebîr ve Hassa-i Şâmî mukāta‘aların bin yüz on üç senesinde der-uhde ve zabt ve mahsûlât ve rüsûmâtın ahz ü kabziden Gelibolu kazâsı sâkinlerinden Abdulbâki nâm kimesne zimmetinde teslîmâtından mâ‘adâ beş yük altı bin sekiz yüz altmış akçe mâl-ı vakf bu âna değin edâ itmeyüp muhâlefet eyledüğin bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, zimmetinde olan mâl-ı vakf şer‘le tahsîl olunup edâda ta‘allül ider ide Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak emrim olmuşdur diyü yazılmışdır.

Fî evâ’ili Za sene 1114

[8]

28

Gelibolu ve Rodoscuk kazâları nâ’iblerine hüküm ki:

İstanbul’da vâkı‘ merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Mehmed Hân *tâbe serâhû*nun Câmi‘-i Şerîfi Vakfı mütevellîsi kāim-makāmı kıdvetü’l-‘ulemâi’l-muhakkikîn Abdurrahman *zîde ilmühû* gelüp; merhûm müşârün-ileyhin evkāfı mukâta‘alarından Rodoscuk ve tevâbi‘i mukâta‘alarında bin yüz on iki senesinde zabtı der-uhde ve mahsûlât ve rüsûmâtın ahz ü kabziden Ebûbekir nâm kimesne zimmetinde altmış bin akçe mâl-ı vakf kalup bu âna değin virmeyüp mümâna‘at eyledüğin ve mezbûr taht-ı kazânızda bulunduğun taraf-ı vakfdan gönderilen câbî ( ) nâm kimesne mütevellîsi mahallinde şer‘le tahsîle mümâna‘at ider ise Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili Za sene 1114

29

Ulak kādısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ ( ) nâm karyede sâkin Ali gelüp; bu kendü hâlinde iken karye-i mezbûr ahâlîsi cüzzam emrâzına mübtelâ olmuşsun, karyemizde iskân ittirmeziz diyü nizâ‘ ve karyeden def‘ ve bu dahi Üsküdar’da emrâz-ı mezbûra ahâlîsine mahsûs zâviyeye geldikde ahâlî-i mezbûr kabûl ve iskân ettirmemeleriyle da‘vet-i şer‘-i şerîf olduklarında bizim marazımızın âharıdır diyü def‘ ile cevâb ve maraz-ı mezbûra vukūf-ı tâmmı olan cerrâh tâ’ifesinden el-Hâc Mustafa nâm cerrâha irâ’et olundukda cüzzam marazı olup ilâc ile def‘ olur arâzdandır diyü haber virdikleri sicill ü hüccet olunduğun bildirüp, kadîmî karyesine iskân olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili Za sene 1114

30

Hudâvendigâr paşasına ve Bursa monlâsına hüküm ki:

Abdullah *zîde mecdühû* gelüp; Gemlik kazâsı sâkinlerinden Bostancı İbrâhim ve Sübaşı-i sâbık Şa'bân ve Kudal ve İmam nâm kimesneler hevâlarına tâbi' ba'zı mütegallibe ile yek-dil ve dâ'ima ehl-i ırz fukarâyı ta'cîz ve bilâ-izn hidmetlerinde istihdâm ve arâzî olmayanları bilâ-cürm bir bahâne ile ehl-i örfe gamz ve tecrim ittirilmek âdet-i müstemirresi olup bu makūle ef'âl-i kabîhalarına ruhsat virmeyüp re'âyâ fukarâsına himâye eyledüği ecilden mûmâ-ileyhe arz etmeleriyle mûmâ-ileyh dahi bu defa kazâ-i mezbûra tâbi' İküzilmek(?) nâm karyede vâkı' çiftliğine vardıkda mücerred senin arz itmen içün sekrânen(?) ahzolunan bir kaç neferin rüfekālarından biri mezbûr çiftliklerin tahsîl eylemiş diyü Gemlik nâ'ibine hilâf-ı inhâ itmeleriyle nâ'ib-i mezbûr dahi kazâ-i mezbûr serdârları ve ba'zı yaramaz kimesneleri ta'yîn ve ma'an mezbûrlar dahi bilâ-emr-i şerîf bin yüz on dört senesinde gelüp çiftliğin basup ba'zı şekāvetler itmişlerdir. Mezbûrlar Bursa'ya ihzâr ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; ahvâlleri şer'le görilüp sûret-i sicilleriyle kendülerin Âsitâne-i sa'âdetime ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili Za sene 1114

[9]

31

Mihaliç kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

İstanbul'da Kapan-ı Dakîk'de uncu ahâlîsi gelüp; İstanbul'da evkāf-ı selâtîn imâret-i âmîrelerine zahîre olmak içün Mihaliç ve etrâfında olan kazâlardan akçeleri ile iştirâ eyledikleri buğdayı Mihaliç kazâsında Karadağ nâm mevzi'de değirmenlerine getürüp dakîk idüp İstanbul'a nakl ve evkāf-ı mezkûrların imâret-i âmîrelerine virüp defterde mürûr u ubûr (...) muhtesib olanlara bir nesne yazılmış değil iken hilâf-ı defter Mihaliç muhtesibi olan mücerred ta'cîz içün beher değirmen başına onar guruş alurım diyü ol tarafda âdemlerin habs ve kefîle virüp bi-gayrı hakkın akçe talebiyle ta'addî eylediklerin bildirüp, hilâf-ı kānûn ve defter ve kadîme mugâyir bilâ-emr-i şerîf ta'addî olunmamak içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâ'ili Za sene 1114

32

Üsküdâr monlâsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr muzâfâtından Kamas(?) nâhiyesi ahâlîsi gelüp; yerlüden nâ'ib olmak memnû' iken nâhiye-i mezbûr sâkinlerinden Mahmud ve Ahmed nâm kimesneler yerlüden olmağla, her gelen fakire nâ'ib ve ehl-i örf tâifesiyle yek-dil fukarânın bi-gayrı hakkın akçelerin alur (...) bâ'is ve kendü dahi alup ve iki hâsım da'vâya vardıkda nâ-hak olan kimesneden ahz-ı rüşvet etmekle ol tarafa himâye ve icrâ-yı hak olunmayup ibtâl-i hakka bâ'is olup (....) mâlıma ta'addîlerinin nihâyeti olmadıkların bildirüp mezbûru (...) ref' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, kānûn üzre amel olunmak içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâ'ili Za sene 1114

33

Trabzon beğlerbeğisine ve Gönye ve Livâne kādılarına hüküm ki:

Murtazâ Çavuş *zîde kadruhû* gelüp ve Ser-bölük Ömer ve oğlu Ahmed nâm kimesneler gelüp; Livâne kazâsı sâkinlerinden Ferhad ve Sefer ve Mehmed ve Süleyman ve karındaşı Dulkadir ve Rüstem nâm kimesneler bin yüz ( ) senesinde hevâlarına tâbi' eşkıyâ ile belden ve menzillerin basup emvâlin gâret ve memlûke câriyesin ve çiftlik ve bir bâb değirmeni fuzûlî zabteyledüğinden mâ'adâ, Gönye kazâsında menzilin tekrâr basup bunca şekāvet ve Rikâb-ı hümâyunum tarafından Receb Çavuş mübâşeretiyle ihzârlarıyçün emr-i şerîf sâdır olmuşiken mezbûrlar hevâlarına tâbi' ehl-i örf tâifesi i'ânetiyle itâ'at-i emr-i şerîf eylemeyüp ta'addî eylediklerin bildirüp, ahz ü celbleriyçün ta'yîn olunan Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılardan Yusuf *dâme mecidühû* ma'rifetiyle şer'le görilüp mümâna'at ider ise Âsitâne'ye ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâ'ili Za sene 1114

34

Erdek kādısına hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâm cebeci çorbacılarından Ali *zîde kadruhû* gelüp; kazâ-i mezbûra tâbi' Suçamlar nâm karye toprağında mutasarrıf olduğu mülk değirmeni kazâ-i mezbûrda sâkin mütegallibeden el-Hâc Mehmed nâm kimesne bin yüz on ( )

senesinde tagallüben zabtidüp gadritmekle, mahallinde şer‘le görilüp icrâ-yı hak olunmaz ise Âsitâne’ye ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâ’ili Za sene 1114

[10]

35

İznik nâ’ibine hüküm ki:

Südde-i Saʿâdetime mektûb gönderüp; kazâ-i mezbûra tâbiʿ Susuz nâm karye sâkinlerinden Mehmed meclis-i şerʿ-i şerîfe varup bu kendü hâlinde olup hilâf-ı şerʿ kimesneye vazʿ ve ta‘addîsi olmayup herkes kendüden râzı iken yine kazâ-i mezbûra tâbiʿ Susuz Ermeniyân sâkinlerinden Zarzar oğulları Avanes ve Bogas ve Torosoğlu Agob ve Çigir(?) nâm zimmîler buna arz etmeleriyle mezbûr Mehmed bizi (...) ve zâbıtlarına gamz ve tecrim ettirüp ve kendü dahi akçelerimiz alur diyü iftirâ ve hilâf-ı inhâ hakkında emr-i şerîf ihrâc ve bunu hilâf-ı şerʿ ta‘addî ü rencîde etmeleriyle ahvâlleri mürettebât-ı mezbûretân ahâlîsinin bî-garaz kimesnelerinden istihbâr olundukda mesfûr zimmîler kendü hâllerinde olmayup dâ’ima bunun emsâli ibadûllah fitne ü fesâd ve (...) ve şerîr zimmîler olup Mehmed kendü hâlinde bir müstakîm ve mütedeyyin kimesne olduğun cemm-i gafîr ihtiyâr eylediklerin vâkı‘-ı hâli ilhâhıyla olmağla arzeyledüğin ecilden, sen ki nâ’ib-i mezkûrsun; hilâf-ı şerʿ-i şerîf ta‘addîleri menʿ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili Za sene 1114

36

Saruhan paşasına ve Akhisar-ı Saruhan kādısına hüküm ki:

Mehmed gelüp; bundan akdem Mehmed nâm kimesnenin el-Hâc İbrâhim nâm kimesnede karz-ı şerʿîden olan iki yüz elli guruş hakkına bu kefîl-i bi’l-mâl olmağla kendü mâlından meblağ-ı merkūmu edâ idüp lâkin merkūm buna virmedin firâr ve hâlâ kazâ-i mezbûrda olmağla, mezbûr Âsitâne-i saʿâdete ihzârıyçün hüküm yazılmışdır.

Fî evâ’ili Za sene 1114

37

Gönen kādısına ve Aydıncık ve Mihaliç kādılarına ve Mihaliç voyvodasına hüküm ki:

Süleyman nâm kimesne gelüp; taht-ı kazânızda sâkin Mehmed ve diğer Mehmed ve Ebûbekir ve diğer Mehmed ve Deli Ali ve ( ) nâm kimesnelerin yüz on ( ) senesinde gice ile evin basup emvâl ü erzâkın nehb ü gâret idüp ziyâde ta‘addî vü fesâd itmekle, ol bâbda hükm-i sâbık mahallinde şer‘le görilüp icrâ-yı hak mümkin olmaz ise Âsitâne-i sa‘âdetime havâle olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili Za sene 1114

38

Üsküdar monlâsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr muzâfâtından Ağaçlı nâhiyesi ahâlîsi gelüp; yerlüden nâ‘ib olmak memnû‘ iken Mehmed nâm kimesne yerlüden olmağla kendü hâlinde olmayup fukarânın bi-gayrı hakkın akçelerin almağa bâ‘is kendüsi dahi alup ve iki def‘a da‘vâsı kaldıkda nâ-hak olan tarafdan ahz-ı rüşvet itmekle ol tarafa himâye itmekle bundan akdem niyâbetden ref‘ olunmak içün Rikâb-ı hümâyûn tarafından sâdır olan emr-i şerîf mûcebince tenbîh olunmuşken memnû‘ olmayup vech-i meşrûh üzre (...) ta‘addî eyledüği bildirmeğin, mezbûr bundan ref‘ olunup ecânibden bir müstâkim ve mütedeyyin ve (...) kimesne nâ‘ib ta‘yîn itdirile diyü yazılmışdır.

Fî evâ’ili Za sene 1114

[11]

39

Anadolu Vâlîsi Nu‘man Paşa’ya ve Kütahya monlâsına hüküm ki:

Hasan gelüp; Bolu sancağında Ulak Deresi sâkinlerinden Seyyid Ali oğlu Ali nâm kimesneden yirmi dört guruş iştirâ eyledüği bir re’s bârgîrin sekiz guruşun virüp bâkī on altı guruş virmedin fevtolmağla, vasîsi olan Mehmed nâm kimesneye meblağ-ı merkūmu bi’t-tamâm edâ idüp dahlolunmak îcâb itmez iken Sarıkaya kazâsı sâkinlerinden Sefer nâm kimesne zuhûra gelüp müteveffâ-yı mezbûrun eytâmına ben dahi vâsî oldum diyü Viranşehir kazâsında sâkin Mir-i Piyâde ze‘âmeti sübaşısı olan Seyyid Ali nâm kimesne ile yek-dil olmağla, senin zimmetinde müteveffâ-yı merkūmun on altı guruş hakkı kalmış alurız diyü üzerine şer‘an bir nesne sâbit olmadın bin yüz on dört senesinde bi-gayrı hakkın habs ve dört gün zencîrde gezdirüp darb-ı şedîd ile darb eyledüğinden ma‘adâ gıyâbında bir târik ile hüccet peydâ ve gasben bir çift öküzün alup ziyâde gadr u ta‘addî eylediklerin bildirüp, mezbûrlar Kütahya’ya ihzâr ve icrâ-yı hak

olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, şerʿle görilüp icrâ-yı hak olunmak emrim olmuşdur.

Fî evâ'ili Za sene 1114

40

Kangırı paşasına ve Kalecik kādısına hüküm ki:

Mehmed bin Yusuf Halîfe gelüp; kazâ-i mezbûra tâbiʿ Kozayağı nâm karyede vâkıʿ Hacı Yunus binâ eyledüği mescid-i şerîfin yevmi nîm akçe vazife ile imâmeti Mustafa Halîfe fevtinden bundan akdem kendüye tevcîh olunup sekiz seneden mütecâviz Dîvân-ı Hümâyûnum berâtıyla üzerinde zimmet mukayyed iken âhardan Hasan askerin berâtıyla dahlitmekle, elinde olan Dîvân berâtı mûcebince amel olunup mezbûru varup askerî berâtıyla müdâhale ittirilmemek içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili Za sene 1114

41

Acak kādısına ve Bolu voyvodasına hüküm ki:

Hüseyin ve Ali ve Süleyman ve Hasan ve Osman ve Ömer nâm kimesneler gelüp; (...) cihetinden mûrisleri Mustafa nâm kimesne bin yüz on dört senesinde fevtolup İstanbul'da ve Bolu kazâsına tâbiʿ Dodurga nâm karyede vâkıʿ muhallefâtı irs-i şerʿle bunlara ve İstanbul'da sâkine zevcesi Hadîce nâm hâtûna intikāl ve İstanbul'da olan muhallefâtdan hisselerine isâbet iden hakların yedlerinde olan nakl-i şehâde-i şerʿiyye-yi baʿde'l-isbât İstanbul'da kıbel-i şerʿden yedlerine virilen hüccet-i şerʿiyye mûcebince aldıklarından sonra karye-i mezbûrede olan muhallefâtı ol tarafda yeniçeri serdârı maʿrifeti ve izn-i şerʿle müteveffâ-yı mezbûr yedlerinde hıfzolunmağla varup almak istediklerinde bî-vech mümânaʿat olunduğun ve taraflarından Sadulllah *zîde ilmühûyu* vekîl eylemekle, bir ferdi müdâhale ittirmemesiyçün yazılmışdır.

Fî evâ'ili Za sene 1114

[12]

42

Akhisar kādısına ve İznik nâ'ibine hüküm ki:

Mehmed *zîde kadruhû* gelüp; İznik'de vâkıʿ Halil Paşa Vakfı tevliyeti ve diğer Mehmed mahlûlünden evlâdiyyet ve meşrûtiyyet üzre bin yüz on dört senesinde

kendüye tevcîh olunup henüz varup vakfın muhâsebesin görmeden Akhisar kazâsına tâbiʿ menzillerin sâkinlerinden eytâm-ı sığârı ve (...) ile ( ) ve ( ) ve baʿzıları ile yek-dil olmalarıyla muvâzaʿa tarîkiyle mâl-ı vakf itmek içün hukūk iddiʿâsıyla vakfa gadr murâd itmekle, sen ki İznik nâʾibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; husûs-ı mezbûra müvellâ olup vakfın hesâbı görülmedikce taʿaddî itdirilmeyüp şerʿle taʿaddîleri menʿ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Za sene 1114

43

Karamürsel ve ( ) nâhiyeleri nâʾiblerine hüküm ki:

Hersekzâde Ahmed Paşa Vakfı'nın mütevellîsi İbrâhim *zîde kadruhû* gelüp; Karamürsel nâhiyesine tâbiʿ vakf-ı mezbûrun defterde mukayyed karyelerinde ( ) nâm karyesinin sınûrı mümtâz ve muʿayyen iken mürûr-ı eyyâm ile bozılup sınûrı belürsiz olmağla, civârında İlhan Paşa Vakfı mütevellîsi Mehmed nâm kimesne baʿzı yerler içün mütevellîsi olduğum vakf-ı merkūmun Sübaşı köyü karyesi arâzîsindendir diyü karye-i mezbûr ahâlîsinden Uzun Derviş ve Üzümcü Hacı Hüseyin ve Berber Osman ve Hacıoğlu Hüseyin ve Veli Ali ve Hacıoğlu Mehmed ve İlyas nâm kimesneler fuzûlî taʿarruz ve öşr ü resmine müdâhale eylemeğin, âhar husûsiçün mübâşir taʿyîn olunan ( ) *zîde kadruhû* maʿrifetiyle vazʿ-ı alâʾim olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Za sene 1114

44

Taraklıborlu kādısına ve Bolu hâssı voyvodasına hüküm ki:

Sen ki kādısın; nâʾibin Mevlânâ Mehmed *zîde ilmühû* mektûb gönderüp; züʿamâdan es-Seyyid Mehmed meclis-i şerʿa varup berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu zeʿâmeti karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbiʿ Yazı nâm karye toprağında arâzî tasarruf idenlerden Ali nâm kimesne zimmetinde fevtolup oğlu kalmayup yerleri kānûn üzre tapuya müstehıkk oldukda bu dahi tapu ashâbına tapu ile virmek istedikde karye-i mezbûr sâkinlerinden kazıyyede alâkası olmayup ve medhali olmadığı iş ve mesâlihine karışup taʿaddî itmek âdet-i müstemirresi olan Seyyid Receb nâm kimesne hevâsına tâbiʿ kırk-elli mikdârı kimesneler ile yek-dil ve cemʿiyyet idüp mümânaʿat üzre olmağla hükm-i hümâyûn virilmek recâsına vâkıʿ-ı hâlı arzeyledüği ecilden, menʿ ve memnûʿ olmaz ise Âsitâne'ye iʿlâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Za sene 1114

45

( ) ve ( ) kādısına hüküm ki:

Ulak kazâsı sâkinlerinden Hasan gelüp; üzerine bir nesne sâbit olmuş değil iken hâlâ Ulak kādısı olan Ali nâm kādı Sefer nâm cebeciye (...) hilâf-ı şerʿ hüccet virdüğinden mâʻadâ bin yüz on ( ) senesinde hilâf-ı şerʿ on guruş alup ziyâde gadritmekle, şerʿle görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Za sene 1114

46

Sakız monlâsına hüküm ki:

Tüccâr tâ'ifesinden Kassaboğlu Mehmed nâm yeniçeri gelüp; cezîre-i Girid'e ilkā itmek kavliyle navl-ı sefîne ile rüʿesâ tâifesinden Salih Reis nâm kimesnenin sefînesine (...) şerʻ ve hüccet-i şerʿiyye ile bin yüz on ( ) senesinde tahmîl eyledüği kerâste-yi mezbûr kavl-i mezkûr üzre götürmeyüp Sakız adasına ilkā ve hâlâ Sakız'da baʻzıları gadritmekle, şerʿle görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Za sene 1114

[13]

47

Bayındır nâ'ibine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr ahâlîsi gelüp; âdem ve arz-ı hâl gönderüp kazâ-i mezbûr mahkemesinde kâtib olan Mehmed kendü hâlinde olmamağla fukarâ-yı taʻcîz ve bi-gayrı hakkın akçelerin almağla kitâbetten refʻ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Za sene 1114

48

Malatya kādısına hüküm ki:

Hacı Arife Saraylı Hâtûn gelüp; hâlâ Malatya sancağı mutasarrıfı Ahmed Paşa zimmetinde bin yüz on ( ) senesinde temessükü mûcebince doksan bir gün vaʻde tamâmında edâ eylemek üzre sekiz yüz guruş karz-ı şerʻîden hakkı olmağla, Hekim

Hânı mütevellîsi ( ) *zîde kadruhû* ma‘rifetiyle temessükü mûcebince alıvirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Za sene 1114

49

Emri virilüp şakk olunmuştur.

İznikmid kādısına ve mütesellimine hüküm ki:

Nefs-i İznikmid’in ehl-i zimmet re‘âyâsı gelüp; üzerlerine edâsı lâzim gelen cizyeleri cizyedârların yedinde olan berât-ı âlî-şânımda ta‘yîn ve tasrîh olunduğu üzre edâ idüp me’mûrları yoğiken hâlâ bin yüz on dört senesinde cizyeleri cem‘a me’mûr olan kazâ-i mezbûrda sâkin ( ) nâm bostânî ita‘at itmeyüp yazıcı akçesi nâmıyla hilâf-ı şerʿ-i şerîf kendüsiyçün on beş pârelerin alup gadreyledüğin bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, yedinde olan berât-ı âlî-şânımda ta‘yîn ve tasrîh olunandan ziyâde hilâf-ı şerʿ alınan akçeleri alıvirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili Za sene 1114

50

Kaymus ve (...) nâ’iblerine ve İznikmid mütesellimine hüküm ki:

El-Hac Mustafa gelüp; nâhiye-i mezbûra tâbiʿ Sarıdoğan nâm karye kurbunda bir mikdâr yerler zirâ‘at olunmayup üç sene ale’t-tevâlî bilâ-mâniʿ korusuz kalup kānûn üzre müstehakk tapu oldukda bu ol yerleri sâhibi İstanbul’da resm-i tapu ile alup izn-i sâhib-i arz ile isticâr-ı arsa ve bağçe idüp dahlolunmak îcâb itmez iken âhardan Mustafa ve oğlu Ali ol yerler mukaddemâ bizim idi diyü nizâ‘ ve mürâfa‘adan menʿ birle hüccet-i şerʿiyye verilmişiken mezbûr Mustafa’nın karındaşı oğulları Mehmed ve Ahmed ve İbrâhim nâm kimesneler bi-hükm-i(?) mülk iddi‘âsında olmağla, ol yerler bizim babamız yerleri idi diyü müdâhale ve tekrâr İstanbul’da mürâfa‘adan menʿ-birle hüccet-i şerʿiyye verilmişiken hâlâ ana mugâyir nizâ‘dan hâlı olmadıkların bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, hüccet-i şerʿiyye mûcebince amel olunup hilâf-ı kānûn müdâhale ittirilmemek içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Za sene 1114

[14]

51

Görele kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Südde-i saʿâdetime mektûb gönderüp; kazâ-i mezbûra tâbiʿ kasaba-i Bâzâr sâkinlerinden olup sâdât-ı kirâmdan kıdvetü's-sa'dâti'l-kirâm es-Seyyid İbrâhim *zîde şerefühû* meclis-i şerʿ-i şerîfe varup yine kazâ-i mezbûra tâbiʿ Çeltikçi nâm karye sâkinlerinden Mustafa nâm kimesnenin mezbûr ile sirkata müteʻallik daʻvâsı içün düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem vezîrim Osman Paşa *edâmallahü teʻâlâ iclâlehû* mukaddemâ ber-vech-i arpalık Kocaili sancağına mutasarrıfken tarafından mütesellimi olan Ebûbekir *zîde kadruhû* maʻrifetiyle İznikmid kādısı önünde mürâfaʻadan şerʿle menʿ olunmuşiken merkūm Mustafa yine kanâʻat itmeyüp bostânî hasekilerinden Kesici Hasan nâm haseki ve Dergâh-ı muʻallâm yeniçerileri çavuşlarından Ahmed Çavuş maʻrifetleriyle vârid olan emr-i şerîfim mûcebince tekrâr mahallinde mürâfaʻa-i şerʿ-i şerîf olduklarında gice ile sâkin olduğum menzilimin dîvârın delüp mâl-ı mehâzim olan eşyâ-yı maʻlûmemi sirkat eylemişdir diyü daʻvâ ve mezbûr dahi münkir olup ve şerʿan üzerine dahi bir nesne sâbit ü zâhir olmamağla, kazâ-i mezbûr ahâlîsinden mezbûr Seyyid İbrâhim'in keyfiyyett-i ahvâli teftîş ü tefahhus olundukda; kendü hâlinde olup bu âna değin bir dürlü yaramazlığı zâhir olmamışdır diyü hüsn-i hâline şehâdet ve kendüye kefîl oldukların meclis-i şerʿde haber virdikleri sicill ü hüccet olunup menʿ olunmuşiken mezbûr Mustafa ana mugâyir bu defʿa dahi emr-i şerîf ihrâcı içün zevcesi Rayişî(?) nâm hâtûnu Âsitâne-i saʿâdetime gönderüp taʻcîz ve rencîde murâd eylemedüğin bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum virilmek recâsına ilhâhıyla arzeyledüğin ecilden, bî-vech-i şerʿî taʻaddîsinden menʿ olunmak emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâsıtı Za sene 1114

52

İznik nâ'ibine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbiʿ Kazgan nâm karye ahâlîsinden ( ) ve ( ) ve â'irleri gelüp; karye-i mezbûr toprağında sâhib-i arz maʻrifetiyle balta ile açup zirâʻat ü hırâsette ve öşr ü resmde sâhib-i arza edâ idegeldikleri yerleri kırâç olmağla üç sene dinlendirmeğe koyup bi-hasebi'l-kānûn dahlolunmak îcâb itmez iken hâlâ sâhib-i arz ve vekîli ( ) ve ( ) nâm kimesneler âhara virüriz diyü hilâf-ı kānûn müdâhale ve taʻaddî üzre oldukların ve bu bâbda hüccet-i şerʿiyyesi olduğun bildirüp menʿ u defʿ olunmak bâbında hükm-i

hümâyûnum recâ etmeğin, hilâf-ı kānûn taʻaddî olunmamak emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâsıtı Za sene 1114

53

Gekbûze nâ'ibine hüküm ki:

Nâhiye-i mezbûra tâbiʻ Tuzla nâm vakıf karye ahâlîsi gelüp; karyeleri toprağında zirâʻatlarıyla hâsıl eyledikleri terekelerinden kānûn üzre müteveccih olan öşrlerin ve sâ'ir üzerlerine edâsı lâzim gelen rüsûmâtların kānûn ve defter mûcebince edâ idüp kusûrları yoğiken hâlâ sübaşıları olan Hüseyin nâm kimesne kanâʻat etmeyüp üzerlerine şerʻan bir nesne subût bulmadın cerime ve sâ'ir hukūk u rüsûm nâmıyla kānûn ve defterden ziyâde bi-gayrı hakkın küllî akçelerin alup gadreyledüğin bildirüp mezbûrun kānûn ve defterden ziyâde alduğı her ne ise taʻyîn olunan çavuş maʻrifetiyle mahallinde izn-i şerʻle tahrîr ve defter olunup vukūʻu üzre Âsitâne-i saʻâdete arz u ilâm olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, vech-i meşrûh üzre şerʻle amel emrim olmuşdur.

Fî evâsıtıZa sene 1114

54

Karesi paşasına ve Manyas ve Balıkesir nâ'ibine hüküm ki:

Ayşe ve kızı Meryem nâm hâtûnlar gelüp; bunlar İstanbul'dan Gönen kazâsına giderken Manyas kazâsına tâbiʻ Salar nâm karye sâkinlerinden Eskici oğlu Tuğcu Mehmed ve Abdullah oğlu Berber İbrâhim ve oğlu ( ) nâm kimesneler bin yüz on dört senesinde yollarına inüp ve bir mikdâr eşyâların gasb ve taʻaddî etmeleriyle mahallinde mürâfaʻa-i şerʻ-i şerîf olduklarında mütegallibiden Mustafa Ağa dimekle maʻrûf kimesne maʻiyyetleri olmağla icrâ-yı hak unmaduğın bildirüp sen ki Balıkesir nâ'ibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; müvellâ olup şerʻle görüp icrâ-yı [hak] eylemen bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, vech-i meşrûh üzre şerʻle görülmek emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâsıtı Za sene 1114

[15]

55

Anadolu vâlîsine ve Kütahya monlâsına ve Şeyhlü kādısına hüküm ki:

Şeyhlü kasabası sâkinlerinden kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed *zîde kadruhû* gelüp; Receb Çavuş oğlu el-Hâc Ahmed nâm kimesne zuhûra gelüp sen ve Mustafa ve Osman nâm kimesneler Kütahya Kal'ası'nda habsolduğunuzda cümleniz bizi habsden halâs ile her ne mikdâr akçen gider ise sana vereyim diyü bana emr etmişdir. Sizin dahi emrinize binâ'en bî-şartir'r-rucû' kendü mâlımdan sizin içün yedi bin altı yüz yirmi guruş harc u sarf ve sizi habsden ıtlâk eyledim, hâliyâ iki bin beş yüz kırk guruş isâbet eyledi, alurım diyü iddi'â ve bu dahi cümlemiz içün bin iki yüz guruş harc eylemişsin, hisseme dört yüz guruş isâbet ider anı virürim, ziyâdesin isbât eyle dedikde mezbûr bu husûsda ben iddi'âmda kâzib olmaduğuma yemîn idüp cümlesin alurım diyü hevâsına tâbiʿ kimesneler ile yek-dil ve zor şâhid ikāmetiyle gadr murâd ve ta'addî eyledüğin bildirmekle, fetvâ-yı şerîfe mûcebince şerʿle görülmek içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâsıtı Za sene 1114

56

Bostancıbaşıya ve Görele ve ( ) kazâları nâ'iblerine hüküm ki:

Ali nâm bostânî ile Yakub nâm kimesne gelüp; buğday iştirâsıyçün Görele kazâsına tâbiʿ Akkırım nâm karyeye gice ile dört nefer kıptîler iki (...) ile ardımıza düşüp yolların basup iki yüz elli guruş sermâyelerin gasb ve yine Görele kazâsına tâbiʿ Kemesni(?) nâm karyede sâkin Süleyman nâm kimesnenin menzilin taleb eylediklerinde kıptîler ile mezbûr Süleyman yek-dil ve darb u gadr eylemeleriyle, sen ki Bostancıbaşı-i mûmâ-ileyhsin; mezbûrlar bulunduğu yerde ahz ve Âsitâne'ye ihzârlarıyçün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene [1]114

57

Manyas nâ'ibine hüküm ki:

Hâlime nâm hâtûn gelüp; oğlu Yusuf bin yüz on ( ) senesinde fevtolup kazâ-i mezbûra tâbiʿ Salar nâm karyede mülk menzil arsası ve ittisâlinde vâkıʿ bağçesi irs-i şerʿle oğulları Eyyûb ve diğer Yusuf nâm sagîrlere intikāl ve mezbûr Yusuf dahi fevtolup emlâk-ı mezbûrdan hissesi karındaşı mezbûr Eyyûb'a intikāl eylemiş iken karye-i mezbûrdan Hüseyin Paşa dimekle ma'rûf kimesne fuzûli zabt ve tasarruf ve (...)

taleb eyledikde yedinde olan fetvâ-yı şerîfe mugâyir ta‘allül itmekle, mezbûra icrâ-yı hak mümkin olmaz ise Âsitâne’ye havâle oluna diyü yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene [1]114

58

Biga ve Güğercinlik kazâları nâ’ibine ve kazâ-i mezbûrlarda yeniçeri serdârına hüküm ki:

Abdulfettâh nâm kimesne gelüp; Biga kazâsında babasından müntakill iki göz değirmen emlâkin hâl-i sigârında Biga kazâsında sâkin bekçilik iddi‘âsında Hüseyin nâm kimesne zabtidüp hâlâ babalığı olmağla, taleb eyledikde vasîyyen ve vâliden ( ) nâm hâtûnun vekîli Hacı Ali nâm kimesniden iştirâ eyledim diyü virmeyüp ta‘allül itmesiyle mübâşir ta‘yîn olunan beşinci bölüğün çavuşlarından Ahmed Çavuş *zîde kadruhû* ma‘rifetiyle mahallinde şerʿle görilüp edâda ta‘allül ider ise mübâşir-i merkūma teslîm ve Âsitâne-i saʿâdetime ihzâr eyleyesin diyü bi’l fi‘l sekbânbaşı olup Âsitâne-i saʿâdetimde Dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri kāim-makāmı olan Murtazâ *dâme mecdühû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle mûcebince hükm-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıtı Za sene 114

[16]

59

Hoşalay kādısına hüküm ki:

Hüseyin nâm kimesne gelüp; Ayşe nâm hâtûn meşrûtiyyet üzre mutasarrıf olduğu kazâ-i mezbûrda vâkıʿ Şeyh Süleyman mezra‘asının bin yüz on dört senesi martı ibtidâsından bir sene tamâmına değin zabtına mukaddemâ vekîli olan Mehmed zimmetinde buna der-uhde ve memhûr temessük verildüğin bildirüp mûcebince zabtitdirilüp ref‘ olunan mezbûru ve âharı müdâhale ettirilmeye diyü temessükü mûcebince zabtıyçün hüküm yazılmışdır.

[Fî] evâsıtı Za sene 1114

60

Çekmece-i Kebîr nâhiyesi nâ’ibine hüküm ki:

Karye-i mezbûre ahâlîsi gelüp; karye-i mezbûre sâkinlerinden Kara Mustafa ve Hasan ve Murtazâ ve Ahmed nâm kimesneler koyun ve sâ'ir davarların zabtidüp bunların tarlalarında mevcûd olan yün terekeleri arasına salıvirüp yedirüp çekdirüp küllî zarar u ziyân eylediklerin bildirüp ta'addîsi menʿ u defʿ itdirilüp memnû' olmalarıyla arz u i'lâm olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden, mahallinde şerʿle görilüp gadr-ı şerʿden menʿ u defʿ oluna diyü (...) ta'addî iderler ise vukū'u üzre arz u i'lâm olunmak içün hüküm yazılmışdır.

[Fî] evâsıtı Za sene 1114

61

Harameyni'ş-Şerîfeyn müftîsi vekîli olan ( ) *zîde ilmühûya* hüküm ki:

Bâbüssaʿâdeti'ş Şerîfem Ağası nezâretinde olan evkāfdan Bursa'da medfûn merhûmûn ve mağfûrun-lehüm Şehzâdegân Vakfı'nın mütevellîsi olan el-Hâc Mahmud *zîde kadruhû* gelüp; evkāf-ı mezbûre karyelerinden Mihaliç kazâsına tâbiʿ Hatnî nâm karye toprağında arâzî tasarruf idenlerden Köfun(?) oğlu Ahmed nâm kimesne zamânında fevtolup tasarrufunda olan ma'lûmetü'l-hudûd yerlerini bî-hasebi'l-kānûn kebîr oğlu kalmayup ol yerlerin hissesi kānûn üzre tapuya müstehıkk ve hakk-ı tapu kızlarının olmağla, resm-i tapu ile verüp kızlarına zirâ'at ittirmek istedikde âhardan Ali nâm kimesne sagîrlerin vâlideleri kendüye akd-i nikâh itmekle şirrete sülûk idüp ol yerlerin cümlesi yirmi beş seneden mukaddem dedem yerleri idi, mezbûr Ahmed fevtinden zabtetmişdi, bana intikāl ider diyü hevâsına tâbiʿ (...) üzre hüccet ittirilmekle, yedimde hüccetim vardır diyü zabtidüp mahsûl defʿ-i gadr u ta'addî üzre oldukların bildirüp emr-i şerîf recâ etmeğin, sen ki müfettiş-i mûmâ-ileyhsin; bir müstakîm ve mu'temedün-aleyh (...) ta'yîn ve mahall-i zirâ'atin üzerinde kānûn üzre zirâ'at (...) virmek emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

[Fî] evâsıtı Za sene 1114

62

Gönen kādısına ve Mihaliç nâ'ibine ve Mihaliç hâssı voyvodasına hüküm ki:

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân sâbıkā Mihaliç voyvodası olan Ömer *zîde kadruhû* gelüp; bin yüz on ( ) senesinde hâss-ı mezbûra voyvoda iken hâss-ı mezbûre terekesinden bey' eyledüği mahsûl bahâsından zikrolunan kazâlara tâbiʿ Sarıköylü imâmı el-Hâc İbrâhim nâm kimesne zimmetinde elli guruş ve Dimetoka nâhiyesinde

Mûsâca(?) karyesinde ( ) nâm râhib zimmetinde yüz guruş ve Mihaliç'de sâkin Kabasakal Mehmed ve diğer Mehmed nâm kimesnelerde yüzer guruş ve Hacı Ali köyü sâkinlerinden Hasan nâm kimesnede doksan guruş ve sâ'ir taht-ı kazânızda sâkin ( ) ve ( ) ve dahi mezbûr zimmetlerinde sene-i mezbûrede mahsûl bahâsından temessükleri mûcebince bin beş yüz mikdârı guruş hakkı olup taleb eyledikde bu âna değin edâda ta'vik ve ta'addî eylediklerin bildirüp, askerîlik iddi'âsında olanlar mahallinde zâbıtları ma'rifetiyle ihzâr-ı şerʿ olunup temessükleri mûcebince teveccüh ideceği şerʿle tahsîl olunup icrâ-yı hak olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, mahallinde şerʿle teveccüh iden tahsîl olunmak emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

[Fî] evâsıtı Zâ sene 1114

[17]

63

Anadolu vâlîsine ve Eskişehir ve ( ) kādılarına hüküm ki:

Ali nâm kimesne gelüp; vasîsi olduğu eytâm-ı sigârın bin yüz ( ) senesinde maktûlen mürd olan Papasri(?) nâm zimmînin iki yüz aded koyunun hâlâ Sultânönü sancağıbeği ( ) nâm mirlivâ beytülmâl olmak üzre (...) ve gadreyledüğin bildirüp mahallinde şerʿle görilüp ihkâk-ı [hak] olunmak içün hükm-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

64

İznikmid kādısına ve kazâ-i mezbûrda yeniçeri serdârına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr muzâfâtından Değirmenderesi nâhiyesi sâkinlerinden zevci Mehmed nâm yeniçeri hâl-i huyûtunda nâhiye-i mezbûrda mutasarrıf olduğu mülk menzil ve mülk bağının nısfı buna semen-i ma'lûme bey' ve teslîm ve nısf-ı âharına mutasarrıfken fevtolmağla, kazâ-i mezbûrda sâkin karındaşı Mustafa nâm yeniçeri cümlesin zabtidüp gadretmekle, mübâşir ta'yîn olunan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân ( ) *zîde kadruhû* ma'rifetiyle murâfa'a-i şerʿ içün Âsitâne-i sa'âdetime ihzâr eyleyesiz diyü bi'l fi'l sekbânbaşı olup Âsitâne-i saʿâdetimde Dergâh-ı mu'allâm yeniçeri ağası kāim-makāmı olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Murtazâ *dâme mecdühû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle, mûcebince hüküm yazılmışdır.

Fî evâsıtı Za sene 1114

65

Bergama kādısına ve kazâ-i mezbûrda yeniçeri serdârına hüküm ki:

İbrâhim gelüp; bunun kazâ-i mezbûrda sâkin yeniçerilik iddi‘âsında olan Urus Ahmed nâm kimesne zimmetinde bin yüz on senesinde otuz beş guruş hakkı olup birkaç defʿa taleb eyledikde virmekde ta‘allül itmekle, mahallinde şerʿle virmekte ta‘allül ider ise ( ) *zîde kadruhû* ma‘rifetiyle Âsitâne-i saʿâdetime ihzâr eyleyesiz diyü sekbânbaşı Murtazâ *zîde mecdühû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle, mûcebince amel olunmak içün yazılmışdır.

[Fî] evâsıtı Za sene 1114

66

Çine ve Tulha(?) ve ( ) kādılarına hüküm ki:

Müteveffâ Mehmed Paşa kızı Ayşe Hânım gelüp; taht-ı kazânızda vâkı‘ Salakoğulları ( ) ve ( ) nâm karyeler toprağında kız karındaşı Fatma nâm sagîre ile (...) ve müşterek arâzî tasarruf iderler iken müştereki mezbûre bin yüz on bir senesinde müteveffîye olup ol yerlerden hissesi kānûn üzre tapuya müstehıkk ve hakk-ı tapu müşterek olduğu i‘tibârıyla bunun olmağla, târîh-i mezbûrdan asıl sâhib-i arzdan resm-i tapu ile alup zabt murâd eyledikde ecânibden ( ) ve ( ) ve ( ) nâm kimesneler biz ol mezbûru sâhib olduğu iltizâmı vekîlinden resm-i tapu ile (...) sâhib-i arz vekîli ma‘rifetiyle taksîm ve tefrîk eyledik diyü bunun zabtına mümâna‘at ve gadr u taʿaddî üzre olmağla, hilâf-ı kānûn nizâ‘ olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Za sene 1114

[18]

67

İznikmid kādısına hüküm ki:

İznikmid kazâsı sâkinlerinden Hayrunnisâ nâm hâtûn gelüp; kazâ-i mezbûra tâbiʿ Tahyada(?) nâm karyede vâkıʿ mutasarrıf olduğu mülk bağçesinin eşcârî kazâ-i mezbûrda sâkin Mûsâ ve Ahmed nâm kimesneler bin yüz on ( ) senesinde fuzûlî kat‘ idüp ziyâde taʿaddî eylediklerin bildirüp şerʿle görilüp kat‘ olunan eşcârınn müteveccih olan kıymetin alıvirüp ta‘allül ider ise Âsitâne-i saʿâdetime ihzâr olunup sen ki

mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; mahallinde şerʿle görilüp icrâ-yı hak mümkin olmaz ise Âsitâne'ye ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Za sene 1114

68

Malatya paşasına ve Malatya kādısına hüküm ki:

Seyyid Hüseyin ve Seyyid ( ) *zîde şerefühumâ* gelüp Malatya'da sâkin vâlidelerinin babası el-Hâc Hüsam nâm kimesne bin yüz ( ) senesinde fevtolup muhallefâtı irs-i şerʿle oğulları el-Hâc Ömer ve el-Hâc Bekir nâm kimesneler ile vâlideleri ( ) nâm hâtûna intikāl idüp lâkin mezbûrlar muhallefât-ı merkūmun cümlesin fuzûlî zabt [idüp] vâlidesine isâbet iden hisse-i şâyiʿasın virmeyüp zimmetlerinde iken mezbûrlar ve vâlideleri merkūm müteʿâkiben fevt ve ol hisse irs-i şerʿle buna intikāl itmekle, mezbûrların muhallefâtın kabziden kazâ-i mezbûrda sâkin oğulları Mehmed ve Ali nâm kimesnelerden zabteyledikleri mütegallibeden olmalarıyla, virmekde taʿallül eylediklerin bildirmekle, sübût bulan hakkını virmekde taʿallül ider ise Âsitâne-i saʿâdete havâle olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Za sene 1114

69

Malatya kādısına hüküm ki:

Müteveffâ Rüstem Paşa Evkâfı'nın evlâdiyyet ve meşrûtiyyet üzre mütevellîsi olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Ahmed *dâme mecdühû* gelüp; vakf-ı mezbûrun icâre-i muʿaccele ile îcâr olunagelen akârlarından kazâ-i mezbûrda Kurşak Kapusı kurbunda vâkıʿ bir kıtʿa bağçesi içün şerʿan dahlolunmak îcâb itmez iken Kamrin Fereş(?) oğlu dimekle maʿrûf ecânibdir, dükkân mülkümdür diyü tarafından memhûr temessük ile irsâl eyledüği ve mülk câbîsi İsmâil nâm kimesne müdâhale ittirmeyüp taʿaddî eyledüğin bildirüp müdâhaleden şerʿle menʿ olunup memnûʿ olmaz ise Âsitâne-i saʿâdetime havâle olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, vech-i meşrûh üzre amel olunmak emrim olmuşdur diyü yazılmışdır.

Fî evâsıtı Za sene 1114

70

Sivas nâ'ibine ve Sivas kādısına, Yeni il hâssı voyvodasına hüküm ki:

Süleyman gelüp; bin yüz on bir senesinde Tokad cizyedârı Hüseyin Efendi dimekle maʻrûf kimesneden Mehmed nâm kimesne aldığı evrâka bu kefîl-i bi'l-mâl ve mezbûr dahi Yörün(?) kazâsına götürüp dağıtmak üzre iken cizyedâr-ı merkūm meblağı bundan kefâleten alup hâlâ mezbûrun zimmetinde hüccet-i kefâletden bin beş yüz altmış guruş hakkı kalup bu âna değin virmeyüp gâh Yeni il ve gâh Sivas havâlîsinde bulunduğun bildirüp taht-ı kazânızda bulunduğu mahalde şerʿle görilüp icrâ-yı hak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, mahallinde şerʿle görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Zilkaʻde sene 1114

[19]

71

Sakız monlâsına ve yeniçeri zâbıtı İsmâil *zîde mecdühûya* hüküm ki:

Mısır tüccârından Hacı Mustafa gelüp; İstanbul'da şerîkleri diğer Hacı Mustafa nâm yeniçeri ile Ahmed nâm kimesneye gönderdüği akçeden mezbûr yeniçeri yedi yüz guruş alup Sakız'a firâr itmekle, (...) taʻallül ider ise âdem koşup bir sefîne re'îsine teslîm ve Âsitâne-i saʿâdetime irsâl eyleyesin diyü sekbânbaşı Murtazâ *dâme mecdühû* mektûbu mûcebince yazılmışdır.

Fi evâsıtı Za sene 1114

72

Bursa monlâsına hüküm ki:

Bursa'da vâkıʿ merhûmûn Şehzâdegân Vakfı mütevellîsi el-Hâc Mahmud *zîde mecdühû* gelüp; Bursa'da sâkin Tokadî bin Mustafa nâm kimesnenin doksan dokuz senesinde Bursa'da vâkıʿ Çelebi Sultân Mehmed Hân Vakfı tevliyeti senin yedinle aldığımda avâ'id ve câ'ize nâmına bir mikdâr akçe virmişdim diyü bunun deftere ibrâ eyledüğine yedine memhûr temessük virmişken andan alurım diyü nizâʻ eyledüğinden mâʻadâ bilâ-gadr-ı şerʿî on beş sene mürûr iden daʻvânın istimâʻ (...) ve mezbûr zor şâhid ikâmetiyle gadreyledüğin ve mezbûr Mahmud'un ibrâya olan şâhidleri İstanbul'da olduğun bildirüp ol makūle daʻvâsı oldukda istimâʻ olunmayup Âsitâne-i saʿâdetime havâle olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ [etmeğin,] vech-i meşrûh üzre tebdîl olunup hüküm virilmişdir

Fî evâsıtı Za sene 1114

73

Sivas beğlerbeğisine ve Sivas ve Üsküdâr ve ( ) kādılarına ve Yeniil hâssı voyvodasına hüküm ki:

Süleyman gelüp; bin yüz on bir senesinde Tokad cizyedârı Hüseyin Efendi dimekle ma‘rûf kimesneden Mehmed nâm kimesne aldığı evrâka bu kefîl-i bi’l-mâl ve mezbûr dahi Yörün(?) kazâsına götürüp dağıtmak üzre iken cizyedâr-ı merkūm meblağın bundan kefâleten alup hâlâ mezbûrun zimmetinde hüccet-i kefâletden bin beş yüz altmış guruş hakkı kalup bu âna değin virmeyüp gâh Yeni il ve gâh Sivas havâlîsinde bulunduğun bildirüp, taht-ı kazânızda bulunduğu mahalde şerʿle görülmek için yazılmışdır.

Fî evâsıtı Za sene 1114

74

Hudâvendigâr paşasına ve Geyve kādısına hüküm ki:

İftihârü’l-emâcid ve’l-ekârim Bağçe-i hâssam bostancıbaşısı Mehmed *dâme mecdühû* gelüp; nâzırı olduğu evkāfdan Eyvan Beğzâde Sinan Bey Vakfı karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbiʿ Kozan nâm karye Taşoluk’a varınca hudûd ile mahdûd kadîmden öşr ü resmi cânib-i vakfdan alınıgelen ma‘lûmetü’l-hudûd yerler içün vezîr-i a‘zamım sâbık müteveffâ Mustafa Paşa ittibâ‘ından Hasan nâm za‘îm ze‘âmetim karyesi toprağındandır diyü hilâf-ı inhâ emr-i şerîf almağla, mütevellîsi vekîli ( ) nâm kimesneyi mübâşir ma‘rifetiyle Edirne’ye ihzâr ettirdikden sonra vakf-ı mezbur mütevellîsi dahi senedâtıyla vardıkda merkūm Hasan firâr ve tekrâr fuzûlî mahsûlün kabz murâd eyledikde mahallinde mürâfa‘a-i şerʿ-i şerîf için emr-i şerîfimle mahall-i nizâ‘ın üzerine varup iki defʿa da‘vet-i şerʿ-i şerîf oldukda mürâfa‘adan imtinâ‘ ve itâ‘at-i şerʿ itmeyüp ihzâr-ı şerʿî bir vechile mahkeme olunduğun bildirüp senedleriyle Âsitâne-i saʿâdetimde mürâfa‘a-i şerʿ-i şerîf olmadıkça re‘âyâ fukarâsını rencîde ittirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, vech-i meşrûh üzre amel olunmak için yazılmışdır.

Fî evâhiri Za sene 1114

[20]

75

Bostancıbaşıya ve Görele nâ’ibine hüküm ki:

Râbia Hâtûn gelüp; kazâ-i mezbûra tâbiʿ Hâlik(?) nâm karyede sâkin ( ) ve ( ) ve ( ) nâm kimesneler (...) içinde mevcûd eşyâsın sirkat ve taʻaddî eyledikleri sicill ve hüccet olunmuşken bildirdüğin [üzre] şerʿle görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Za sene 1114

76

Kayseriye paşasına hüküm ki:

Müteveffâ (...) Mehmed Paşa'nın atîkası Hadîce nâm hâtûn gelüp; müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin hazînedârı Mehmed kendüye akd ve tezvîc ve baʻdehû menzil ve cevâhir ve sâ'ir eşyâlarının baʻzısın ihtifâ ve kimini rehine koyup gadreyledüğinden mâʻadâ iki sene bilâ-nafaka bıragup diyâr-ı âhara gidüp baʻdehû gelüp kendüni İstanbul'da ihtifâ ve itâʻat-i şerʿ eylemeyüp gadr ve mezbûr etbâʻından olup hâlâ Malatya cânibine firâr eyledüğin bildirüp sen ki mir-i mirân-ı mûmâ-ileyhsin; mezbûr her kande bulunur ise maʻrifetinle ahz ve Âsitâne-i saʻâdetime ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Za sene 1114

77

Yalakâbâd kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Hadîce nâm hâtûn gelüp; vasiyyesi olduğu zevci Ali nâm müteveffânın eytâm-ı sigârına babalarından müntakill kazâ-i mezbûrda vâkıʿ çiftlik ve içinde olan hayvânât ve sâ'ir eşyâların vekîli Saray-ı atîk bevvâblarından Mehmed varup maʻrifet-i şerʿle tahrîr murâd eyledikde hâlâ çiftlik kethüdâsı olan Hasan nâm kimesne mücerred mâl-ı eytâm ekl içün müteveffâ-yı mezbûrun zimmetinde iki yüz guruşdan ziyâde alacağım vardır diyü hevâsına tâbiʿ zor şâhid ikāmetiyle gadr murâd ve tahrîrine mümâna'at ve taʻaddî eyledüğin bildirüp, müteveffâ-yı mezbûrun muhallefâtı evlâdına şerʿle tahrîr ve defter olunup mezbûr Hasan'ın ve âharın ol-vechile daʻvâları zuhûr ider ise ol tarafa istimâʻ olunmayup Âsitâne-i saʿâdetimde kassâm-ı askerî huzûrunda mürâfa'aya havâle olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Za sene 1114

78

Görele kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Mustafa gelüp; vasîsi olduğu eytâm-ı sıgârın Ahmed nâm kimesne ile görilecek hesâbı olduğundan mâʻadâ bunun dahi mezbûrun zimmetinde hukūk-ı şerʿiyyeden yüz yirmi guruş hakkı olup edâ itmedin ve eytâm ile olan hesâbın dahi görmedin firâr ve hâlâ kazâ-i mezbûrda Çakula(?) nâm karyede kendüyi ihtifâ eyledüğin ve şâhidleri İstanbul'da olmağla, ol tarafda icrâ-yı hak olunmamakla Âsitâne-i saʿâdetime ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Za sene 1114

[21]

79

Ayazmend kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Südde-i saʿâdetime mektûb □önderüp; Ayazmend kasabası sâkinlerinden olup ulemâdan Ârif Mehmed *zîde ılmühû* meclis-i şerʿ-i şerîfe varup; kendü hâlinde olup üzerine şuhûd-ı udûl ile şerʿan bir nesne sâbit olmuş değil iken yine kasaba-i mezbûr sâkinkerinden Dolma İmam dimekle maʻrûf ve dâmâdı Hasan nâm kimesne âharına seksen re's koyun gasbeyledi diyü isnâd ve hevâsına tâbiʿ âhar kādılara arz etlemeleriyle dâ'ima bunu tahvif eylediklerin ve bu kendü hâlinde olduğun bî-garaz Müslîmin meclis-i şerʿde haber virdiklerin bildirüp bî-vech-i şerʿi müdâhaleden menʿ u defʿ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ve temessük recâsına vâkıʿ-ı hâli olmasıyla arz eylediğin ecilden, hilâf-ı şerʿ-i şerîf rencîde olunmamak emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri [Za] sene 1114

80

Mihaliç nâ'ibine hüküm ki:

Seyyidetü'l-muhadderât ikliletü'l-muhassenât tâcü'l-mestûrât vâlidem Sultân *dâmet ismetühâ*nın paşmaklığı hâslarından Mihaliç hâssı voyvodası Hasan *zîde kadruhû* gelüp; hass-ı mezbûrun defterlü reʿâyâlarından Ömer oğlu Hacı Mehmed ve Halil Dede ve Ark(?) Hacı Halil ve Kara Veli ve Yeğen Selvi ve Demirci Karasakal nâm kimesneler kendü hâllerinde olmayup üzerlerine edâsı lâzim gelen hukūk u rüsûmların kānûn ve defter mûcebince vermediklerinden mâʻadâ, hass-ı mezbûr karyeleri reʿâyâların dahi tahrîk ve ıdlâl-i deynlerine ihtilâl virmeleriyle kānûn ve defter mûcebince hukūk u rüsûmların ahz ü kabzına mâniʿ olup mahsûl-i hâssa gadr

olunduğın bildirüp, şerʿle görüp menʿ ve memnûʻ olmazlar ise Âsitâne-i saʿâdetime ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Za sene 1114

81

İznikmid kādısına ve Kocaeli sancağı mütesellimine hüküm ki:

Süleyman nâm kimesne gelüp; üzerine şerʿan bir nesne sâbit olmuş değil iken İznik kazâsına tâbiʿ Çakırca nâm karye zâbıtı hilâf-ı şerʿ elli guruş almağla, alıvirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Za sene 1114

82

Diyarbekir vâlîsine ve Âmed kādısına hüküm ki:

İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Âsitâne-i saʿâdetimde Sekbânbaşı olup Dergâh-ı muʻallâm Yeniçeri ağası kāim-makāmı olan Murtazâ *dâme mecdühû* arz-ı hâl gönderüp; mûmâ-ileyhin hâlâ Eğin sancağı mutasarrıfı Mustafa zimmetinde cihet-i karz-ı şerʻîden olan üç bin guruş hakkında sekiz yüz guruş edâ idüp bâkî zimmetinde iki [bin] iki yüz guruş kalup edâsında taʻallül ü muhâlefet üzre olmağla, yedinde olan memhûr temessükü mûcebince tarafından vekîli Mustafa'ya teslîm etmek üzre hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, şerʿle alıvirilmek emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri Za sene 1114

[22]

83

Mihaliç ve ( ) kazâları nâ'iblerine ve Mihaliç hâssı voyvodasına hüküm ki:

( ) ve ( ) nâm kimesneler gelüp; taht-ı kazânızda vâkıʿ Eğerci ve ( ) nâm karyelerde sâkin Kel Hasan ve Barutçu dimekle maʻrûf kimesneler ile Ali nâm sipâhî ahâlî-i urûk tâ'ifesiyle yekdil olmağla, üzerlerine şerʿan bir nesne sâbit olmuş değil iken emvâl ü erzâkların gâret ve elli guruşların gasben alup gadritmeleriyle mahallinde şerʿle görilüp ihkâk-ı hak mümkin olmaz ise Âsitâne'ye havâle olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Za sene 1114

84

İzmir kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Halil nâm kimesne gelüp; bin yüz on ( ) senesinde Ahmed nâm kimesneden Memlûkî câriyesi olmak üzre iki yüz yetmiş guruşa iştirâ eyledüği ( ) nâm câriyesi hurretü’l-asl olduğun huzûr-ı şerʿden isbât ve sebîle tahliye olup hüccet-i şerʿiyye oldukdan sonra hâlâ mezbûr Ahmed’den meblağ-ı mezbûru taleb eyledikde mezbûr firâr ve hâlâ İzmir’de kendüyü ihtifâ üzre olup gadreyledüğin bildirüp alıvirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, mahallinde ihkâk-ı hak mümkin olmaz ise Âsitâne-i saʿâdetime ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri ( ) sene 1114

85

İznikmid kādısına hüküm ki:

Ahmed gelüp; İznikmid karyesinde müteveffâ babasından müntakill bir kıt‘a mülk bağçesin kazâ-i mezbûrda sâkin Hasan nâm kimesne vakfıdır diyü tezvîrât ile gadr murâd emekle, Âsitâne-i saʿâdetime ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Za sene 1114

86

İznikmid kādısına hüküm ki:

Mehmed nâm kimesne gelüp; kazâ-i mezbûrda Değirmenderesi’nde sâkin Mehmed nâm yeniçeri zimmetinde iki yüz guruş hakkı olup taleb eyledikde elli guruş ikrâr-ı bâkîsin inkâr ve şâhidleri dahi İstanbul’da olduğun bildirüp, mezbûr Âsitâne-i saʿâdete ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Za sene 1114

87

Kastamonu ve Küre-i Nühâs kādılarna ve Kastamonu sancağı mütesellimine hüküm ki:

Küre-i Nühâs kazâsı sâkinlerinden olup Dergâh-ı mu‘allâm yeniçeri tekâ‘üdlerinden Ahmed nâm tekā‘üd gelüp; bu kendü hâlinde olup üzerine şerʿan bir nesne sâbit ü zâhir olmuş değil iken Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılardan olup Küre-i Nühas emîni olan Hüseyin ile mukaddemâ arâzî nizâ‘ı olup mürâfâ‘adan şerʿan buna

hüküm ve hüccet olunduğunda buna arz ve adâvet itmekle setr-i ahz ve hidmetimde bilâ-ücret cebren istihdam iderim diyü her bâr tahvîf ü ta‘ciz ve rencîdeden hâlî olmaduğın bildirmekle, şerʿle ta‘addîleri menʿ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Za sene 1114

[23]

88

Maraş beğlerbeğisine ve Bor ve ( ) kādılarına hüküm ki:

Kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Veli *zîde kadruhû* Südde-i saʿâdetime arz-ı hâl idüp; Murad nâm kimesne zimmetinde memhûr temessükü mûcebince cihet-i şer‘îden olan bin yüz seksen guruş hakkın mezbûr edâ etmeden fevtolmağla, ( ) kazâsında sâkin muhallefâtın kabziden karındaşı Hüseyin nâm kimesniden taleb eyledikde virmeyüp mümâna‘at eyledüğin bildirüp, sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; varduğında ma‘rifetinle şerʿle görilüp ikrâr-ı hak eyleyesin diyü yazılmışdır.

Fî evâhiri Za sene 1114

89

Kayseriye paşasına ve Kayseriye nâ’ibine hüküm ki:

Fercan(?) nâm zimmî gelüp; kazâ-i mezbûra tâbiʿ Basmak(?) nâm karye sâkinlerinden Ali ve Hüseyin ve Yusuf nâm şakîler bin yüz ( ) senesinde karye-i mezbûre kurbunda bunun yoluna inüp yanında mevcûd olan kırk aded şerîki ve on beş aded cedîd yaldız ve beş aded atîk yaldız altunun hadd-i zâtından gasbidüp ziyâde ta‘addî ve gadreyledüğin bildirüp, şerʿle görilüp icrâ-yı hak olunup şerʿle görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Za sene 1114

90

Küre-i Nühâs kādısına ve Kastamonu sancağı mütesellimine hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘allâm tekā‘üdlerinden Ahmed nâm tekā‘üd gelüp; havâss-ı hümâyûnumdan Küre-i Nühâs hâssı karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbiʿ Ökürtek(?) nâm karye toprağında vâkıʿ Müslim (...) dimekle ma‘rûf müteveffâ babasından müntekal yerlerine dahlolunmak îcâb itmez iken hâss-ı mezbûr zâbıtı Dergâh-ı mu‘allâm

kapucıbaşılardan Hüseyin (...) hâssı merkūmun defterine hisse kayd olunmuşdur Öşr almaya diyü hilâf-ı kānûn müdâhale itmekle, müdâhale olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Za sene 1114

91

Mihaliç nâ'ibine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Hâssa hasırcılar tekā'üdlerinden Şa'bân nâm mütekā'id gelüp; bundan akdem Genç Hâtûn Vakfı'nın mütevellîsi iken hîn-i tevliyette irâd ve masârif ba'de'l-azl nâzır-ı vakf-ı Saray-ı atîk ağası ma'rifetiyle şerʿle muhâsebesi görilüp yedine mumzâ ü mahtûm defter-i muhâsebe virilüp üzerine şerʿan bir nesne sâbit olmuş değil iken vakf-ı mezbûrda Hüseyin nâm kimesne mütevellî olmağla, mâl-ı vakfdan altmış guruş almışidi diyü bî-vech-i şerʿî rencîde itmekle, fetevâ-yı şerîfesi mûcebince amel olunup menʿ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Za sene 1114

[24]

92

Devrek kādısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbiʿ Koz nâm k□rye □hâlî□i □elüp; k□rye-i mezbûr sâkinlerinden Hacı Mehmed nâm kimesne kendü hâlinde olmayup kādı ve nâ'ib ve voyvoda ve sübaşı ve sâ'ir ehl-i örf tâifesi yanlarına varup fukarâ-yı ehl-i örfe gamz idüp akçelerin aldırduğından mâʿadâ, ziyâde koyun ve davar idünüp fuzûlî mer'âları yerlerinde ra'y itdirüp bunların davarlarına küllî muzâyaka virüp taʿaddî eyledüğin bildirüp, mezkûr mütegallibeden olup mahallinde icrâ-yı hak mümkin olmamağla karye-i mezbûr ahâlîsi teşekki içün Der-i devlet-medârıma gelürler iken iktidârları olmamağla ekseri İstanbul'da kalduğın ve mezbûr Mehmed Âsitâne-i saʿâdetime ihzâr olunmasıyçün Rikâb-ı hümâyûnum tarafından emr-i şerîf virildüğin bildirüp mûcebince Âsitâne-i saʿâdetime ihzâr olunmak içün hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, mûcebince ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâhiri Za sene 1114

93

( ) ve ( ) ve ( ) ve ( ) kādılarına hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘allâm Cebeciler ocağı kethüdâsı olan Mehmed *zîde mecdühû* gelüp; düstûr-ı mükerrem Erzurum Vâlîsi Vezîrim Halil Paşa *edâmallahü te‘âlâ iclâlehûnun* kethüdâsı İbrâhim’in zimmetinde olan mâl-ı mîrîden Dergâh-ı mu‘allâm cebecileri mevâcibi içün sebeb-i tahrîr hükmü mûcebince havâle olunan akçeyi virmeden firâr eyledüğin bildirüp, mahallinde ahz ve Âsitâne’ye ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Za sene 1114

94

İznikmid kādısına hüküm ki:

Medîne-i İznikmid sâkinlerinden Mustafa gelüp; narh-ı câriden lahmın her vukiyyesi birer para noksân bey‘ itmek üzre medîne-i mezbûrda çeyrekçilik murâd eyledüğin bildirüp, ibadûllaha enfa‘ olmağa kassâb tâ’ifesi taraflarından mümâna‘at olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; mezbûr Mustafa sâ’ir kassâblardan birer para noksân virmek şartıyla çeyrekçi olup âhardan mu‘âraza ideni menʿ eylemek içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Za sene 1114

95

Ezine-i Lazkiye ve Denizli kādılarına ve voyvodasına hüküm ki:

( ) *zîde kadruhû* gelüp; İznik’de vâkıʿ vezîr-i a‘zam-ı sâbık müteveffâ Halil Paşa Câmi‘-i Şerîf ve imâret evkāfı karyelerinden taht-ı kazânızda vâkıʿ Kirali ve tevâbi‘i karyelerinin bin yüz on dört senesinde zabtın vakf-ı mezbûrun sâbık mütevellîsi olan Mehmed Ali nâm kimesneye der-uhde ve iltizâm ve mezbûr Ali’nin mâl-ı iltizâmı ahz ve vakfın masârifine sarfitmeyüp mütevellî-i mezkûr ekl ü bel‘ ve fevtolmağla, veresesi ile vakf-ı mezbûrun muhâsebesi görüldükde mütevellî-i mezbûrun zimmetinde küllî mâl-ı vakf zuhûr ve imâretine ve mürtezikasına nesne verilmeyüp iltizâmı meşrû‘ olmağla, mezbûr Ali’nin ref‘inden zikrolunan karyelerin târîh-i mezbûrede zabtı hâlâ vakf-ı mezbûrun evlâdiyet ve meşrûtiyet üzre mütevellîsi olan evlâd-ı vâkıfdan Mehmed *zîde kadruhû* beş yüz guruşa buna der-uhde ve iltizâm ve yedine zabtıyçün temessük virilmekle, mûcebince zabtittirilüp ref‘ olunan mezbûru ve âharı müdâhale ve zabtına mümâna‘at olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Za sene 1114

[25]

96

Kütahya vâlîsine ve ( ) kādısına ve Bilecik nâ'ibine hüküm ki:

Lamire(?) nâm zimmî Südde-i saʿâdetime gelüp; bundan akdem Hasan nâm kimesne kazâ-i mezbûra tâbiʿ Eşfer nâm karyede vâkıʿ mutasarrıf olduğu üç dönüm mikdârı bağçesin Bilecik'de vâkıʿ müteveffâ Şeyh Selâmî Tekkesi Vakfı'na olan deyni mukābelesinde bey‘ ve dört sene taraf-ı vakfdan zabtolunup ba‘dehû mütevellîsi Monlâ Mustafa otuz guruşa buna bey‘ ve bu dahi iştirâ idüp on iki seneden berü zabt u tasarruf üzre iken hâlâ mezbûr Hasan fevtolmağla yine karye-i mezbûre sâkinlerinden oğulları Abdullah ve İsmâil ve Mustafa nâm kimesneler zuhûra gelüp "Ol bağçe mücerred bizim babamızındır Sıhhâtinde bey‘ eymedi" diyü hevâlarına tâbiʿ nâ'ibe isnâd idüp kendü takrîrleri üzre bir hüccet almalarıyla bin yüz on iki senesinde zikrolunan bağçe ile yetmiş sekiz guruş alup küllî ta‘addî ve gadreylemekle fetvâ-yı şerîfesi mûcebince amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Za sene 1114

97

Molova kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Mehmed nâm yeniçeri gelüp; kazâ-i mezbûra tâbiʿ Kalye(?) nâm karyede vâkıʿ müteveffâ babasından müntakill mülk menzil ve mülk bağını bu sefer-i hümâyûnumda küffâra esîr iken karye-i mezbûrda sâkin İsmâil nâm kimesne fuzûlî zabtidüp ba‘dehû bu dahi esîrlikden halâs olup, gelüp babasından müntakill mülk menzil ve mülk bağını mezbûrdan taleb eyledikde mezbûr şirrete sülûk ve üğeyi vâlîdesi ( ) nâm hâtûn ile yekdil olmağla mücerred virmemek içün baban ol emlâkı evini vâliden mezbûreye hayâtında bey‘ ve keşf-i mülk etmişidi, Ben üğeyi vâlîdenden iştirâ eyledim diyü hevâsına tâbiʿ nâ'ibe istinâd ve ma‘iyyet-i kesîresi olmağla ta‘allül ve gadr murâd itmekle, şerʿle görilüp alıvirilüp ta‘allül ider ise zâbıtı ma‘rifetiyle Âsitâne'ye ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Za sene 1114

98

( ) kādısına hüküm ki:

Karasu kazâsı ahâlîsi gelüp; arz-ı hâl ve âdem gönderüp hâlâ nâ'ibleri olan ( ) nâm kimesne kadîmden kādı ve nâ'ib oturageldüği mahkemede oturmayup ziyâde atlu ve âdem ile devre çıkub fukarânın iyâlleriyle sâkin oldukları evleri üzerine koşup zulm ü ta‘addî itmekle, hıfzıyçün kānûn üzre hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri Za sene 1114

99

Bergama kādısına ve Bergama hâssı voyvodasına hüküm ki:

Halil gelüp; nevâhî-i Bergama kazâsına tâbiʿ Koca Ömer nâm karyede sâkin Çingan Ali oğlu Yusuf ve karındaşı Mehmed ve diğer Mehmed ve Ali ve Hasan Pâşâzâde dimekle ma‘rûf Mehmed nâm kimesneler bin yüz on ( ) senesinde oğlu Ali nâm kimesneyi bi-gayrı hakkın darb ve katl idüp ve ta‘addîsin i‘tirâf eylediğinden ol bâbda hüküm recâ [etmeğin] sen ki Bergama kādısısın; husûs-ı mezbûra mütevellî olup ve sübaşı-i mezbûr ma‘rifetiyle şerʿle görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Za sene 1114

[26]

100

İznik ve ( ) kazâları nâ'iblerine hüküm ki:

İznik'de vâkıʿ vezîr-i a‘zam-ı sâbık müteveffâ Halil Paşa Vakfı'nın evlâdiyet ve meşrûtiyet üzre mütevellîsi olan Mehmed *zîde kadruhû* ber-vech-i meşrûta vakf-ı mezbûra mütevellî iken fevtolan diğer Mehmed hîn-i tevliyetde vakfın ba‘zı mukāta‘atın âhara iltizâmen virüp, lâkin senesi havl etmeden tevliyet-i mezbûre mahlûlünden buna tevcîh olunmağla, ol-mukata‘aları âhara der-uhde içün isti‘fâ olundukda Zeyd mütevellîsi olduğu vakıf karyeleri şu kadar akçeye iltizâmın Amr'dan virüp ba‘dehû Amr'dan karyeleri zabtetmeden Zeyd fevtolup yerine Bekr mütevellî olsa Amr'ın iltizâmına berâtı olmayup karyeyi Amr'dan zabtettirmemeğe kādir olmaz diyü Şeyhülislâm'dan virilen fetvâ-yı şerîfe mûcebince bu dahi vakfın karyelerin âhara der-uhde idüp şerʿan dahlolunmak îcâb itmez iken mütevellî-i sâbıkdan iltizâm iden mezbûrlar zuhûra gelüp bî-vech-i şerʿî rencîdeden hâlı olmadıkların bildirmekle, (...) fetvâ-yı şerîfe mûcebince amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Za sene 1114

101

Bostancıbaşına ve Gemlik nâ'ibine hüküm ki:

Hasan gelüp; bunun amucası oğlu Hasan nâm kimesne kazâ-i mezbûra tâbiʿ Kumla-i Sagîr nâm karyede sâkin Osman ve Seydi Mustafa nâm kimesnelerin bağları içinde mecrûhen maktûl bulunup katili nâ-maʻlûm olmağla, şerʿan deyn-i kassâm talebeyledikde mahallinde muʻteber olmağla bundan akdem Bursa'da şerʿle görülmek içün emr-i şerîfim verilmişiken icrâ-yı hak olunmayup gadrolunmağla, sen ki Bostancıbaşı-i mûmâ-ileyhsin; maʻrifetinle mezbûrlar Âsitâne-i saʻâdete ihzârlarıyçün yazılmışdır.

Fî evâhiri Za sene 1114

102

İznikmid kādısına hüküm ki:

Vezîr-i aʻzam-ı sâbık müteveffâ Hacı Ali Pâşâ-zâde Ahmed *zîde mecdühû* ile berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu zeʻâmeti karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbiʿ Ermeşe ve tevâbiʻi karyeleri reʻâyâları gelüp âdem ve arz-ı hâl gönderüp; mûmâ-ileyhin zeʻâmeti karyeleri reʻâyâları üzerlerine edâsı lâzim gelen emr-i şerîfimle vâkıʿ tekâlîflerin edâ idüp bilâ-emr-i şerîf tekâlîf-i şâkka tahsîli ile rencîde olunmak îcâb itmez iken...

103

Bursa mollâsına hüküm ki:

Bursa'da vâkıʿ kirişçi esnâfının kethüdâ ve yiğitbaşı ve ustaları Südde-i saʿâdetime elüp; Mehmed ve Mustafa ve el-Hâc İbrâhim ve Süleyman ve diğer Mehmed nâm kimesneler kirişçilik sanʻatında mâhir olmayup hâm-dest olup ve kadîmden hâm-dest olup, kadîmden hâm-dest olanlar sanʻatlarına karışagelmiş değil iken mezbûrlar hâm-dest olup kendüler kiriş işlemeğe kādir değiller iken mezbûrlar "Biz dahi bir mikdâr hidmet etmiş idik" diyü hisse alup kendüler işlemeyüp âhara kalb işledüp ihtilâle bâʻis ve taʻaddî eylediklerin bildirüp ol makūle hâm-dest olanlar kadîme muhâlif sanʻatlarına müdâhale ittirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden, hilâf-ı şerʿ-i şerîf kadîme muhâlif taʻaddî ittirilmemek üzre yazılmşdır

Fî evâhiri Zilkaʻde sene 1114

[27]

104

İznikmid kādısına hüküm ki:

Râbia Hâtûn gelüp; sagîre kızını üğey ammisi Kör Ali nâm kimesne kendü hidmetkârı Hasan nâm kimesneye bilâ-izn-i veli akd-i nikâh eyledüğinden mâʿadâ, babasından müntakill iki yüz guruşum ekl ü belʿ idüp ziyâde gadr u taʿaddî üzre olduğun bildirüp Âsitâne-i saʿâdetime ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ etmeğin, Âsitâne-i saʿâdetime ihzâr olunmak [içün] yazılmışdır.

Fî evâ'ili Zilhicce sene 1114

105

Karamürsel nâhiyesi nâ'ibine hüküm ki:

Ömer *zîde kadruhû* gelüp; züʿamâdan Hasan *zîde kadruhû* berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu zeʿâmeti karyelerinden nâhiye-i mezbûra tâbiʿ Yeniköy ve Karaküd ve Kuğlacık ve tevâbiʿi karyelerinin bin yüz on üç senesi martı ibtidâsından bin yüz on beş senesi Şubat'ı gâyetine değin üç sene bir tahvîl ile beher senesi bin üç yüz guruşa olmak üzre buna der-uhde ve iltizâm ve bundan mukaddem ve mu'ahhar târîhiyle temessük ibrâz ider olur ise amel olunmaya diyü memhûr temessük virüldiği mûcebince zabtitdirüp âhardan bir ferde müdâhale ittirilmemek içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili Zilhicce sene 1114

106

Bursa monlâsına hüküm ki:

Bursa'da vâkıʿ kirişçi esnâfının kethüdâ ve yiğitbaşı ve ustaları Südde-i saʿâdete gelüp; Mehmed ve Mustafa ve el-Hac İbrâhim ve Süleyman ve diğer Mehmed nâm kimesneler kirişçilik sanʿatında mâhir olmayup hâm-dest olup ve kadîmden hâm-dest olanlar sanʿatlarına karışagelmiş değil iken mezbûrlar hâm-dest olup kendüler kiriş işlemeğe kādir değiller iken mezbûrlar biz dahi bir mikdâr hidmet itmiş idik diyü hisse alup kendüler işlemeyüp âhara kalıp işledüp ihtilâle bâʿis ve taʿaddî eylediklerin bildirüp, ol makūle hâm-dest olanları kadîme muhâlif sanʿatlatına müdâhale ittirilmemek içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili Za sene 1114

107

Mağnisa paşasına ve Mağnisa kādısına hüküm ki:

Geyve'de vâkı' olan Beğoğlu Sinan Beğ Evkāfı mütevellîsi Ali gelüp; vakf-ı mezbûr karyelerinden selâtîn vakf temlîki mûcebince Defter-i Cedîd-i Hâkānîde mukayyed karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbiʿ Yörükân-ı Onaslar(?) cemâ'ati Defter-i Cedîd-i Hâkānîde mukayyed vakfın ra'iyyet ve ra'iyyeti oğulları olmağla, kadîmü'l-eyyâmda ilâ yümnâ hüdâ uhdelerine lâzim gelen hukūk u rüsûmların kānûn ve defter mûcebince vakf tarafından ahz ü kabz olunup hâricden ber-vechile defter olunmak îcâb itmez iken hâlâ mir-i mirân tarafından demirci ve terzi perâkendeleri zâbıta olanlar mücerred ahz ve taleb içün zikrolunan me'men(?) reʿâyâlarına perâkende reʿâyâsından der-hukūk u rüsûmların biz alurız diyü hilâf-ı kānûn ve defter dahl ve rencîde etmeleriyle mukaddemâ nâzır-ı vakf Hâssa bostancıbaşı iʿlâmı mûcebince Hudavendigâr-ı sâbık zamânında hatt-ı hümâyûn-ı saʿâdet-makrûnuma mu'anven virilen emr-i şerîf ile men' olunmuşiken hâlâ ana mugâyir müdâhale etmeleriyle, hilâf-ı kānûn müdâhale ü ve rencîde olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Za sene 1114

108

Yenişehir kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra vâkı' Yazcılu(?) nâm karye sâkinlerinden Ümmühan nâm hâtûn gelüp; bunun zevci Sefer nâm kimesne kasaba-i Yenişehir pazarında gelür iken yeniçerilik iddiʿâsında olan Pîrî Mehmed dimekle maʿrûf kimesne yoluna inüp şütûm-ı galîza ile şetm eyledüğinden maʿadâ asâ-yı kebîr ile bizi mecrûh eyledüği üzerine şerʿan sâbit ve üzerine sicill u hüccet ve hâlâ kazâ-i mezbûrda yeniçeri serdârı olduğun bildirüp mezbûr zâbıtı maʿrifetiyle Âsitâne-i saʿâdetime ihzâr olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, Dîvân-ı Hümâyûnumda murâfaʿa-i şerʿ olmak içün Âsitâne-i saʿâdetime ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâhiri Za sene 1114

[28]

109

İzmir nâ'ibine hüküm ki:

El-Hac Mehmed gelüp; karye-i mezbûrun ber-vech-i mâlikâne sâğîbaşısı olan Mustafa *zîde kadruhû* bin yüz on beş senesi martı ibtidâsından on altı Martı ibtidâsına varınca zikrolunan sâğîbaşılığı buna tefvîz ü sipârîş idüp yedine memhûr temessük virilmekle, memhûr temessükü mûcebince amel olunup âhara müdâhale ettirmeye diyü yazılmışdır.

Fî evâ'ili Z sene 1114

110

Amasya ve Kelkiras kādılarına hüküm ki:

Râbia Hâtûn Südde-i Saʿâdetime gelüp; zevci Abdulbâkî nâm kimesnenin yüz on ( ) senesinde fevtolup taht-ı kazânızda olan emlâk ve eşyâsı ile İstanbulda olan mâlı irs-i şerʿle buna ve vasıyyesi olduğu eytâm-ı sıgârına ve Amasya sâkinelerinden âhar zevcesi Fatma nâm hâtûn ile oğlu Hüseyin nâm kimesneye intikāl ettikde bunda olan muhallefâtı tahrîr ve mahallinde olan emlâk ve eşyâsın dahi muvâcehelerinde tahrîr itdirüp *alâ-mâfarzullahi teʿalâ* isâbet iden hisse-i şâyiʿaların almak istedikde mezbûre hisse-i şâyi'asına kanâʿat itmeyüp tezvîrât ile maʿrûf Yâkub nâm kimesneyi tarafından vekîl itlemekle mezbûrenin kırk bin akçe (…) vardır diyü hevâsına tâbiʿ zor şâhid ikāmet murâd idüp mezbûrenin (…) mahallinde olup şâhidleri dahi anda iken mezbûreyi ol-vechile rencîde ve eytâm-ı sıgârına gadr ve tarafından ( ) nâm kimesneyi vekîl eyledüğin bildirüp, mahallinde şerʿle görilüp ol tarafda olan emlâk ve eşyâsı dahi tahrîr ve taksîm ve *alâ-mâ farzullâh-i teʿalâ* şerʿle isâbet iden hisse-i şâyiʿaları alıverilüp olvechle nizâʿ ittirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, muktezâ-yı şerʿ üzre icrâ-yı hak olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili Z sene 1114

111

Aydın muhâssılına ve Ağrus ve ( ) kādılarına hüküm ki:

Müderrisinden Mevlânâ Abdullah *zîde ılmühû* Südde-i Saʿâdetime gelüp; kazâ-i mezbûra tâbiʿ Mezkende nâm karyede vâkı' Menteş Beğ zâviyesinin zâviyedârlığı Mâliye tarafından bi'l-fi'l berât-ı şerîfimle üzerinde olmağla, edâ-yı hidmet idüp bin yüz ( ) ve ( ) senelerinde zâviye-i mezbûrenin vâkı' olan mahsûlü berâtı mûcebince hidmeti mukābelesinde mûmâ-ileyhe â'id olmuşiken kazâ-i mezbûrda sâkin âhardan Mahmud nâm kimesne fuzûlî kabz ve ta'addî eylemekle iki defʿa emr-i şerîfimle varup

daʿvet-i şerʿ-i şerîf eyledikde hevâdârı mütegallibe iʿânetiyle itâʿat-i şerʿ-i şerîf itmeyüp gadr u taʿaddî eyledüğin bildirüp, şerʿle görilüp berâtı mûcebince hidmeti mukābelesinde müstahıkk olduğu mahsûlü alıvirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, şerʿle görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili Z sene 1114

112

İznikmid kādısına hüküm ki:

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-aʿyân Vezîr-i aʿzâm-ı sâbık müteveffâ Hacı Ali Pâşâ-zâde Ahmed *zîde mecdühû* ile berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu zeʿâmeti karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbiʿ Armişe ve tevâbiʿi karyeleri ağaları Südde-i saʿâdetime âdem ve arz-ı hâl idüp; mûmâ-ileyhin zeʿâmeti karyeleri ağaları üzerlerine edâsı lâzim gelen emr-i şerîfimle vâkıʿ tekâlîflerin edâ idüp bilâ-emr-i şerîf tekâlîf-i şâkka tekâlîfi ile rencîde olunmak îcâb eylemez iken hâlâ Kocaili sancağı mütesellimi taraflarından hilâf-ı kānûn ve bilâ-emr-i hümâyûn kendüsiyçün müft ü meccânen odun ve saman ve koyun evzâʿ akçesi nâmıyla cebren akçelerin alup perâkende ü perişân olmalarına bâʿis oldukların bildirüp kānûn ve bilâ-emr-i hümâyûn tekâlîf-i şkka talebiyle rencîde olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden, hilâf-ı şerʿ-i şerîf ve bilâ-emr-i münîf rencîde olunmamak emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâ'ili Z sene 1114

[29]

113

Kütahya vâlîsine ve Kütahya ve Göle kādılarına hüküm ki:

Göle kazâsı mahallâtından ( ) nâm mahallede sâkin sulehâdan dârende-i fermân-ı vâcibü'l-izʿân kıdvetü'l-sulehai's-sâlikîn Şeyh Halil *zîde sâlâhû* ile mahalle-i mezkûre ahâlîsi gelüp; mahalle-i mezbûrede sâkin ( ) mahalle-i mezbûrede Müslimân arasında olan menzilinde hamr u arak beyʿ idüp hilâf-ı şerʿ-i şerîf taʿaddî üzre olduğun bildirüp menʿ u defʿ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden, hilâf-ı şerʿ-i şerîf ol-vechile olan taʿaddîleri menʿ u defʿ olunmak emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

[Fî] evâ'ili Z sene 1114

114

Gemlik nâ'ibine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbiʿ Kumla nâm karyeden Ayşe nâm hâtûn gelüp; oğlu Seyyid Mehmed İbrâhim, Şerîfe Emine nâm hâtûnu tatlîk eyledüği şerʿan sâbit olmadan karye-i mezbûrda Seyyid Mustafa nâm kimesne mutallakadır diyü taʿaddî eyledüğinden gayrı, kızım mezbûreyi darb ve mecrûh eyledin diyü hilâf-ı inhâ aldığı emr-i şerîf ve şirret ile gadritmek murâd eyledüğin bildirüp daʿvâları Dîvân-ı hümâyûnumda murâfaʿaya havâle olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ etmeğin, vech-i meşrûh üzre amel olunmak içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâ'ili Z sene 1114

115

Gönen kādısına ve Güğercinlik nâ'ibine hüküm ki:

Sen ki nâ'ibsin; Südde-i saʿâdetime mektûb gönderüp; Güğercinlik kazâsına tâbiʿ Kanalır(?) nâm karye sâkinlerinden Ali nâm kimesne meclis-i şerʿ-i şerîfe varup Gönen kazâsına tâbiʿ Halimler(?) obasından Hacı Mehmed oğlu dimekle maʿrûf Kara Ahmed nâm kimesne kızın Ümmühânıyı dedesi müteveffâ Durmuş bana akdeylemişidi diyü iddiʿâ ve murâfaʿa olduklarında şâhidleri tezkiye olundukda zor-ı şehâdet itmek âdet-i müstemîrreleri olduğun bî-garaz Müslîminden ihbâr ile cürm ve muʿârazadan menʿ-birle iki kıtʿa hüccet-i şer'iyye virmişken mezbûr kanâʿat itmeyüp hevâsına tâbiʿ mütegallibe iʿânetiyle gadr ve her-bâr taʿaddî ü rencîde üzre olduğın bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum virilmek recâsına ilhâhıyla arzeyledüğin ecilden, ahvâlleri Dîvân-ı Hümâyûnumda şerʿle görülmek içün mezbûr Âsitâne-i saʿâdetime ihzar olunmak emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâ'ili Z sene 1114

116

Ercah(?) ve Todurga kādılarına hüküm ki:

Dergâh-ı muʿallâm müteferrikalarından Müteferrika Hasan *zîde mecdühû* gelüp; berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu zeʿâmeti karyelerinden Ercah(?) kazâsına tâbiʿ Karapürçek nâm karye toprağında vâkı' Defter-i Hakānîde zeʿâmet-i mezbûra hâsıl kayd olunan Pere(?) Kışlağı dimekle maʿrûf kadîmî kışlağa zamanında koyun ve sâ'ir davarlarıyla varup kışlatup evinden ve suyundan enfâʿ idenlerden tahammüllerine göre

kışlak resmlerin taleb eyledikde civârında vâkı‘ Todurga kazâsı ahâlîsinden Dîvâne Ömer ve Sarı Mehmed ve Kara İsmâil ve Kara Mustafa ve Abidin nâm kimesneler olkışlağın resmin biz alup ba‘zı tekâlîfimize viririz diyü ta‘addî üzre oldukların bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum recâ eylemeğin, imdi; otlak ve yaylak ve kışlak resmlerin reʿâyânın alâkası yokdur, cümle mahsûl hâsıl’ul-mülkdür, hilâf-ı kānûn ta‘addîleri menʿ, memnûʿ olmazlar ise Âsitâne-i saʿâdetime ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili Z sene 1114

[30]

117

Beğpazarı nâ’ibine hüküm ki:

( ) nâm hâtûn Südde-i sa‘âdetime gelüp; vasiyyesi olduğu eytâm-ı sıgârın hâliyâ Beğpazarı hâssı voyvodası Hüseyin Ağa nâm kimesne zimmetinde hukūk-ı şer‘îden memhûr deyn temessükü mûcebince bin yüz ( ) senesinde hakkı olup bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince taleb eyledikde deynin bir mikdârına naks(?) olmak üzre üç yüz yirmi beş guruşa bey‘ eyledüği ( ) nâm câriye İstanbul’a geldikde (...) olduğun isbât ü sübût (...) olup hüccet-i şer‘iyye virildikden sonra hâlâ câriye bahâsı olan üç yüz yirmi beş guruşu taleb eyledikde edâda ta‘allül ve gadr eyledüğin bildirüp, mahallinde şer‘le görilüp vekîli Hacı Mehmed nâm kimesneye aldırılup edâda ta‘allül ider ise Âsitâne-i sa‘âdetime ihzarıyçün yazılmışdır.

Fî evâ’ili Z sene 1114

118

Marmara nâhiyesi nâ’ibine hüküm ki:

Nâhiye-i mezbûr sâkinlerinden Mustafa nâm kimesne Südde-i sa‘âdetime gelüp; nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Ahmedlü nâm karye sükkânından Çoban Mustafa nâm kimesne ile Çoban Yanaki ve karındaşı Zahiri nâm zimmîler bunun keçilerin ahz ve bir mikdârın zebh ve bir mikdârının gözlerin ihrâc ve bir mikdârın darb ve telef idüp ziyâde ta‘addî üzre oldukların bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum recâ eylemeğin, Dîvân-ı Hümâyûnumda mürâfa‘a-i şer‘ olunmak içün mezbûr[un] Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmalarıyçün yazılmışdır.

Fî evâ’ili Z sene 1114

119

Bursa monlâsına hüküm ki:

Sâdât-ı kirâmımdan kıdvetü'-s-sâdâtü'l-kirâm Seyyid el-Hac Şuayb Südde-i sa'âdetime arz-ı hâl idüp; Hacı Hasan-zâde Muhyiddin nâm müteveffânın evkāfında olup mahrûse-i Bursa'da Gelincik Çarşusı kurbunda Kādı Hamamı dimekle ma'rûf hamamın müste'ciri olan Beğzâde el-Hac Mahmud nâm kimesnenin müddet-i icâresi tamâm olup âhara îcârı lâzim gelmekle bin yüz on beş senesi Muharremi ibtidâsından senesi tamâmına değin on bir bin peşin ile on beş bin akçeye bana îcâr ve dört bin akçesi hamam-ı merkūmun lâzim gelen hidmetine sarfitmek üzre vakf-ı mezbûr mütevellîsi kāim-makāmı Seyyid Ömer *zîde şerefühû* tarafından zabtıyçün memhûr ve ma'mûlün-bih temessük virildükde ve bu bâbda hüccet-i şer'iyyesi olduğun bildirüp mûcebince zabtitdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, mûcebince amel olunmak emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâ'ili Z sene 1114

120

Silivri nâ'ibine ve Yapağcı ustasına hüküm ki:

Hacı Ali gelüp; Hassa silahdârım olan ( ) *dâme mecidühû*nun nâhiye-i mezbûra tâbi' Fahri nâm karye toprağında vâkı' çiftliğinin kethüdâsı olmağla, çiftlik-i mezbûrun mahsûs ve müstakill mer'a yerlerine kimesnenin alâkası yoğiken ba'zıları müdâhale itmekle, hüccet-i şer'iyye mûcebince mahallinde görülmek üzre kānûn üzre hüküm yazılmışdır.

Fî evâ'ili Z sene 1114

[31]

121

Antalya nâ'ibine hüküm ki:

Antalya Kal'ası topçularından Hüseyin gelüp; Teke sancağı hâssı mülhâkātından âmillik dimekle ma'rûf kazâ-i mezbûrda vâkı' kadîmi bâc-ı bâzârın zabtın livâ-i mezbûr mutasarrıfları tarafından memhûr temessük ile uhdesinde olup ve â'id olan rüsûmâtın kānûn ve defter mûcebince tasarruf idenlerden ahz ü kabz idüp bir

vechile dahlolunmak îcâb itmez iken alâkâ ve medhâli olmayan baʿzı kimesne mücerred arz talîki ve tasvir içün biz senin iltizâm eyledüğin istemeziz diyü bî-vech ve bilâ-temessük fuzûlî üzre karışup taʿaddî ve gadr eylediklerin bildirüp, maʿmûlün-bih temessük mûcebince amel olunup bî-vech âhardan müdâhale ü taʿarruz olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili Z sene 1114

122

Gekbûze nâ'ibine hüküm ki:

Hacı Osman gelüp; Gekbûze kazâsına tâbiʿ Çerkeşli nâm karyede Mehmed nâm kimesne koyunları bunun koyunlarıyla raʿy olunur iken mezbûr fevtolup oğlu Mehmed nâm yeniçeri ile Ahmed nâm yeniçeri çoban ücreti ve sâ'ir masârif ve deyn verilmedi, koyunu ikrâz iderim diyü taʿaddî itmekle, ocakları tarafından taʿyîn olunan mübâşir maʿrifetiyle mahallinde şerʿle görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili Z sene 1114

123

Varna kādısına hüküm ki:

Ulemâdan İsmâil gelüp; ashâb-ı hayrâtdan ( ) nâm kimesne Varna kasabası mahallâtından Debbağhâne mahallesinde mutasarrıf olduğu iki bâb menzilin tescîl-i şerʿî ve teslîm ile (…)-birle ulemâya vakf ve şart eyledüği vakfına maʿmûlün-bihâsında mastûr u mukayyed iken bu şart-ı vâkıf üzre yirmi seneden mütecâviz mutasarrıf olmağla âhardan Ahçayazıcı Zâviyesi Şeyhi Mahmud (…) ağasını zâviyem meşrûtadır diyü fuzûlî taʿaddî ve şerʿan bir nesne almadan bin yüz ( ) senesinde ücret-i (…) dahi bir mikdâr akçesin alup taʿaddî ve hilâf-ı şart-ı vâkıf müdâhalede bi-gayrı hakkın alduğı alıvirilmek bâbında hüküm recâ etmeğin, şerʿle görülmek içün hükm-i şerîf virilmişdir

Fî evâ'ili Z sene 1114

124

Akhisar-ı Geyve ve ( ) kādılarına hüküm ki:

Dergâh-ı muʿallâm yeniçerilerinden Ahmed nâm yeniçeri gelüp; üzerine şuhûd-ı udûl ile şerʿan bir nesne sâbit ü zâhir olmuş değil iken Akhisar-ı Geyve kazâsına tâbiʿ Düşbe nâm karye ahâlîsi mukaddemâ bizden hilâf-ı şerʿ-i şerîf akçemiz aldın, üzerine

cemʿiyyet ve kimi daʿvâcı ve şâhid olmağla hilâf-ı şerʿ ve bi-gayrı hakkın bin yüz on dört senesinde doksan guruş alup gadritmeleriyle, meblağ-ı mezbûru şerʿle mezbûrlardan taleb eyledikde mukaddemâ sulh oldukda yedimizde hüccetimiz vardır diyü virmeyüp gadritmekle, mahallinde şerʿle görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili Z sene 1114

125

Eğirdir ve ( ) kādılarına hüküm ki:

Arabacı fukarâsından ( ) nâm kimesne gelüp; bu Eğirdir kazâsında vâkı' gölde mezbele arayıcısı olup kimesneye hilâf-ı şerʿ vazʿ u taʿaddîsi olmayup ve kimesneye zarar-ı şerʿisi yoğiken Eğirdir voyvodası ve sâ'ir ehl-i örf tâ'ifesi taraflarından mücerred celb-i mâl içün bize bir mikdâr akçe virmedikçe sana arayıcılık itdirmeyüz diyü taʿaddî üzre oldukların bildirüp, menʿ olunmak içün şerʿle hüküm yazılmışdır.

[Fî] evâ'ili Za sene [1]114

[32]

126

Kapudân paşaya ve Ezine Kazdağı kāzasına hüküm ki:

Hüseyin nâm yeniçeri gelüp; üzerine şerʿan bir nesne sâbit olmuş değil iken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden İbrâhim ve Hacı Veli ve Kör Ali ve Hacı İbrâhim ve sâ'irleri birbirleriyle yek-dil ve menzilin basup hâmile zevcesine fi'l-i şenî' kasd ve sağîr evlâdın katletmekle, mahallinde şerʿle görilüp icrâ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili Z sene 1114

127

İznik kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hukkâm İznikmid kādısı Mevlânâ Ali *zîde fazluhû* Südde-i saʿâdetime mektûb gönderüp; İznik kazâsına tâbiʿ Çakırca nâm karyede sâkin Süleyman nâm kimesne meclis-i şerʿ-i şerîfe varup karye-i mezbûre zâbıtı olan Şeyh Salih nâm kimesne ile daʿvâ-yı şerʿiyyesi olup mürâfaʿa-i şerʿ-i şerîf olmak içün Kocaili sancağı mütesellimi mübâşeretiyle İznikmid'e ihzâr olunup icrâ-yı hak oluna diyü emr-i şerîfim ısdâr ve daʿvet-i şerʿ-i şerîf olundukda bî-vech gadr ile itâʿat-i şerʿ-i şerîf eylemedüğin bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum virilmek recâsına vâkı'- hâli

arzeyledüği ecilden, bi-eyyi hâl Âsitâne-i saʿâdetime ihzâr olunmak emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

128

Silivri nâ'ibine hüküm ki:

Murdin(?) nâm zimmî gelüp; nâhiye-i mezbûra tâbiʿ Bigados nâm karyede Ahmed ve Ebûbekir nâm kimesnelerin mutasarrıf oldukları bir kıtʿa mülk hânı bin yüz on beş senesinde Rûz-ı Hızırı'ndan bir sene tamâmına değin zabtın ( ) bin akçeye buna îcâr idene memhûr zabt temessükü virilmekle, bu dahi zabt murâd eyledikde sâbıkā sâhibi olan ( ) nâm zimmî zabtittirmem diyü ta'addî eylemekle, temessükü mûcebince amel olunup şerʿle görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

129

Za'ferânborlu kādısına ve kazâ-i mezbûrda yeniçeri serdârına hüküm ki:

Ulemâdan Mevlânâ Halil *zîde ılmühû* Südde-i saʿâdetime gelüp; kazâ-i mezbûra tâbiʿ İlyazı nâm karyede sâkin yeniçerilik iddiʿâsında olan Ömer nâm kimesne bunun mâl-ı mûrisini ahz ü kabzına mâniʿ olup gadritmekle, mezbûru mübâşir taʿyîn olunan ( ) *zîde kadruhû*ya koşup murâfaʿa-i şerʿ olmak içün Âsitâne-i saʿâdetime ihzârıyçün sekban başı olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Murtazâ *dâme mecdühû* mühürlü mektûb virmekle, amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

[33]

130

İznikmid kādısına hüküm ki:

El-Hâc Mustafa nâm yeniçeri gelüp; kazâ-i mezbûra tâbi' Değirmenderesi nâm karyede vâkı' mutasarrıf oldığu mülk bağ ve bağçe ve menzilinde hissesine dahlolunmak îcâb eylemez iken İstanbul sâkinelerinden Ümmühan nâm hâtûn emlâk-i mezbûr zevcem Mehmed'in idi, bana bey' eyledi diyü bin yüz ( ) senesinde fuzûlî zabteyledüğinden mâ'ada mezbûr bununla murâfa'aya mahalline gitmeyüp gadr ve sâhibleri dahi mahallinde olduğun bildirüp mezbûr mahremi ile veyâhûd tarafından

vekîli ile mahallinde murâfa‘a ettirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, mahallinde şer‘le görüle diyü yazılmışdır.

Fî evâ’ili Z sene 1114

131

İznik nâ’ibine hüküm ki:

Mustafa nâm sipâhî gelüp; berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tîmârı karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ Kazan ve tevâbi‘i karyelerinde sâkin Yırtlac(?) Hacı Ali ve Kara Hacı ve Âşir ve Ali ve Mustafa ve ( ) ve ( ) nâm kimesneler kendü hâllerinde olmayup cem‘iyyet memlû‘ iken cem‘iyyet idüp ve tîmârı karyeleri re‘âyâsın tahrîk ve izlâl idüp hukūk u rüsûmların tarafından Sübâşı Haydar’a kabzına mâni‘ olduklarından mâ‘ada sübaşı-i mezbûrun hilâf-ı şer‘ kimesneye ta‘addîsi yoğiken hilâf-ı vâkı‘ ba‘zı mevâdd isnâdıyla rencîde itmeleriyle, ta‘addileri men‘-birle yazılmışdır.

Fî evâ’ili Z sene 1114

132

Yedidîvân kādısına ve Bolu voyvodasına hüküm ki:

Mustafa gelüp; kazâ-i mezbûra tâbi‘ Kızılbelkiz(?) nâm karyede sâkin iken fevtolan babası Abdurrahman’dan müntakill eşyâların karye-i mezbûrda sâkin sû-i hâlinde vasîsi olan ammîsi Ahmed vesâyeten kabz ve ekl ü bel‘ idüp bu dahi ba‘de’l-bulûğ üç kıt‘a evâmir-i şerîfem ısdâr ve taleb eyledikde mütegallibeden olmağla itâ‘at-i emr-i şerîf eylemeyüp gadreyledüğin bildirüp, sen ki voyvoda-i merkūmsun; mezbûr mübâşeretinle Âsitâne-i sa‘âdete ihzâr olunmak bâbında hükm-i hümâyûn recâ etmeğin, vech-i meşrûh üzre amel oluna diyü yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

133

Eğirdir ve ( ) kādılarına hüküm ki:

Arayıcı tâifesinden ( ) nâm kimesne gelüp; bu Eğirdir kasabasında vâkı‘ gölde mezbele arayıcısı olup kimesne hilâf-ı şer‘ vaz‘ u ta‘addîsi olmayup ve özr-i şer‘îsi yoğiken Eğirdir voyvodası ve sâ’ir ehl-i örf tâifesi tarafından mücerred celb-i mâl içün bize bir mikdâr akçe virmedikçe sana arayıcılık ettirmeziz diyü mümâna‘at ve ta‘addî

üzre oldukların bildirüp, men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ ile vech-i meşrûh üzre ta‘addîsi men‘ olunmak emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

134

İznik nâ’ibine hüküm ki:

Halid nâm sipâhî Südde-i sa‘âdetime gelüp; Mustafa nâm sipâhî berât-ı şerîfimle mutasarrıf oldığı Meran ve tevâbi‘-i karyelerinin yüz on üç senesi martı ibtidâsından bir sene tamâmına değin zabtın seksen guruşa ve yüz dört ve yüz beş seneleri seksen beş guruşa olmak üzre üç sene bir tahvîl ile buna der-uhde idüp yedine zabtıyçün memhûr temessük virilmekle, mûcebince zabtıyçün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

[34]

135

Silivri nâ’ibine hüküm ki:

Silivri kazâsı sâkinlerinden Angmus(?) nâm papas Südde-i saʿâdetime gelüp; üzerine şerʿan bir nesne sâbit olmuş değil iken Sâlih nâm kimesne sende iki yüz yetmiş beş guruşum vardır diyü dahl itmekle, menʿ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

136

Todurga ve ( ) kādılarına ve Bolu voyvodasına hüküm ki:

Mehmed Südde-i Saʿâdetime gelüp; Todurga kazâsında sâkin El-Hac Hasan nâm kimesne ile bin yüz on ( ) senesinde hukūk-ı şerʿiyyeye müteʿallik daʿvâsı olmağla, murâfaʿa olmak istedikde taʿallül itmekle, şerʿle görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

137

Bergama kazâsı müftîsine ve Kozak kādısına ve Bergama hâssı voyvodasına hüküm ki:

Tîmâr tâ’ifesinden El-Hac Ahmed Südde-i saʿâdetime gelüp; Bergama kurbunda Kozak kazâsına tâbiʿ Kartal nâm mevziʿde gider iken Kozak kazâsında sâkin

Kel Ahmed oğlu Köse ve Mustafa ve İmâm nâm kimesneler bin yüz on dört senesinde yoluna inüp refîki Halil nâm kimesneye kurşun urup mecrûh ve bunun yüz akçe ve sâ'ir eşyâsın gâret ta'addî ve fesâd idüp mezbûrân Mustafa ve İmâm Ayazmend'e habs olunmasın taleb eyledikde mezbûrlar vech-i meşrûh üzre ta'addî etmeleriyle, şer'le görilüp alıvirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

138

Galata kazâsı muzâfâtından Marmara nâhiyesi nâ'ibine hüküm ki:

Nâhiye-i mezbûr sâkinlerinden Mustafa gelüp; nâhiye-i mezbûra tâbi' Asmalu nâm karye sâkinlerinden Çoban Mustafa nâm kimesne ile Çoban Yanaki ve karındaşı Zahri nâm zimmîler bunun keçilerin ahz ve bir mikdârın gözlerin ihrâc ve bir mikdârın dahî telef itlemekle, Âsitâne'ye ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâ'ili Zilhicce sene 1114

139

Niğde paşasına ve Bor kādısına hüküm ki:

Mehmed gelüp; Bor kazâsında sâkin Abdurrahman Efendi oğulları Mustafa ve Yahya ile kazâ-i mezbûrda sâkin Müftüzâde Ahmed ve Şeyh Makbûl ve Ömer ve Mahmud zimmetlerinde temessükleri mûcebince hakkı olup taleb eyledikde ta'allül eylediklerin bildirüp temessükleri mûcebince şer'le görilüp icrâ-yı hak olunması bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden, mahallinde şer'le görilüp (...) iden hakların virmekde ta'allül iderler ise ihzârlarıyçün hüküm yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

140

Aydıncık kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Galata kazâsı muzâfâtından Kapudağı nâhiyesinde Muhanye nâm karyenin zimmî re'âyâları gelüp; karye-i mezbûr sâkinlerinden Dimitraki ve Yonandi ve Kurbanos ve Tulhado(?) ve Amdon nâm zimmîler bin yüz ( ) senesinden emir vâkı' olan tekâlîf ve sâ'ir mesâlihlerin görmek üzre taraflarından vekîlleri olmağla, üzerlerine edâsı lâzim gelen tekâlîfleri akçelerinden emr ü defterden ziyâde kendüleriyçün küllî akçelerin alup gadritmeleriyle, muhâsebelerin görmek istedikde nâhiye-i mezbûr nâ'ibi

oğlu bi-gayrı hakkın baʿzıların karyeleri sübaşısı Hasan'a virüp hilâf-ı şerʿ-i şerîf taʿaddî eylediklerin bildirüp, sen ki Aydıncık nâ'ibisin; müstakillen (...) taʿallül iderler ise Âsitâne'ye ihzârlarıyçün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

[35]

141

İzmir nâ'ibine hüküm ki:

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-aʿyân Yeğen Mustada *zîde mecdühû* gelüp; mutasarrıf olduğu zeʿâmeti mülhâkātından (...) kazâsına tâbiʿ Ulucak nâm karyeyi bin yüz on üç senesinde zabtiden İzmir kazâsında sâkin Hacı Sefeoğlu İbrâhim Efendi dimekle maʿrûf kimesne zimmetinde zeʿâmet-i mezbûr mahsûlünden ve sene-i mezbûrda dahi karz-ı şerʿîden iki kıtʿa temessükü mûcebince teslîmâtından mâʿadâ, sekiz yüz yetmiş beş guruş alacağı kalup edâda taʿallül eyledüğin bildirüp mahallinde şerʿle görülüp teveccüh iden hakkı tarafından vekîli ( ) nâm kimesneye aldırılup taʿallül ider ise Âsitâne-i saʿâdetime ihzâr olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, vech-i meşrûh üzre amel olunmak emrim olmuşdur diyü yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

142

Yalakâbâd nâ'ibine hüküm ki: Mehmed nâm kimesneye hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrda sâkine Hadîce nâm hâtûn zimmetinde temessükü mûcebince cihet-i karz-ı şerʿîden yetmiş guruş hakkı olup taleb eyledikde edâda taʿallül eyledüğin bildirüp, mahallinde temessükü mûcebince edâda taʿallül ider ide Âsitâne-i saʿâdetime ihzâr olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, temessükü mûcebince şerʿle zabtolan hakkı tahsîl ettirile, şöyle ki; mahallinde icrâ-yı hak olunmaz ise mezbûrenin vekîl-i şerʿinden Âsitâne'ye ihzâr olunmak emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

143

Özi vâlîsine ve Balçık kādısına hüküm ki:

Hutebâdan Halil gelüp; kazâ-i mezbûra tabiʿ ( ) nâm karye sâkinlerinden ( ) nâm kimesne zimmetinde bin yüz ( ) senesinde hüccet-i şerʿiden kırk guruş hakkı olup

meblağ-ı mezbûru almadan mezbûr fevtolmağla, hâliyâ kasaba-i mezbûr sâkinlerinden muhallefâtın kabziden vârislerinden taleb eyledikde virmekde ta‘allül itmekle, alıvirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

144

Âmed kādısına hüküm ki:

Hasan Südde-i sa‘âdetime gelüp; nefs-i Diyarbekir ve tevâbi‘i kurâlarının tîmâr ve âna tâbi‘ ehl-i örf tâ’ifesinin mi‘mârlığı Hâssa mi‘mârbaşı Hüseyin *zîde mecdühû* tarafından memhûr temessük ile kendüye sipâriş olmağla, tüccâr tâ’ifesinden ma’âş üzerine edâsı lâzim gelen hidmetinin edâsına vekîl itmekle, umûrına bilâ-temessük âhardan müdâhale ü ta‘arruz olunmamak bâbında hüküm recâ [etmeğin,] temessükü mûcebince amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

145

İznik nâ’ibine hüküm ki:

Südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüp; Hacı İbrâhim meclis-i şer‘-i şerîfe varup mülk mâlına vasî-i muhtarı olduğu Râbia Hâtûn’un kasaba-i İznik sâkinlerinden vârisleri ile iki yüz on guruşa sulh oldukdan sonra meblağ-ı mezbûrdan ammîsi oğlu Mustafa nâm yeniçeriye iki yüz on guruş virüp hâlâ temessükü mûcebince taleb eyledikde ta‘allül ve şâhidleri İstanbul’da olmağla, mezbûr zâbıtı ma‘rifetiyle Âsitâne-i sa‘âdetime ihzârıyçün hüküm yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene [1]114

[36]

146

Hoşalay ve Cide kādılarına hüküm ki:

Mehmed nâm hatîb gelüp; Hoşalay kazâsında vâkı‘ ( ) nâm müteveffâ mahlûlünden nısfını bu ve nısf-ı âharın Îsâoğlu nâm kimesne sâhib-i arzdan resm-i tapu ile alup altmış seneden berü zabt ve zirâ‘at idegeldüği yerleri içün dahlolunmak îcâb etmez iken müteveffânın kızı Ayşe nâm hâtûn hilâf-ı kānûn nizâ‘ eyledükde ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüp, Küre-i Nühâs Emîni Hüseyin *dâme mecdühû*

ma‘rifetiyle hilâf-ı kānûn müdâhaleden men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, hilâf-ı kānûn müdâhale[den men‘] olunmak içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

147

Hoşalay ve Cide kādılarına hüküm ki:

Ahmed nâm kimesne gelüp; Hoşalay kazâsında vâkı‘ yirmi beş seneden mütecâviz zabt ve zirâ‘at eyledüği tarla ve çayır ve koru içün dahlolunmak îcâb itmez iken Ayşe nâm hâtûn sinîn-i merkūmeden mukaddem fevtolan babam ( ) nâm kimesnenin andan oğlu olmağla hakk-ı tapu benimdir diyü hilâf-ı kānûn müdâhale itmekle ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfesi olmağla, yedinde olan fetvâ-yı şerîfe mûcebince ve hüccet-i şer‘iyyesi mûcebince amel olunup men‘ u def‘ olunmak bâbında Küre-i Nühâs Emîni Hüseyin *dâme mecdühû* ma‘rifetiyle men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûn recâ eyledüği ecilden, hilâf-ı kānûn müdâhaleden men‘ olunmak içün hükm-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

148

Görele nâ’ibine hüküm ki:

Mustafa gelüp; bundan akdem İbrâhim ve Lütfullah nâm kimesneler ile kız karındaşları Emine Hâtûn kazâ-i mezbûrda Bozlar nâm mevki‘de müteveffâ babaları Abdullah’dan müntakill yarım dönüm mikdârı bağçeleri Bektaş nâm kimesneye bey‘ ve üç evlik yerlerin dahi hüsn-i rızâlarıyla ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle ferâğ ve ol dahi tefvîz eyledikden sonra ol bağçeyi buna bey‘ ve yerlerin tefvîz on beş seneden berü bağım zabt ve yerleri zirâ‘at iderler iken hâlâ biz hîn-i bey‘de (...) idik diyü nizâ‘ ve mürâfa‘adan bâliğa ve reşîd oldukları sâbit ve hüccet virilmekle, hilâf-ı şer‘ rencîde olunmayup mütenebbih olmazlar ise Âsitâne’ye ihzârlarıyçün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

149

Yenişehir-i Bursa kazâsı nâ’ibi Mevlânâ’ya hüküm ki:

Davud Paşa-yı Atîk Evkāfı karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ Çardak nâm karye re‘âyası Südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl gönderüp; yine kazâ-i mezbûra tâbi‘ mâlikâne hâssı karyesi re‘âyâlarından Ortaklar nâm karye re‘âyası ile ma‘an hayvânatları ra‘y olunagelen karye-i mezbûrda vâkı‘ mer‘âlarında âharın alâkası yoğiken müşterikleri mezbûr karye re‘âyâsı perâkende olmağla, civârında yine hâss-ı mezbûr karyelerinden Mekri nâm karye re‘âyâsından ( ) ve ( ) ve ( ) ve ( ) ve dahi ba‘zıları perâkende olunan re‘âya ile biz hâs re‘âyasıyuz, ol takdîrce zâbıtımız zirâ‘at etmek üzre temessük virmişdir diyü kadîmî mer‘aların hilâf-ı kānûn zirâ‘at idüp ta‘addîden hâlî olmadıkların bildirüp, kadîmî mer‘aları yine mer‘alık üzre bunlara zabt ve zirâ‘atden men‘ itdirilüp memnû‘ olmayanları Âsitâne-i sa‘âdetime ihzârlarıyçün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

[37]

150

İzmir nâ’ibine hüküm ki:

Kıdvetü’l-emâcid ve’l-a‘yân Yeğen Mustafa *zîde mecdühû* gelüp; mutasarrıf olduğu ze‘âmeti mülhâkātından (...) kazâsına tâbi‘ Ulucak nâm karyeyi bin yüz on üç senesinde zabtiden İzmir kazâsında sâkin Hacı Sefer oğlu İbrâhim Efendi dimekle ma‘rûf kimesne zimmetinde ze‘âmet-i mezbûr mahsûlü ve sene-i mezbûrede dahi karz-ı şer‘îden iki kıt‘a temessükü mûcebince teslîmâtından mâ‘ada sekiz yüz yetmiş beş guruş alacağı kalup edâda ta‘allül itmekle mahallinde şer‘le görilüp teveccüh iden hakkı vekîli ( ) nâm kimesneye alıvirilüp ta‘allül ider ise Âsitâne-i sa‘âdetime ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâ’ili Z sene 1114

151

İznikmid kādısına ve Kocaili sancağı mütesellimine hüküm ki:

Hüseyin bin Osman nâm kimesne Südde-i sa‘âdetime gelüp; bunun karındaşı İbrâhim nâm kimesneyi kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Mustafa bin Osman ve Müezzin oğlu Ali ve Sinan oğlu İsmâil ve diğer oğlu Mehmed nâm kimesneler bin yüz on dört senesinde hilâf-ı şer‘ darb-ı şedîd ile darb ve ol-darbdan müte’essiren fevtolmağla, bu dahi fetvâ-yı şerîfe mûcebince mahallinde emr-i şerîfimle vardıkda mezbûrlar itâ‘at-i

şer‘ eyleyüp ta‘addî etmeleriyle, mahalinde şer‘le görilüp icrâ-yı hak olunmaz ise Âsitâne-i sa‘âdetime ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

152

Galata kazâsı muzâfâtından Kapudağı nâ’ibine hüküm ki:

Nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Mihâniye nâm karyenin ehl-i zimmet re‘âyası Südde-i sa‘âdetime âdem ve arz-ı hâl gönderüp; karye-i mezbûrda sâkin Dimitraki ve Kırnakos ve Edrun nâm zimmîler hevâlarına tâbi‘ birkaç nefer şerîr zimmîler ile yek-dil ve yek-cihet olmalarıyla, emr-i şerîfimle tekâlîf vâkı‘ olmadan iki yüz nefer zimmîlere sâhib çıkmalarıyla bilâ-emr-i şerîf otuz mikdârı re‘âyaya tekâlîf vâkı‘ olmuşdur diyü her birisine yimi beşer ve otuzar ve kırkar guruş tevzî‘ ve defter peydâ ve taleb itmeleriyle, bunlar dahi matlûb olunan ne makūle tekâlîfdir diyü sü’âl eylediklerinde cevâb virmeyüp tahsîl ile takayyüd ve özr murâd eylediklerin bildirüp, vukû‘u sü’âl olunmak içün Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmaları bâbında hükm-i recâ [etmeğin] ahvâlleri diyü anda şer‘le görülmek içün zikrolunan üç nefer zimmîler Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

153

Yörükân-ı Araç kādısına hüküm ki:

Taraklıborlu kazâsında sâkin ulemâ ve sulehâ ve meşâyih ve e‘imme ve hutebâ ve sâ’ir re‘âyâ fukarâsı Südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl gönderüp; kazâ-i mezbûra tâbi‘ Kotar nâm karye sâkinlerinden İmam Mehmed nâm kimesne kendü hâlinde olmayup şerîr ve gammâz olup kādı ve nâ’ib ve voyvoda ve sübaşı ve sâ’ir ehl-i örf tâ’ifesiyle yek-dil olmağla, bundan akdem ta‘addîsi men‘-birle birkaç kıt‘a evâmir-i şerîfem virilmişken mütenebbih olmayup fukarânın bi-gayrı hakkın akçelerin alup ve alınmağa bâ‘is olup ve hilâf-ı vâkı‘ mevâdd isnâdıyla ta‘addî ve ba‘zısının bağ ve bâğçe ve sâ’ir ellerinden zabt ve zevcelerin cebren dilediği kimesneye tezvîc ve kızların âhara akd-ı nikâha ve (...) emsâli zulm ü ta‘addîsinin nihâyeti olmaduğın bildirüp üzerine hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden sen ki Mevlânâ-yı mûma-ileyhsin; (...) olup mahall-i mezbûrun keyfiyet-i ahvâli tefahhus ve maddesiyle sicill ü hüccet olundukdan sonra Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

[38]

154

Bostancıbaşıya ve Rodoscuk nâ'ibine hüküm ki:

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ahmed *zîde kadruhû* gelüp; vasîsi olduğu eytâm mâlından kazâ-i mezbûrda hâlâ duhân gümrükçüsü olan Süleyman nâm kimesne zimmetinde bin yüz on ( ) senesinde üç yüz altmış guruş mâl-ı eytâm olup edâda ta'allül eyledüğin bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, mahallinde şer'le teveccüh iden edâda ta'allül iderse Âsitâne-i sa'âdetime ihzâr olunmak emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

155

İznik nâ'ibine hüküm ki:

El-Hac İsmâil arz-ı hâl ider; Kasaba-i mezbûrda mutasarrıf olduğu mülk menzilin âhara fürûht murâd eyledikde kasaba ahâlîsinden ( ) ve ( ) nâm kimesneler biz alırız diyü mâniʿ oldukların bildirüp hükm-i hümâyûnum recâ eylemeğin, hilâf-ı şer' rencîde olunmayup mümâna'at iderler ise ihzârlarıyçün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

156

Yenişehir-i Bursa kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Davud Paşa-yı Atîk Evkāfı karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi' Çardak nâm karye re'âyası Südde-i sa'âdetime âdem ve arz-ı hâl gönderüp; yine kazâ-i mezbûra tâbi' Ortaklar nâm karye ahâlîsi ile ma'an koyunları ra'y olunup otundan ve suyundan intifâ' idegeldikleri kadîmî mer'âda âharın alâkası yoğiken karye-i mezbûre re'âyası perâkende olmağla, yine kazâ-i mezbûra tâbi' Çeltükçi nâm karye re'âyâsı mukaddemâ sizinle müştereklerіz diyü nizâ' ve mahall-i nizâ'ın üzerinde bî-garaz ve ehl-i vukūf kimesnelerinden tefahhus olundukda vech-i meşrûh üzre olduğu sâbit ve mezbûrların alâka ve medhali olmadığı sâbit ve mu'arazadan men' ve kat'-ı nizâ'-birle cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye virilüp ta'addîleri def' olunmuşiken karye-i mezbûrdan askerîlik iddi'âsında olanlardan Şa'bân ve Hasan nâm kimesneler karye-i mezbûr ahâlîsi

şirret-i da‘vâya îbkā ve yine olvechile ta‘addî ü tecâvüzden hâlı olmadıkların bildirüp, yedlerinde olan fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer‘iyye mûcebince amel olunup kadîme muhâlif mer‘âlarına müdâhale itdirilmeyüp ta‘addîden men‘ [ve] muhâlefet iderler ise Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr, ba‘de’t-tenbîh ta‘annüd iderler ise ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

157

Hoşalay ve Cide kādılarına hüküm ki:

Ahmed nâm kimesne Südde-i sa‘âdetime gelüp; Hoşalay kazâsında vâkı‘ yirmi beş seneden mütecâviz zabt ve zirâ‘at ve öşr ü resmin edâ idegeldüği tarla ve çayır ve korular içün birvechile dahlolunmak îcâb itmez iken Ayşe nâm hâtûn zuhûra gelüp zikrolunan arâzî sinin-i mezbûreden mukaddem fevtolan babam ( ) nâm kimesnenin idi Oğlu olmamağla hakk-ı tapu benimdir diyü hilâf-ı kānûn müdâhale eyledüğin ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer‘iyyesi olduğun bildirüp, iftihârü’l-emâcid ve’l-ekârim Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılardan olup Küre-i Nühâs emîni olan Hüseyin *dâme mecdühû* ma‘rifetiyle ol vechile hilâf-ı kānûn müdâhale ü ta‘addîden men‘ u def‘ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

[39]

158

Başgelmeye kādısına hüküm ki:

Ahmed gelüp; hâlâ Ağrıboz muhâfızı Ali *edâmallahü te‘ala iclâlehû*nun oğlu Ahmed *zîde kadruhû*nun kazâ-i mezbûrda vâkı‘ berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerinin bin yüz on dört senesi martı ibtidâsından sene-i mezbûr gâyetine değin zabtın buna der-uhde ve iltizâm idüp yedine zabtıyçün memhûr temessük virilmekle, mûcebince zabtıyçün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

159

Başgelmeye kādısına hüküm ki:

Süleyman gelüp; hâlâ Ağrıboz muhâfızı Ali *edâmallahü te‘ala iclâlehunun* büyük oğlu Ahmed *zîde kadruhûnun* berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ Başgerdik nâm karyesinin bin yüz on senesine mahsûb olmak üzre dört bin guruşa deruhde iden kazâ-i mezbûrda sâkin Hızır nâm kimesne meblağ-ı mezbûrun üç bin guruşun teslîm idüp bin guruş zimmetinte kalmağla, ol tarafda voyvoda olan Ahmed *zîde kadruhû* ma‘rifetiyle tahsîl olunmak bâbında emr-i şerîf recâ itmeğin, teveccüh iden alacağı tahsîl olunmak üzre şer‘le hüküm yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

160

Gelibolu nâ’ibine hüküm ki:

Salih nâm kimesne Südde-i sa‘âdetime gelüp; kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Abdulkâdir nâm kimesne zimmetinde bin yüz ( ) senesinden memhûr temessükü mûcebince karz-ı şer‘îden yedi yüz elli guruş hakkı olup taleb eyledikde virmekde ta‘allül eyledüğin ve şâhidleri İstanbul’da olduğun bildirüp ahvâlleri Dîvân-ı hümâyûnumda şer‘le görülmek içün mezbûr Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

161

Hâssa bostancıbaşıya hüküm ki:

Mavnacı tâ’ifesi Südde-i sa‘âdetime gelüp; Kâğıdhâne Boğazı’nda gezen sekiz aded kadîm mavnadan mîrî kalyonlar hidmetinde kifâyet etylemedüğinden yedi aded mavna dahi fermân-ı şerîf ile zamm ve bağçe-i hâssamdan Yusuf Efendi Bağçesi’nin kadîm iki aded ve Karaağaç Bağçesi’nin dahi bir aded ve sâ’ir hidemât-ı kalyon ve bağım hssamın cem‘an yirmi aded mavna olmak üzre taraf-ı şer‘den hüccet-i şer‘iyye virilüp mûcebince düstrü’l-amel olmak üzre hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn sâdır olmuşîken ba‘zı Ermeni tâ’ifesi Kâğıdhâne toprağın alup çömlekçi tâ’ifesine fürûht etmek içün fuzûlî on aded mavna peydâ ve hidemât-ı hümâyûnum içün ta‘yîn olunan yirmi aded kadîmî mavnanın mürûr u ubûrlarına müzâyaka ü ta‘addî eylediklerin bildirüp men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eylemeğin sen ki bostancıbaşı-i mûmâ-ileyhsin mukaddemâ sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı sa‘âdet-makrûn ile mu‘anven hüccet-i şer‘iyye ve sâ’ir senedâtları mûcebince ba‘de’l-yevm dahi yirmi

kıt‘a mavnadan gayrı, ziyâde mavna olmamak üzre tenbîh ve ziyâdelerin men‘ eylemek içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

162

Bostancıbaşıya ve Aydıncık nâ’ibine hüküm ki:

İbrâhim gelüp; Aydıncık kazâsına tâbi‘ Dilgin nâm karyede sâkin Şâhin ve İbrâhim ve Ali ve Deli Mehmed nâm kimesneler menzilin basup ehl u ıyâllerin fuzûlî taşra bırakduğundan gayrı bilâ-izn bunun hânesin mühürleyüp ve ba‘dehû dîvârın delüp ba‘zı eşyâsın gasbidüp gadritmekle, sen ki bostancıbaşı-ı mûmâ-ileyhsin; mezbûrlar ma‘rifetinle ahz ve Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

[40]

163

Aydıncık kazâsı ve Kapudağı nâhiyesi nâ’iblerine hüküm ki:

Nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Mihanye nâm karye re‘âyâsı âdem ve arz-ı hâl gönderüp; bin yüz ( ) senesinden berü taraflarından odun ve sâ’ir emr-i şerîfimle vâkı‘ tekâlîflerin görmeğe vekîlleri olan karye-i mezbûrda Dimitraki ve Yandi Bolcur(?) ve Kırnoş(?) nâm zimmîler yedi seneden berü tekâlîflerin emirlerine binâ’en görüp, lâkin vâkı‘ olan tekâlîfi emr ü defter mûcebince bunlardan almayup ziyâde aldıklarından mâ‘adâ, bilâ-emr-i şerîf kendüleriyçün dahi tekâlîf tahmîl ve zimmetlerine küllî akçeleri geçmekle, bunlar dahi muhâsebesin ma‘rifet-i şer‘le görüp zimmîlerde zuhûr iden hakların almak istedikde ta‘allül üzre oldukların bildirüp, hâlâ muhâsebeleriyçün tarafından vekîl nasb eyledikleri Manal nâm zimmî müvâcehesinde şer‘le muhâsebeleri görilüp icrâ-yı hak olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, şer‘le görülmek içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

164

Görele kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Vezîr-i a‘zâm-ı sâbık Hacı Ali Pâşâ-zâde Ahmed *zîde mecdühû* gelüp; ze‘âmeti karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ ( ) ve tevâbi‘i karyelerinden vâkı‘ Beytülmâl-i âmme

ve hâssa ze‘âmete hâsıl kayd olunmağla, hâlâ kazâ-i mezbûra tâbi‘ Yörükân nâm karyesinden bin yüz on ( ) senesinde bilâ-vâris fevtolan el-Hac Yusuf nâm kimesnenin muhallefâtın ber-mûceb-i Defter-i Hâkānî mûma-ileyhe â‘id iken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden (…) oğlu Ali ve Kaytas Mustafa dimekle ma‘rûf kimesneler fuzûlû zabt u kabz idüp ze‘âmeti mahsûlüne gadr ve hilâf-ı Defter-i Hâkāni fuzûlî kabzeyledikleri muhallefât-ı merkūmeyi mûmâ-ileyhin tarafından sübaşısı Ali *zîde kadruhû*ya alıverilüp ta‘allül ider ise Âsitâne’ye ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

165

Akhisar kādısına hüküm ki:

Halil gelüp; vezîrim Hilmi Paşa bunu ağırlığı üzre ta‘yîn ve İznikmid ve Sabancı cânibine dâhil oldukda vezîr-i müşârün-ileyhin mîrâhûrunun aşçısı İbrâhim nâm kimesne bir re’s (...) vekîli re’s bârgîrın sirka ve firâr ve hâlâ kazâ-i mezbûrda olduğun sârık ve mezbûr Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

166

İznikmid kādısına hüküm ki:

Adrem(?) Yahûdî gelüp; İznikmid kazâsına tâbi‘ mutasarrıf olduğu mülk menzilini Sâlih nâm kimesne ile mübâdele eyleyüp ba‘dehû mezbûr Sâlih menzili vakıf olmağla, bundan akdem murâfa‘a olmağla, menzili buna hükm olmuşiken mezbûr hevâsına tâbi‘ nâ’ire ile yek-dil ve iki yüz guruş kıymeti menziline yüz yirmi guruş virüp gadritmekle mahallinde şer‘le görilüp icrâ-yı hak mümkin olmaz ise Âsitâne’ye ihzârı içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâsıtı Z sene 1114

[41]

167

Karahisar-ı Şarkî paşasına ve Bayramlı kādısına hüküm ki:

Hacı Ahmed gelüp; bundan akdem bu mahmiye-i İstanbul’da Ali nâm yeniçeriye cihet-i karz-ı şer‘î ve memhûr deyn temessükü ile bin yüz ( ) senesinde yüz elli iki guruş virüp mezbûr kazâ-i mezbûra tâbi‘ Oluk nâm karyede tavattun ve birkaç def‘a vekîl irsâl

idüp taleb eyledikde şâhidleri İstanbul'da olmağla inkâr ve meblağ-ı merkūmu virmeyüp gadritmekle, tarafından sekizinci bölüğün yoldaşı Mehmed Çavuş vekîl olmağla, mahallinde ihkâk-ı hak mümkin olmaz ise Âsitâne'ye ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

168

( ) kādısına ve Sabancı nâ'ibine hüküm ki:

Emine nâm hâtûn gelüp; zevci Mehmed nâm kimesne fevtolup muhallefâtı irs-i şer'le buna ve Sabancı kazâsına tâbi' Tersiye nâm karyede sâkine zevce-i âharı Havva ve ( ) hâtûnlara intikāl idüp ve bunun zevc-i mezbûr zimmetinde bir mikdâr eşyâsı olmağla hâlâ muhallefâtından hisse-i şâyi'a ve mehrleri ile zevcesi zimmetinde olan eşyâsın taleb eyledikde mezbûre hâtûnlar hevâlarına Hatîb Hüseyin nâm kimesne ile müttefik ve nâ'ire ile yek-dil ve zor şâhid peydâ etmeleriyle eşyâ-i mezbûru biz müteveffâ muhallefâtının içünde bulduk mirâsa idhâl ideriz diyü virmeyüp gadreylediklerin ve tarafından Mustafa nâm kimesneyi vekîl eyledüğin ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüp, mûcebince şer'le görilüp ahzolmak mümkin olmaz ise Dîvân-ı Hümâyûnumda mürâfa'a-i şer' olunmak içün Âsitâne-i sa'âdetime havâle olunmak bâbında hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

169

Marmara nâhiyesi nâ'ibine hüküm ki:

Mustafa gelüp; nâhiye-i mezbûra tâbi' Uşağı nâm karyede sâkin Ahmed nâm yeniçeri taht-ı nikâhında olan Rahime nâm hâtûnu fi'l-i şenî' kasdıyla menziline götürüp ta'addi ü fesâd itmekle, mezbûr zâbıtı ma'rifetiyle Âsitâne'ye ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

170

Ber-vech-i arpalık Karahisar paşasına ve Pazarsuyu kādısına hüküm ki:

Dergâh-ı âli çavuşlarından Mehemd Çavuş gelüp; taht-ı kazânızda sâkin ( ) ve ( ) ve ( ) nâm kimesneler zimmetlerinde temessükleri mûcebince hakkı olup taleb eyledikde edâda ta'allül etmeleriyle Âsitâne'ye ihzârlarıyçün hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

171

Karahisar-ı Şarkî paşasına ve Karahisar kazâsında me’zûn-ı bi’l-iftâ olan Mevlânâ ( ) *zîde ilmühû*ya ve Akköy kādısına hüküm ki:

Laz Hasan gelüp; Akköy kazâsına tâbi‘ Mahkala nâm karye sâkinlerinden mütegallibiden Kabaoğlu ( ) nâm şakî bin yuz on dört senesinde bu kendü hâlinde iken bunu katl kasdıyla üzerine hücûm ve bunu tüfenk ile vurup mecrûh idüp ta‘addi eyledüği ve keşifhücceti olduğunu bildirmekle, sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; şer‘le görülmek içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

[42]

172

Karahisar-ı Şarkî paşasına ve Karahisar-ı Şarkî kazâsında me’zûn-ı bi’l-iftâ olan Mevlânâ *zîde ilmühû*ya ve Akköy kādısına hüküm ki:

Sâdât-ı kirâmdan Seyyid Yusuf gelüp; Akköy kazâsına tâbiʿ Mahkala nâm karye toprağında mutasarrıf olduğu tapulu ve temessüklü yerler içün dahlolunmak îcâb itmez iken karye-i mezbûrda sâkin Mehmed ve diğer Mehmed ve ( ) ve ( ) nâm kimesneler zuhûra gelüp hevâlarına tâbî’ kādıya istinâd ile zor şâhid ikāmetiyle sahte temessük ibrâzıyla gadr murâd eylediklerin bildirmekle, hilâf-ı kānûn ta‘addî olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

173

Yalakâbâd kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Selîm Hân *tâbe serâhû* evkāfı karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbiʿ Katırlı nâm karye reʿâyâsı Südde-i saʿâdetime arzıhâl idüp; bunların karyeleri taht-ı karyelerinden iken İshak nâm Kıbtî oğulları Mustafa ve ( ) nâm kimesneler ile karyelerine gelüp bu‘dden olmağla dâ’ima şirret ve fısk [u] fücûr üzre oldukları muvacehelerinde şerʿan sâbit ve zâhir sicill ü hüccet olunup menʿ olmuşiken memnû’ olmayup hâlâ karyelerine gelüp fısk u fücûr ve reʿâyâ fukarâsını ta’cîz ve

rencîde ü ta‘addî üzre olmağla, perâkende ü perişân olmalarına bâ’is olmağla, hüccet-i şerʿiyye mûcebince menʿ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

174

Akhisar-ı Geyve kādısına hüküm ki:

Akhisar-ı Geyve kazâsında vâkıʿ debbâğ tayfası gelüp; kazâ-i mezbûrda bâzâr yerinde zebholunan hayvânâtın derilerin kadîmü’l eyyâmdan berü bunlar alagelmişler iken âhar mahalde ihdâs olunan ba‘zı debbâğ tâ’ifesi kadîme muhâlif bunlara mahsûs derileri alup bunlara küllî müzâyaka virüp ta‘addî etmeleriyle, hilâfına emr-i şerîfim vârid olmuş değil ise kadîme ta‘addîleri menʿ olunmak içün yazılmışdır.

Fi evâhiri Z sene 1114

175

Karahisar paşasına ve Bâzârsuyu ve Giresun kādılarına hüküm ki:

Yeniçeri çavuşlarından Mehmed Çavuş *zîde kadruhû* gelüp; taht-ı kazânızda sâkin Seyyid Sun‘ullah ve Hasan ve İbrâhim nâm yeniçeriler ile Ömer ve Seyyid Hüseyin ve Mustafa ve Seyyid Receb ve Süleyman ve Osman nâm kimesneler zimmetlerinde memhûr temessükleri mûcebince hakkı olup taleb eyledükde ta‘allül etmeleriyle, mahallinde şerʿle edâda ta‘allül iderler ise Âsitâne’ye ihzâr olunmâlarıyçün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

176

Karaman beğlerbeğine ve İçil müftîsine ve Akarpâre(?) kādısına hüküm ki:

Abdülbâkî gelüp; Akarpâre(?) kazâsına tâbiʿ Kızılyaka nâm karye toprağında yirmi sene mukaddem izn-i sâhib-i arz ve kendü baltasıyla açup kürüm gars eyledüği mülk bağı içün karye-i mezbûrda sâkin Ali ve ( ) ve ( ) nâm karındaşlar kuvvet-i mâliyeleri olmağla, zikrolunan yerlerin nısfı sinîn-i merkūmeden mukaddem babamızın idi diyü nısfını alup ve ve ba’de cümlesin zabtidüp gadritmekle emr-i şerîfim virilüp mürâfa’a olunup hükmolunmak iken virmeyüp gadritmekle alıvirmek içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

[43]

177

İznikmid kādısına hüküm ki:

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hızır *zîde kadruhû* Südde-i sa'âdetime gelüp; nefs-i İznikmid'in duhân rüsûmu mukāta'asının bin yüz on dört senesi martı ibtidâsından bir sene tamâmına değin zabtın mukâta'a-i mezbûreyi taraf-ı mîrîden der-uhde iden Yusuf *zîde kadruhû* buna der-uhde ve iltizâm ve yedine zabtıyçün memhûr temessük virilmekle, mûcebince zabtitdirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

178

Kangırı paşasına ve Kangırı ve ( ) kādılarına hüküm ki:

Kangırı kazâsında sâkin ( ) ve ( ) ve ( ) ve dahi ba'zıları Südde-i sa'âdetime gelüp; üzerlerine şuhûd-ı udûl ile şer'an bir nesne sabit olmuş değil iken yine kazâ-i mezbûrda sâkin Alaybeği Kormud nâm kimesne mütegallibeden olmağla, bin yüz on ( ) senesinde bunların hilâf-ı şer' her birilerinin üçer ve dörder guruşların alup gadritmekle, mahallinde şer'le görilüp icrâ-yı hak olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

179

İznikmid kādısına hüküm ki:

Fâtıma Hâtûn gelüp; karındaşı Hüseyin nâm kimesneyi kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Mişelioğlu dimekle ma'rûf Halil nâm kimesne bi-gayr-ı hakkın darb ve katl idüp sicill ü hüccet olunmağla hâlâ kazâ-i mezbûrda yeniçeri serdârının habsine verildüğin bildirüp zâbıtı ma'rifetiyle mezbûr Âsitâne-i sa'âdetime ihzâr olunmak bâbında hükm-i hümâyunum recâ etmeğin, vech-i meşrûh üzre yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

180

( ) kādısına ve Mihaliç kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Ahmed ve Osman nâm kimesneler gelüp; sâbıkā Karahisâr-ı Şar[kî] sancağı mutasarrıfı Kara Mehmed Paşa zimmetinde bin yüz ( ) senesinde hukūk-ı şer'den dokuz

yüz yirmi guruş ve mezbûr Osman'ın dahi sene-i mezbûreden yedi yüz guruş hakları olup bu âna değin edâ itmeyüp Mihaliç havâlîsinde taht-ı kazânızda bulunduğun bildirüp, bulunduğu yerde ihzâr-i şer‘ itdirilüp teveccüh iden hakları tahsîl, muhâlefet ider ise Âsitâne'ye ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

181

Yanya ve ( ) kādılarına hüküm ki:

Yanya kazâsına tâbi‘ Temunca(?) kazâsında sâkin Simyon nâm zimmî gelüp; üzerine emr-i şerîfimle vâkı‘ edâsı lâzim gelen avarız ve sâ'ir tekâlîfden kasaba-i mezbûre ahâlîsi ile virüp kusûru yoğiken Ergiri kazâsına tâbi‘ ( ) nâm karye toprağında zabt u tasarrufunda hâne avarız îcâb ider emlâk ve yerleri yoğiken mezbûr Ergiri kazâsı ahâlîsinden olup ashâb-ı ağrâzdan ( ) ve ( ) nâm kimesneler mücerred ta‘cîz içün avârız ve sâ'ir tekâlîf talebiyle dahl ü rencîde iderler Men‘ u def‘ olunmak içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

[44]

182

Bolu kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Fatma nâm hâtûn Südde-i sa‘âdetime gelüp; karındaşı Ali nâm kimesne bin yüz on ( ) senesinde Efteni kazâsında ( ) nâm kimesnenin söz cem‘inde iken kazâ-i mezbûrda sâkin mukaddemâ tîmâra Küçük Sipâhi dimekle ma‘rûf el-Hac Mehmed nâm kimesne (..) diyü karındaşı mezbûra ibrâm, mezbûr dahi muhâlefet eyledüğinde köle ve hidmetkârlarına darb ve katl eyleyiniz diyü emridüp mezbûrlar dahi hânde ile bi-gayrı hakkın darb ve katl eylemekle, sen ki nâ'ib-i mezbûrsun, husûs-ı mezbûra müvellâ olup şer‘le görilüp icrâ-yı hak mümkin olmaz ise Âstine-i sa‘âdete ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

183

Gemlik kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Erduli(?) nâm karye sâkinlerinden Hüseyin gelüp; bunun abd-ı memlûku Ali nâm gulâmın karye-i mezbûrda sâkin Mumcuoğlu Süleyman ve Nalbandoğlu Mehmed nâm yeniçeriler tahrîk ve ıdlâl itmeleriyle, Âsitâne-i sa‘âdetime ihzârlarıyçün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

184

( ) kādısına ve Mihaliç kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Hadîce Sultân *dâmet ismetühâ*nın Başkapu gulâmı hidmetinde Selim Ağa *zîde uluvvühû* gelüp; sâbıkā Karahisar sancağı mutasarrıfı Kara Mehmed Paşa’ya bin yüz on ( ) senesinde müşârün-ileyhin akçesinden karz virdüği yedi yüz guruşun bu âna değin edâ ve irsâl etmeyüp muhâlefet eyledüğin ve mir-i mirân-ı mezbûr Mihaliç havâlîsinde olduğun bildirüp, bulunduğu yerde şer‘le görilüp temessükü mûcebince teveccüh iden hakkı tahsîl olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

185

Kıdvetü’l-emâcid ve’l-akrân mîrî firkateler üzerine paşa ve (…) olan ( ) *zîde mecdühû*ya hüküm ki:

Kastamonu sancağında Ayazmend kazâsında Mogan nâm karyede mutasarrıf olduğu mahsûs ve müstakil korusu içinde olan kebîr sefîne kerestelerin karye-i mezbûrda sâkin Hacı Mehmed oğlu İbrâhim nâm şakî fuzûlî kat‘ ve altı kıt‘a kebîr sefîne binâ idüp ta‘addî eyledüğinden mâ‘adâ, zimmetinde buğday bahâsından olan yirmi beş guruşun dahi virmeyüp gadreyledüğin bildirüp mezbûr İbrâhim ma‘rifetiyle Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ etmeğin, merkūmu Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr eylemen emrim olmuşdur

Fî evâsıtı Za sene 1114

186

Trabzon paşasına ve kādısına hüküm ki:

Ahmed ve Mehmed ve Abdullah nâm karındaşlar gelüp; babaları ( ) nâm kimesne fevtolup muhallefâtı irs-i şer‘le bunlara intikāl ve bunlar ol-mahalde sagîr bulunmağla büyük babaları Receb Efendi dimekle ma‘rûf kimesne taraf-ı şer‘den

mansûb vasîsi olmağla babaları muhallefâtı üç yüz doksan guruş nakid ve yetmiş beş guruş kıymetli (..) hisselerin vesâyeten ahz ü kabz ve ba‘dehû Trabzon’a gidüp anda olmağla, bunlar dahi irişüp bâliğ ve da‘vâya (…) olmalarıyla, kazâ-i mezbûrda sâkin muhallefâtın (...) iden veresesi Şa‘bân ve Ahmed ve Eyüp (…) dimekle ma‘rûf kimesnelerden taleb eylediklerinde yüz guruş mikdârın virüp bâkî kalan (...) nâm üç yüz altmış beş guruş hakların taleb eylediklerinde edâda imtinâ‘ ve gadr ider olduğun bildirüp, mezbûr Şa‘bân İstanbul’da olup mezbûrlara (...) Trabzon’da olmalarıyla, mürâfa‘a-i şer‘ olunmak içün Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmalarıyçün hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

[45]

187

Rodos kādısına hüküm ki:

Gözzâde Mustafa gelüp; bu diyâr-ı âharda iken karındaşı ( ) nâm kimesne fevtolup muhallefâtı sağîr oğluna intikāl etmişiken kazâ-i mezbûrda sâkine vâlidesi ( ) nâm hâtûn babasından müntakill sağîr-i mezbûra intikāl iden muhallefâtı ahz ü kabz idüp bu dahi gelüp sağîre taraf-ı şer‘den mansûb vasî olup muhallefâtın mezbûre hâtûndan taleb eyledikde ta‘allül etmekle, alıverilmek içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

188

Üsküdâr kazâsı muzâfâtından Taşköprü nâhiyesi nâ’ibine hüküm ki:

Abdulbâkî nâm kimesne Südde-i sa‘âdetime gelüp; nâhiye-i mezbûr sâkinlerinden Benli Halil ve Receb Dayı ve Hacıoğlu Mehmed ve ( ) nâm kimesneler zimmetlerinde defter mûcebince hakkı olup taleb eyledikde ta‘allül eylediklerin bildirüp hükm-i hümâyûnum recâ eylemeğin, ihzârlarıyçün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

189

Konya monlâsına hüküm ki:

Üsküdârda Şeyh Mustafa zâviyesinde vâkı‘ müteveffâ Arslan Ağa Câmi‘-i Şerîfi’nin şeyhi ( ) ve vakfının mütevellîsi ve mürtezikaları gelüp; vakf-ı mezbur

müstegallatından medîne-i Konya'da vâkı' emti'a bey' olunagelen hâne âhardan bî-vech-i dahlolunmamak üzre Rikâb-ı hümâyunumda Dîvân ve kalemiye taraflarından hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnumla mukaddemâ evâmir-i şerîfe verilmişken ana mugâyir kazâ-i mezbûrda sâkin âhardan Derviş Ali hâne-i mezbûr etrâfında olan arsasın fuzûlî zabt ve def'a gadritmekle mezbûr Derviş Ali Âsitâne-i sa'âdete ihzârıyçün hükm-i şerîf recâ itmeğin, ihzâr içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

190

Konya monlâsına ve Karaman paşasına ve Aksaray kādısına hüküm ki:

Seyyid Mahmud kurâda Seyyid Ahmed ile avârıza gelüp; bunların Tımışvârî Mustafa nâm kimesne zimmetinde memhûr temessükü mûcebince hâlâ Aksaray sancağına mutasarrıf olan Ebûbekir Paşa *dâme ikbalühû* kefâletiyle beş yüz guruş hakları olup hâlâ taleb eylediklerinde edâda ta'allül eyledüğin bildirüp, mahallinde şer'le görilüp kefîl-i bi'l-mâl olan mûmâ-ileyhden alıverilüp ta'allül ider ise ol tarafa âhar husûs içün mübâşir ta'yîn olunan Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed *zîde kadruhû* ma'rifetiyle vekîli Konya'ya ihzâr ve hakkı alıvirilmek bâbında hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

191

Sincanlu kādısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr ahâlîsi gelüp; kazâ-i mezbûrda sâkin Ali ve İsmâil ve Şa'bân ve Yusuf nâm kimesneler kendü hâllerinde olmayup tekâlîf emrine karışup ve (..) başı olup fukarâya ta'addi etmeleriyle, hilâf-ı şer' ta'addîleri men' oluna diyü yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

192

Bursa monlâsına hüküm ki:

Mehmed gelüp; Bursa'da sâkine dayısı kızı Ayşe nâm hâtûnun karındaşı muhallefâtın kabzına vekîl olmağla, muhallefâtı kassâm-i asker huzûrunda tahrîr ü defter ve defteri mûcebince teslîm ve muhâsebesin görüp kat'-ı nizâ'-birle hüccet

virilmişken ba‘zı eşirrâ iğvâsıyla gadr murâd itmekle, şer‘le men‘ oluna diyü yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

[46]

193

Silivri nâhiyesi nâ’ibine hüküm ki:

Nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Sarıköy nâm karye ahâlîsi gelüp; karyeleri toprağında kadîmden koyun ve sâ’ir davarları ra‘y olunup otundan ve suyundan intifâ‘ ve tahammüllerine göre resmî sâhib-i arza edâ idegeldikleri yaylak ve kışlak yerlerinde alâkası olmayan hâlâ karye-i mezbûr sübaşısı ( ) nâm kimesne mücerred ta‘cîz içün karye-i mezbûr mâlikanemdir diyü davarlarının ra‘y olunmasına mâni‘ olmağla, men‘ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

194

Silivri nâ’ibine hüküm ki:

Nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Kılıçlı nâm karye ahâlîsi gelüp; karye-i mezbûrun kadîmden koyun ve sâ’ir davarları ra‘y olunmağla, alâkası olmayan Hüseyin nâm kimesne fuzûlî davarların getürüp ra‘y ve bunlara muzâyaka virüp gadritmekle, hilâf-ı kānûn ta‘addisi men‘ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

195

Hudâvendigâr paşasına ve Bursa monlâsına hüküm ki:

Mehmed gelüp; Bursa’da vâkı‘ Veliyüddin Paşa müderrisi Mehmed zimmetinde bin yüz on üç senesinde ber-mûceb-i hüccet-i şer‘iyye yüz guruş ve yüz dört senesinde dahi yüz guruş hakkı olmağla şer‘le taleb eyledikde virmeyüp gadritmekle, ol-cânibe âhar husûsiçün emr-i şerîfimle mübâşir ta‘yîn ( ) *zîde kadruhû* mübâşeretiyle şer‘le alıverilüp ta‘allül ider ise Âsitâne’ye i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

196

Karahisar-ı Şark paşasına ve Bayramlı kādısına hüküm ki:

Osman ve Ahmed ve ( ) ve ( ) nâm karındaşlar Südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp; kazâ-i mezbûra tâbi‘ Bayramlı nâm karye sâkinlerinden Nasuh oğlu İbrâhim ve Hâlid oğlu Mustafa ve Yarık oğlu Hasan ve karındaşı oğlu İbrâhim ve Derviş ve Keloğlu Ali ve Osman ve Kör Mustafa ve Bâyezid nâm şakîler bin yüz on ( ) senesinde menzilin basup emvâl ü erzâkın yağma ü gâret ve gerek tereke mahsûlünü yedirüp küllî zarar u ta‘addî ü fesâd eykediklerin bildirüp, ol tarafa âhar husûs içün emr-i şerîfimle mübâşir ta‘yîn olunan Dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ocağı çavuşlarından Mehmed Çavuş ma‘rifetiyle şer‘le görilüp icra-yı hak olunmak bâbında mahallinde şer‘le görilüp keyfiyyet-i ahvâlleri tefahhus ve sıhhati üzre Âsitâne-i sa‘âdetime arz u i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

197

Düzce kādısına hüküm ki:

El-Hac Mehmed ve Ahmed nâm kimesneler gelüp; kazâ-i mezbûra tâbi‘ müteveffâ Ahmed Paşa’nın binâ eyledüği hân ve furunun bin yüz on dört senesine mahsûb olmak üzre bir sene tamâmına değin zabtın mültezimi İsmâil altmış guruşa buna tefvîz ve sipâriş idüp buna zabtıyçün temessük virildüğin bildirüp, memhûr ve ma‘mûlün-bih temessükü mûcebince zabt itdirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

[47]

198

Silivri nâ’ibine hüküm ki:

Yusuf gelüp; ber-vech-i mâlikâne mutasarrıf olduğu Sinekli ve Sart nâm karyeler toprağında üç seneden ziyâde yüzde kalan yerleri tapuya virmek istedikde ba‘zıları ta‘addî eyledikde kānûn üzre hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

199

Bayramlı ve ( ) kādılarına hüküm ki:

Bayramlı kazâsına tâbi‘ Makarlı nâm karye sâkinlerinden Osman gelüp; bu zevcesi Fatma nâm hâtûnu tatlîk etmiş değil iken yine karye-i mezbûr sâkinlerinden zevcesi mezbûrenin babası Mehmed nâm kimesne eşirrâdan Monlâ Mustafa ve el-Hac Hasan ve ( ) ve ( ) nâm kimesneler ile yek-dil ü yek-cihet olmalarıyla, sen zevceni tatlîk eyledin diyü kimi müdde‘i ve kimi zor şâhid olmağla bu fetvâ-yı şerîfe ihrâcına gitdikde zevcesi mezbûreyi hilâf-ı şer‘ Bayramlı kazâsında sâkin ( ) nâm kimesneye akd-ı nikâh idüp ziyâde gadritmekle ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfe virildüğin bildirüp, ol tarafa âhar husûs içün emr-i şerîfimle mübâşir ta‘yîn olunan Dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri çavuşlarından ( ) Çavuş ma‘rifetiyle şer‘le görilüp zevcesi mezbûra alıverilmek içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

200

Anadolu vâlîsine ve Sandıklı nâ’ibine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr ahâlîsi gelüp; kazâ-i mezbûra tâbi‘ Kara nâm karyeden Abaza Mehmed ve Karaca nâm karyeden Kocağlu Ahmed nâm kimesneler şerîr [ve] gammâz olmalarıyla, men‘iyçün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

201

Anadolu vâlîsine ve Sandıklı nâ’ibine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr ahâlîsi gelüp; bir mesâlihlerin görüp akçe harc iden Seyyid Mustafa bin yüz seksen guruş masrûfun getürüp mezbûra virmek üzre kazâ-i mezbûrda sâkin Abaza Mehmed ve Ahmed ve diğer Mehmed ve Seyyid Halil nâm kimesnelere vermeleriyle, anlar dahi mahallinde virmeyüp zimmetlerinde olmağla, şer‘ alıvirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

202

Rodos kādısına hüküm ki:

Mustafa gelüp; Rodos sancağı hâssı karyelerinden Mirtaz(?) hâssı livâ-i mezbûre mutasarrıfından uhdesinde iken sene-i mezbûrede livâ-i mezbûre mütesellimi olup hâlâ Rodos Kal‘ası müstahfızlarından Hacı Ali avâ’id nâmına akçe virdiyü ve elli guruş ve

bir def‘a dahi kırk beş vukiyye kahvesin alup gadritmekle, şer‘le alıvirmek içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

[48]

203

Midilli nâ’ibine hüküm ki:

Panayot nâm zimmî gelüp; kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Ali Efendi dimekle ma‘rûf kimesne ile Ahmed nâm kimesne birbirleriyle yek-dil ve şirrete sâlik olup Venedik tüccârlarından Hristokola nâm tâcirin bilâ-mü’eddiyesin yine mesfûrun âdemlerine göstermişsin, bizim anda bin elli altı guruş alacağımız vardır diyü üzerine şuhûd-ı udûl ile şer‘an bir nesne sâbit ü zâhir olmuş değil iken, hevâsına tâbi‘ yanında hüccet ibrâzıyla gadr u ta‘addî eylediklerin bildirüp ol makūle hukūk-ı da‘vâ ider ise Âsitâne-i sa‘âdetime mürâfa‘a olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, vech-i meşrûh üzre amel olunmak emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

204

Larende kādısına hüküm ki:

Sâbıkā ifrâz-ı Zulkadriye voyvodası olup hâliyâ kazâ-i mezbûrda sâkin Çavuşzâde Mehmed nâm kimesne zimmetinde memhûr deyn temessükü mûcebince olan dokuz yüz yetmiş beş guruş hakkına Osman nâm kimesne kefîl bi’l-mâl olmağla taleb eyledikde virmeyüp hâlâ kazâ-i mezbûra firâr eyledüğin bildirüp, ol tarafa âhar husûsiçün emr-i şerîfimle ta‘yîn olunan Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılardan iftihârü’l-emâcid ve’l-ekârim el-Hac Eyüb *dâme mecdühû* ma‘rifetiyle şer‘le görilüp meblağ-ı merkūmu mezbûr Mehmed’den veyâhûd kefîl bi’l-mâl olan merkūm Osman’dan aldırup icrâ-yı hak olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, vech-i meşrûh üzre şer‘le görülmek emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

205

İznik nâ’ibine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Boyalıca nâm karyeden Mehmed ve İsmâil ve Ahmed nâm kimesneler ile kız karındaşları Ümmühân ve Emine nâm hâtûnlar gelüp; fevt olan babaları ( ) nâm kimesnenin veresesinden sagîr ve sagîre ve gâ’ib ve gâ’ibesi olmayup cümlesi hâzır ve kibâr olup kısmet taleb etmezler ise müteveffânın muhallefâtın cebren tahrîr ve resm-i kısmet ziyâde almak içün ziyâde bahâya tutup gadreyledüğinden gayrı babaları merkūm hayâtında virdüği menzil ve bağı ve kendülerinin isâ’et-i beytleri dahi tahrîr ve bin yüz on ( ) senesinde resm-i kısmet nâmıyla otuz beş guruşların aldığından sonra hüccet vireyim diyü yirmi guruş dahi mutâlebe idüp ta‘addi eyledüğin bildirüp, ol vechile aldığın girü aldırılup ve vech-i meşrûh üzre akçe mutâlebe olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum virilmek recâ eyledikleri ecilden, vech-i meşrûh üzre amel eylemek emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

206

Kiraniş(?) kādısına hüküm ki:

Kemergöz zâde dimekle ma‘rûf Mustafa nâm kimesne gelüp; Rodos Kal‘ası neferâtının mevâciblerine ocaklık ta‘yîn olunan mukāta‘atdan kazâ-i mezbûra tâbi‘ Kozyaka nâm karyenin bin yüz on dört senesi martı ibtidâsından bin yüz on beş senesi martı ibtidâsına değin zabtı dört yüz on bir guruş kendüye der-uhde ve iltizâm olunup yedine memhûr ve ma‘mûlün-bih temessük virildüğin bildirüp mûcebince amel olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, temessükü mûcebince zabtitdirilmek emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

[49]

207

Akhisar-ı Saruhan ve Balya kādılarına hüküm ki:

Sulehâdan Kıdvetü’s-sulehâ’i’s-sâlikîn Ahmed Halîfe *zîde sâlâhuhû* gelüp; Balya kazâsında vâkı‘ Balcılar ve Akhisar-ı Saruhan kazâsında Seydi nâm karyede vâkı‘ Seyyid Ahmed Tekkesi Zâviyesi’nin zâviyedârlığı bin yüz on senesinden berü berât-ı şerîfimle bunun üzerinde olup edâ-yı hidmet idüp hidmeti mukâbelesinde müstahıkk olduğu zâviyesi mahsûlünden ba‘de’t-ta‘şîr der-anbâr olunmuş ( ) keyl mahsûlün taht-ı kazânızda sâkin ( ) ve ( ) nâm kimesneler zî-kudret ve mütegallibeden olmağla, (...) ahz

ü kabz idüp ziyâde gadreyledüğin bildirüp şer‘le alıvirilüp ta‘allül ider ise vuku‘u Âsitâne-i sa‘âdetime arz u i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

208

Gemlik nâ’ibine hüküm ki:

Ömer nâm yeniçeri gelüp; kazâ-i mezbûra tâbi‘ Emrudlu nâm karyede Süleyman nâm yeniçeri karındaşı Çolakoğlu İbrâhim nâm kimesneye müdâhale idüp ta‘addî etmekle, bundan akdem emr-i şerîfimle mürâfa‘adan olup deyn-i hüküm ve hüccet virilmekle, bu dahi hüccet-i deyn olmasına mezbur kanâ‘at etmeyüp bir tarîkle emir recâ olunup Bursa’ya getürmek teklîfi ile rencîde itmekle, Âsitâne-i sa‘âdete ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ etmeğin, ahvâllerin Dîvân-ı Hümâyûnumda şer‘le görülmek içün Âsitâne-i sa‘âdete ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

209

Gemlik nâ’ibine hüküm ki:

Şehzâdegân Evkāfı mütevellîsi Mustafa *zîde kadruhû* gelüp; vakf-ı mezbûr karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ Kādırgalı nâm karyenin imâmı ( ) nâm kimesne umûr-ı vâkfa karışup ta‘addî etmekle, Âsitâne-i sa‘âdetime ihzârıyçün ahvâllerin görülmek içün Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak emrim olmuşdur

Fî evâhiri Zilhicce sene 1114

210

Akhisar-ı Geyve kādısına ve Kocaili sancağı mütesellimine hüküm kş

Yusuf gelüp; kazâ-i mezbûra tâbi‘ Üzendi nâm karye toprağında yer tasarruf idenlerden Mehmed fevtolup (...) tapu kaydıyla virmek istedikde Hacı Mehmed nâm kimesne “Ben ol yerlerin bilâ-izn mübâdele eyledim” diyü hilâf-ı kānûn nizâ‘ eyledüğin bildirüp, men‘ olunup mürâfa‘a olmaz ise Âsitâne’ye havâle olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

211

Taşköprü nâ’ibine hüküm ki:

Südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüp; nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Kurulca nâm karye sâkinlerinden Fatma nâm hâtûn meclis-i şer‘-i şerîfe varup, bu (...) Mehmed nâm kimesneye tezvîc ve hâlâ menkûhası olup âkıle ve bâliğe iken ammîsi Zülfikar nâm kimesne “Sen daha bâliğa olmadın sağîresin, velâyeten seni oğlum ( ) nâm kimesneye akd-ı nikâh iderim” diyü hilâf-ı şer‘ ta‘addî idüp gadritmekle, mahallinde şer‘le men‘ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

[50]

212

Konya monlâsına hüküm ki:

Üsküdâr’da Şeyh Mustafa Zâviyesi’nde vâkı‘ müteveffâ Arslan Ağa Câmi‘-i Şerîfi’nin şeyhi ve vakfının mütevellîsi ve mürtezikaları Südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp; vakf-ı mezbûr müstakillâtından medîne-i Konya’da vâkı‘ emti‘a bey‘ olunan hânına âhardan bî-vech dahlolunmamak üzre Rikâb-ı hümâyûnumdan Dîvân ve Mâliye taraflarından hatt-ı hümâyûn-ı sa‘âdet-makrûnumla mu‘anven evâmir-i şerîfe verilmişiken, hâlâ ana mugâyir kazâ-i mezbûrda sâkin âhardan Derviş Ali (...) mezbur etrâfında olan arsasın fuzûlî zabt ve gadritmekle, Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

213

Üsküdar kazâsı muzâfâtından Adalar nâhiyesi nâ’ibine hüküm ki:

Nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Tuzla nâm karyede sâkin Müslimân ve ehl-i zimmet re‘âyâ tâ’ifsi gelüp; hadîka-i hâssamda vâkı‘ dolap meremmâtıyçün emr-i şerîfimle vâkı‘ bin guruş tekâlîflerin a‘lâ ve evsat ve ednâ i‘tibârıyla tahammüllerine göre edâ idüp kusûrları yoğiken karyelerinde sâkin ba‘zı mütemevvil ve zî-kudret Müslimân tâ’ifesi hisselerin tahammüllerine göre virmeyüp bunların üzerlerine tahmîl ve tahammüllerinden ziyâde çekdirüp gadritmekle, tahammüllerinden ziyâde talebiyle rencîde olunmamak içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

214

Karesi paşasına ve Tarhala kādısına ve Balıkesir nâ'ibine hüküm ki:

Nişân-ı hümâyûnum virilen Dergâh-ı mu'allâm müteferrikalarından Müteferika İbrâhim *zîde mecdühû* gelüp; berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti mülhâkātından Bergama nâhiyesinden Hoca Ömerler nâm karyesinin bin yüz sekiz senesinde berâtı mûcebince tahvîl-i târîhe düşen mahsûlün Tarhâlıda Kerim nâm kimesne fuzûlî ahz ü kabz idüp gadritmekle, sen ki mir-i mirân-ı mûmâ-ileyhsin mezbûru Balıkesir'e ihzâr ve sen ki nâ'ib-i mezkûrsun; berâtı mûcebince tahvîl-i târîhe düşüp makbûzâtı alıvirmek içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili M sene 1115

215

İznikmid kādısına ve mütesellimine hüküm ki:

Kaymas(?) nâhiyesine tâbi' Çerkeşli nâm karye sâkinlerinden İbrâhim nâm kimesne gelüp; yine nâhiye-i mezbûra tâbi' Orhan nâm karye sâkinlerinden Ali ve Fâriğ Mustafa nâm kimesne bunun koyun ağılının iki re's keçisin sirka ve ta'addi ve fesad etmeleriyle bundan akdem mürâfa'a olunduklarından mezbûrların üzerlerine sirka husûsu sâbit ü zâhir ve kıymetin alup dahlolunmak îcâb itmez iken mezbûrlar hevâlarına tâbi' Kaymas(?) nâ'ibi ile yek-dil olmalarıyla, husûs-ı mezbûr içün getürdilen mübâşir bizden akçe alup, sen sebep oldun diyü iddi'â ve bu makūle sebeb-i da'vâsı memnû' olmağla, men' olunmak içün emr-i şerîfim ihrâc ve varup murâfa'adan men' murâd eyledikde nâ'ib-i mezbûr hâmîleri olmağla hilâf-ı şer' altmış altı guruş hüküm ittirdik, alurız diyü ta'annüd ve bu bâbda fetvâ sen ki İznikmid kādısı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin mezbûrları ol-vechile hilâf-ı şer' ta'addileri men' eylemen bâbında hüküm recâ [etmeğin,] mûcebince amel olunup hilâf-ı şer' ta'addî olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Z sene 1114

[51]

216

Yalakâbâd ve Gemlik kazâları nâ'iblerine hüküm ki:

Kıdvetü'l emâsil ve'l akrân Hâssa bostancılar ocağında kayık kapucı olan Mehmed *zîde kadruhû* gelüp; taht-ı kazânızda vâkı' karye bâzârı ve Bozburun nâm mevzi'e gelince kadîmden hâssa kayıklara mahsûs ve müstakill kürek eşcârı kat' olunup

kimesne eşcârın katʿ itmeyüp ve kömür yakmak üzre müstakill korucu taʾyîn ve korunagelen dağlar kadîme muhâlif âhardan taʿarruz olunmamak içün şerʿle tenbîh ve cânib-i şerʿden virilen hüccet-i şerʿiyye mûcebince hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn ile memnûʾ emr-i şerîf virilmişken ol evâmir-i şerîfe mugâyir Çınarcık nâm karye sübaşısı ( ) nâm kimesne tarafından beş yüz kadar balta koyup kadîme muhâlif eşcârın katʿ ve kömürden murâd eyledüğin bildirüp kadîme muhâlif taʿaddîsi menʿ u defʿ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, hatt-ı hümâyûn-ı şevket makrûn ile memnûʾ mukaddemâ virilen emr-i şerîf ve hüccet-i şerʿiyye ve kadîme mugâyir taʿaddîleri menʿ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri Ca sene 1115

217

İznikmid kādısına hüküm ki:

Sefîne reʾîslerinden el-Hac Abdullah nâm kimesne gelüp; İznikimidʾde sâkin Halil nâm kimesne mudârebe tarîkiyle bin yüz on ( ) senesinde bunun sefînesine bir mikdâr eşyâ tahmîl ve beyʿe tarafından ( ) nâm kimesneyi vekîl etmekle, vekîl-i mezbûr ile Sakızʾa varup götürdükleri eşyâyı beyʿ mümkin olmamağla, vekîli mezbûrun izni ile sâʾir eşyâ ile mübâdele ve bu tarafa gelüp üç ay hidmeti geçüp ve yüz yirmi guruş masrafı olup hâlâ hesâbın görmek murad eyledikde mezbûr râzı olmayup cebren akçe taleb ve taʿaddî üzre olduğun bildirüp, ol bâbda hüküm recâ etmeğin, mahallinde ihkâk-ı hak mümkin olmaz ise Âsitâneʾye havâle olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâʾili C sene 1114

Defter-i Ahkâm-ı Şikâyât der-zamân-ı Kāim-makām-ı âlî-makām Vezîr-i mükerrem Hazret-i Abdullah Paşa ve der-zamân-ı Reîsülküttâb Hazret-i Fethullah Efendi *tâle bekāhümâ* der-Âsitâne-i saʿâdet, el-vâkıʿ fî gurre-i Muharrem sene 1115

218

İznik kādısına ve Kocaili sancağı mütesellimine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbiʿ Taşlık nâm karye sâkinlerinden Süleyman nâm kimesne gelüp; karye-i mezbûre toprağında mutasarrıf olduğu mülk menzilinin bir bâb odasın karye-i mezbûrda sâkin Mehmed nâm kimesne fuzûlî hedm ve yerini zabtidüp ve ekin

zer‘ eyledüğinden mâ’adâ yine karye-i mezbûrdan Hacı Ramazan oğlu diğer Mehmed nâm kimesne bir mikdâr arâzîsin fuzûlî zabtidüp gadritmekle, mahallinde şerʿle alıvirilüp icrâ-yı hak mümkin olmaz ise Âsitâne-i saʿâdete ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili M sene 1115

[52]

219

Trabzon paşasına ve Trabzon ve Karahisar-ı Şarkî kādılarına hüküm ki:

Kıdvetü’l-emâsil’-ve’l-akrân Mirza *zîde kadruhû* gelüp; sâbıkâ Karahisar-ı Şarkî sancağına mutasarrıf olan Hasan Paşa zimmetinde memhûr temessükü mûcebince üç yüz guruş ve bey‘ eyledüği üç re’s at bahâsından yüz on dokuz guruş hakkı olup kable’l-iddi‘â fevtolmağla muhallefâtın karz andan sagîr oğlu Mehmed’in vasiyyesi ve vâlidesi Ayşe Hânım’ın vekîli Ahmed Ağa dimekle ma‘rûf kimesneden taleb ve mürâfa‘a ve şer‘-i şerîf olduklarında mûmâ-ileyhin zimmetinde ol-mikdâr guruş hakkı olduğun şuhûd-ı udûl ile şer‘ân sâbit ve buna ba‘de’t-tahkik hüküm-birle virilen hüccet-i şer‘iyye mûcebince hakkın taleb eyledikde vekîl-i mezkûr mücerred virmemek içün kendüsi vekâletden azl ve vasîyye-i mezbûre Trabzon’da sâkin olup ve Karahisar-ı Şarkî kazâsında olan metrûkât dahi mukita‘a-i Karahisar’da sâkin İbrâhim nâm kimesne vasî nasbolunmağla, yedinde olan hüccet-i şer‘iyye mûcebince taleb eyledikde edâda ta‘allül eyledüğin bildirüp, mahallinde şer‘le görilüp alıvirilmek içün hükm-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâ’ili M sene 1115

220

Bandırma nâhiyesi nâ’ibine hüküm ki:

Mehmed *zîde kadruhû* gelüp; sübaşısı olduğu Bandırma kasabasında sâkin Hasan nâm kimesne Erâmine tâ’ifesinden ( ) nâm Ermeniyi bıçak ile darb ve mecrûh ve katl eyledüğin huzûr-ı şer‘de ikrâr ve vârisleri kısâs ihtiyâr itmeleriyle bî-hasebi’ş-şer‘ kısâsını hüküm ve taraf-ı şer‘den virilen hüccet-i şer‘iyye mûcebince vârisleri talebiyle kısâs ve mûcib-i şer‘îsi icrâ olunup bunun üzerine şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken maksûs-ı mezbûrun babası ( ) nâm kimesne “Oğlum bi-gayr-ı hakkın kısâs olundu” diyü üzerine iddi‘â ve mübâşir getürmek üzre iken mezbûr “Şikâyet-i mezbûrda

kâniyim” diyü oğlu mezbûrun da‘vâsından bunun ve gayrılerın zimmetlerin ibrâ ve iskāt eyleyüp fasl-ı husûs olmuşiken mezbûr tekrâr ba‘zı ashâb-ı ağrazı tahrîk ile hilâf-ı şer‘ ta‘addî itmekle, ol-vechile ta‘addî ettirilmemek bâbında hüküm recâ etmeğin, mahallinde şer‘le görilüp ta‘addîsi men‘ ve memnû‘ olmaz ise Âsitâne-i sa‘âdete ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili M sene 1115

221

Yenişehir-i Bursa kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

( ) nâm kimesne Südde-i sa‘âdetime gelüp; ( ) Kal‘ası müstahfızlarından Ahmed ve Mustafa nâm müstahfızlar ber-vech-i iştirâk berât-ı şerîfimle mutasarrıf oldukları gedik tîmârları karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ çiftlik-cîrân(?) ve tevâbi‘i karyelerinin bin yüz on dört ve yüz on beş senelerinin martı ibtidâsından iki sene tamâmına değin zabtın mukaddemâ der-uhde idüp inâyeti zâhir olan Emirsen oğlu İbrâhim nâm kimsneye ref‘inden bunlara der-uhde ve iltizâm ve yedine mukaddem [ve] mu‘ahhar târîhiyle temessük ibrâz olunur ise amel olunmaya diyü memhûr temessük virildüğin bildirüp, mûcebince zabtitdirilüp ref‘ olunan mezbûru ve âharı müdâhale itdirilmeyüp temessükü mûcebince zabtettirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili M sene 1115

[53]

222

Yörükân-ı Taraklıborlu ve ( ) kādılarına ve Bolu hâssı voyvodasına hüküm ki:

Sen ki Yörükân-ı Taraklıborlu kazâsı nâ’ibisin; Mevlânâ el-Hâc Mehmed Südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüp; kazâ-i mezbûra tâbi‘ Sarı Ahmedli nâm karyede Hacı İbrâhim nâm kimesne meclis-i şer‘a varup yine kazâ-i mezbûra tâbi‘ Davudobası nâm karyede Hacı Şa‘bân nâm kimesne üç sene mukaddem kızı Râbia nâm sağîre bi’l-velâye bunun oğlu Mehmed nâm sağîre tezvic ve akd-i nikâh, bu dahi bi’l-velâye tezevvüc ve kabûl etmişiken merkūme Râbia bâliğe olmağla ta‘ayyün-i teslîmden imtinâ‘ ettiğinden mâ’adâ, mezbûr el-Hâc Şa‘bân kızı mezbûre âhardan Hacı Mehmed nâm kimesnenin oğluna tezevvüc murâd idüp ta‘addî itmekle, mezbûr Hacı Şa‘bân kızı merkūme alup mezkûr Hacı Mehmed ile ma‘an firâr ve gaybet itmekle, şer‘le buldurması lâzim

olanlara buldurdub mahallinde şer‘le görilüp icrâ-yı hak olunmak bâbında ilhâhıyla arzeyledüğin ecilden, icrâ-yı hak olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili M sene 1115

223

Antakya kādısına hüküm ki:

Fahrü’l-muhadderât ( ) Hânım Südde-i sa‘âdetime gelüp; kazâ-i mezbûra tâbi‘ ( ) ve ( ) ve ( ) nâm karyeler toprağında mutasarrıf olduğu mülk-i çiftliği ile âharın alâkası yoğiken âhardan ( ) ve ( ) ve dahi ba‘zı kimesneler fuzûlî müdâhale ve zabtına mümâna‘at ve ta‘addi itmeleriyle, müte‘addid hüccet-i şer‘iyeleri olmağla mezbûrların ta‘addileri şer‘le men‘ olunup memnû‘ olmazlar ise vukū‘u ve sıhhati üzre Âsitâne-i sa‘âdete arzolunmak, memnû‘ olmazlar ise Asitâne’ye arzolunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili M sene 1115

224

İstanbul’dan Mısır’a varınca leb-i deryâda vâkı‘ kādılara hüküm ki:

Rüʿesâ tâ’ifesinden el-Hâc Mehmed nâm re’îs gelüp; İstanbul’dan sefînesiyle Rodos ve Sakız ve Midilli ve Bozcaada ve sâ’ir iskelerine varup dâhil oldukda iskele emîni ve yasakçı tâ’ifesi kolluk ve huddâmiye nâmıyla akçe ve pişkeş mutâlebesiyle rencîde ve ta‘addîden hâlî olmadıkların bildirüp, ol-vechile hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i emr-i hümâyûn ta‘addîleri men‘ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili M sene 1115

225

Dergâh-ı muʿallâm kapucıbaşılarından Gördes iskelesinde mîrî kerâste üzerinde emr-i şerîfimle me’mûr ( ) *dâme mecidühû*ya ve ( ) kādısına ve kazâ-i mezbûrda a‘yân Çavuş oğlu ve Veli Beğ oğlu *zîde kadruhûmâ*ya hüküm ki:

Rüʿesâ tâ’ifesinden el-Hâc Mehmed gelüp; şayka ta‘bir olunur bir kıt‘a sefînesiyle Mısır’a götürmek üzre akçesiyle keraste iştirâ içün iskele-i mezbûra vardıkda sen ki kapucubaşı-i mûmâ-ileyh ve mezbûrlarsız; sefînene kerâste tahmîl ideriz diyü ahz-ı celb sevdâsıyla tarafınızdan hilâf-ı şer‘ ve bilâ-emr-i münîf ta‘addî olunmağla, men‘ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili M sene 1115

226

Kefe nâ’ibine hüküm ki:

Abdullah gelüp; kazâ-i mezbûra tâbi‘ Eskel(?) nâm karyede sâkin Ahmed nâm yeniçeri zimmetinde hukūk-ı şer‘iyyeden iki yüz elli guruş hakkı olup bundan akdem zâbıtları tarafından mübâşir ile varup taleb eyledikde virmekde ta‘allül itmekle, zâbıtı ma‘rifetiyle Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr oluna diyü yazılmışdır.

Fî evâ’ili M sene 1115

[54]

227

Ünye kādısına hüküm ki:

Kasaba-i mezbûr ahâlîsinden ( ) ve ( ) ve ( ) nâm kimesneler ve ba‘zıları gelüp; kasaba-i mezbûr sâkinlerinden Hacı Osman nâm kimesne kendü hâlinde olmayup yeniçerilik iddi‘âsında olmağla, üzerlerine bir nesne sâbit olmadan bin yüz on ( ) senesinde her birilerinden hilâf-ı şer‘ ve bi-gayr hakkın fuzûlî akçe ve erzâkların gasb ve ehl-i iyâllerine ta‘arruz ve bunun emsâli ta‘addîsinin nihâyeti olmamağla, emr-i şerîfim ihrâc içün geldiklerinde mezbûr dahi gelüp zâbıtı Hüseyin’e virildüğin bildirüp, mahallinde murâfa‘a-i şer‘-i şerîf oldukların bî-garaz kimesnelerden ahvâli tefahhus ve icrâ-yı hak ve şer‘le görülmek bâbında hükm-i şerîf recâ eyledikleri [ecilden] vech-i meşrûh üzre zâbıtı ma‘rifetiyle şer‘le görülmek içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâ’ili Muharrem sene 1115

228

Ünye ve Fenaris(?) kādılarına hüküm ki:

Ömer nâm kâtib gelüp; Fenaris(?) kazâsında Kenarhor Câmi‘-i Şerîfi’nin hatîbi olan karındaşı olan Ahmed nâm kimesneyi Ünye kasabasında sâkin yeniçerilik iddi‘âsında olan Hacı Osman nâm kimesne kendü bekâyâsı virilmek içün hatîb oldum diyü bakāyâyı mezbûrun tahsîldârı dahi değil iken karındaşı mezbûru fuzûlî ahz ve Ünye Kal‘ası’na vaz‘ murâd ve kendüsi bin yüz on ( ) senesinde habs ve der-zencir ve habsde iken ta‘addîsinden fevtolup ta‘addî eyledikde ve mezbûr hâlâ zâbıtı ma‘rifetiyle habsde olduğun bildirüp mahallinde şer‘le görülmek içün emr-i şerîfim recâ etmeğin, mahallinde şer‘le görüle diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâ'ili M sene 1115

229

Yalakâbâd nâ'ibine hüküm ki:

Vezîr-i a'zam-ı sâbık müteveffâ Süleyman Paşa zevcesi Sâliha nâm hâtûn gelüp; kazâ-i mezbûrda sâkin Veli nâm kimesne zimmetinde hüccet-i şer'iyye mûcebince sekiz yüz guruş hakkı olup inkâr ve ta'allül ve şâhidleri İstanbul'da olduğun bildirmekle, ihzâriçün hüküm yazılmışdır.

Fî evâ'ili M sene 1115

230

Bolu müftîsine hüküm ki:

Üsküb sâkinlerinden Mehmed Ali gelüp; şer'an bir nesne sâbit olmadan Deli Hasan nâm kimesne on iki sene mukaddem kollarını bacağını mecrûh etmiş idi diyü ehl-i örf habs ve tecrîm murâd itmeleriyle, sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; müstakillen müvellâ olup hilâf-ı şer' ta'addîsin men' eyleye diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâ'ili M sene 1115

231

( ) kādısına hüküm ki:

Akhisar kazâsı ahâlîsi arz-ı hâl ve âdem göderüp; üzerlerine şer'an bir nesne sâbit olmuş değil iken hâlâ kādıları olan ( ) nâm kādı bin yüz on ( ) senesinde vâkı' olan hücec ve (…) ve arsa u inhâ ve mürâsele ve sâ'ir husûsları kānûndan ziyâde beşer-onar, on beşer guruşların aldığından mâ'adâ, emr-i şerîfimle vâkı' kefâletden dahi emr-i defterden ziyâde kendisiyçün kırkar ellişer guruşların alup gadritmekle, kānûndan ziyâde alduğı ashâbına alıvirile diyü yazılmışdır.

Fî evâ'ili M sene 1115

[55]

232

Korupazarı kādısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' İman ve Kanırlar(?) nâm karye ahâlîsi Südde-i sa'âdetime âdem ve arz-ı hâl gönderüp; karyeleri hudûdu dâhilinde kadîmden iştirâken koyun ve

sâ'ir davarlarıyla varup ra'y ve otundan ve suyundan idegeldikleri mer'alarına âhardan dahlolunmak îcâb itmez iken civârlarında Ahra(?) nâm karye ahâlîsinden ba'zıları kadîme muhâlif hayvânatların getürüp ra'y ve bunların davarlarına muzâyaka virüp ta'addî etmeleriyle, mürâfa'a-i şer' ve hüccet olunup kat'-ı nizâ' olunmuşiken mütenebbih olmayup müdâhale üzre olmalarıyla, men' olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili M sene 1115

233

İznikmid kādısına ve Kocaili sancağı mütesellimine hüküm ki:

Monlâ Mustafa ve Hasan nâm kimesneler ile kız karındaşları Ayşe nâm hâtûn gelüp; bir bâb mülk menzile mutasarrıf Yusuf nâm kimesne fevtoldukda menzil-i mezbûr bunların vâlideleri olan zevcesi Rahime nâm hâtûn ile oğlu Hasan'a intikāl ve oğlu mezbûr dahi vefât eyledikde hissesi vâlidesi mezbûre Rahime'ye intikāl ve menzil-i mezbûru müstakilen mezbûre otuz seneden mütecâviz mülkiyet üzre mutasarrıfe iken müteveffîye olmağla, şer'an bunlara intikāl idüp dahlolunmak îcâb etmez iken hâlâ mahalle-i mezbûre imâmı Mustafa nâm kimesne zuhûra gelüp menzil-i mezbûru merkūm Yusuf hayâtında kendüye ve ba'de vefât zevcesi mezbûreye ve ba'dehû evlâdın vefât vâlidesine ve ba'de'l-inkırâz mescid-i mezbûrda imam olanlara şart etmişdi meşrûta olmağla yedinizden alurım diyü tescîl-i şer'î ve ba'de't-tahliye teslîm (...) ile meşrûta değil iken ibrâz eyledüği hüccet ve ba'zı mütegallibe i'ânetiyle ve zor şâhid ikāmetiyle gadr murâd itmekle mahallinde şer'le ta'addîsi men' memnû' olmaz ise Dîvân-ı Hümâyûnda şer'le görülmek içün Âsitâne'ye ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili M sene 1115

234

İznik nâ'ibine hüküm ki:

Meşâyih-i kirâmdan Seyyid Halil *dâme sâlâhûhu* gelüp; bin yüz on dört senesinde fevtolan Şahbaz nâm kimesne hayâtında sana vasîyyet eyledüği sülüs mâlından bana hisse vir diyü sen ki nâ'ib-i mezbûrsun; hilâf-ı şer' elli guruş alup gadritmekle, evlerine emr-i şerîfimle âhar husûsa mübâşir ta'yîn olunan kıdvetü'l-emâsil Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Halil *zîde kadruhû* ma'rifetiyle olvechile alduğun girü redd eylemen bâbında hüküm recâ [etmeğin,] vech-i meşrûh üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili M sene 1115

235

Gönen kādısına ve Aydıncık nâ'ibine ve Aydıncık'da yeniçeri serdârına hüküm ki:

Aydıncık kazâsına tâbi' Simavlı nâm karyede sâkin İbrâhim ve Ahmed ve İsmâil ve Muslu nâm sağîrler ile Fatma nâm sagîrenin vasîsi ( ) nâm kimesne gelüp; eytâmın ammîleri Ali nâm kimesne fevtolup cümle muhallefâtı irs-i şer'le eytâma intikāl ve müteveffâ-yı mezbûrun zevcesi Ayşe nâm hâtûn zevcesi hayatında cümle cihâz ve sâ'ir eşyâsın harc ve mehrin hibe ve sâ'ir şeyi olmaduğına hüccet olunmuşiken, veresesinden ve zimmetinde şeyi varmış diyü ta'addî eylemekle, ol tarafa ta'yîn olunan mübâşir Ali ma'rifetiyle şer'le men' ve memnû' olmaz ise Sekbânbaşı mektûbu mûcebince ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâ'ili M sene 1115

[56]

236

Boğazhisarı kādısına hüküm ki:

Bayramiç kazâsı sâkinlerinden Mustafa nâm kimesne ile sâ'ir ahâlî-i kazâ Südde-i sa'âdetime arz-ı hâl ve âdem göderüp; Bayramiç kazâsı nâ'ibi olan Seyyid Mustafa nâm kimesne bin yüz on ( ) senesinde mezbûr Mustafa'nın zevcesi ( ) nâm hâtûnu cebren yedinden alup (..) Hasan'a virdüğinden mâ'adâ elli guruşun alup ve sâ'ir ahâlî-i kazânın dahi cebren bi-gayrı hakkın küllî akçelerin alup gadritmekle, şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili M sene 1115

237

Benderkili kādısına ve Bolu voyvodasına hüküm ki:

Sultân Hâtûn gelüp; kazâ-i mezbûra tâbi' Bulgurlar nâm karye sâkinlerinden Karagülmez Mehmed dimekle ma'rûf şakî bin yüz on ( ) senesinde oğlu Ali nâm yeniçeriyi bi-gayrı hakkın katlidüp ba'dehû mürâfa'a-i şer' olduklarında bir câmûs ineği ve ( ) bin terke üzerine sulh ve birbirlerinin zimmetlerin ibrâ eyleyüp cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye virilmişiken hâlâ mezbûr ol hüccet-i şer'iyyeye mugâyir bedel-i sulhü

girü senden alurım diyü rencîde eyledüğinden mâ‘adâ diğer oğlunun gözünü ihrâc ve hisseleri olduğu eytâm-ı sığârın iki kıt‘a değirmenlerın yıkup mülk arsaların tegallüben zabtidüp gadritmekle, şer‘le görilüp zikrolunan değirmen ve arsa kendüye zabtitdirilüp icrâ-yı hak mümkin olmaz ise sen ki voyvoda-i merkūmsun; ma‘rifetinle Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak bâbında hüküm recâ [etmeğin,] şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili M sene 1115

238

Sakız monlâsına hüküm ki:

Hasan nâm kimesne gelüp; cezîre-i Sakız kurbunda Nakşa Adası’nda sâkin Anton nâm zimmî zimmetinde bin yüz ( ) senesinde hukūk-ı şer‘iyyeden otuz guruş hakkı olup taleb eyledikde virmekde ta‘allül etmekle, sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili M sene 1115

239

Sakız monlâsına hüküm ki:

Hasan nâm nev-Müslim gelüp; kazâ-i mezbûra tâbi‘ Nakşa Adası’nda sâkin Papas Bertar nâm zimmî bu şeref-i İslâm ile müşerref olmadan bin yüz on senesinde fevt olup metrûkâtı irs-i şer‘le buna ve diğer oğulları ada-i mezbûrda sâkin Anais(?) ve Metzine(?) nâm zimmîlere münhasıra iken mezbûrlar fuzûlî ahzidüp hisse-i şâyi‘asın virmeyüp ta‘addî eylediklerin bildirüp şer‘le görilüp icrâ-yı hak olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; şer‘le görüp icrâ-yı hak eylemen içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili M sene 1115

240

Üsküdâr kādısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr muzâfâtından Adalar nâhiyesine tâbi‘ Kurd nâm karye sâkinlerinden Durmuş gelüp; karye-i mezbûre toprağında yüz seneden mütecâviz eban an-ceddin mutasarrıf olduğu çayırları içün karye-i mezbûrede Kurdoğlu Hasan Câmi‘i mütevellîsi Hüseyin ve câmi‘-i mezbûr imâmı Ahmed ve hevâlarına tâbi‘ Hacı Mehmed

ve Çakır oğlu Sefer nâm kimesneler zuhûra gelüp ol çayır yerlerin sinîn-i mezbûrdan câmi‘-i mezbûra vakıf olmak üzre bir târik ile hüccet olunmuşidi Câmi‘-i mezbûre vakfıdır diyü fuzûlî müdâhale, imdi; bu makūle arâzî-i mîrî vakıf olmağla, selâtîn-i mâziyeden biri vâkıfa hîbe ve temlîk ve yedine mülk-nâme-i hümâyûn virildikden sonra mülkiyeti ve vakfiyeti defteri atîk ve cedîde mastûr u mukayyed olmak lâzimdir. Bu ikisinden biri olunmasıyçün mücerred kādı hüccetiyle vakfiyyeti sahîh olmak içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâ’ili M sene 1115

[57]

241

Bursa monlâsına hüküm ki:

Derviş Mustafa gelüp; babası Ebûbekir nâm kimesnenin sâbıkā Kars Beğlerbeği Kara Mehmed Paşa zimmetinde bin yüz on ( ) senesinde hukūk-ı sahîha-i şer‘iyyeden yedi yüz seksen guruş hakkı olup almadan fevt ve buna intikāl itmekle, (...) edâda ta‘allül eyledüğin ve mûmâ-ileyh hâlâ Yenişehir-i Bursa kazâsında sâkin olduğun bildirüp, ol bâbda hüküm recâ itmeğin, sen ki Bursa kādısı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; şer‘le görüp ihkâk-ı hak olup ta‘allül ider ise Âsitâne-i sa‘âdetime arzeylemek içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili M sene 1115

242

Konya monlâsına ve Lârende müftîsine hüküm ki:

Seyyid Ahmed ile Hacı Mehmed gelüp; Konya’da vâkı‘ Arslan Ağa Hânı müste’cirlerinden olup tüccâr tâ’ifesinden Ahmed ve Hacı Ali ve Ebûbekir ve Hacı Ömer ve Hacı Ebûbekir ve Hacı Mehmed ve Hacı Ali ve Hüseyin ve diğer el-Hac Mehmed ve Seyyid Hacı Mehmed nâm kimesneler mesâlihleri içün şart-ı (..) kendü malınızdan hemân akçe harc u sarf idersen sana virelüm diyü edâ idüp bunlar dahi emirlerine binâ’en kendü mâllarından iki yüz kırk yedi guruş virüp meblağ-ı mezbûru taleb eyledikde ta‘allül itmeleriyle, alıvirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili M sene 1115

243

İznikmid kādısına ve Kocaili sancağı mütesellimie hüküm ki:

Hacı Ali gelüp; mütevellîsi olduğu Gâzi Süleyman Paşa ve Canfezâ Hâtûn Evkāfı nukūdundan kazâ-i mezbûrda sâkin Hacı Mûsâ nâm kimesne zimmetinde on bir bin akçe mâl-ı vakf olmağla, vakıf içün tevliyet hasebiyle taleb eyledikde mücerred virmemek içün su yollarına sarfeyledim diyü ta‘allül idüp gadr murâd itmekle, mahallinde şer‘le görilüp teveccüh iden mâl-ı vakfı virmekde ta‘allül ider ide Âsitâne-i sa‘âdete ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili M sene 1115

244

Mihaliççık kādısına ve ( ) kādılarına hüküm ki:

Emetullâh Hâtûn gelüp; zevci el-Hâc Mehmed nâm kimesnenin bin yüz ( ) senesinde bunun emvâl ü erzâkın ekl ü bel‘ idüp ta‘addî eyledüğinden mâ‘adâ, sağîr oğlu ile bilâ-nafaka bırakup Seferihisar-ı Günyüzü kazâsına firâr, yedi-sekiz sene gelmeyüp gadritmekle, bu dahi Âsitâne-i sa‘âdetime ihzârıyçün emr-i şerîf ve çavuş ile vardıkda anda dahi Mihalıççık kazâsına firâr ve anda mütegallibe ve eşkıyâ tâ’ifesiyle yek-dil olmağla, ihzârı mümkin olmayup gadrolunduğun bildirüp, mezbûr Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili M sene 1115

245

Bursa monlâsına hüküm ki:

Mehmed bin İbrâhim gelüp; müstehıkk olduğu Bursa’da vâkı‘ merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Murad Hân *tâbe serâhû* Câmi‘-i Şerîf Evkâfının yevmi on akçe vazîfe ile rûznâmçeci ve otuz akçe vazife ile du‘â-gûy olup edâ-yı hidmet idüp bin yüz on üç Safer’inin gurresinden on beş Muharrem’i gâyetine değin berâtı mûcebince hidmeti mukâbelesinde müstahıkk olduğu vazîfesin Bursa’da sâkin vakf-ı mezbûr mütevellîsi Ahmed nâm kimesne virmeyüp ta‘addî eyledüğin bildirüp, alıvirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; mahallinde şer‘le görilüp icrâ-yı hak olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili M sene 1115

[58]

246

Marmara nâhiyesi nâ'ibine hüküm ki:

Yorgaki nâm zimmî gelüp; üzerine şer'an bir nesne sâbit olmuş değil iken nâhiye-i mezbûreye tâbi' Avlonya nâm karye sâkinlerinden Nikolaki nâm zimmî hilâf-ı şer'-i şerîf ve bi-gayrı hak iki yüz guruşun alup gadreyledükde mezbûrun kuvvet-i mâliyesi ve ma'iyyetleri olup hevâsına tâbi' nâ'ibe istinâd itmekle, ol tarafda icrâ-yı hak olmaduğun bildirüp, Dîvân-ı hümâyûnumda mürâfa'a-i şer'-i şerîf olmak içün mezbûr Âsitâne-i sa'âdetime ihzâr olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, Dîvân-ı Hümâyûnumda mürâfa'a-i şer' olmak içün Âsitâne-i sa'âdetime ihzâr olunmak emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâ'ili M sene 1115

247

İdlib kādısına hüküm ki:

Mustafa nâm kimesne gelüp; bin yüz ( ) senesinde sağrî hâlinde babası el-Hâc Yusuf nâm kimesne fevtolup muhallefâtı irs-i şer'le kendüye ve sagîr karındaşlarına intikāl eyledikde vâlideleri cânib-i şer'den vasî nasbolunmuşiken kazâ-i mezbûrda sâkin dayısı Kör Yusuf nâm kimesne hevâlarına tâbi' âdemler ile yek-dil olup vâlidelerin bî-vech vasîlikden azl ve kendü vasî olmağla, zimem olan akçeleri cem' ve bi'l-cümle ekl ü bel' ve zâyi' u telef idüp gadritmekle, İdlib Vakfı mütevellîsi ma'rifetiyle şer'le görilüp zimmetinde zuhûr iden hakları tahsîl ve eytâm-ı sığâr içün bir mu'temed kimesne vasî nasbolunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; ma'rifet-i şer'le İdlib mütevellîsi olanlar nazır nasbolunup ve şer'le vasî-i mezbûrun muhâsebesi görilüp hakk-ı eytâm zuhûra getürildikden sonra kendülere teslîm olunmağa mesâğ-ı şer'î var ise kendülere teslîm, yoğsa bir müstakîm vasî nasbolunup icrâ-yı hak olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili M sene 1115

248

( ) ve ( ) ve ( ) kādılarına ve Gekbûze nâ'ibine hüküm ki:

Kefe beğlerbeğisi Abdurrahman *dâme ikbalühû* arz-ı hâl gönderüp; Mercan nâm abd-i Memlûkî bir mikdâr akçesin alup firâr itmekle, bulunduğu yerde ahz ve Âsitâne-i

sa‘âdetime ihzâr olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, ihzârıyçün hüküm yazılmışdır.

Fî evâ’ili M sene 1115

249

İstanbul’dan Kırkkilise’ye varınca yol üzerinde kudât ve nüvvâblara ve yeniçeri serdârlarına hüküm ki:

Mustafa nâm kimesne gelüp; İstanbul’da Lâlezâr Mahallesi’nde oğlu İsmâil’i bi-gayrı hakkın katl ve firâr iden Deli İbrâhim nâm şakî Çatalca kurbunda görüldüğü istimâ‘ eyledüğin bildirüp, taht-ı kazânızda bulunduğu mahalde ahz ve Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili M sene 1115

250

İznikmid kādısına ve Kocaili sancağı mütesellimine hüküm ki:

Mehmed gelüp; Manuksar nâm zimmîde karz-ı şer‘den dört yüz guruş hakkı olup yüz yirmi dört guruşun edâ, bâkî kalan iki yüz yetmiş altı guruşun virmeden firâr idüp hâlâ İznikmid’de olduğun bildirüp (...) Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili M sene 1115

[59]

251

Aydın ve Saruhan muhassılına Adala ve ( ) kādılarına hüküm ki:

Tüccâr tâ’ifesinden Mehmed gelüp; Adala kazâsında sâkin mâlikâneye mutasarrıf olan Mustafa nâm kimesne zimmetinde bin yüz on ( ) senesinde memhûr deyn temessükü mûcebince beş yüz guruş hakkı olup taleb eyledikde mücerred ta‘cîz içün bir meblağ-ı merkūmu sana İstabul’da sâkin Mehmed nâm kimesneye edâ itmek üzre havâle eylemişdir diyü virmekde ta‘allül itmekle, edâda ta‘allül ider ise Âsitâne-i sa‘âdetime havâle olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, sen ki mir-i mirân-ı müşârün-ileyhsin; mahallinde edâda ta‘allül ider ise Âsitâne’ye havâle olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili M sene 1115

252

Bolu nâ’ibine ve voyvodasına hüküm ki:

Abdullah gelüp; babası Mehmed nâm kimesne Boluvâd Mustafa nâm kimesneye üç bin guruş virüp almadan babası ve mezbûr fevtolup bu dahi sagîr bulunmağla kazâ-i mezbûrda metrûkâtın kabziden vârislerindan da‘vâ idüp almayup zimmetlerinde kalduğın bildirüp erişüp bâliğ ve da‘vâya kādir olmağla taleb virmekde ta‘allül eylediklerin bildirüp şer‘le görilüp alıvirilmek bâbında hüküm recâ [etmeğin,] şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili M sene 1115

253

Rodoscuk kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Habil Yahûdî gelüp; oğlu Basto nâm Yehûd Edirne’den Rodoscuk kazâsına gelür iken kasaba-i mezbûr sâkinlerinden ( ) nâm zimmî bi-gayrı hakkın katleyledüğin meclis-i şer‘de ikrâr ve hâlâ kazâ-i mezbûrda habsolduğun bildirüp, Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, vech-i meşrûh üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

254

Bursa monlâsına hüküm ki:

Efrayim veled-i Miko nâm Yahûdî gelüp; tüccâr tâifesinden olup şerîki olan Murdihar veled-i Salamon nâm Yahûdî bin yüz ( ) senesinde dört yüz elli guruş nakid ve üç yüz seksen guruş tahrîrle bir temessükün alup hâlâ varup taht-ı kazânda sâkin olduğun bildirüp, teveccüh iden hakkı alıvirüp mahallinde şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

255

Yalakâbâd kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Murad nâm sipâhî gelüp; mensûhâtdan berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tîmârı çiftliklerinden Çiftlik-i Hamza der-karye-i Ekes ve Çiftlik-i Aslıhan der-karye-i Aşçıbalaban tâbi‘ Yalakâbâd diyü berât ve sûret-i defterinde mukayyed kadîmden öşr ü

resmi tîmâr-ı mezbûr tarafından alınagelen çiftliklerine dahlolunmak îcâb itmez iken, zikrolunan karyelerde mensûh çiftliğe mutasarrıf olan Hüseyin nâm sipâhî ile Mustafa ve Mehmed nâm mültezimler ol çiftlikler bizim zâbıtı olduğumuz çiftlikler toprağındandır diyü fuzûlî ve hilâf-ı Defter-i Hâkānî müdâhale ve mezbûrlar mütegallibe ve zî-kudret olmalarıyla mahallinde bir vechile icrâ-yı hak mümkin olmamağla, mezbûrlar Âsitâne-i sa‘âdete ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

[60]

256

Karamürsel nâ’ibine hüküm ki:

Sulehâdan Şeyh Hacı Mustafa gelüp; nâhiye-i mezbûrda vâkı‘ Mehmed Efendi Zâviyesi’nin zâviyedârlığı babası Şeyh İbrâhim mahlûlünden kendüye tevcîh olunmuşken âhardan Hâfız Mehmed nâm kimesne ben dahi berât itdirdim diyü dahl ve tekrâr Rikâb-ı hümâyûnumda müceddeden tevcih olunup yedine berât-ı şerîfim ve mûcebince emr-i şerîfim virilmişiken sen ki nâ’ibsin; sana istinâd ile yine müdâhale üzre olduğun bildirüp ol bâbda hüküm recâ itmeğin, yedinde olan berât ve emr-i şerîfime mugâyir müdâhale ider ide Âsitâne‘ye ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

257

Mihaliç kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Mihaliç sâkinlerinden el-Hâc Arslan nâm kimesne gelüp; üzerine şuhûd-ı udûl ile şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken ashâb-ı ağrâzdan olup Mihaliç kazâsı sâkinlerinden Ali ve Sarı Mustafa nâm kimesneler hevâlarına tâbi‘ nâ’ib ve ba‘zı zî-kudret kimesnelere isnâd ve şuhûd-ı zor ikāmetiyle sende alacağımız vardır diyü hilâf-ı şer‘ dâ’imâ ta‘addî ü rencîde itmekden hâlî olmamağla, ta‘addî itdirilmeyüp mündefi‘ olmazlar ise Âsitâne’ye ihzârlarıyçün yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

258

Yenişehir-i Bursa nâ’ibine hüküm ki:

Akdâ kudâtü'l-Müslimîn İstanbul kazâsı pâye olup ber-vech-i arpalık ( ) kazâsına mutasarrıf Mevlânâ es-Seyyid Ahmed *zîde fezâ'ilühû* Südde-i sa'âdetime arz-ı hâl gönderüp; meşâyih-i izâmdan babası merhûm Veliüddin Mehmed Efendiden kendüye müntakill resmi Defter-i Cedîd-i Hâkānî'de sâhib-i arza hâsıl kayd olunan kazâ-i mezbûrda vâkı' Hacı Sinan ve Koyunhisarı ve Mirayan(?) ze'âmeti arâzîsinde vâkı' koyun ve sâ'ir davarları kışlayup otundan ve suyundan intifâ' ve tahammülüne göre resmî tarafından edâ olunagelen kadîmi kışlakların mümtâz ü mu'ayyen hudûdu dâhilinde ba'zı yerleriçün âhardan ( ) ve ( ) ve dahi ba'zıları Mirbayad sübaşısı ( ) nâm kimesneden zirâ'at etmek üzre temessük aldık diyü hilâf-ı kānûn zirâ'at murâd eylediklerin bildirüp zirâ'atden men' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, hilâf-ı kānûn ol vechile müdâhaleden men'iyçün yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

259

Menteşe paşasına ve Peçin(?) kādısına hüküm ki:

Monlâ Hüseyin gelüp; Şeyh Selâmî Efendi *kuddise sırruhu'l-azîz* akrabâsından babası ( ) nâm kimesne zevcesi olan bunun üğey vâlidesi ( ) nâm hâtûnun mülk arsası üzerine (…) ihdâs ve ba'dehû fevtolmağla, bu dahi ihdâs eyledüği ebniyesin mîrâsa idhâl idüp iktisâm murâd eyledikde mücerred hisse virmek içün bilâ-izn binâ eylemişidi diyü ta'allül itmekle, mahallinde mürâfa'a-i şer' olunup icrâ-yı şer' mümkin olmaz ise Âsitâne-i sa'âdete havâle olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

[61]

260

Çorlu kādısına hüküm ki:

Sâdât-ı kirâmdan Seyyid Mehmed gelüp; İsatanbul'da medfûn Şeyh Vefâ *kuddise sırrıhü'l-azîz* Câmi'-i Şerîfi ve imâreti evkāfı karyelerinden Çorlu kazâsına tâbi' Karaköy nâm vakıf karye toprağında vâkı' resmî Defter-i Hâkānî'de def'a hâsıl kaydolunup beher sene taraf-ı vakfdan îcâr olunagelen kışlâk ve yaylak vakf-ı mezbûr mütevellîsi Mehmed *zîde kadruhû*dan senede dört bin akçeye buna îcâr ve bu dahi istîcâr ve yedine zabtıyçün memhûr temessük virilmekle, mûcebince zabtıyçün yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

261

İznikmid kādısına ve Kocaeli sancağı mütesellimine hüküm ki:

Üsküdâr'da sâkin miskinân tâ'ifesi Südde-i sa'âdetime âdem ve arz-ı hâl gönderüp; bundan akdem tâ'ife-i mezbûrdan birkaç kimesne İznikmid'de bir mikdâr mülk arsa iştirâ ve üzerine tekke binâ idüp fukarâ sâkin iken ba'zıları fevtolup ve ba'zıları Üsküdar'a naklidüp lâkin arsa-i merkūm taraflarından zabt oluna gelmeğin, hâlâ kazâ-i mezbûrda sâkin Mustafa nâm sipâhî tîmârım tarafındandır diyü müdâhale idüp fukarâya ta'addî olunduğun bildirip mezbûr Âsitâne-i sa'âdetime ihzâr oluna diyü yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

262

Karahisar-ı Şarkî paşasına ve kādısına hüküm ki:

Seyyid Hamza ve Seyyid ( ) *zîde şerefühümâ* ile Himmet ve ( ) ve ( ) nâm kimesneler gelüp; Pazarsuyu kazâsında Şemseddin nâhiyesinde Belilli(?) nâm karyede vâkı' müteveffâ babalarından müntakill kadîmden mahsûs ve müstakill koruyugeldikleri Belilli(?) ve Alatlu(?) toprağı dimekle ma'rûf ma'lûmetü'l-hudûd kor yerlerine dahlolunmak îcâb itmez iken mütegallibiden Halil ve Hasan ve İsmâil nâm kimesneler fuzûlî müdâhale ve zabtidüp bundan akdem mahallinde mürâfa'a-i şer'-i şerîf olduklarından eban an ceddin bunların olduğu sâbit ve bunlara hüküm-birle cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye virilüp mûcebince zabt u tasarruf üzreler iken hâlâ mezbûrlar kanâ'at itmeyüp ol-hüccet-i şer'iyyeye mugâyir müdâhale ve zabtlarına muhâlefet üzre oldukların bildirüp, men' ve kadîme mugâyir ta'addî olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

263

Gemlik nâ'ibine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrdan Fatma Hâtûn gelüp; kazâ-i mezbûra tâbi' Alâdiye(?) nâm karye sâkinlerinden babası ( ) nâm kimesne fevtoldukda muhallefâtı irs-i şer'le buna ve karye-i mezbûrda sâkin karındaşı Mehmed nâm kimesne ile üğey vâlidesi ( ) nâm hâtûna intikāl idüp muhallefât-ı merkūme beynlerinde tahrîr ve alâ vâsiyü (...) kısmet-i

âdile ile taksîm olunup defter-i kassâm mûcebince her birileri hisse-i şâyi‘aları ahz ü kabz eylediklerinden sonra husûs-ı mezbûra müte‘allik de‘âvîden birbirlerinin zimmetlerin ibrâ ve iskāt-birle cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye virilmişken karındaşı mezbûr kanâ‘at eylemeyüp ol hüccet-i şer‘iyyeye mugâyir hisse talebiyle ta‘addi itmekle, hüccet-i şer‘iyye mûcebince amel olunup hilâf-ı şer‘ ol vechile hisse talebiyle ta‘addî olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

[62]

264

Karamürsel nâ’ibine hüküm ki:

İstanbul’da sâkine Ayşe Hâtûn gelüp; kazâ-i mezbûrda sâkin zevci Ramazan nâm kimesne bin yüz on ( ) senesinde fevtolup muhallefâtı irs-i şer‘le buna ve kazâ-i mezbûr sâkinelerinden âhar zevc-i dayesi sağîre kızları ile kız karındaşına intikāl itmekle, bu dahi varup mehri ve muhallefât-ı merkūmeden hissesine isâbet iden hakkın taleb eyledikde vasîleri Ali nâm yeniçeri mezbûreler ile yek-dil olmağla, muhallefât-ı merkūmu ihtifâ ve buna cüz’î nesne teklif idüp ziyâde gadr u ta‘addî eylediklerin bildirüp, muhallefât-ı merkūm kısmet-i âdile ile taksîm ve ve hissesine isâbet iden hakkı bi’t-tamâm alıvirilüp icrâ-yı hak mümkin olmaz ise zâbıtı ma‘rifetiyle vasî-i mezbûr Âsitâne’ye ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

265

Molova ve Midilli ve Delvine kazâları nâ’iblerine hüküm ki:

Ahmed nâm kimesne gelüp; Molova kazâsına tâbi‘ Herse nâm karye sâkinlerinden Ali nâm kimesne kazâ-i mezbûrda vâkı‘ mülk akārın bin yüz on ( ) senesinde fuzûlî zabtitmekle, mahallinde şer‘le görilüp icrâ-yı hak olunmak içün vârid olan emr-i şerîfimle varup da‘vet-i şer‘-i şerîf eyledikde itâ‘at-i şer‘ itmeyüp gaybet idüp ta‘addî itmekle icrâ-yı hak mümkin olmaduğın bildirmekle, mahallinde şer‘le görilüp icrâ-yı hak mümkin olmaz ise Âsitâne’ye ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

266

İznikmid kādısına hüküm ki:

Karkar zimmî gelüp; ammîsi Magoş nâm zimmî bin yüz on ( ) senesinde mürd olup cümle terekesi irs-i şer‘le buna münhasıra ve bu ol mahalde âhar diyarda bulunmağla, bir sîm sâ‘at ve sîm bıçak ve sîm kılıç ve iki re’s bârgîr ve yüz elli guruş nakid ve sâ’ir eşyâsın ber-mûceb-i defter-i kassâm hâlâ İznikmid sancağı mütesellimi Seyyid Mehmed nâm kimesne kabzidüp bu dahi varup vârislere ba‘de’l-isbât taraf-ı şer‘den hüküm-birle virilen hüccet-i şer‘iyye mûcebince taleb eyledikde virmekde ta‘allül itmekle, şer‘le görilüp alıvirilüp mahallinde ihkâk-ı hak mümkin olmaz ise Âsitâne’ye havâle olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

267

Sâhil kādısına ve Kastamonu sancağı mütesellimine hüküm ki:

Sâhil kazâsında sâkin e’imme ve hutebâ ve re‘âyâ Südde-i sa‘âdetime mahzar gönderüp; kazâ-i mezbûra tâbi‘ (...) nâm karye sâkinlerinden olup yeniçerilik iddi‘âsında olan Kör Ali oğulları Mehmed ve Mahmud ve Halil ve mezbûr Kör Halil’in karındaşı oğlu Veli ve Cengeloğlu Kara Mehmed ve Kürd Mehmed nâm şakîler kendü hâllerinde olmayup bâkire kızlarına fi‘l-i şenî‘ kasdıyla cebren getürdüp kimin kendüler tasarruf murâd ve kimin murâd eyledikleri kimesnelerin on beşer yirmişer guruşların alup üzerlerine levend koyuvirüp feryâd ü figân ittirdüp ve zevci vefât iden fukarânın dahi burnunu ve kulağını kat‘ ve tarlaların dahi zabtittirmeyüp ve mürûr u ‘ubûr iden ebnâ-i sebîlin yolların kat‘ ve emvâl ü erzâkların nehb ü gâret ve nicelerin mecrûh ve hayvânâtların gasb ve ta‘addî itmeleriyle, bundan akdem iki def‘a emr-i şerîfim virilmişiken itâ‘at-i emr-i şerîf eylemediklerin bildirüp bu bâbda hükm-i hümâyûnum virilmek recâsına vâkı‘-ı hâli i‘lâm eyledikleri ecilden, merkūmlar zâbıtları ma‘rifetiyle Âsitâne’ye ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

[63]

268

Kayseriye paşasına ve Kayseriye nâ’ibine hüküm ki:

Mehmed nâm kimesne gelüp; kazâ-i mezbûra tâbi‘ Ulurbekir nâm karyede vâkı‘ babasından müntakil mülk bağ ve mülk bağçe ve mülk menzilin sağîr olup diyâr-ı

âharda bulunmağla karye-i mezbûrda sâkin İsmâil ve ( ) nâm kimesneler zabtidüp hâlâ bu dahi diyâr-ı âhardan gelüp erişüp bâliğ ve tasarrufa kâdir olmağla alup zabt murâd eyledikde mezbûrlar mütegallibiden olmalarıyla virmeyüp ve da‘vet-i şer‘ eyledikde itâ‘at-i şer‘ eylemeyüp gadr üzre oldukların mahallinde şer‘le görilüp alıverilüp ta‘allül iderler ise Âsitâne’ye ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

269

Aydın muhassılına ve Soma ve ( ) kādılarına hüküm ki:

Ömer ve Osman ve Mehmed nâm kimesneler gelüp; asûbet-i seyyibe(?) cihetinden mûrisleri Azadlı Ali nâm kimesne bin yüz on ( ) senesinde Manisa’da vâkı‘ merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Süleyman Hân *tâbe serahû* ve ( ) evkāfı mukāta‘alarından Soma’da vâkı‘ Kırkağaç mukâta‘ası zâbıtı iken Soma kazâsına tâbi‘ Avcılar nâm keyenin içinde kimesnenin mülkü olmayan hâlî mevzi‘de mecrûhandan maktûl bulunup kâtili ma‘lûm olmamağla, deyn-i kassâmesi karye-i mezbûr ahâlîsinden şer‘an lâzim gelmişiken ta‘allül üzre oldukların şer‘le görilüp icrâ-yı hak olunup şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

270

Karamürsel nâ’ibine hüküm ki:

Serdârzâde Halil gelüp; Hasan nâm sipâhî berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tîmârı karyelerinden nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Yeniköy ve Merdegöz ve Moğulcak nâm karyelerinin ber-vech-i peşîn fermân olunan mîrîsin ve bâkîsin deftere zimmetin edâ ve kavlolunan defter mûcebince dahi zehâ’iri virilmek üzre bin yüz on üç senesi martı ibtidâsından üç senesi bir tahvîl iki senesini bin üç yüz guruşa der-uhde iden Ömer bin yüz on üç senesinde zabt ve kavlolunan zahîreyi ve bin yüz on dört senesinde vâkı‘ mîrî bedeliyyesin virmedüğinden ref‘ ve bin yüz on dört senesi martı ibtidâsından bir sene tamâmına değin Moğulcak karyesinin olan mahsûlü tarafından tahsîl olmak üzre bin guruş peşîn ile bin üç yüz guruşu der-uhde olunup mukaddem ve mu‘ahhar târihiyle temessük ibrâz ider ise amel olunmaya diyü yedine memhûr temessük virilmekle, zabtıyçün yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

271

Kandırı ve Şeyhlü nâ'iblerine ve yeniçeri serdârına hüküm ki:

Sefîne re'îslerinden Ali Re'îs gelüp; sefînesine odun tahmîl itmek içün Şeyhli nâhiyesinde vâkı' Değerköy İskelesi dimekle m'rûf mahalle varup akçesiyle odun iştirâ ve sefînesine tahmîl murâd eyledikde mahalle-i mezbûrda sakin yeniçerilik iddi'âsında olan Ali Bey ve oğlu Mehmed ve Sileli Avan Hasan Dede oğlu İbrâhim ve Veli nâm kimesneler bize rüşvet virmezsen sefînene odun yükletdirmeziz diyü ve üzerine alet-i harb ile yürüyüp ta'addî itmeleriyle, fîmâ-bâd nâhiye-i mezbûrân iskelelerine sefîneleriyle varup yanaşub akçeleriyle İstanbul'a getürmek içün odun iştirâ iden erbâb-ı sefâ'ini akçe talebiyle rencîde itdirilmeyüp memnû' ve mütenebbih olunmaları gediklülerden mübâşir ta'yîn olunan Osman *zîde kadruhû*ya koşup Âsitâne'ye ihzâr eyleyesin diyü Sekbânbaşı Murtazâ *dâme mecdühû* mühürlü mektûb virmekle, amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

[64]

272

Erzurum vâlîsine ve Pazarsuyu kādılarına hüküm ki:

Sen ki Pazarsuyu kādısı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp; Pazarsuyu kazâsına tâbi' İmker(?) nâm karyede sâkin Kassabdan Ahmed *zîde fazluhû* meclis-i şer'a varup bu mukaddemâ anda değil iken karye-i mezbûrda sâkin Mûsâ nâm sipâhî ile oğlu Küçük Ali ve Yazcıoğlu bölükbaşı Mustafa ve Nasreddin oğlu Süleyman sipâhî ve Davud nâm kimesneler bin yüz ( ) senesinde hevâlarına tâbi' kimesneler ile menzilin basup dahl-i memlûke câriyesin ve menzilin bekçisi Mustafa nâm kimesneyi darb-ı şedîd ile darb ve mecrûh idüp ta'addî itmekle, ol bâbda hükm-i hümâyûnum virilmek recâsına vâkı'-ı hâlı arzeyledüğin ecilden, mahallinde şer'le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

273

Aydın muhassılına ve Kuşadası müftîsine hüküm ki:

Durmuş gelüp; kazâ-i mezbûra tâbi‘ Gümülce nâm karyede sâkin babası Abdulcelil nâm kimesne dahi Sefer oğlu Hacı Ali nâm kimesneden istikrâz eyledüği otuz yedi guruş mukābelesinde karye-i mezbûrede vâkı‘ altı dönüm mülk bağ ve yirmi aded kiras bağçesin rehin vaz‘la ve ba‘dehû meblağ-ı mezbûru virüp lâkin rehin etmedi mezbûr Abdulcelil ve ba‘dehû mezbûr Hacı Ali dahi fevtolup ol bağ ve bağçe irs-i şer‘le buna intikāl itmekle, deyn-i merkūmu müteveffâ-yı mezbur Hacı Ali’nin oğlu Ahmed nâm kimesneyi virüp emlâkin tasarruf murâd eyledikde mezbûr Ahmed hevâsına tâbi‘ nâ’ibe istinâd ve zor şâhid ikāmetiyle şirrete sülûk ve hilâf-ı şer‘ ta‘addî itmekle, şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

274

Görele nâ’ibine ve kazâ-i mezbûrda Yeniçeri serdârına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Kalyebâzâr(?) sâkinlerinden sâdât-ı kirâmımdan kıdvetü’s-sâdâtü’l-kirâm Seyyid İbrâhim *zîde şerefühû* ile Ali ve Bayram ve Ömer ve Sunullah ve Ivaz nâm kimesneler gelüp; üzerlerine şuhûd u udûl ile şer‘an bir nesne sâbit ü zâhir değil iken kazâ-i mezbûra tâbi‘ Çeltikçi nâm karye sâkinlerinden Râbia nâm hâtûn karye-i mezbûrda vâkı‘ menzilim dîvârı yarılup dükkân-ı muhdes olan mahallinden eşyamı sirka olunup (..) iddi‘â ve bundan akdem sâdır olan emr-i şerîf ve mübâşir ma‘rifetiyle mahallinde mürâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarında mezbûre hâtûn ve zevci Mustafa nâm kimesne müdde‘âları vech-i şer‘î üzre isbâta kâdir olmayup ve bunların ahvâlleri bî-garaz kimesnelerden tefahhus olundukda her vechile hüsn-i hâllerine hem cem-i gafîr şehâdet ve mezbûrların da‘vâları (...)-ı mahz olmağla, mu‘ârazadan men‘ ve mezbûrlar da‘vâ-yı mezbûrlarından bunların zimmetlerin ibrâ ve iskât ve cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye virilüp kat‘-ı nizâ‘ olmuşiken mezbûre hâtûn kanâ‘at itmeyüp tekrâr bunları emr-i şerîfimle Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr ve zâbıtları kapusında otuz-kırk gün habs ittirüp da‘vâları (...)-ı mahz olmağla, sâdır olan fermân-ı âlî mûcebince habsden ıtlâk ve bir def‘a dahi mürâfa‘adan men‘-birle hüccet-i şer‘iyye verilüp kat‘-ı nizâ‘ olmuşlar iken hâlâ ana mugâyir nizâ‘ etmeleriyle, mezbûrlar fîmâ-ba‘d bunları hilâf-ı şer‘ rencîde itdirilmeyüp men‘ u def‘ eyleyesin diyü Sekbânbaşı Ağa mezbûr *dâme mecdühû* mühürlü mektûb virmekle, mûcebince amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

[65]

275

Karahisar-ı Şarkî paşasına ve Pazarsuyu ve Karahisar-ı Şarkî kādılarına hüküm ki:

Sâdât-ı kirâmdan Seyyid Hamza ve Seyyid Nebil *zîde şerefühûmâ* ile Himmet ve ( ) ve ( ) ve ( ) nâm kimesneler gelüp; Pazarsuyu kazâsına tâbi‘ Şemseddin nâhiyesinde Bülbüllü nâm karyede vâkı‘ eba an-ceddin mutasarrıf oldukları ba‘zı emlâkların mütegallibiden Halil nâm kimesne birkaç sene fuzûlî kendüsi zabt ve tarafından karındaşı Hasan ve vekîli Hacı İsmâil nâm kimesnelere zabtittirüp bundan akdem mürâfa‘a-i şer‘olduklarında mezbûr mütegallibiden olup tagallüben zabteyledüğin şer‘an sâbit ve bunlara hüküm-birle hüccet-i şer‘iyye virilüp mûcebince amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

276

İznikmid kādısına ve Kocaili sancağı mütesellimine hüküm ki:

Ayşe Hâtûn gelüp; Taşköprü nâhiyesine tâbi‘ Gülle nâm karye toprağında baba bir er karındaşı mahlûlünden sâhib-i arzdan resm-i tapu ile alup zabt ve zirâ‘at ve öşr ü resmin sâhib-i arzdan edâ idegeldüği yerlerini zevci bunu tatlîk itmekle, yedinde olan sâhib-i arz (…) babası Mehmed nâm kimesne elinde bulunmağla, mezbûr hevâsına tâbi‘ nâ’ib kendü takrîri üzre ferâgat eyledi diyü (...) hüccet ittirilmekle bin yüz on ( ) sensinde yerlerin zabtidüp gadritmekle, bundan akdem mahallinde görülmek üzre kānûn üzre emr-i şerîfim verilmeğin, mezbûr hevâsına tâbi‘ nâ’ibe istinâd ile virmeyüp ziyâde gadritmekle, sen ki İznikmid kādısı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin ve mütesellim-i mezkûrsun; şer‘le görilüp yerleri alıvirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

277

( ) kādısına hüküm ki:

Hasan gelüp; cezîre-i Rodos Kal‘ası neferâtının ocaklarına mahsûs mukâta‘adan ( ) ve tevâbi‘i karyeleri bin yüz ( ) senesinde kazâ-i mezbûrda sâkin Hüseyin ve Yusuf nâm kimesneler ile ber-vech-i iştirâk der-uhde ve iltizâm ve bu mâl-ı iltizâm tamamen edâ ve teslîm ve mezbûr Hacı Hüseyin mukāta‘a-i mezbûru zabtidüp mâl-ı iltizâmdan

zimmetinde olan iki yüz yetmiş altı guruşu taleb eyledikde edâda ta‘allül üzre olmağın, şer‘le görilüp alıvirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

278

Bursa monlâsına hüküm ki:

Abdullah gelüp; kazâ-i mezbûrda vâkı‘ tüccâr ve ana tâbi‘ ehl-i örfün mi‘mârlığı Hâssa mi‘mârbaşı ve Hâssa su nâzırı *zîde mecdühûmâ*nın arzı mûcebince berât-ı şerîfimle üzerinde ve hidmetinde kusûru olmayup âhardan dahlolunmak îcâb itmez iken Seyyid Ahmed fuzûlî ve bilâ-berât müdâhale itmekle berât-ı cedîdi mûcebince zabtitdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin berâtı mûcebince zabt ittirilüp âhardan bî-vech ve bilâ-sened mezbûr Seyyid Ahmed’e müdâhale itdirilmemek içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

279

Karahisar-ı Sâhib kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Mehmed gelüp; babası Mustafa nâm kimesnenin Karahisar kasabası mahallâtından Kâmil mahallesinin avârızına mevkuf nukûddan istikrâz eyledüği yedi buçuk guruş babası vefâtından gelüp beher sene bunun üzerine devr-i şer‘ ve iltizâm-ı resm olunmuş değil iken mahalle-i mezbûr ahâlîsinden ( ) ve ( ) nâm kimesneler birkaç seneden berü bilâ-devr mu‘âmele nâmına küllî akçesin alup gadritmekle şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili M sene 1115

[66]

280

İznikmid kādısına ve ( ) ve ( ) kazâları nâ’iblerine hüküm ki:

İstanbul’da merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Selim Han Câmi‘-i Şerîfi ve ‘imâret-i âmîresi Evkâfının mütevellî kā’im-makâmı el-Hâc Osman *zîde kadruhû* gelüp; taht-ı kazânızda vâkı‘ evkāf-ı mezbûre karyeleri min-küllî’l-vücûh serbest olup hâricden dahlolunmak îcâb itmez iken hâlâ mir-i mirân voyvodaları ve sancakbeği sübaşıları ve

sâ'ir ehl-i örf tâ'ifeleri tarafından dahlolunmağla, min-küllî'l-vücûh serbestdir hâricden dahl olunmaya diyü kānûn üzre yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

281

Bolu müftîsine ve Mengen kādısına ve Bolu voyvodasına hüküm ki:

Mengen kazâsına tâbi‘ Nâzırlar ve Kozgöl nâm karyeler ahâlîleri Südde-i sa‘âdetime gelüp; bunlar kazâ-i mezbûrda vâkı‘ Saruklu dimekle ma‘rûf yaylağa kadîmü'l-eyyâmdan berü Akinek ve Şeyhler nâm karyeler ahâlîleriyle ma‘an çıkup davarlarıyla yaylayub otundan ve suyundan intifâ‘ ve kurbunda vâkı‘ ma‘lûmetü'l-hudûd dağdan yine mezbûrlar ile meşâ‘ ve müşterek eşcâr kat‘ idegelmişler iken müstakillen bizimdir diyü nizâ‘ ve murâfa‘adan men‘ ve hüccet verilmişiken mezbûrlar kanâ‘at itmeyüp müdâhaleden hâlî olmadıkların ve iştirâk-i beleşe evlâ olduğuna fetvâ-yı şerîfeleri olduğun bildirüp, sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; husûs-ı mezbûra mütevellî olup fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer‘iyyeleri mûcebince men‘ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

282

Bolu müftîsine ve Devrek kādısına ve voyvodaya hüküm ki:

Kuzâtdan Mevlânâ Hüseyin *zîde fazluhû* ile sipâh tekâ‘üdlerinden Halil ve Ömer nâm sipâhîler gelüp; bundan akdem Büyük Ali ve (…) oğlu nâm kimesneler Devrek kazâsına tâbi‘ Özenöz(?) Dağı dimekle ma‘rûf Beşer nâm karyede vâkı‘ müteveffâ babalarından müntakill mutasarrıf oldukları Boğa ağıl ve Kerimli Ağıl ve Yalaklı Ağıl ve (…) Kızıl Elma ve Kılıçlanmış Ağıl ve Gökçeağaç ve Akçaviran dimekle ma‘rûf kışlâk yerlerin hüsn-i rızâları ve sâhib-i arz ma‘rifetiyle bunlara ferâğ itmekle, dahlolunmak îcâb itmez iken Mehmed nâm kādı zabtiderim diyü müdâhale ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfe olmağla, sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; husûs-ı mezbûra müvellâ olup ta‘addîsi men‘ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

283

Terkos nâhiyesi nâ'ibine hüküm ki:

Nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Asarbey nâm karyede vâkı‘ mescid-i şerîfin imâmı ve vakfın mütevellîsi olan ( ) nâm kimesne gelüp; vakf-ı mezbûrun seneden bir kere muhâsebesi görülegelmiş iken sen ki nâ’ibsin iki def‘a muhâsebe görüp ve zimem-i defter olan mâl-ı vakfdandır (…)başına birer sicil ve hüccet akçesin alup ve muhâsebe defrerin imzâ eyledikde tekrâr akçe taleb ve alup def‘a gadrolunduğun bildirüp, ol bâbda hükm-i hümâyûnum recâ eyledikde şer‘le amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

284

İznik nâ’ibine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Ömerlü nâm karye ahâlîsi gelüp; karyeleri toprağında resmi Defrer-i Cedîd-i Hâkānî’de sâhib-i arza dahl kayd olunan yaylaklarında âharın alâkası yoğiken İznik sâkinlerinden Mehmed nâm yeniçeri ol yaylağı on dört seneden mukaddem benim idi diyü müdâhale itmekle, mahallinde mütenebbih olunup men‘ olmaz ise Âsitâne’ye ihzâr olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, vech-i meşrûh üzre yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

285

İznik nâ’ibine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Ömerlü nâm karyeden İsmâil arz-ı hâl idüp; İznik sâkinlerinden Mehmed nâm yeniçeri hilâf-ı şer‘-i şerîf bunu ahz ve kal‘abend-i habs itdirüp ta‘addî eyledüğinden mâ‘adâ yüz guruşun alup koyun ve yaylak mahsûlünden dahi beş yüz guruşun alup gadreyledüğin bildirüp, fetvâ-yı şerîfe mûcebince şer‘le görilüp ta‘allül ider ise Âsitâne-i sa‘âdete ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

[67]

286

Bağdad muhâfızına ve monlâsına hüküm ki:

Medîne-i Bağdad’da vâkı‘ Hazret-i İmâm Ali *kerremâllahu vechehû*nun kazâ-i mezbûra tâbi‘ kasabasında olan evkāfının mütevellî vekîli olan İbrâhim nâm kimesne Südde-i sa‘âdetime gelüp; ism-i mâl ıtlâk olunur nesnesi olmayup imlâsı şer‘an sâbit

olduğuna yedine cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye virilmeğin, kasaba-i mezbûre ahâlîsi vezîr-i a‘zam-ı sâbık müteveffâ Mustafa Paşa Bağdad’a geldikde (...) ve zahîre bahâ nâmıyla verdiğimiz akçeyi senin yedinle vermişdik diyü bunun on aydan berü habsitdirdiklerinden mâ‘adâ hâlâ bilâ-kefîl ıtlâkına mümâna‘at üzre oldukların fetvâ-yı şerîfesi mûcebince şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

287

Bağdad muhâfızına ve monlâsına hüküm ki:

Medîne-i Bağdad’da vâkı‘ Hazret-i İmâm Ali *kerremâllahu vechehû*nun evkāfı mukāta‘alarından kazâ-i mezbûra tâbi‘ ( ) ve tevâbi‘i karyelerinin bin yüz on ( ) senesinde uhdesinde olmağla, makbûzâtı olan mahsûlât ve rüsûmât-ı vakf-ı mezbûr mütevellîsi olan İdris nâm kimesneye bi’t-tamâm edâ idüp zimmetinde nesne kalmış değil iken mütevellî-i mezbûr kanâ‘at itmeyüp hilâf-ı şer‘ ziyâde akçesin alup gadritmekle, fetvâ-yı şerîfesi mûcebince şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

288

Kuşadası nâ’ibine hüküm ki:

Mustafa nâm kimesne Südde-i sa‘âdetime gelüp; ( ) nâm müteveffânın eytâm-ı sığârının Kuşadası’nda sâkin el-Hâc Abdullah nâm kimesne zimmetinde olan altı yüz guruş eytamın vasîsi tarafından vekâleten alup kabzeyledikden sonra Kuşadası dizdârı ( ) nâm kimesneye memhûr kîse ile onlara vaz‘ itmekle taleb eyledikde mezbûr kîsenin mührün bozup ondalık alurım diyü hilâf-ı şer‘-i şerîf yetmiş beş guruş alup ziyâde gadritmekle, şer‘le tamamen alıvirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

289

Çorlu kādısına hüküm ki:

Seyyid Mehmed *zîde şerefühû* gelüp; kutbu’l-ârifîn Şeyh Ebu’l-Vefâ kuddise sırruhu’l-azîzin evkāfından Çorlu kazâsına tâbi‘ Karaköy nâm karyede vâkı‘ resmi Defter-i Cedîd-i Hâkānî’de def‘a hâsılı kayd olunan kadîmden yaylak ve kışlağa on seneden mütecâviz koyunlarıyla varup yaylayup ve kışlayup ve her sene tahammülüne

göre resmlerin sâhib-i arza edâ idüp dahlolunmak îcâb itmez iken âhardan Kulaguz Ahmed ve oğlu Süleyman nâm kimesneler ol kışlak ve yaylağı biz satub vâkı‘ olan tekâlîfimizi virirız. Müdâhale itmekle vech-i meşrûh üzre dahliden mezbûr Kulaguz Ahmed ve oğlu Süleyman’ın (...) var ise da‘vâları Dîvân-ı Hümâyûnumda görülmek içün Âsitâne’ye havâle olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

290

Ruscuk nâ’ibine hüküm ki:

İstanbul’da vâkı‘ Ebu’l-feth merhûm Sultân Mehmed Hân Câmi‘-i Şerîfi ve imâreti vekîl-i mütevellîsi Mustafa gelüp; evkāf-ı mezbûre mukāta‘asından kazâ-i mezbûra tâbi‘ Bigados mukāta‘ası karyesi re‘âyâlarından (...) âharın toprağında zirâ‘at idüp hâsıl eyledikleri terekelerin vakfın toprağına getürüp zimmet itmeleriyle mahsûl-i vakfa gadrolunduğun bildirüp, kānun üzre amel oluna diyü yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

291

Gördüs ve ( ) kādılarına hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘allâm cebecilerinden Mustafa ve ( ) nâm cebeciler gelüp; bilâ-emr-i şerîf tekâlîf-i şâkka ve harc-ı ma‘kûl nâmına akçe talebiyle rencîde olunmak îcâb itmez iken taht-ı kazânızda sâkin yeniçeri serdârı olan ( ) nâm serdâr hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bilâ-emr-i mûnif harc-ı ma‘kūl nâmına akçe mutâlebesiyle ta‘addî üzre olmağla, men‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eylediklerin ecilden, şer‘le men‘ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

[68]

292

Akhisar-ı Geyve kādısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Despina nâm karyeden Ahmed gelüp; üzerine şer‘an bir nesne sâbit olmadan karye-i mezbûr ahâlîsi iki yüz otuz guruşu da‘va ve cebren aldıkları doksan guruşu ma‘rifet-i şer‘le bu alup dahl îcâb itmez iken mahallinde ta‘allülleri

olmağla rencîdeden hâlî olmadıkların bildirüp, hilâf-ı şer‘ rencîde ve da‘vâ sadedinde olanlarınolmâları da‘vâları Âsitâne’de görile diyü yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

293

Gemlik nâ’ibine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Armudlu nâm karye sâkinlerinden Âziye nâm hâtûn gelüp; karye-i mezbûrda sâkin Ömer nâm şakî bin yüz on ( ) senesinde menzilin basup üç yüz guruşluk mikdârı mâlın gasbidüp ziyâde gadr u ta‘addi ve fesâd eyledüğin bildirüp mezbûr Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

294

Anadolu vâlîsine ve Kütahya monlâsına hüküm ki:

Râziye nâm hâtûn gelüp; bundan akdem babası ( ) nâm kimesne Çal kazâsına tâbi‘ Muradca nâm karye toprağında mutasarrıf olduğu mülk bağın hîbe-i sahiha-i şer‘iyye ile bana hibe ve teslîm, bu dahi alup ve teslîm idüp mutasarrıfe iken hâlâ Hüseyin ve Mustafa nâm kimesneler zuhûra gelüp; ol bağı baban sana hibe eyledikde sonra bize bey‘ eyledi diyü hevâlarına tâbi‘ kādıya istinâd ve zor şâhid ikāmetiyle kendü takrîrleri üzre bir hüccet almalarıyla, hilâf-ı şer‘-i şerîf fuzûlî bağ-ı mezkûru zabtidüp hâlâ mezbûrların ma‘iyyetleri olmağla, mahallinde icrâ-yı hak olunmaduğın ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfesi olduğun ve tarafından zevci Ahmed nâm kimesneyi vekîl eyledüğin bildirüp, sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin; mezbûrlar mübâşeretinle Kütahya’ya ihzâr ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; husûs-ı mezbûra müstakillen mütevellâ olup şer‘le görilüp icrâ-yı hak olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, vech-i meşrûh üzre şer‘le görilüp icrâ-yı hak emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

295

Karamürsel nâhiyesi nâ’ibine hüküm ki:

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Serdârzâde Halil *zîde kadruhû* gelüp; Hasan nâm sipâhî berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tîmârı karyelerinden nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Yeniköy ve Merdegöz ve Koğulcak nâm karyelerinin ber-vech-i peşîn fermân olunan mîrîsin ve bâkisini vakıf kurbunda edâ ve kavl olunan defter mûcebince dahi zehâi'rin virmek üzre bin yüz on üç senesi martı ibtidâsından üç sene bir tahvîl ile bin üçer yüz guruşa der-uhde iden Ömer bin yüz üç senesin zabt ve kavl olunan zahîre ve bin yüz on dört senesinde vâkı‘ mîrî bedeliyyesin virmedüğinden ref‘ ve bin yüz on dört senesi martı ibtidâsından bir sene tamâmına değin mezbûr Koğulcak karyesinin odun mahsûlü tarafından tahsîl olunmak üzre bin guruş eşyâ ile bin üç yüz guruşu buna der-uhde olunup mukaddem ve mu'ahhar târihiyle temessük ibrâz ider ise amel olunmaya diyü yedine memhûr ve ma‘mûlün-bih temessük verildüğin bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin temessükü mûcebince zabtittirilmek emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâsıtı M sene 1115

296

(...) nâ'ibine hüküm ki:

Mustafa *zîde kadruhû* gelüp; re‘âyâdan Mustafa ve Ahmed nâm za‘îmlerin mutasarrıf oldukları on bir bin altı yüz elli akçe (...) ze‘âmet, karyelerinde kazâ-i mezbûra tâbi‘ (…) ve tevâbi‘i karyeleri yüz on dört martı ibtidâsından sene tamâmına değin elli guruş peşîn ile üç yüz esedî guruşu kendüye der-uhde olunup yedine temessük virilmekle, mûcebince zabtıyçün yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

297

Rodoscuk nâ'ibine hüküm ki:

Merhûm Ebu'l-feth Sultân Mehmed Hân'ın İstanbul'da vâkı‘ Câmi‘-i Şerîfi Vakfı mütevellîsi Mustafa gelüp; vakf-ı mezbûr mukāta‘atından kazâ-i mezbûra tâbi‘ Bigados mukāta‘ası nâm karye toprağında zirâ‘at iden (...) ve hâriç re‘âyâ ve askerînden (...) üzre seksen bir guruş tarafından âdemisine aldırıla diyü yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

[69]

298

Doday kādısına ve Kastamonu mütesellimine hüküm ki:

İbrâhim nâm kimesne gelüp; kazâ-i mezbûra tâbi‘ ( ) nâm karye sâkinlerinden Süleyman nâm kimesne zimmetinde bin yüz on ( ) senesinde hukūk-ı şer‘den yüz elli guruş hakkı olup bundan akdem iki-üç def‘a âdem gönderüp taleb eyledikde virmekde ta‘allül ve şâhidleri dahi İstanbul’da olmağla, icrâ-yı hak olunmaduğın ve bu bâbda hüccet-i şer‘iyyesi olduğun bildirüp, mûcebince şer‘le görilüp alıvirilüp ta‘allül ider ise Âsitâne-i sa‘âdetime ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

299

Istıranca nâhiyesi nâ’ibine hüküm ki:

Emetullâh nâm hâtûn gelüp; sağîr oğlu Ahmed ve sağîr kızı Hadîce’nin taraf-ı şer‘den mansûb vasîsi yeniçerilik iddi‘âsında Mehmed bin yedi yüz guruş mâl-ı eytâmı ekl ü bel‘ ve zâyi‘ u telef ve mücerred muhâsebesin görülmek içün âhar yerlere firâr ve bu dahi olduğu mahalle vardıkda andan dahi firâr ve ele girmeyüp hâlâ nâhiye-i mezbûreden firâr eyledüğin bildirüp ol tarafda avcıbaşı ma‘rifetiyle ahz ve Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, vech-i meşrûh üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

300

Anadolu vâlîsine [ve] Afşar ve ( ) kādılarına hüküm ki:

Afşar kazâsı ahâlîsinden Mehmed ve Ahmed ve İsmâil ve dahi ba‘zıları gelüp; Afşar kazâsı sâkinlerinden olup mütegallibiden Kör Mûsâ dimekle ma‘rûf nâm kimesne hevâsına tâbi‘ ehl-i örf ile yek-dil olmağla hilâf-ı şer‘ ve bi-gayrı hakkın onar ve on beşer guruş alup fukarâya ta‘addî itmekle, bi-gayrı hakkın alınan akçelerin girü alıvirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

301

Bursa monlâsına hüküm ki:

Delise nâm Yahudi gelüp; ( ) vakfı akārâtından Galata kazâsına tâbi‘ Ortaköy nâm karyede ıcâre-i mu‘accele ve mü’eccele ile bir bâb vakf-ı menzile mutasarrıf olan ( ) nâm Yahûdî menzil-i mezbûru mütevellî-i vakf temessükü ile ( ) akçe bedel mukâbelesinde buna ferâğ ve bu dahi alup yedine virilen mütevellî-i vakf temessükü mûcebince on iki sene mikdârı mutasarrıf iken mütevellî-i mezbûr fevt ve oğlu Halil nâm kimesne mütevellî olmağla, menzil-i mezbûr mahlûldür diyü menzil-i vakf içün zabt ve yedinde olan temessükün Galata kādısı şer‘an ahzidüp ve hâlâ mezbûr Yahudi Bursa’da olduğun bildirüp menzil-i mezbûr içün virdüği meblağ şer‘le alıvirilüp ta‘allül ider ide Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, mahallinde şer‘le görilüp icrâ-yı hak olunmaz ise Âsitâne-i sa‘âdetime ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

302

Anadolu vâlîsine ve Yörükân-ı Arac kādısına hüküm ki:

Taraklıborlu kazâsı ahâlîsi gelüp; üzerlerine şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken Taraklıborlu kazâsına tâbi‘ Konar nâm karyeden imam Mehmed hilâf-ı şer‘ bin yüz on ( ) senesinde küllî akçelerin alup ve mutasarrıf oldukları emlâkların zabt ve ta‘addî itmekle, bunlar dahi emr-i şerîfim ve mübâşir ile vardıklarında mezbûr kazâ-i mezbûra firâr eyledüğin bildirüp şer‘le ahz ve icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden, şer‘le görilüp icrâ-yı hak olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

[70]

303

Çorlu kādısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Öküz nâm karye sâkinlerinden Hüseyin *zîde kadruhû* gelüp; karye-i mezbûrda sâkin Ahmed nâm kimesne koyun ve sâ’ir davarların zabtitmeyüp bunun çayır ve sâ’ir mahsûlleri arasına salıvirüp yedirüp çiğnedüp gadr itmekle, men‘iyçün kānûn üzre yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

304

Seferihisar kādısına hüküm ki:

Toros nâm zimmî gelüp; bundan akdem Serkiz nâm zimmî bunun mürd olan karındaşı Yanoş nâm zimmiye bey‘ eyledüği sekiz yüz guruşluk sofun tamamen akçesin alup şer‘an dahlolunmak îcâb itmez iken hâlâ mezbûr hevâsına tâbi‘ âdemler ile yek-dil olmağla alduğın inkâr idüp gadr ve şâhidleri bunda olduğun bildirüp, Dîvân-ı Hümâyûnda murâfa‘a olunmak üzre Âsitâne-i sa‘âdete havâle olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

305

Aydın muhassılına ve Kuşadası nâ’ibine hüküm ki:

İstanbul’da sâkin Saray-ı Cedîd atîkalarından Ayas(?) nâm hâtûn gelüp; zevci el-Hâc İsmâil nâm kimesne bin yüz on ( ) senesinde fevtolup muhallefâtı ve Kuşadasında hüccet alacağı irs-i şer‘le buna ve eytâm-ı sığârına irsâl ve İstanbul’da olan muhallefâtından hisse-i şâyi‘asın vasî-i muhtarı bundan alup *zîde mecdühû*ya olan akçesinden hissesin almadan vasî-i mezbûr fevt ve yerine Osman nâm kimesne vasî nasbolunmağla, hüccet olan akçeyi tahsîl içün mezbûr Osman Kuşadası’na gidüp hâlâ bin üç yüz guruş tahsîl ve ahz ü kabz ve üç seneden berü Kuşadası’nda sâkin olup gelüp bunun hissesin virmeyüp ve mâl-ı eytâmı dahi ekl ü bel‘ ve zâyi‘ u telef idüp buna ve eytâma gadr u ta‘addi eyledüğin ve tarafından hüccet ile Mustafa nâm kimesneyi (...) eyledüğün bildirüp, sen ki mir-i mirân-ı mûmâ-ileyhsin; mezbûrun hesâbın görüp zimmetinde zuhûr iden mâl-ı müteveffâdan bunun hissesine isâbet iden hakkı vekîli mezbûra alıvirüp ve mâl-ı eytâm dahi sadâkat ü istikāmet üzre hıfzettirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, mahallinde şer‘le görülmek emrim olmuşdur diyü yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

306

Devrek kādısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Koz nâm karye ahâlîsi gelüp; yine karye-i mezbûrdan Mehmed oğlu Sâlih nâm kimesne kādıların olanların yanına varup muhzır olmağla fukarâya hilâf-ı inhâ gamz ve tecrîm ve bi-gayrı hak akçelerin alup ve aldırup ta‘addî ü

tecâvüz üzre olmağla, bundan akdem emr-i şerîfim verilmişiken itâ‘at etmeyüp ta‘addi eyledüğin bildirmekle, muhzırlıkdan ref‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin kānûn üzre amel olunmak içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

307

Bergama kādısına ve Bergama hâssı voyvodasına hüküm ki:

Bin yüz on üç senesine mahsûb olmak üzre Bergama hâsları voyvodası olan Sâlih *zîde kadruhû* gelüp; târîh-i mezbûreden uhdesinde olan havâss-ı mezbûr mülhâkātından ba‘zı mukâta‘a der-uhde ve iltizâm iden kazâ-i mezbûrda sâkin mültezimlerin temessükleri mûcebince zimmetlerinde kalan bakāyâyı taleb eyledikde virmekde ta‘allül etmeleriyle kendüye küllî gadr ve husûs-ı mezbûre mâlına (…) ve zarar mütenettib olmağla, mezbûrun mühürlü ve ma‘mûlün-bih temessükleri mûcebince zimmetlerinde bâkî kalan havass-ı mezbûr mâlı mahallinde ma‘rifet-i şer‘le tahsîl ittirilüp edâda inâd ü muhâlefet idenler Âsitâne-i sa‘âdetime havâle olunmak içün Mâliye tarafından emr-i şerîfim verildüğin bildirmekle mûcebince Dîvân tarafından dahi emr-i şerîf recâ itmeğin, mûcebince yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

[71]

308

İznikmid kādısına ve ( ) kādısına hüküm ki: ve Kocaili mütesellimine hüküm ki:

Müteveffâ el-Hâc Hasan Vakfı’nın meşrûtiyyet üzre mütevellîsi olan Seyyid Hasan *zîde şerefühû* gelüp; vakf-ı mezbûrun vakfiye-i ma‘mûlün-bihâsında mukayyed akâratdan medîne-i İznikmid mahallâtından Depecik mahallesinde vâkı‘ vakf-ı menzîle icâre-i mu‘accele ve mü’eccele ile mutasarrıf olan Seyyid Ahmed ve Seyyid Mehmed nâm kimesneler bilâ-izn-i mütevellî menzil-i mezbûru kız karındaşları Şerîfe Afife nâm hâtûna kādı hüccetiyle ferâğ ve tefvîz idüp vakfa gadreylediklerin bildirüp bilâ-izn-i mütevellî kādı hüccetiyle ferâğ ve tefvîz olunmayup men‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ etmeğin, men‘ u def‘ oluna diyü yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

309

Seferihisar kādısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden olup Dergâh-ı mu‘allâm yeniçerilerinden Mustafa gelüp; üzerine şuhûd-ı udûl ile bir nesne sâbit olmuş değil iken kazâ-i mezbûrda sâkin Hacı Yahya nâm kimesne ehl-i örf tâ’ifesi beni ahz ve üç yüz guruşumu almış idi, Sen sebeb oldun diyü hevâsına tâbi‘ ( ) ve ( ) ve ( ) ve dahi ba‘zıları ile yek-dil ve zor şâhid ikāmetiyle kenar yerlerde ta‘addî murâd eyledüğin ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık müte‘addid fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüp mezbûrun da‘vâsı istimâ‘ olunup Âsitâne-i sa‘âdetimde görülmek bâbında emr-i şerîfim recâ etmeğin, sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; hilâf-ı şer‘-i şerîf hasmı mezbûr Yahya’ya rencîde itdirmeyüp da‘vâ sadedinde olur ise Âsitâne-i sa‘âdetimde Dîvân-ı Hümâyûnumda görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

310

Gemlik kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Armudlu nâm karye sâkinlerinden Raziye nâm hâtûn Südde-i sa‘âdetime gelüp; karye-i mezbûrda sâkin Ömer nâm şakî bin yüz on ( ) senesinde menzilin basup üç yüz guruşluk mikdârı mâlın gasbidüp ziyâde gadr ve fesâd itmekle mezbûr Âsitâne-i sa‘âdete ihzâr olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, Âsitâne-i sa‘âdetime ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

311

Adalar nâhiyesi nâ’ibine hüküm ki:

Südde-i sa‘âdetime mektûb [gönderüp;] nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Kapas nâm karye ahâlîsinden Süleyman ve Halil ve Hamza ve Hasan ve Receb ve İbrâhim ve sâ’irleri meclis-i şer‘a varup karye-i mezbûr sâkinlerinden eşkıyâdan Hasan ve Yusuf, Hadîce nâm bikr-i bâliğeyi fi‘il-i şenî‘a kasdıyla hânesine girüp ta‘addî itmekle hükm-i hümâyûnum virilmek recâsına arz itmeğin, mezbûr Âsitâne-i sa‘âdetime ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

312

Ayaş kādısına hüküm ki:

Seyyid Mustafa *zîde şerefühû* gelüp; kazâ-i mezbûra tâbi‘ Güdül nâm karyede sâkine zevcesi Ayşe nâm hâtûnu karye-i mezbûrede sâkin damâdları Hüseyin nâm kimesne idlâl ve bunun izinsiz menziline götürüp taleb eyledikde mütegallibiden ma‘iyyetleri ile yek-dil olmağla zevcesi mezbûreyi virmeyüp inâd eyledüğin bildirüp zevce-i mezbûre kendüye alıvirilüp icrâ-yı hak olunmak bâbında hüküm recâ itmeğin, mahallinde şer‘le görilüp icrâ-yı hak mümkin olmaz ise mezbûr Hüseyin Âsitâne’ye ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

[72]

313

Canik sancağı mutasarrıfına ve Bafra kādısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr ahâlîsinden ( ) ve ( ) ve ( ) ve dahi ba‘zıları gelüp; sâbıkâ Alaçam kādısı olup hâlâ kazâ-i mezbûrda sâkin Bekirdemir oğlu dimekle ma‘rûf Mehmed nâm kimesne hevâsına tâbi‘ birkaç mütegallibe ile yek-dil olmalarıyla, kızların birer Müslimana akd murâd eyledikde otuzar guruş ve dahi ziyâde akçe almadıkça izn ü ruhsat virmeyüp ve akçe virmeyüp izn almayanları ahz ve der-zencîr idüp bunun emsâli ta‘addîsinin nihâyeti olmaduğın bildirüp, şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

314

Anadolu vâlîsine ve Samanlu ve Sandıklı ve ( ) kādılarına hüküm ki:

Sandıklı kazâsı nâ’ibi Mevlânâ Ali Südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüp; mensûh tîmârlar bedeli cem‘ine me’mûr İbrâhim *zîde kadruhû* ile Sandıklı kazâsına tâbi‘ Kırık nâm karye ahâlîsi bâ-cem‘ihim meclis-i şer‘a varup civârlarında vâkı‘ Seyhanlu kazâsı sâkinlerinden Ali ve Yusuf ve İsmâil ve Şa‘bân nâm kimesneler kendü hâllerinde olmayup her-bâr kazâlarında (...) ve mâl-ı mîrî cem‘ine me’mûr olanlar üzerlerine cem‘iyyet ve hilâf-ı vâkı‘ vaz‘ u hareket eylediklerinden mâ‘adâ, bu dahi (...) Karahisar-ı Sâhib sancağı mutasarrıfı Abdulkādir Paşa’ya mezbûru hilâf-ı inhâ ile gamz ve on beş-yirmi levend ta‘yîn ve ahz ü habs ve eşyâsın gâret itdirüp ta‘addî ü fesâd eylediklerin bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum virilmek recâsına vâkı‘-ı hâli (…) ihbârıyla arzeyledüği ecilden, mastûrü’l-ism olanlardan mezbûr Ali Âsitâne-i sa‘âdetimde ahz u habs olunmağla, rüfekāsı mezbûrlar dahi bi-eyyi hâlin ahz ve

keyfiyet-i hâlleri bî-garaz ve mu‘temedün-aleyh kimesnelerden sü’âl ve üzerlerine sübût bulan mevâdd sicill ü hüccet ve sûret-i sicilleriyle kendüsi Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

315

Ezine-i Lazkiye kādısına hüküm ki:

Ali *zîde kadruhû* gelüp; İznik’de vâkı‘ Halil Paşa Evkāfı karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ Kirali ve tevâbi‘i karyelerinde bin yüz on dört senesi martı ibtidâsından bir sene tamâmına değin zabtın vakf-ı mezbûr mütevellîsi Mehmed *zîde kadruhû*dan der-uhde ve iltizâm ve yedine memhûr temessük verildüğin bildirüp temessükü mûcebince zabtitdirilüp âharı müdâhale ittirilmemek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin, temessükü mûcebince zabt itdirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

316

Silivri nâ’ibine hüküm ki:

Silivri kasabası ahâlîsi gelüp; kazâ-i mezbûrda vâkı‘ Pîrî Mehmed Paşa Câmi‘ kurbunda ba‘zı kimesneler dükkânlarda cem‘iyyet idüp ve câmi‘-i mezbûr havalisinde ba‘zı bekâr âdemler temessük fesâd ve şekāvet etmeleriyle cemâ‘at-i Müslimîn müte’ezzî olup ta‘addî üzre oldukların ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık (...) fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüp şer‘le görilüp men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden, yedlerinde olan fetvâ-yı şerîfe mûcebince hilâf-ı şer‘-i şerîf üzre ta‘addîsi men‘ u def‘ olunmak emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

[Fî] evâhiri M sene 1115

[73]

317

Gemlik kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Armudlu nâm karye ahâlîsi gelüp; nefs-i Gemlik ve kurbunda olan ba‘zı kurâların a‘yânı mücerred kendi bağ ve bağçe ve değirmenlerin ve kendü nefslerinde hıfz u hırâset içün martalos nâmıyla ücret ile on iki âdem tutup bunlar ma‘an tutmayup ve bunların karyeleri nefs-i Gemlik’e on iki sâ‘at mikdârı mesâfe ba‘id

olup bunlar aslâ fâ'ideleri yoğiken mezbûrlar mücerred ta'cîz ve celb-i mâl içün sizler dahi bize imdâd idün diyü fuzûlî beher sene kırk-elli guruş taleb ve ta'addî ve rencîdeden hālî olmadıkların bildirüp hilâf-ı şer'-i şerîf ol vechile akçe talebiyle ta'addî itdirülmeyüp men' u def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, hilâf-ı şer'-i şerîf ta'addî etdirilmemek içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

318

Kastamonu kādısına hüküm ki:

Hacı Mustafa ve Osman gelüp; üzerlerine şer'an bir nesne sâbit değil iken İstanbul sâkinlerinden fevtolan Salih nâm kimesnenin vasîsi Feyzullah mü'eddî-i mezbûrun sizde on re's keçi ve iki re's inek ve bir kısrağı var imiş diyü rencîde ve kendüsi mezbûrlar ile murâfa'a olmayup kazâ-i mezbûrda kethüdâyeri tarafından vekîl itmekle zor şâhid ikāmetiyle gadr murâd eyledüğin bildirüp emr-i şerîfim recâ etmeğin o makūle da'vâsı Âsitâne'ye havâle oluna diyü yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

319

İznikmid kādısına ve Karamürsel nâ'ibine ve Kocaili mütesellimine hüküm ki:

Ayşe ve Emine nâm hâtûnlar gelüp; nâhiye-i mezbûreye tâbi' Hâven(?) nâm karyede on üç seneden berü mutasarrıf oldukları bir kıt'a mülk ze'âmede âharın alâkası yoğiken mütegallibiden Beğoğlu Hüseyin bin yüz ( ) senesinde fuzûlî zabt ve karye-i mezbûrdan Kara Mahmud oğlu Mustafa'ya bey' ve ol dahi (...) vardır diyü virmekde ta'allül itmekle, mahallinde icra-yı hak olunmaz ise Âsitâne'ye ihzâr oluna diyü yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

320

Anadolu Vâlîsi Nu'man Paşaya ( ) kādısına hüküm ki:

Afşar kazâsı ahâlîsi gelüp; hâliyâ kādıları ( ) nâm kādı bin yüz on ( ) senesinde vâkı' olan hücec ve nakl-i şehâde ve arz ve (...) mürâseleden kānûndan ziyâde on ve on beşer guruşların alduğından gayrı, emr-i şerîfimle vâkı' tekâlîfden kendüsi içün emr-i defterden ziyâde kırk-ellişer guruşların alup gadreyledüğin bildirüp şer'le görilüp icrâ-yı

şer‘ olunmak bâbında emr-i şerîf recâ eyledikleri ecilden, şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

321

Bursa’da müfettiş-i evkāf vekîline hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılardan Ahmed *dâme mecdühû* gelüp; kıdvetü’l-havâss ve’l-mukarrebîn Saray-ı Cedîd-i Âmîrem ağası olan ( ) Ağa *dâme uluvvuhû*nun taht-ı nezâretinde olan evkāfdan Bursa’da vâkı‘ merhûm ve mağfûrun-leh Yıldırım Bâyezid Hân *tâbe serâhû* evkāfı karyelerinden Üsküdâr kazâsına tâbi‘ Tuzla nâm karyenin zabtın bin yüz on iki senesi ibtidâsından yüz on dört senesi Şubat’ı gâyetine değin üç sene bir tahvîl ile beher senesi ikişer bin guruş olmak üzre yüz elli guruş kalemiyye ile altı bin yüz elli guruş nâzır-ı vakf ma‘rifetiyle mütevellîsinden der-uhde ve iltizâm ve üç senelik mâlın bi’t-tamâm taraf-ı vakfa edâ eyleyüp iki senesini zabt ve sâhibü’l-edâ mahsûlü hâlâ der-anbâr olup iki senelik iltizâmına dahl etmez iken vakf-ı merkūm mütevellîsi ( ) nâm kimesne on dört senesi mâlını bi’t-tamam almışiken tekrâr âhara der-uhde olunmağla buna küllî gadr olunmağla ve fetvâ-yı şerîfe virmekle ve tarafından Hüseyin nâm kimesneyi vekîl eyledükde sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; nâzır-ı mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle yedinde olan temessükü mûcebince vakf-ı mezbûr mütevellîsi ile (…) ahvâlleri şer‘le görilüp icrâ-yı hak olunup şer‘le görüle diyü yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

[74]

322

Bandırma nâ’ibine hüküm ki:

Bandırma nâhiyesinde sâkin ehl-i zimmet re‘âya tâifesi Südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl gönderüp; üzerlerine edâsı lâzim gelen cizye-i şer‘iyyeleri a‘lâ ve evsat ve ednâ i‘tibârıyla edâ idüp kusûrları yoğiken hâlâ cizye cem‘ine me’mûr olan ( ) nâm kimesne sabî ve nâ-bâliğ evlâdlarına hilâf-ı şer‘ kâğıd cibâyeti virüp ta‘addî eyledüğin bildirüp ol bâbda hüküm recâ eyledikleri ecilden, mezbûr cizyedâr Âsitâne-i sa‘âdete ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

323

Yalakâbâd nâ'ibine hüküm ki:

Erbâb-ı tîmârdan Murad nâm sipâhî gelüp; mensûhâttan berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tîmârı çiftliklerinden çiftlik-i Hamza der-Karaelkes(?) ve çiftlik-i Aslıhan der-karye-i Aşçı Balanban tâbi'-i Yalakâbâd diyü berât ve sûret-i defterinde mukayyed kadîmden öşr ü resm-i tîmâr-ı mezbûr tarafından alınagelen çiftliklerine dahlolunmak îcâb itmez iken zikrolunan karyelerde mensûh çiftlikle mutasarrıf olan Hüseyin nâm sipâhî ile Mustafa ve Mehmed nâm mültezimler ol-çiftlikler bizim zâbıtı olduğumuz çiftlikler toprağındandır diyü fuzûlî ve hilâf-ı Defter-i Hakânî müdâhale ve mezbûrlar mütegallibe ve zî-kudret olmalarıyla mahallinde bir vechile icrâ-yı hak mümkin olmaduğın bildirüp, mezbûrlar Âsitâne-i sa'âdetime ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

324

Sultâniye kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Hacı Yusuf gelüp; Rüstem Paşa Vakfı'nda ber-vech-i mâlikâne mutasarrıf olduğu hamamın müste'ciri Hacı Ahmed nâm kimesnenin müddet-i icâresi tamam olmağla ihrâc murâd eyledikde ta'allül itmekle yedinde olan temessükü mûcebince zabtitdirilüp müdâhale ittirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, temessükü mûcebince hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

325

Ayvalık ve Ayazmend kazâları nâ'iblerine hüküm ki:

Sen ki Ayvalık kazâsı nâ'ibisin; Südde-i sa'âdetime mektûb gönderüp; Ayvalık kazâsına tâbi' Kâfirağılı nâm karye re'âyâlarından Papa İsâ(?) veled-i Yani ve Panayod veled-i Mihalaki ve Celayed(?) veled-i Andon ve Berd veled-i Palaled ve Kompapo veled-i Yorgi ve dahi ba'zı zimmîler meclis-i şer'-i şerîfe varup; karye-i mezbûra Medîne-i Münevvere şerefühallâhü te'âlâ ilâ yevmi'l-âuhrâ evkāf karyeleri ve (...) olup hâricden dahlolunmak îcâb itmez iken ve üzerlerine dahi şer'an bir nesne sâbit olmuş değil iken hâlâ Ayazmend zâbıtı İbrâhim ba'zı mevâdd isnâdıyla bin yüz on ( ) senesinde hilâf-ı şer' ve bi-gayrı hakkın her birlerinden kırkar ve ellişer guruşların alup

gadritmekle şer‘le alıvirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum virilmek recâsına vâkı‘-ı hâli ilhâhıyla arzeyledüğin ecilden, mahallinde şer‘le alıvirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâhiri S sene 1115

326

Yalakâbâd nâ’ibine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Samanlı ve Kādı nâm karyeler ahâlîleri âdem ve arz-ı hâl gönderüp; düstûr-ı mükerrem, müşîr-i müfahham, nizâmü’l-âlem Âsitâne-i sa‘âdetimde sadâret-i ‘uzmâ ve vekâlet-i kübrâ kāim-makāmı vezîrim Abdullah Paşa *edâmallahü te‘ala iclâlehû*nun kazâ-i mezbûrda mutasarrıf olduğu çiftliğe korunun ıhlamur eşcârının yine kazâ-i mezbûra tâbi‘ Küçükkumla nâm karye ahâlîsinden ba‘zıları kabukların soyup karyelerine cârî hamâmî suyu dimekle ma‘rûf suya ilkā ve ol suyu telvîs ve şürb iden ibâdullah ve hayvânât (..) hayvânatları helâk olup hilâf-ı şer‘-i şerîf ta‘addî eylediklerin bildirüp men‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden, şer‘le men‘iyçün yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

[75]

327

Gemlik kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Armudlu nâm karye sâkinlerinden olup sâdât-ı kirâmdan Seyyid Hüseyin *zîde şerefühû* gelüp; bu kendü hâlinde olup kimesneye hilâf-ı şer‘ vaz‘ u ta‘addisi olmayup herkes kendüden râzı ü şükrân üzreler iken kazâ-i mezbûra tâbi‘ Kısraklı nâm karye sâkinlerinden olup ashâb-ı ağrâzdan İmâm Ahmed ve Kara Hasan oğlu Mehmed nâm yeniçeri birbirleriyle yek-dil olmalarıyla, bunun içün şerîr ve gammâzdır, dâ’imâ kādı ve nâ’ib ve voyvoda ve sübaşı ve sâ’ir ehl-i örf tâifesi yanlarına varup fukarâyı gamz ve akçelerin alup ve aldırırsın diyü isnâd ve iftirâ ve hilâf-ı inhâ hakkında emir alup ta‘addî ve (...) arzeylediklerin bildirüp, sen ki nâ’ib-i mezkûrsun ahvâlleri mahallinde bî-garaz kimesnelerden tefahhus [ve] vukū‘u Âsitâne-i sa‘âdetime arz u i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili Safer sene 1115

328

Bursa monlâsına hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri odalarından kırküç bölüğün odabaşısı ve vakfının mütevellîsi Veli nâm yeniçeri gelüp; vakf-ı merkūm nukûdu mâlından Bursa’da sâkin Seyyid Mustafa ve karındaşı Seyyid Mehmed nâm kimesneler zimmetlerinde birbirlerinin kefâletleriyle yüz yirmi iki guruş mâl-ı vakf olup kable’l-edâ mezbûr Seyyid Mustafa fevtolmağla kazâ-i mezbûrda sâkin metrûkâtın kabziden karındaşlarından ve mezbûr Seyyid Mehmed’den taleb eyledikde virmekde ta‘allül itmekle mahallinde şer‘le görilüp icrâ-yı hak olunup edâda muhâlefet ider ise sıhhati üzre arz u i‘lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili S sene 1115

329

( ) ve ( ) kādılarına ve Girsuz(?) nâ’ibine hüküm ki:

Zu‘amâdan Şahin gelüp; ze‘âmeti re‘âyalarından ba‘zıları kadîmî karyesinden kalkup taht-ı kazânızda tavattun itmeleriyle, kānûn üzre iskânlarıyçün yazılmışdır.

Fî evâ’ili S sene 1115

330

Marmara nâ’ibine hüküm ki:

Mehmed nâm mütevellî gelüp; nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Devri nâm karyede vâkı‘ el-Hâc Rüstem binâ eyledüği câmi‘-i şerîfin evlâdiyyet ve meşrûtiyyet üzre mütevellîsi olup edâ-yı hidmet idüp şer‘an dahlolunmak îcâb itmez iken karındaşı el-Hâc Osman nâm kimesne ashâb-ı ağrâzdan hevâsına tâbi‘ kimesneler ile müttefik olmağla, ben vakf-ı mezbûrun nâzırıyım diyü bî-vech-i umûrına ta‘addî itmekle, şer‘le men‘ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili S sene 1115

331

( ) ve ( ) ve ( ) nâhiyeleri nâ’iblerine hüküm ki:

Mehmed nâm kimesne gelüp; İstanbul’da vâkı‘ merhûm Şehzâde Sultân Hân *tâbe serâhû* Evkāfı Câmi‘-i Şerîfi ve imâreti evkāfı mukāta‘alarından Adalar nâhiyesine tâbi‘ Küçük Maldepe vakf-ı karyenin defterde mukayyed ra‘iyyet oğullarından âhar oğlu Trandakil nâm zimmî ile mezbûr kadîmi karyelerinden kalkup varup Kartal ve

Hisâr ve kurâ ve sâ'ir askerî çiftliklerinde sâkin olmalarıyla bu dahi ol makūle re'âyâların kaldırup ve kadîmî karyelerine nakil ve iskân etmek istedikde ba'zıları ta'allül üzre oldukların bildirür kadîmî karyelerine iskân ettirilmek babında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, kānûn üzre iskân hükmü yazılmışdır.

Fî evâ'ili S sene 1115

332

Şile nâhiyesi nâ'ibine hüküm ki:

Mehmed nâm kimesne gelüp; erbâb-ı tîmârdan Ahmed nâm sipâhî berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tîmârı karyelerinden nâhiye-i mezbûra tâbi' Ahmedli ve tevâbi'i karyelerinin bin yüz on dört senesi martı ibtidâsından bir sene tamâmına değin zabtın yirmi guruşa buna der-uhde ve iltizâm ve yedine ma'mûlün-bih temessük virildüğin bildirüp temessükü mûcebince zabtittirilüp âharı müdâhale ittirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, temessükü mûcebince zabt itdirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili S sene 1115

[76]

333

Anadolu vâlîsine ve Lefke ve ( ) kādılarına hüküm ki:

Lefke kasabası mahallâtından ( ) nâm mahallede sâkin Hân-ı Cedîd Câmi'-i Şerîfi vâ'izi olan kıdvetü's-sulehâ'i's-sâlikîn Şeyh Halil *zîde sâlâhahû* ile mahalle-i mezbûr ahâlîsi gelüp; mahalle-i mezbûrda sâkin ( ) nâm zimmî ihdâs eyledüği menzilinde hamr u arak bey' idüp anda Mehmed müte'ezzî ve hilâf-ı şer'-i şerîf ta'addî üzre olduğun bildirüp men' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, şer'le men' olunmak emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâ'ili S sene 1115

334

Eflanibolu(?) kādısına hüküm ki:

Mustafa nâm kimesne gelüp; kazâ-i mezbûra tâbi' Saçaklı nâm karye sâkinlerinden karındaşları Sâlih ve Ahmed nâm kimesneler zimmetinde babasından buna intikāl iden hissesinden hakkı olup taleb eyledikde hevâsına tâbi' Ömer ve

Mehmed nâm kimesneler ile müttefik olmalarıyla katl kasdıyla üzerine tüfeng atup gadr u ta‘addî eylediklerin bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, zâbıtları ma‘rifetiyle Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

335

Kütahya monlâsına hüküm ki ve kazâ-i mezbûrda yeniçeri serdârına hüküm ki:

Müteveffâ Çavuşbaşı Mehmed Pâşâzâde Mustafa *zîde mecdühû* gelüp; kazâ-i mezburda vâkı‘ ze‘âmetinin voyvodası olup mukaddemâ kazâ-i mezbûrda yeniçeri serdârı olan Feryerde(?) nâm yeniçeri zimmetinde bin yüz ( ) senesinde memhûr temessükü mûcebince bin iki yüz yirmi guruş hakkı olmağla, tarafından birkaç def‘a âdem gönderüp taleb eyledikde virmekde ta‘allül itmekle, mübâşir ta‘yîn olunan Dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri çavuşlarından Ahmed Çavuş ma‘rifetiyle şer‘le alıverilüp ta‘addî ider ise Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak üzre Dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ağası kāim-makāmı ve Asitâne-i sa‘âdetimde sekbanbaşı olan Murtazâ *dâme mecdühû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle, vech-i meşrûh üzre şer‘le amel olunmak üzre hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

336

Sinob ve ( ) kādılarına hüküm ki:

Hacı Halil gelüp; kazâ-i mezbûr muzâfâtından Gereze nâhiyesine tâbi‘ Belviran nâm karye toprağında Bayram ve Halil ve Mehmed nâm kimesneler ile meşâğ ve müşterek zabt ve zirâ‘at ve öşr ü resmin sâhib-i arza edâ edegeldiği ma‘lûmetü’l-hudûd yerlerden tapulu ve temessüklü hissesine müdâhale olunmak îcâb itmez iken mezbûrlar fuzûlî müdâhale ve zabtına muhâlefet idüp ta‘addî etmeleriyle, ta‘addîleri men‘-birle sâdır olunaan emr-i şerîfim mûcebince mürâfa‘a-i şer‘den hissesi zabt ve ta‘addileri men‘ birle cânib-i şer‘den hüccet-i şer‘iyye virilmişken mezbûrlar kanâ‘at itmeyüp ol hüccet-i şer‘iyyeye mugâyir nizâ‘dan hâlî olmadıkların bildirüp, mahallinde şer‘le görilüp icrâ-yı hak olunmaz ise sıhhati üzre arzolunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili S sene 1115

[77]

337

Bostancıbaşıya ve İznikmid kādısına hüküm ki:

İznikmid'de hâssa bağçem ustası İbrâhim *zîde kadruhû* gelüp; kazâ-i mezbûrda vâkı‘ mîrî âsiyâba kanavât ile cereyân iden hassa suyu ( ) ve ( ) ve dahi ba‘zı kimesneler evlerinde ihdâs eyledikleri musluklara alup gasb ve değirmenin divârına vaz‘ ve ta‘tiline bâ‘is oldukların bildirüp, kadîmî değirmenin mahsûs suyuna ta‘arruzdan men‘ ve zarar-ı şer‘îsi ve kadîmden cârî maslaklardan mâ‘adâsı izn-i şer‘le def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, vech-i meşrûh üzre şer‘le amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili S sene 1115

338

Üsküdâr kādısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr nevâhîsinden Taşköprü nâhiyesine tâbi‘ Belek nâm karye sâkinlerinden Hüseyin ve Hasan nâm karındaşlar ile Ali nâm yeniçeri gelüp; bunlar kendü hâllerinde olup üzerlerine bî-hasebi'ş-şer‘ bir nesne sâbit ü zâhir olmuş değil iken ashâb-ı ağrâzdan ba‘zı kimesneler ba‘zı mevâdd isnâd ile iftirâ ve her gelen bostânî hasekilerine gamz ve tecrîm kasdıyla ta‘addî ve rencîdeden hâlî olmadıkların bildirüp men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledikleri ecilden, madâmki şuhûd-ı udûl ile şer‘an bir nesne sâbit ü zâhir olmadıkça hilâf-ı şer‘ rencîde olunmamak emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

339

Gemlik kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Armudlu nâm karye ahâlîsi gelüp; nefs-i Gemlik ve kurbunda olan ba‘zı kurânın a‘yânı mücerred kendü bağ ve bağçe ve değirmenlerine ve kendü nefslerini hıfz u hırâset içün martolos nâmıyla ücret ile on iki âdem tutup bunlar ma‘an tutmayup ve bunların karyeleri nefs-i Gemlik'e on iki saat mikdârı mesafe ba‘îd olup ve bunlar aslâ fâ'ideleri yoğiken mezbûrlar mücerred ta‘cîz içün ve celb-i mâl içün siz dahi bize (...) idin diyü fuzûlî beher sene kırk elli guruş taleb ve rencîde itmekle fuzûlî ol vechile ta‘addîden men‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, hilâf-ı şer‘ ol vechile ta‘addîleri şer‘le men‘ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili S sene 1115

340

Eflânibolu(?) kādısına ve Bolu hâssı voyvodasına hüküm ki:

Kuzâtdan Mevlânâ el-Hâc Şa'bân *zîde fazluhû* Südde-i sa'âdetime gelüp; kazâ-i mezbûra tâbi' Afşar nâm karye sâkinlerinden Burunsuzoğlu Ahmed ve Salih nâm kimesneler hevâlarına tâbi' Ömer ve Mehmed nâm şakîler ile yek-dil olmalarıyla pâzâr yerinde bunun hidmetinde olan ( ) nâm kimesneyi darb-ı şedîd ile darb ve fimâ-ba'd buna hidmet etmemek üzre yemîn virdiklerinden gayrı, birkaç nefer eşkıyâ ile dahi bunun menzilin basup ve sâ'ir gulâmlarına dahi darb ve tüfenk gars eyleyüp ve mer'a-i mahsûsu dahi itlâf idüp ziyâde ta'addî itmeleriyle, bundan akdem birkaç def'a emr-i şerîfim sâdır olmuşiken mezbûrlar itâ'at itmeyüp tekrâr ta'addî etmeleriyle, mahallinde icrâ-yı hak mümkin olmaz ise Âsitâne-i sa'âdetime ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâ'ili S sene 1115

[78]

341

Nakşa kādısına hüküm ki:

Sefine re'îslerinden Dimitraki nâm zimmî gelüp; kazâ-i mezbûrda sâkin Kostandi nâm zimmî alâ-tarîki'l-mudârebe bin guruş aldıkdan sonra mezbûr beş yüz guruş daha virüp müşterek olmak üzre kavl ve meblağ-ı mezbûrân ile buğday iştirâ ve üç direkli ta'bîr olunur sefînesine tahmîl ve Değirmenlik adasında sekiz yüz guruşa füruht ve Kandiye'ye gider iken sefîne-i mezbûr bi-emrillahi te'âlâ helâk ve cümle emlâk ve eşyâ ü akçe deryâya gark ve buna şer'ân (...) lâzim gelmeyüp üzerine şer'an bir nesne sâbit olmayup bin yüz on ( ) senesinde hilâf-ı şer' sekiz yüz guruş alup ziyâde ta'addî eyledüğin ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüp ol tarafda ümerâ-i deryâdan Mehmed *dâme ikbalühû* ma'rifetiyle şer'le görilüp alıvirilüp icrâ-yı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin, şer'le görülmek üzre yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

342

Keçiborlu ve ( ) kādılarına ve Hamid sancağı mütesellimine hüküm ki:

Keçiborlu kazâsı sâkinlerinden sâdât-ı kirâmdan Seyyid Ramazan *zîde şerefühû* gelüp; bin yüz on ( ) senesinde Dazkırı kazâsının Kassâm-ı askerliği Anadolu kazâskeri tarafından mühürlü mektûb ile me'mûr iken Dazkırı kazâsına tâbi‘ Arna nâm karyede sâkin fevtolan Hüseyin'in vârisleri Ahmed ve Seyyid Muharrem ve sâ'irleri talebleriyle muhallefât-ı mezbûru tahrîr ve taksîm ve resm-i kısmet nâmına binde on beş akçe alup ziyâde nesnelerin almış değil iken mezbûrlar birbirleriyle yek-dil olmağla, rems-i kısmet nâmına virdiğimiz akçeyi alurız diyü ta‘addî üzre oldukların bildirüp mahallinde şer‘le görilüp men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, mahallinde şer‘le men‘ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

343

Zarı ve Kastamonu kādılarına ve Kastamonu sancağı mütesellimine hüküm ki:

Zarı kazâsına tâbi‘ Hurma nâm karye sâkinlerinden Hasan gelüp; yine Zarı kazâsına tâbi‘ Pınarbaşı nâm karyede sâkine Ayşe nâm bikr-i bâliğayı rızâsı ve velîsi ve babası Ahmed nâm kimesne beynlerinde ma‘lûm mehr-i mu‘accel ve iki bin akçe mehr-i mü'eccel ile şuhûd mahzarında mezbûreyi tezvîc ve inkâh ve bu dahi tezevvüc-i istinkâh ve kabûl idüp şer‘an dahlolunmak îcâb itmez iken iki yüz beş gün mürûrunda âhardan Halil nâm kimesne zuhûra gelüp; on yedi gündür mezbûreyi ben dahi tezevvüc ve istinkâh eyledim diyü zevceyn-i mu‘accelesi ile ta‘addî murâd itmekle, mürâfa‘a-i şer‘ olup ahvâlleri şer‘le görüldükde vech-i meşrûh üzre menkûhası olduğu şerʿan sâbit ve hüccet olunmuşiken ol hüccet-i şer‘iyyeye mugâyir dahl ve nizâ‘ eyledüğin bildirüp hüccet-i şerʿiyye mûcebince amel ve şerʿle müdâhaleden menʿ, memnuʿ olmaz ise Âsitane-i saʿâdetime arzolunmak bâbında hükm-i hümâyunum recâ etmeğin, vech-i meşrûh üzre şer‘le men‘ u def‘ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

344

Galata kādısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr muzâfâtından İstinye nâhiyesine tâbi‘ Boğazkesen Kal‘ası sâkinlerinden Hâvâ nâm Nasraniyye gelüp; yine nâhiye-i mezbûra tâbi‘ ( ) nâm mahallde Güher nâm Nasrâniyyeden işitirâ eyledüği mülk bağ içün şer‘an müdâhale olunmak îcâb itmez iken merkūm Nasrâniyye şirrete sâlike ve hevâsına tâbi‘ âdemler ile

müttefik olmağla, ol bağı sana bey‘ ettiğimde kendüm içün bir mikdâr hisse alıkomuş idim diyü iddi‘â ve mürâfa‘a-i şer‘ olduklarında iddi‘âsı lağv-ı marazî olmağla, birbirlerinin zimmetlerini husûs-ı merkūma müte‘allik de‘âvîden ibrâ-i âmm ile ibrâ ve iskât idüp kat‘-ı nizâ‘ ve fasl-ı husûmet birle hüccet-i şer‘iyye virilmişken mezbûr Nâsraniyye kanâ‘at itmeyüp hisse zabt iderim diyü hilâf-ı şer‘ müdâhale itmekle, tarafından zevci Arutin nâm zimmîyi vekîl eyledüğin bildirüp hüccet-i şer‘iyye mûcebince amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili S sene 1115

[79]

345

Sakız kādısına hüküm ki:

Hadîce Hâtûn gelüp; karındaşı Ali nâm kimesne kapudân-ı sâbık Abdulfettâh Paşa’nın hidmetinde iken Andre nâm cezîrede bin yüz on ( ) senesinde fevtoldukda muhallefâtı irs-i şer‘le buna münhasıra iken cezîre-i mezbûrda sâbıkâ emin-i beytülmâl olan ( ) nâm kimesne fuzûlî zabt ve hâlâ kazâ-i mezbûrda sâkin olduğu ve tarafından ( ) nâm kimesneyi vekîl eyledüğin bildirüp, yedinde olan defter-i kassâm mûcebince şer‘le görilüp muhallefât-ı mezbûr alıvirilüp ihkāk-ı hak olunmak üzre yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

346

Ankara kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Bâlî *zîde kadruhû* gelüp; Seddül-bahir Kal‘ası neferâtlarından müstahfız ve topçu ve cebeci tîmârlarından bilâ-sâhîb ve bî-hasıl ve terk-i kal‘a olan neferâtın tîmârı mahsûlün merhûm ve mağfûrun-lehâ Vâlide Sultân *tâbe serâhâ*nın evkāfına hâsıl kaydolunmağla Ankara sancağında ve nâhiyesinde çiftlik (...) yerine ve gayrıdan üç bin akçe gedik tîmâra mutasarrıf olup üç seneden berü terk-i kal‘a iden Abdullah Mehmed’in vakfa â’id olan tîmârı mahsûlünün ahz ü kabz itmek içün bin yüz on dört senesine mahsûb olmak üzre kal‘ateyn evkāfı mütevellîsi Ahmed *zîde kadruhû* tarafından buna der-uhde olunup yedine zabtıyçün memhûr temessük virilmekle, zabtıyçün yazılmışdır.

Fî evâ’ili S sene 1115

347

Gönen ve Bayramiç ve ( ) ve ( ) kādılarına ve Mihaliç ve Manyas kazâları nâ'iblerine hüküm ki:

Hasan nâm kimesne gelüp; Mehmed nâm kimesne zimmetinde bin yüz on ( ) senesinde karz-ı şer'îden altı yüz kat'-ı atîk guruş hakkı olup taleb eyledikde mezbûr ba'zı kimesnelere meblağ-ı mezbûru mürâbahaya virdim diyü illet ve virmeyüp gadr murâd ve firar eyledüğin bildirüp, bulunduğu mahalde şer'le görilüp meblağ-ı mezbûrdan şer'le alıvirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, bulunduğu yerde icrâ-yı hak mümkin olmaz ise ihzâr oluna diyü yazılmışdır.

Fî evâ'ili S sene 1115

348

Gemlik kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Ayşe nâm hâtûn gelüp; bundan akdem oğlu Seyyid İbrâhim kazâ-i mezbûrdan Kumlusagîr nâm karye sâkinelerinden zevcesi Şerîfe Emine nâm hâtûnu tatlîk eyledikde mehri ve sâ'ir hakkı içün yüz yirmi beş guruşa sulh olup (...) müteallik âmme-i da'vâdan mezbûr İbrâhim'in zimmetini ibrâ-birle cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye virilmişiken mezbûre şirrete sülûk etmekle, sende dahi alacağım vardır diyü oğlu varup rencîde ve mezbûrlarıyla Dîvân'da mürâfa'a olmak üzre zâbıtı ma'rifetiyle Âsitâne-i sa'âdetime ihzârlarıyçün emr-i şerîfim virilmişken sâbıkā nâ'ib olup kazâ-i mezbûrda sâkin Mehmed nâm kimesne mezbûre Şerîfe Emine'yi vermedüğinden mâ'adâ oğlu mezbûru bi-gayrı hakkın habs ve yirmi beş guruşun alup küllî gadreyledükde mezbûre Şerîfe Emine ile nâ'ib-i mezkûr Mehmed Âsitâne-i sa'âdetime ihzâr olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, ihzârlarıyçün hüküm yazılmışdır.

Fî evâ'ili S sene 1115

349

Havza kādısına hüküm ki:

Hasan nâm kimesne gelüp; kazâ-i mezbûra tâbi' Kirem ve Boyaliç nâm karyelerin bin yüz on beş senesi Muharremi gurresinden bir sene gâyetine değin vâkı' olan a'şâr ve sâ'ir hukūk u rüsûmu ahz ü kabzına zâbıtın buna der-uhde ve sipâriş olunup vakf-ı mezbûr mütevellîsi Mehmed *zîde kadruhû* tarafından zabtıyçün temessük virilmekle, zabtıyçün yazılmışdır.

Fî evâ'ili S sene 1115

350

Beğpazarı nâ'ibine hüküm ki:

El-Hac Hasan gelüp; Osman nâm kimesnenin Beğpazarı kazâsı toprağında mutasarrıf olduğu iki mülk bostan yerlerin buna bey‘ ve bu dahi dokuz sene zabtidüp dahlolunmak îcâb itmez iken ( ) nâm kimesne zuhûra gelüp ol-bostan yerleri Mehmed ve ( ) nâm kimesnelerin babalarından müntakill itmiş, taraflarından beni vekîl eylediler, zabtiderim diyü hevâsına tâbi‘ nâ'ibe istinâd ve bazu mütegallibe a‘yânlarıyla mahallinde gadritmeleriyle mahallinde mümkin olmamağla, Âsitâne'ye havâle olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili S sene 1115

[80]

351

Molova ve ( ) kazâları nâ'iblerine hüküm ki:

( ) nâm zimmî gelüp; bunun üzerine şuhûd-ı udûl ile şer‘an bir nesne sâbit ü zâhir olmuş değil iken Molova kazâsına tâbi‘ ( ) nâm karye zâbıtı olan karye-i mezbûrda sâkin Hüseyin nâm kimesne "Senin kaynın karye-i mezbûrda ( ) nâm zimmîye şirret eylemiş" diyü bin yüz on ( ) senesinde hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bi-gayrı hakkın yetmiş guruşun alup ziyâde gadr u ta‘addî eyledüğin bildirüp şer‘le görilüp alıvirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum recâsına şer‘le görülmek emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâ'ili S sene 1115

352

Ber-vech-i arpalık Karesi sancağında mutasarrıf olan ( ) paşaya ve Balıkesir nâ'ibine hüküm ki:

Hacı Mehmed nâm kimesne gelüp; üzerine şuhûd-ı udûl ile şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken Kisva(?) kasabası sâkinlerinden Hacı Mustafa ve Mehmed ve ( ) ve ( ) nâm kimesneler hevâlarına tâbi‘ (...) ile yek-dil olmalarıyla, bunu bin yüz on ( ) senesinde hilâf-ı şer‘ ve bi-gayrı hakkın yüz otuz guruşun alup gadreylediklerin bildirüp, sen ki mîr-i mirân-ı mûmâ-ileyhsin; mübâşererinle mezbûrlar ihzâr-i şer‘ olunup ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin hidemât-ı mezbûr müstakillen mütellâ olup

şer‘le görüp icrâ-yı hak olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, vech-i meşrûh üzre şer‘le görülmek emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâ’ili S sene 1115

353

İznik nâ’ibine hüküm ki:

Erbâb-ı tîmârdan Mustafa gelüp; Kocaili sancağından İnzik nâhiyesinde berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tîmârı karyelerinden berât ve (…) defterinde mukayyed ( ) nâm karye toprağında resm-i Defter-i Cedîd-i Hâkānîde mukayyed Hacı Osman (...) tîmârın kadîmi nâm yaylaklar zamânında koyun ve sâ’ir davarlarıyla gelüp yaylayub otundan ve suyundan intifâ‘ idenlerden tahammüllerine göre resmin taleb eyledikde İznik sâkinlerinden Mehmed Beğ dimekle ma‘rûf kimesne senden mukaddem sipâhî olandan satun aldum, yedimde hüccet ve temessüküm vardır diyü cümle (...) yerin alup sana ancak berâtında tahrîr olunan beş yüz otuz akçe viririm diyü nizâ‘ itmekle, bundan akdem emr-i şerîfimle varup taleb eyledikde mütegallibiden olmağla itâ‘at-i emr-i şerîf eylemediğin bildirüp, mahallinde hilâf-ı kānûn ta‘addîsin men‘ memnû‘ olmaz ise Âsitâne’ye ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili S sene 1115

354

Kapudağı nâ’ibine hüküm ki:

Sâliha nâm hâtûn gelüp; hâlâ vasiyyesi olduğu ( ) nâm sağîrin babası Hüseyin nâm kimesneyi bundan akdem Yorgaki nâm zimmî bi-gayrı hakkın katleyledüği İstanbul’da mürâfa‘adan şer‘an sâbit ve hüccet olunup diyeti alınmak üzre tersâne-i âmîremde küreğe vaz‘ olunmuşiken bir tarîkle ıtlâk olup hâlâ nâhiye-i mezbûrda Kestel ve ( ) nâm karyerlerde bulunduğun bildirüp mesfûr zimmî karye-i mezkûrda sübaşı ma‘rifetiyle ahz ve Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, Âsitâne’ye ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâ’ili S sene 1115

355

Zerzene kādısına hüküm ki:

Sadullah nâm kimesne gelüp; selâtîn-i mâzıyyeden biri kazâ-i mezbûra tâbi‘ ( ) nâm karyede vâkı‘ bir mikdâr yerleri bu nerve-i ceddi yakub Danişmend nâm kimesneye hibe ve temlîk idüp eline mülk-nâme-i hümâyûn virildikden sonra ol dahi ol yerlerin tevliyet ve (...) evlâdına ve evlâdına vakf u şart ve vakfı defter-i atîk ve cedîdde mastûr u mukayyed olup ve bu vâkıf-ı mezbûrun evlâdından olmağla nevbet-i tasarruf kendüye intikāl itmekle, ber-mûcebi-i şart-ı vâkıf mutasarrıfında hâlâ vakf-ı mezbûrun defterde mukayyed bir mikdâr mezra‘a yerleriyçün Bolu hâssı voyvoda tarafından hass-ı mezbûr karyesi toprağındandır diyü fuzûlî ve hilâf-ı Defter-i Hâkānî öşr ü resmine müdâhale ve kabz idüp gadr üzre olunduğun bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, hilâf-ı Defter-i Hâkānî vakfı mezra‘ası yerleri hudûduna fuzûlî müdâhaleden men‘ olunmak içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâ’ili S sene 1115

[81]

356

Bostancıbaşıya ve Ezine kādısına ve Biga kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Hassa bostancılardan Mehmed gelüp; el-Hâc Mehmed nâm kimesne koyun iştirâsıyçün dört yüz yirmi guruş sermâye ile varup Ezine kazâsına tâbi‘ Eylün(?) nâm karyeden götürüp el-Hâc Ali nâm kimesnenin odasına kondurdukda Kahveci Halil ve (...) Hasan ve Aydınlı(?) Mustafa ve Kara Mehmed ve Davud oğlu Süleyman nâm kimesneler ile müttefik ve ba‘dahû dağa çıkarup üzerinde mevcûd meblağ-ı mezbûru gasb ve ta‘addî eylediklerin ve mezbûr Hacı Mehmed Biga kazâsında olduğun bildirüp, ol bâbda hükm-i hümâyûnum recâ [etmeğin] sen ki bostancıbaşı-i mûmâ-ileyhsin ma‘rifetinle Âsitâne-i sa‘âdetime ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâ’ili S sene 1115

357

Yalakâbâd kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Ümmühan Hâtûn gelüp; kazâ-i mezbûra tâbi‘ Çiftlik nâm karye sâkinlerinden babası Mustafa nâm mecnûn bu sagîre iken yine kazâ-i mezbûra tâbi‘ Yörükler nâm karyede sâkin Osman nâm kimesneye altı bin akçe mehr-i mu‘accele ile akd ve üç seneden mütecâviz sâhib çıkmayup ve nafakasın görmeyüp ta‘addî itmekle, bu dahi bâliğa olduğu (…) fesh-i akd etmişiken müdâhale üzre olduğun bildirüp, mahallinde

şer‘le tefahhus ve icrâ-yı şer‘ olunup faslolunmak hükmün olmaz ise Âsitâne-i sa‘adete havâle olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, vech-i meşrûh üzre şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili S sene 1115

358

İznikmid kādısına ve mütesellimine hüküm ki:

Mehmed Emin *zîde mecdühû* gelüp; Kocaili sancağına berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerinden İznikmid kazâsına tâbi‘ Alanözü nâm karye re‘âyâlarından on iki nefer zimmî kadîmî karyelerinden kalkup âhar yerde tavattun itmeleriyle, kadîmî karyelerine iskân ittirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili S sene 1115

359

Karaman beğlerbeğisine ve Konya monlâsına hüküm ki:

Ulemâdan İbrâhim *zîde ilmühû* gelüp; medîne-i Konya’da vâkı‘ Nasuh Beğ Medresesi’nin bi’l-fi‘l berât-ı şerîfimle müderrisi ve muhaddisi ve vakf-ı mezbûrdan hayır-hâh olup edâ-yı hidmet idüp hidmeti mukābelesinde berâtı mûcebince müstahıkk olduğu vazîfesi mütevellî-i vakf olan Seyyid Nasuh nâm kimesneden taleb eyledikde vakfda müsâ‘ade var iken virmeyüp zimmetinde iken fevtolmağla, hâlâ yerine mütevellî olan kazâ-i mezbûrda sâkin muhallefâtın kabziden oğlu Seyyid Mehmed’den taleb eyledikde ta‘allül etmekle, şer‘le görilüp icrâ-yı hak olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili S sene 1115

360

Akhisar-ı Geyve kādısına hüküm ki:

Mustafa gelüp; kazâ-i mezbûra tâbi‘ Esebalı nâm karyede Osman nâm kimesne babası Ahmed nâm kimesneyi bi-gayrı hakkın katl ve bual hînde (...) bulunmağla mezbûr(...) ve hâlâ gelüp kazâ-i mezbûrda sâkin olduğun bildirüp, mahallinde şer‘le görilüp icrâ-yı hak mümkin olmaz ise Âsitâne-i sa‘âdetime havâle olunmak içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâ’ili S sene 1115

[82]

361

Haleb vâlîsine ve Haleb monlâsına hüküm ki:

El-Hac Hüseyin *zîde kadruhû* gelüp; Haleb sükkânından Hüseyin nâm kimesne İstanbul'da bunun vekîli ( ) nâm zimmîye edâ itmek üzre Edirne'de istikrâz eyledüği üç yüz guruşu vekîl-i mezbura virmeyüp defa'âtiyle evine varup taleb eyledikde göndermeyüp zimmetinde kalduğın bildirüp, temessükü mûcebince olan hakkın edâda ta'allül ve yedinde memhûr deyn temessükü olup şâhidleri dahi İstanbul'da olduğun bildirüp temessükü mûcebince olan hakkın edâda muhâlefet ider ise sen ki müşârün-ileyh ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; Âsitâne-i sa'âdetime ihzâr olunmak bâbında hüküm recâ itmeğin vech-i meşrûh üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri S sene 1115

362

Haleb monlâsına ve ( ) kādısına hüküm ki:

İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Âsitâne-i sa'âdetimde Re'îsülküttâbım kāim-makāmı Fethullah Fethi *dâme mecdühû* Südde-i sa'âdetime arz-ı hâl sunup; Haleb sancağında Hâdim nâm karye ve gayrıdan berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu kırk üç bin akçe ze'âmetli karyeleriyle Antakya kazâsında ber-vech-i mâlikâne berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu Zerzor nâm karyeyi mûmâ-ileyh tarafından Halep sükkânından Mehmed Efendi dimekle ma'rûf kimesneye tefviz itmekle, birkaç sene zabt ve hâlâ mezbûr Trablus'a gitmekle, zikrolunan ze'âmet ve mâlikâne karyelerinin bin yüz on senesi mahsûlü zimmetinde kalmağla, iki kıt'a emr-i şerîf ihrâc ve irsâl eyledikde muhâlefet ve imtinâ' üzre olup ta'addî (...) eyledüğin bildirüp, kendüden veyâhûd mezbûr Mehmed'in vekîli Halil nâm kimesneden sene-i mezbûra mahsûb olmak üzre ze'âmet ve mâlikâne mahsûlünden makbûzâtı bi-eyyi hâl tahsîl ve inâd ü muhâlefet olunur ise kendüsi veyâhûd vekîli ol tarafa bazı husûsiçün mübâşir ta'yîn olunan el-Hac Hüseyin *zîde kadruhû*ya teslîm ve Âsitâne-i sa'âdete ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri S sene 1115

363

Ümerâ-i deryâdan olup Bahr-ı Sefid'de Donanma-yı hümâyûnumda kapudân vekîli olan ( ) *dâme ikbalühû*ya ( ) kādısına hüküm ki:

Filibenar(?) Südde-i sa‘âdetime gelüp; Bahr-ı sefid’de vâkı‘ kazâ-i mezbûra tâbi‘ Sire Adası sâkinlerinden Yorgaki Birinzi nâm zimmî bin yüz on ( ) senesinde gice ile menzilin basup bi’l-külliye eşyâsın gâret idüp ta‘addî eyledüğin bildirüp şer‘le görilüp hilâf-ı şer‘ gâret eyledüği eşyâsı alıvirilüp şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhiri S sene 1115

364

Anadolu ve Kütahya monlâsına hüküm ki:

Nişân-ı hümâyûnum virilen Dergâh-ı mu‘allâm çavuşlarından Mustafa Çavuş *zîde kadruhû* gelüp; berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ ( ) ve ( ) ve ( ) ve tevâbi‘i karyelerimin bin yüz on üç senesinde der-uhde ve zabt ve mahsûlün kabziden kazâ-i mezbûrda sâkin Feridun nâm kimesne mâl-i iltizâmından bin altı yüz yirmi guruşun virmeyüp gadritmekle, edâda ta‘allül ider ise Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr oluna diyü emr-i şerîfim sâdır olmuşiken mezbur gaybet ve firâr üzre olduğun sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin arz u i‘lâm eyledüğin bildirüp ze‘âmeti mahsûlünden kazâ-i mezbûrda (...) ve der-anbâr eyledüği terekeden alıvirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin ze‘âmeti mahsûlünden (...) ve der-anbâr olmuş terekesi ma‘rifet-i şer‘le za‘îm-i mezbûra ahz ü kabz ittirilüp bî-vech-i şer‘î âhar bir (...) ittirilmemek içün yazılmışdır.

Fî evâhiri S sene 1115

365

İznikmid kādısına hüküm ki:

Gekbûze’de medfûn ve merhûm Kutbeddin Evkâfı’nın mütevellîsi Mehmed nâm kimesne gelüp; vakf-ı mezbûrun İznikmid’de vâkı‘ hammamın müste’ciri Ahmed üç sene zabtidüp icaresin talep eyledikde virmekde ta‘allül ve bundan akdem Dârüs-sa‘âde Ağası ma‘rifetiyle müfettiş-i evkāf huzurunda şer‘le görilüp hüccet-i şer‘iyye verilmişken hüccete mugâyir ta‘allül itmekle, mezbûr Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri S sene 1115

[83]

366

Hudâvendigâr paşasına ( ) ve ( ) kādılarına hüküm ki:

Ömer *zîde kadruhû* gelüp; zü‘amâdan ( ) nâm sağîrin berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti re‘âyâlarından taht-ı kazânızda sâkin sipâhiyân ve yörükân ve Akkoyunlu re‘âyasından hukūk u rüsûmundan yüz on beş Muharrem’i gurresinden bir sene tamâmına değin zabtın sağîr-i mezbûrun vasîsi Yusuf Alaybeyi dört yüz elli guruş buna der-uhde ve iltizâm ve mâl-ı iltizâmın tamamen alup yedine zabtıyçün memhûr ve ma‘mûlün-bih temessük verildüğin bildirüp temessükü mûcebince zabtitdirilüp mukaddem ve mu‘ahhar târihiyle temessük ibrâz ider olur ise amel olunmamak bâbında hüküm recâ itmeğin mukaddem ve mu‘ahhar târihiyle temessük ibrâz ider olur ise amel olunmamak içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

367

Sabancı kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüp; kazâ-i mezbûra tâbi‘ Taşlık nâm karye ahâlîsi meclis-i şer‘a varup mezkûr Taşlık karyesi sâkinlerinden Süleyman nâm kimesne kendü hâlinde olmayup dâ’imâ ehl-i örf tâ’ifesine fukarâyı bi-gayrı hakkın gamz u tecrîm ittirdüğinden mâ‘adâ muzırru’n-nâs ve ehl-i fesâd olup perâkende ü perişân olmalarına bâ‘is olduğun bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum verilmek recâsına ilhâhlarıyla arzeyledüğin ecilden, mezbûrun ta‘addî ü fesâdı vech-i meşrûh üzre sâbit olur ise, oldukda üzerine sübût bulan mevâddın sûret-i sicill ile kendüsi Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri M sene 1115

368

Hudâvendigâr paşasına ve ( ) ve ( ) ve ( ) kādılarına hüküm ki:

Ömer *zîde kadruhû* gelüp; zü‘amâdan ( ) nâm sagîrin berât-ı ile mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerinden taht-ı kazânızda vâkı‘ sipahiyan ve yörükân ve Pakkoyunlu re‘âyasından hukūk u rüsûmunun bin yüz on beş Muharrem’i gurresinden bir sene tamâmına değin zabtın sağîr-i mezbûrun vasîsi Yusuf alaybeyi dört yüz elli guruş buna der-uhde ve mâl-ı iltizâmın tamâmen virüp yedine memhûr temessük virilmişiken mezbûr alaybeği ta‘addî eyledüğin bildirmekle, mukaddem temessükü

mûcebince zabtitdirilüp mu‘ahhar târihiyle temessük zuhûr ider ise amel olunmaya diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâ’ili M sene 1115

369

Bostancıbaşına ve ( ) ve ( ) ve ( ) kādılarına ve İznik ve Karamürsel nâ’iblerine hüküm ki:

Hacı Ahmed ve Hacı Abdullah ve Hacı Murtazâ ve Hüseyin ve Ahmed Kapudan gelüp; İznik yanında Başkiras nâm mevzi‘de oturur iken altı nefer kimesne üzerlerine gelüp yine ( ) ve yedi sekiz yüz guruşluk çuka ve fes ve sâ’ir eşyâların alup ol tarafda kendüleri ihfâ itmeleriyle tefahhus olundukda; hâlâ yazdan berü ve sarıklık ve ciheti üzre tavattun idüp ziyâde fesâd ü şekāvetlerinin bahâsı olmamağla sen ki bostancıbaşı-i mûma-ileyhsin; haseki ta‘yîn ve bu makūle fesâd ü şekāvete cesâret iden mezbûrdan bi-eyyi hâl ele getürilüp Âsitâne-i sa‘âdetime ihzârında tağayyür eylemen bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin, mûcebince amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri S sene 1115

[84]

370

Aydıncık nâ’ibine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrda sâkin Hacı Mehmed nâm kimesne gelüp; vâlîdesi Zeynep nâm hâtûnun kazâ-i mezbûr sâkinlerinden karındaşları Mehmed ve Ahmed nâm yeniçeriler ile mîrâsa müte‘allik da‘vâsıyçün bu vâlidesi tarafından vekîl olup mürâfa‘a-i şer‘ olduklarından yine kazâ-i mezbûr sâkinlerinden ashâb-ı ağrâzdan (...) alâkaları olmayan Süleyman ve İmâm Mustafa ve Rodbalı Ahmed ve Sağmaden Ahmed ve Monlâ Mehmed nâm kimesneler ile Seyyid Hacı Mehmed ve diğer Seyyid Mehmed ve Kulukoğlu Solak Mehmed ve Ali ve Ahmed ve Mehmed ve diğer Mehmed nâm yeniçeriler da‘vâlarına karışup ibtâline bâ‘is oldukların bildirüp, hilâf-ı şer‘ ol vechile ta‘addîleri men‘ oluna diyü yazılmışdır.

Fî evâ’ili S sene 1115

371

Aydıncık nâ’ibine hüküm ki:

Zeynep ve Sâliha nâm hâtûnlar gelüp; Aydıncık'da sâkin fevtolan babaları el-Hâc Ahmed'in muhallefâtın tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-arîzatü'ş-şer'iyye taksîm içün Rumeli pâyesiyle bi'l-fi'l Anadolu kazâskeri olan Mevlânâ Seyyid Mustafa *edâmallahü te'ala fezâ'ilühû* tarafından Mevlânâ Ahmed *zîde ılmühum* emr-i şerîfimle kassâm ta'yîn olunmağla, tahrîr murâd eyledikde kazâ-i mezbûrda sâkin karındaşları Mehmed ve Ahmed nâm yeniçeriler mümâna'at üzre oldukların bildirüp müteveffâ-yı mezbûrun terekesi mevlânâ-yı mezbûra tahrîr itdirilüp muhâlefet iderler ise zâbıtları ma'rifetiyle Âsitâne-i sa'âdete ihzârlarıyçün hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin zâbıtı ma'rifetiyle ihzâr oluna diyü yazılmışdır.

Fî evâ'ili S sene 1115

372

Aydıncık nâ'ibine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrda Hacı Mehmed gelüp; vâlidesi Zeynep nâm hâtûnun mütevellî babası Hacı Ahmed'den kendüye ve kazâ-i mezbûrdan karındaşları Ahmed ve Mehmed nâm yeniçerilere intikāl iden mîrâs da'vâsıyçün vâlidesi tarafından vekîl olup mürâfa'a-i şer' olmak istedikde mezbûrlar ısrâr kasdıyla vekîl olur diyü hilâf-ı inhâ bir tarîkle emr-i şerîf almalarıyla mezbûr da'vâya (...) olmayup muhadderâtdan iken mani' olup ta'addî üzre olmalarıyla, bî-vech-i şer'î ta'addî oluna diyü yazılmışdır.

Fî evâ'ili S sene 1115

373

Bursa monlâsına ve ( ) kādısına ve İnegöl nâ'ibine hüküm ki:

El-Hac Ali *zîde kadruhû* gelüp; zü'amâdan Hasan *zîde kadruhû*nun berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyelerinden taht-ı kazânızda vâkı' Odancık ve Kozluviran ve sâ'ir tevâbi'i karyelerinin bin yüz on dört senesi martı ibtidâsından bir sene tamâmına değin zabtın ( ) guruşa buna der-uhde ve iltizâm idüp zabtıyçün memhûr ve ma'mûlün-bih temessük virildüğin bildirüp temessükü mûcebince zabt ittirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili S sene 1115

374

Küre emîni Hacı Hasan *dâme mecdühû*ya ve Kastamonu kādısına hüküm ki:

Mücellâ Hâtûn gelüp; taraf-ı şer‘den mansûb vasiyyesi olduğu Mustafa ve Mehmed nâm sağîrelere babaları (...) İsmâil’den müntakill Küre-i Nühâs kazâsından Mehmed ve Osman ve İbrâhim ve Abdulkerim nâm kimesneler bin yüz ( ) senesinde fuzûlî zabtitmekle sen ki emîn-i mezbûrsun; mezbûrları ahz ve Kastamonu kazâsına meclis-i şer‘a ihzâr ve şer‘le icrâ-yı hak eylemek içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâ’ili S sene 1115

375

İznik kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Südde-i sa‘âdetime mektûb göderüp; İznik kazâsı sâkinlerinden müteveffâ Hayreddin Pâşâ zâde Mehmed *zîde kadruhû* meclis-i şer‘a varup kazâ-i mezbûra tâbi‘ Ömerlü nâm karye toprağında babasından müntakill zimmetinde koyun ve sâ’ir davarları varup yaylayub ve resmi edâ idüp temessükle Sığırhisar yaylağı dimekle ma‘rûf yaylağa dahlolunmak îcâb itmez iken kazâ-i mezbûrda sâkin Sarı İsmâil’den Dede ta‘cîz içün, sen kasabada sâkin olup ben karye-i mezbûr ahâlîsinden olmağla ol yaylağın resmi bizim defterde karye-i (...) ile ma‘an bi’l-cümle bizim olur diyü nizâ‘ ve mürâfa‘a ve müte‘addid hücec virmekle yine nizâ‘ itmekle men‘ olunmak bâbında hüküm virilmek recâsına vâkı‘-ı hâlı ilhâhıyla arzeyledüğin ecilden, kadîme muhâlif ta‘addi olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili S sene 1115

[85]

376

Yenişehir-i Bursa nâ’ibine hüküm ki:

Sâbıkā Sekbânbaşı olup bi’l-fi‘l Dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ocağı mir-piyâdelerinden Mehmed *dâme mecdühû* gelüp; berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ ( ) ve ( ) nâm karyelerinin Defter-i Cedîd-i Hâkānî’de mukayyed ra‘iyyet ve ra‘iyyeti oğullarından ( ) ve ( ) ve ( ) nâm kimesneler kadîmi karyelerinden kalkup varup İznik kazâsına tâbi‘ Barakum ve ( ) nâm karyelerde sâkin olup ve resm-i gerdek zimmetlerin tamâmında ze‘âmete hâsıl yazılmağla, zikrolunan re‘âyâdan biri bâkir kızların ere virdikde ercâinden kānûn üzre gerdek resmleriyle üzerlerine edâsı lâzim gelen resm-i bennâkların sübaşısı kānûn ve defter mûcebince almak murâd eyledüğinde kurâ-i mezbûr sipâhîleri hevâlarına tâbi‘ İznik

nâ’ibiyle yek-dil olmağla ol re‘âya tîmârım karyesi re‘âyâsından resm-i bennâk ve resm-i gerdeklerin ben alurım diyü hilâf-ı kānûn ve defter nizâ‘ eylemekle, mûmâ-ileyhin ze‘âmeti mahsûlüne gadrolunduğun bildirüp men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, hilâf-ı kānûn ve defter ta‘addi olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili S sene 1115

377

Yenişehir-i Bursa nâ’ibine hüküm ki:

Sâbıkā Sekbânbaşı olup bi’l-fi‘l Dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ocağı mir-piyâdelerinden Mehmed *dâme mecdühû* arzıhâl idüp; berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ ( ) ve ( ) ve tevâbi‘i karyelerinin resm-i cürm ü cinâyet ve sâ’ir bâd-ı hevâsı defterde ze‘âmete hâsıl yazılmışken toprağında ahz ü habs lâzim gelen defterlü ve hâric re‘âyâsın sübaşı ahz murâd eyledikde sen ki nâ’ib-i mezkûrsun; muhtesibe ahz ü habs itdirilüp ta‘addî itmekle men‘ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili S sene 1115

378

Keçiborlu kādısına hüküm ki:

Kazâsında Seyyid Ramazan gelüp; da‘vâ-yı şer‘iyyesi vâkı‘ olup ihzâr-ı şer‘ ve ahz u habs olageldikde kadîmden zâbıtı olan Nakîbül-eşrâf vekîli ma‘rifetiyle görülegelmişiken âhardan voyvoda ve mütesellim ve sâ’ir ehl-i örf tâ’ifesi taraflarından hilâf-ı kānûn ve kadîme mugâyir ahz ü habs ve rencîde olunduğun bildirüp, kadîme mugâyir hilâf-ı kānûn vech-i meşrûh üzre olan ta‘addîleri men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, kānûn üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili S sene 1115

379

Kal‘a-i Sultâni kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Kıdvetü’l-emâcid ve’l-akrân Ali *zîde kadruhû* gelüp; bi’l-fi‘l mütevellîsi olduğu Vezîr-i a‘zam-ı sâbık müteveffâ Mehmed Paşa Kal‘a-i Sultâniye’de bina eyledüği çeşmeleri akārına tarafından vekîl eyledüği kazâ-i mezbûrda sâkin el-Hâc Yusuf nâm

kimesne zikrolunan vakıf çeşmelerin (…) ta‘mîr eyledikden sonra ma‘rifet-i şer‘le keşf ittirüp yedime hüccet aldım diyü mümzî defter ve hüccet ibrâz ve masrûfun taleb eyledikde bu dahi yedinde olan hüccet ve mümzî deftere i‘timâden iddi‘â eyledüği masrûfun-ı mâl-ı vakfdan edâ eyledikden sonra mezbûrun ibrâz eyledüği mümzî defter ve hüccet ma‘rifet-i şer‘le olmayup (...) olduğun ihfâ kazâdan hücec-i afîr(?) haber virüp vakfa gadreyledüğin ve tarafından kal‘a-i mezbûre dizdârı ( ) *zîde kadruhû*yu vekîl eyledüğin bildirüp mezbûr ol tarafda şer‘le hesâbı görilüp icrâ-yı hak olunmak bâbında şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

380

Çorlu kādısına hüküm ki:

Kıdvetü’l-emâcid ve’l-akrân Osman *zîde kadruhû* gelüp; Edirne’den İstanbul’a gelür iken Çorlu kazâsında olan Veli Mehned nâm kimesnenin menziline nüzûl eyledikde bunun bin yüz on senesinde bir dîvân rahtın sirka idüp küllî gadr ve ta‘addî eyledüğin bildirüp şer‘le görilüp icrâ-yı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ etmeğin, mahallinde şer‘le görilüp icra-yı hak olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

[86]

381

Kapudân paşaya hüküm ki:

Bundan akdem Diyarbekir’de Hüseyin nâm kimesne ba‘zı şekāvet ile ahz ve ıslâh-ı nefs içün küreğe vaz‘ olunmağla hâlâ habs ve sâhib-i ferrâş olup ıslâh-ı nesf itmekle cürm [ü] afv ve azâd [ü] ıtlâk olunmak bâbında vâlidesi ve zevcesi emr-i şerîfim recâ eyledikleri ecilden, sen ki mir-i mirân-ı mûmâ-ileyhsin; ıtlâk eylemek emrim olmuşdur diyü yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

382

Kandıra nâhiyesi nâ’ibine ve Kocaili sancağı mütesellimine hüküm ki:

Erbâb-ı tîmârdan Ahmed sipâhî gelüp; berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tîmârı karyesinden Taht-ı nâhiyenizde vâkı‘ Ahmedli nâm karye ve gayrıdan altı bin akçe

tîmârı karîb-i hasâd idrâk etmeden bin yüz on dört senesinde Mehmed nâm kimesneye yüz beş guruşa der-uhde ve sipâriş idüp mezbûr Mehmed'in re'âyası teşekkî etmeleriyle mezbûrun akçesin virüp tîmârı karyelerinin vâkı' olan mahsûlât ve rüsûmâtın kendüsi ahz ve mezbûr bana der-uhde ve temessük virmiş idin diyü bir mikdâr mahsûlün kabz ve zabtına mümâna'at ve gadr u ta'addî eyledüğin bildirüp, berâtı mûcebince zabtittirilüp mezbûru müdâhale ittirilmemek içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

383

Aydıncık nâ'ibine hüküm ki:

Aydıncık'da sâkin iken fevtolan Hacı Eyyûb'un eytâm-ı siğârının vasî-i muhtarı el-Hâc Mehmed gelüp; müteveffâ-yı mezbûrun kazâ-i mezbûre sâkinelerinden zevcesi Râbia nâm hâtûn zevci muhallefâtından defter-i kassâm mûcebince hissesin almış iken kanâ'at itmeyüp bunu rencîde ve mürâfa'a-i şer' olduklarında; zevci muhallefâtı olmak üzre da'vâ itdiği altı kîselik eşyâdan ve zevci (...) fevtolan babası ve vâlidesi ve karındaşı muhallefâtından ve zevcime edâ-yı hucc içün emânet virdim diyü da'vâ olunduğu üç yüz otuz guruşdan ve sâ'ir mirâsa müte'allik âmme-i de'âviden bunun ve eytâm-ı mezbûrun zimmetlerin ibrâ eyleyüp hüccet virilmişiken hâlâ eşirrâdan Moroyalı Şeyh Ali dimekle ma'ruf kimesneyi tarafından vekîl itmekle rencîdeden hâlı olmadıkların ve fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüp, mahallinde şer'le ta'addîsi men' olunup memnû olmaz ise Âsitâne'ye havâle olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili S sene 1115

384

Trabzon beğlerbeğisine ve Giresun kādısına hüküm ki:

Nişân-ı hümâyûnum virilen Dergâh-ı mu'allâm müteferrikalarından Selim *zîde mecdühû* gelüp; berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi' ( ) ve ( ) ve tevâbi'i karyelerinin bin yüz on iki ve on üç senelerinin zabtın der-uhde ve iltizâm ve zabt ve mahsûlün kabziden kazâ-i mezbûrda sâkin el-Hâc Şa'bân oğlu Mehmed nâm kimesnenin makbûzâtı iltizâmına bâliğ iden zarar eyledim ve bir mikdârı re'âyâ zimmetinde kaldı diyü kendü takrir üzre tahrîr eyledüği defter ibrâzıyla gadr u ta'addî murâd eyledüğin bildirüp, mezbûrun müvâcehesinde mahallinde

makbûzâtı re‘âyâsından şer‘le teftîş ü tefahhus ve makbûzâtdan mâl-ı iltizâm tarafından vekîli ( ) nâm kimesne tamamen alıvirilmek bâbında yazılmışdır.

Fî evâ’ili S sene 1115

385

İznikmid ve ( ) ve ( ) kādılarına hüküm ki:

Karabûse kapudânı ( ) nâm kapudân gelüp; İznikmid etrâfında taht-ı kazânızdan (...) içün odun ve kömür almak üzre Kostantin nâm âdemisin irsâl eyledikde ehl-i örf tâ’ifesi ve cizyedârları sarı mest ve pabuç ve kırmızı kalpak giyersin diyü rencîde olunup hayvânâtdan gayrı akçesiyle alduğu odun ve kömürin ücretiyle sefîneye tahmîl ve doğru İstanbul’a getürdükde mürûr ve ‘ubûrunda ahidnâme-i hümâyûnuma mugâyir kisvesine dahlolunmaya diyü mukaddemâ emr-i şerîfim virildüğin bildirüp mûcebince hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

[87]

386

Taşköprü nâ’ibine ve Taşköprü voyvodasına hüküm ki:

Ayşe hâtûn gelüp; nâhiye-i mezbûra tâbi‘ (...) nâm karye toprağında baba bir er karındaşı mahlûlünden sâhib-i arzdan olup öşr ü resmin edâ idegeldüği yerlerinde âharın alâkası yoğiken zevci ( ) nâm kimesne bunu tatlîk ve yedinde olan sâhib-i arz temessükü (…) hıfzında olmağla, hevâsına tâbi‘ nâ’ib ile yek-dil ve kendü takrîri üzre nâ’ire-i hüccet almağla yerlerin fuzûlî zabtidüp hâlâ taleb eyledikde ta‘allül ve bundan akdem iki def‘a sâdır olan emr-i şerîfimle mürâfa‘a olmak istedikde firâr ve gadr itmekle yerleri alıvirilüp icrâ-yı hak olmaz ise sen ki voyvoda-i mezkûrsun; ma‘rifetinle Âsitâne-i sa‘âdete ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili S sene 1115

387

Üsküdâr kādısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr muzâfâtından Taşköprü nâhiyesine tâbi‘ Dere karyesi sâkinlerinden Ömer gelüp; üzerine şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken yine nâhiye-i

mezbûra tâbi‘ ( ) nâm karyede sâkib Şa‘bân oğlu Mustafa nâm kimesne bunu (…) ta‘cîz ve ahz [ve] celb içün ba‘zı mevâdd isnâdıyla iftirâ idüp ta‘addî itmekle, hilâf-ı şer‘ ta‘addî olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili S sene 1115

388

İznikmid kādısına ve Kocaili mütesellimine hüküm ki:

Düstûr-ı mükerrem, müşîr-i müfahham nizâmü’l-âlem, bi’l-fi‘l Âsitâne-i sa‘âdetimde Sadâret-i uzmâ ve vekâlet-i kübrâ kāim-makāmı olan vezîrim Abdullah Paşa’nın Sığırlı çiftliklerinin müste’ciri olan Hasan Südde-i sa‘âdetime gelüp; çiftlik-i mezkûr civârında menzillere mutasarrıf ( ) ve ( ) ve ( ) nâm kimesneler çiftlik-i mezbûr müste’ciri vekîlleri iken mezbûrlar hayvânâtların zabtitmeyüp getürüp çiftlik-i mezkûrun kök tereke ve bostanları arasına salıvirüp yedirip ve çiğnedüb zarar u ziyân etmeleriyle, bundan akdem tenbîh olunmuşiken mütenebbih olmayup vech-i meşrûh üzre ta‘addî eylediklerin bildirüp, sen ki mütesellim-i mezkûrsun; mübâşeretinle Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ etmeğin, vech-i meşrûh üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

389

İznikmid kādısına ve mütesellimine hüküm ki:

Düstûr-ı mükerrem, müşîr-i müfahham, nizâmü’l-âlem, Âsitâne-i Sa‘âdetimde sadâret-i uzmâ ve velâket-i kübrâ kāim-makāmı olan vezîrim Abdullah Paşa *edâmallahü te‘ala iclâlehû*nun kazâ-i mezbûrda vâkı‘ Sığırlı Çiftliği dimekle ma‘rûf fevkānî ve tahtânî çiftliklerinin müste’cirleri olan Hasan ve diğer Hasan *zîde kadruhûmâ* gelüp; ahâlî-i karye ve oduncu tâ’ifesinden ( ) ve ( ) ve ( ) ve ( ) ve dahi ba‘zı kimesneler kazâ-i mezbûrda vâkı‘ cebelden odun kat‘ ve katırlarına tahmîl eylediklerinde tarîk-i âmda mürûr itmeyüp vezîr-i müşârün-ileyhin zikrolunan çiftlikleri ve tarlaları derûnundan mürûr ve Gök tereke ve sâ’ir mezrû‘âtların yedirüp ve çiğnedüp zarar u ziyân etmeleriyle bundan akdem birkaç def‘a taraf-ı şer‘den tenbîh olundukda mütenebbih olmadıklarından gayrı katırlarımız zâyi‘ oldu diyü çiftliklerin huddâmına isnâd ve ziyâde ta‘addî eylediklerin bildirmekle, sen ki mütesellim-i mezkûrsun; ol

makūleleri Âsitâne-i saʿâdetime ihzâr eylemen bâbında emr-i şerîfim recâ etmeğin, vech-i meşrûh üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

[88]

390

Gelibolu nâ'ibine hüküm ki:

Nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Çerkeşli nâm karye ahâlîsi gelüp; karye-i mezbûrda sâkin Yusuf nâm kimesne kendü (...) eyledüği sicill ü hüccet olunup bunun üzerine şer‘an bir nesne sâbit ü zâhir olmayup öşr-i deyn memâlik-i mahrûsemde memnû‘ ve merfû‘ iken bostancı hasekileri ve sâ'ir ehl-i örf tâ'ifesi tarafından öşr-i deyn nâmına akçe mutâlebesiyle ta‘addî eylediklerin ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfesi olduğun bildirüp men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eyeledikleri ecilden, vech-i meşrûh üzre olan ta‘addîleri şer‘le men‘ olunmak emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

391

Karaman beğlerbeğisine Ereğli müftîsine ve Ereğli kādısına hüküm ki:

Kazâ-i Ereğli sâkinlerinden el-Hâc Mazhar nâm kimesne gelüp; müteveffâ babasından intikāl iden mülk arsaya otuz seneden mütecâviz mutasarrıfken yine kasaba-i mezbûrda sâkin Ali ve ( ) ve ( ) nâm kimesneler biz senin dedenin karındaşı Veli'nin oğlunun oğluyuz evvelinden berü mutasarrıf olduğun mülk arsada bizim dahi sinîn-i mezbûriden mukaddem hissemiz vardır diyü nizâ‘ idüp ta‘addîden hâlî olmadıkları ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık Şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe verildüğin bildirüp, sen ki müftî-i mûmâ-ileyhsin; husûs-ı mezbûra müvellâ olup şer‘le görüp icrâ-yı hak eylemen bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, hilâf-ı şer‘ ta‘addi olunmamak emrim olmuşdur diyü hükm yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

392

Gemlik kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Ayşe nâm hâtûn gelüp; Gemlik kazâsına tâbi‘ Kumla-i Sagîr nâm karyede sâkine Hadîce nâm hâtûn bin yüz on dört senesinde bunu boğazından ahz ve darb-ı şedîd ile darb ve mecrûh ve sagîr oğulların katleyledüğinden mâ‘adâ mezbûr hâtûnun karye-i mezbûrda sâkin zevci el-Hâc Ahmed nâm kimesne dahi bıçak ile üzerine hücûm ve ta‘addî itmekle, ol bâbda hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, zevci mezbûr ile mezbûre hâtûn Âsitâne-i sa‘âdete ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

393

Yalakâbâd kādısına hüküm ki:

Hanife nâm hâtûn gelüp; bunun babası ( ) nâm kimesne bin yüz ( ) senesinde fevtolup kazâ-i mezbûra tâbi‘ Kacak nâm karye toprağında tasarrufunda olan bir kıt‘a mülk kestâne bağçesiyle bir mikdâr mülk meşrû‘a arsa-i hâliyesi irs-i şer‘le buna intikāl [ve] zabt murâd eyledikde karye-i mezbûr sipâhîsi olan ( ) nâm sipâhî ol temessükü sana tapularıyla virdim diyü zabtına mâni‘ olup gadrolunduğun bildürüp ta‘addîsi men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, hilâf-ı şer‘ ta‘addî olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

[89]

394

Benderkili kādısına hüküm ki:

Ayşe nâm hâtûn gelüp; Benderkili kazâsı sâkinlerinden Halil nâm yeniçeri ile şâkirdi Mustafa ve Kebedelenoğlu Hüseyin nâm şakîler oğlum Mustafa’yı dağa götürüp fi‘l-i şenî‘a kasd ve ta‘addî eyledikleri üzerlerine sicill ü hüccet olundukdan sonra mezbûr ahz ve hâlâ mahallinde habsoldukların bildirüp, Âsitâne’ye zâbıtı ma‘rifetiyle ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

395

Karaman beğlerbeğisine ve Konya müftîsine ve Kırbeş ma‘a Dola kādısına hüküm ki:

Divle(?) kazâsı sâkinlerinden Abdünnebî gelüp; üzerine şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken İsmâil ve Mustafa nâm kimesneler ehl-i örf ile yek-dil mukaddemâ senin hemşîren ile hukūk-ı şer‘iyyeye müte‘allik bin yüz ( ) senesinde da‘vâ-yı şer‘iyyesi var imiş diyü bunu ahz ve darb ve ziyâde ta‘addî itmekle, hâtûnu mezbûre dahi hâmile olup havfından nâşî iki (…) mürûrunda müteveffîye olup ta‘addi olunmağla, sen ki müftî-i mûmâ-ileyhsin husûs-ı mezbûra müvellâ olup şer‘le görüp icrâ-yı hak olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili S sene 1115

396

Lârende müftîsine hüküm ki:

Lârende kazâsı ahâlîsi gelüp; hâlâ kādıları olan Osman nâm kādı hücec ve nakl-i şehâde ve sâ’ir hukūk-ı şer‘iyyiden kānûn ziyâde onar on beşer otuzar kırkar guruşların alup gadritmekle, kānûndan ziyâde aldığı girü ashâbına alıvirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

397

Görele kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Vezîr-i a‘zam-ı sâbık el-Hac Ali Paşa’nın müteveffâ Ahmed Beğoğlu Mehmed *zîde mecdühû* arz-ı hâl idüp; berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerinden kazâ-i mezbûrda vâkı‘ ( ) ve tevâbi‘i karyelerinin beytülmâl-ı âmme ve hassası Defter-i Cedîd-i Hâkānîde ze‘âmet-i mezbûra hâsıl kaydolunmağla ze‘âmet karyeleri toprağında bin yüz on ( ) senesinde bilâ-vâris fevtolan el-Hâc Yusuf nâm kimesnenin muhallefatı ber-mûceb-i Defter-i Hâkāni ze‘âmete âid iken kazâ-i mezbûra tâbi‘ Büçmek(?) nâm karye sâkinlerinden oğlu Ali ve Kaytaş Mustafa dimekle ma‘rûf kimesneler fuzûlî kabzidüp ze‘âmeti mahsûlüne gadreylediklerin bildirüp hilâf-ı Defter-i Hâkānî fuzûlî kabzeyledikleri muhallefât-ı merkūmeyi mûmâ-ileyhin tarafından sübaşısı Ali *zîde kadruhû*ya alıverilüp ta‘allül iderler ise Âsitâne-i sa‘âdete i‘lâm oluna diyü yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

398

Haleb monlâsına ve ( ) ve ( ) kādılarına hüküm ki:

Mehmed Râgıb *zîde mecdühû* gelüp; Haleb muhassıllığı aklâmından ber-vech-i mâlikâne berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu (…) ve (…) ve (…) ve ( ) nâm karyelerin re‘âyâlarından ( ) ve ( ) ve dahi ba‘zıları kadîmî karyelerinden kalkup taht-ı kazânızın ba‘zı kasabât ve kurâ ve askerî çiftliklerinde sâkin olmalarıyla, kānûn üzre iskân içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

[90]

399

Bostancıbaşıya ve Rodoscuk kazâsı ve Silivri nâhiyesi nâ’iblerine hüküm ki:

Ömer gelüp; Tophâne’de paçacı tâifesinden Tanaş ve (…) nâm zimmîler (…) alup bin yüz on ( ) senesinde yüz otuz beş guruşun alup hâlâ firâr idüp varup taht-ı kazânızda bulundukların bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, sen ki bostancıbaşı-i mûmâ-ileyhsin; zikrolunan mahallerde ma‘rifetinle meblağ-ı merkūm alıverilüp virmeyüp şer‘an cevâbı var ise Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

[Fî] evâsıtı S sene 1115

400

Hudavendigâr paşasına ve Geyve nâ’ibine hüküm ki:

Kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Yusuf *zîde kadruhû* gelüp; bi’l-fi‘il zâbıtı olduğu vezîr-i sâbık müteveffâ İbrâhim Pâşâ-zâde Süleyman *zîde mecdühû*nun berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ nefs-i Kemsûd(?) ve Balat ve Beğköy ve Akça nâm karyelerde sâkin Kara Mü’ezzin ve Hacı Ebubekir oğlu Hasan ve Kocalar ve Çobanoğlu ve Kara Ali ve Akçaköy imâmı ( ) nâm kimesneler kendü hâllerinde olmayup ze‘amet-i mezbûr re‘âyaların tahrîk ve ızlâl ve önlerine düşüp cem‘iyyet-i mümtedd asker-i cem‘iyyet ve hukūk u rüsûmların kānûn ve defter mûcebince ahz ü kabzına mâni‘ ve ze‘âmet-i mezbûre mahsûlüne gadr üzre oldukların bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, vech-i meşrûh üzre amel olunmak emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

401

Yalakâbâd nâ’ibine hüküm ki:

Kıdvetü’l-emâcid ve’l-a‘yân Defterdâr Ahmed Pâşâ zâde Mehmed *zîde mecdühû* gelüp; bundan akdem Osman nâm kimesne ile Fatma ve Saliha nâm hâtûnlar kazâ-i mezbûra tâbi‘ Bayad nâm karyede vâkı‘ mûrisleri Mahmud nâm kimesneden müntakill mutasarrıf oldukları çiftlik-i emlâkin elli iki bin akçeye bey‘(...) kat‘î ile buna bey‘ ve bundan iştirâ idüp cânib-i şer‘den virilen hüccet-i şer‘iyye mûcebince tasarrufunda hâlâ Ali nâm kimesne zuhûra gelüp zikrolunan çiftlik-i emlâkı mukaddemâ benim müteveffâ babamın idi, alup zabtiderim diyü hevâsına tâbi‘ nâ’ibe istinâd ile müdâhale ve rencîdeden hâlî olmaduğın bildirüp, ol bâbda hükm-i hümâyûnum recâsına mâdâm ki müdda‘âsın şuhûd-ı udûl ile şer‘ân isbâta kâdir olmaya, hilâf-ı şer‘-i şerîf rencîde itdirilmeyüp mütenebbih olmaz ise ahvâlleri Dîvân-ı Hümâyûnumda görilüp şer‘an nizâ‘larına faysal virmek üzre mezbur Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

402

Canik paşasına ve Ökse ve Akçay kādılarına hüküm ki:

Mehmed gelüp; Ökse kazâsına tâbi‘ ( ) nâm karye toprağında babasından müntakill berâtın Mustafa nâm yeniçeri tagallüben zabtidüp gadritmekle, alıvirilüp muhâlefet olunursa Âsitâne’ye havâle olunnak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

403

Tosya müftîsine ve Tosya kādısına hüküm ki:

Emine nâm hâtûn gelüp; müteveffâ babasından müntakill eşyâsını üğey babası İbrâhim nâm kimesne zabt ve Müslimîn müvâcehesinde bunun olduğun ikrâr ve fevtolmağla veresesinden taleb eyledikde virmekde ta‘allül itmeleriyle, alıvirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

[91]

404

Niğde paşasına ve Niğde kādısına hüküm ki:

Hasan nâm kimesne gelüp; kazâ-i mezbûrda vâkı‘ Ahî Paşa Zâviyesi’nin yevmî bir akçe vazîfe ile meşîhat ve vakfının tevliyeti evlâd-ı meşrûta olmağla, ber-mûceb-i şart-ı vâkıf babası mahlûlünden kendüye tevcîh olunup Dîvân-ı Hümâyûnum tarafında berât-ı şerîfimle üzerinde ve tasarrufunda iken ammîsi ( ) nâm kimesne diyâr-ı âhardasın diyü alup müdâhale gadr ü ta‘addî eyledüğin bildirüp, berâtı mûcebince amel olunup mezbûru ve âharı müdâhale ü ta‘addî ittiril[me]mek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin berâtı mûcebince amel olunmak içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

405

Aydın muhassılına ve Bayındır kādısına ve Birgi nâ’ibine hüküm ki:

Nişân-ı hümâyûnum virilen Dergâh-ı mu‘allâm müteferrikalarından Zeynelabidin gelüp; taht-ı kazânızda berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerinin bin yüz on dört senesi Martı ibtidâsından zabtın bundan akdem Birgi sâkinlerinden Mustafa nâm kimesneye tefvîz ve sipâriş idüp lâkin re‘âya-yı mezbûrdan teşekkî ve zulm ü ta‘addîsi mahzar ve hüccet olunmağla mezbûru sübaşılıkdan ref‘ ve mukaddemâ ze‘âmeti karyelerin der-uhde iden Bayındır sâkinlerinden Halil *zîde kadruhû*ya tefvîz ve zabtıyçün memhûr temessük virilmekle ol dahi zabt murâd eyledikde mezbûr Mustafa mümâna‘at idüp ze‘âmeti mahsûlüne gadr üzre olduğun bildirüp, mezbûr Halil’in yedinde olan memhûr temessükü mûcebince ze‘âmet-i mezbûre karyeleri sene-i mezbûreden zabtitdirilüp merkūm Mustafa ta‘addî ü tecâvüz ider ise Âsitâne-i sa‘âdete ihzâr olunmak içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

406

Hudâvendigâr ve Karesi sancakları paşalarına ve Balıkesir ve Kebsud kazâları nâ’iblerine hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘allâm müteferrikalarından İbrâhim gelüp; üzerine şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken Müteferrika Süleyman *zîde mecdühû*nun ze‘âmeti karyelerinden Kebsud kazâsına tâbi‘ Beğköy nâm karyeden Ali ve karındaşı mü’ezzin ve Hacı Bekir oğlu ve Karaca ve Akça nâm karyeden İmâm Mehmed ve İbrâhim ve Yedekler nâm karyeden Çulha oğlu ve Babaköy nâm karyeden Ahmed ve Mehmed ( ) ve ( ) ve ( ) ve ( ) ve dahi ba‘zıları ze‘âmet-i mezbûre karyelerinin bin yüz on iki senesinde zabtı senin

uhdende iken bizim hukūk u rüsûm nâmıyla ziyâde akçemiz almışdın diyü hilâf-ı şer‘ rencîde eylediklerin bildirüp men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, hilâf-ı şer‘-i şerîf rencîde ittirilmemek içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

[92]

407

Galata kādısına hüküm ki:

Mensail nâm zimmî gelüp; kazâ-i mezbûr muzâfâtından Kapudağı nâhiyesine tâbi‘ Kestel nâm karye sâkinlerinden Kandari nâm zimmî zimmetinde bin yüz on ( ) senesinde hüccet-i şer‘den yüz elli guruş bâkî hakkı olup taleb eylikde nâ’ibe istinâd ile virmeyüp ta‘allül eyledüğin bildirüp, mesfûr ihzâr olunup sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; mürâfa‘adan şer‘le icrâ-yı hak eylemen emrim olmuşdur diyü yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

408

Mihaliç kazâsı nâ’ibine ve Mihaliç kazâsı voyvodasına hüküm ki:

Tüccâr tâ’ifesinden ( ) ve ( ) dahi ba‘zı kimesneler gelüp; bunlar kazâ-i mezbûr ve etrâf kazâlara akçeleriyle iştirâ eyledikleri hınta ve şa‘ir ve sâ’ir zehâyiri Mihaliç İskelesi’ne getürüp istedikeri sefînelere navul ile tahmîl ve İstanbul’a götürmek murâd eylediklerinde ba‘zı re’îs tâ’ifesi mümtedd ve ta‘cîz içün bunda ihdâs etmeleriyle murâd eyledikleri sefîneyi tutmağa mâni‘ ve bunda ile çürük ve mahuf sefîneler tahammül etmeleriyle, sefîne su almağla zahîreleri çürütüp ve telef olup gadritmekle herkes murâd eyledikleri sefîneye navul ile tahmîl eylediklerinde münâvebe teklîfi hilâf-ı şer‘-i şerîf ta‘addî olunmamak üzre yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

409

Hudâvendigâr paşasına ve Kirmastı ve Mihaliç kazâları nâ’iblerine hüküm ki:

Hazret-i Eba Eyyûb el-Ensâri aleyhi rahmetü’l-Pârî Câmi‘-i Şerîfi Evkâfı’nın mütevellîsi Ali *zîde kadruhû* vakf-ı mezbûr karyelerinden Kirmastı kazâsına tâbi‘ Uzgur nâm karyesinde âharın alâkası yoğiken âhardan ( ) nâm kimesne zuhûra gelüp; karye-i mezbûr mütevellîsi olduğum Îsâ Beğ Vakfı karyelerinden Sündüklü nâm karye

benimdir diyü dahl ve fuzûlî zabtitmekle, mahallinde ve Âsitâne-i sa‘âdetimde defa‘âtiyla mürâfa‘adan vakf-ı şerîfe hüküm ve hüccet ve mûcebince zabtolundukdan sonra ba‘de’l-yevm o makūle da‘vâsı Âsitâne-i sa‘âdetimden gayrı mahalde istimâ‘ olunmaya diyü hatt-ı hümâyûn-ı sa‘âdet-makrûnumla mu‘anven virilen emr-i şerîfim mûcebince ber-vech-i arpalık Kirmastı kazâsına mutasarrıf Mevlânâ Abdullah *edâmallahü te‘âlâ* karzıyla tarafından adem-i istimâ‘ mürâsele dahi virilmişiken hâlâ vakt-i ta‘şir olmağla yine müdâhale sadedinde olduğun bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince o makūle da‘vâsın Âsitâne-i sa‘âdetime havâle eylemeniz emrim olmuşdur diyü yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

410

Mihaliç nâ’ibine hüküm ki:

Mustafa *zîde kadruhû* gelüp; Bursa’da âsûde merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Orhan Gâzî *tâbe serâhû* evkāfı karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ Karaağaç nâm karyenin bin yüz on dört senesi martı ibtidâsından zabtetmek üzre vakf-ı mezbûr mütevellîsi Hüseyin *zîde kadruhû*dan dört bin Bursa kilesi hınta ve yüz guruş peşin ve karye-i mezbûre ahâlîsinin yevmiye iki akçe vazîfesin virmek şartıyla der-uhde ve iltizâm idüp yedine memhûr temessük verilüp henüz varup karye-i mezbûru zabt ve (...) eylemeden âhardan Ömer nâm kiemsne hilâf-ı inhâ temessükü ve tekrâr ref‘inden temessük alup gadreyledüğin bildirüp mukaddem olan temessükü mûcebince karye-i mezbûru senesi tamâmına değin zabt ve mahsûlât kānûn ve defter mûcebince ahz ü kabz itdirilüp mû‘ahhar târihiyle temessük ibrâz iden me’mûru ve âharı dahlitdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, karye-i mezbûrûn zabtı mukaddem târihiyle mezbûr Mustafa der-uhde ve yedine temessük virilmişiken âhardan Ömer hilâf-ı inhâ temessükü ve karye-i mezbûrun zabtı kendü üzerine temessük itdirdüb merkūm Mustafa’ya gadreyledüğin Bursa Haremeynü’ş-Şerîfeyn müfettişi vekîli ( ) *zîde ılmühû* tarafından hüccet-i şer‘iyye olunup mezkûr Mustafa re‘âyâya enfa‘ olmağla mezbûr Ömer ref‘ olunup mezbûr Mustafa’nın yedinde olan temessükü mûcebince zabt itdirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

[93]

411

( ) ve ( ) ve kādılarına ve İzmir nâ’ibine hüküm ki:

Ali *zîde kadruhû* gelüp; medîne-i İzmir’de vâkı‘ mutasarrıf olduğu mülk dükkânlarının bin yüz ( ) ve ( ) senelerinde müctemi‘ olan ıcâreleri İzmir sâkinlerinden Memiş nâm yeniçeri ahz ü kabz ve getürüp buna teslîm itmeyüp taht-ı kazânıza firâr eyledüğin bildirüp, mezbûr bulunduğu yerde ahz ve zâbıtı ma‘rifetiyle İzmir’e ihzâr ve şer‘le alıvirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

412

Kirmastı kazâsı nâ’ibine ve serdârına hüküm ki:

Alime ve Emine nâm hâtûnlar gelüp; kazâ-i mezbûr toprağında on beş seniden mütecâviz zabt ve zirâ‘at eyledüği yerleri içün Aydınlı oğlu Osman nâm yeniçeri müdâhale itmekle men‘, memnû‘ olmaz ise i‘lâmıyla mezbûru Âsitâne-i sa‘âdete ihzâr eyleyesin diyü Sekbânbaşı Murtazâ *dâme mecdühû* mühürlü mektûb virmekle, mûcebince hüküm yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

413

Midye nâhiyesi nâ’ibine hüküm ki:

Nefs-i Midye’de sâkin Ali nâm yeniçeri gelüp; nâhiye-i mezbûr toprağında bi’l-fi‘l tasarrufuna avârız ve sâ’ir emr-i şerîfimle vâkı‘ tekâlîf alınmak îcâb ider hâneye bağlu kadîmî re‘âyâ emlâk ve yerleri yoğiken karye-i mezbûr ahâlîsi avârız ve sâ’ir tekâlîfi bizim ile ma‘an edâ eyle diyü dahl ü rencîdeden hâlî olmadıkların bildirüp men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ etmeğin, kānûn üzre amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

414

Bolu nâ’ibine ve Bolu voyvodasına hüküm ki:

Sulehâdan Kâtib Mustafa gelüp; Zerzene kazâsına tâbi‘ Ulubeğ nâm karye toprağında müteveffâ babasından müntakill dört kıt‘a tarlasını Zerzene sükkânından Mehmed nâm kādı karındaşından satun aldım diyü fuzûlî zabtidüp bu dahi emr-i şerîfim ısdâr idüp vardıkda sâbıkā voyvoda olan Ömer Ağa i‘ânetiyle emr-i şerîf ile varduğında

icrâ-yı hak olduğun bildirüp, sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin; ma‘rifetinle mezbûr Mehmed Bolu’ya ihzâr ve mürâfa‘a-i şer‘ olmaları bâbında emr-i şerîf recâ etmeğin, icrâ-yı hak olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

415

Karaman beğlerbeğisine, Konya monlâsına hüküm ki:

Nefs-i Konya’da vâkı‘ hammâmların müste’cirleri gelüp; kadîmü’l-eyyâmdan hammâmlarına kefere tâ’ifesi ve avratları dahi Müslime nisvân tâ’ifesinden hâlî kendülere mahsûs günlerde giregelmişler iken hâlâ ba‘zı kimesneler aslâ hammâma girmenizi istemeziz diyü bî-vech ve hilâf-ı şer‘-i şerîf vâkı‘ oldukların bildirüp men‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden, hilâf-ı şer‘-i şerîf rencîde olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

416

Derne ve ( ) ve ( ) kādılarına hüküm ki:

İbrâhim *zîde kadruhû* gelüp; merhûm ve mağfûrun-leh sultan Mustafa Hân *tâbe serâhû* türbesinde medfûn merhûm ve mağfûrun-lehâ Atike Sultân *tâbet serâhâ* ve Kırkçeşme kurbunda medfûn müteveffâ Vezîr-i Sânî Kenan Paşa Evkāfı mukāta‘asından Silistre sancağında Derne kazâsına tabi‘ Tatarpınarı ve tevâbi‘i mukâta‘asının bin yüz on dört martı ibtidâsından yüz on altı senesi Şubatı gâyetine değin üç sene bir tahvîl ile vakf-ı mezbûrun meşrûtiyyet üzre mütevellîsi olan Abdullah ve Mehmed zîde *kadruhûmâ* yedine berât-ı şerîfimle kāim-makām-ı mütevellî olan Abdullah *zîde kadruhû* beher sene mâl-ı vakf olmak üzre üçer bin guruş der-uhde ve Tatarpınarı mevâcibi olıgeldüği üzre edâ ve menzil bârgîrleri içün sene-i mezbûr içinde edâ itmek şartıyla memhûr temessük virilmekle, mûcebince zabtitdirilüp âhar bir müdâhale itdirilmemek üzre yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

[94]

417

Karaman beglerbegisine ve Konya müftîsine ve Larende kādısına hüküm ki:

Dîvân kazâsında vâkı‘ Emir Melik Bey Vakfı’nın evlâdiyyet ve meşrûtiyyet üzre mütevellîsi olan sâdât-ı kirâmdan mefâhirü’s-sâdâtü’l-kirâm Seyyid Halil ve Seyyid Mehmed ve Seyyid Ahmed ve Seyyid Hasan ve diğer Seyyid Halil *zîde şerefühû* ile el-Hâc Mazhar ve Seyfullah nâm kimesneler gelüp; Lârende kazâsına tâbi‘ Bağdanlı nâm karyeden câriî olan Bağdanlı Suyu dimekle ma‘rûf Su Ağız Bendi dimekle ma‘rûf bende dâhil oldukda Emir Melik Beğ Vakfı mezra‘asının kadîmî suyunun bendinde hakk-ı şürb ve hakk-ı sakîleri olup kadîmü’l-eyyâmdan berü şürb ve mezrû‘âtdan sakî ve intifâ‘a idegelmişler iken Eskiil kazâsına tâbi‘ Akşehir nâm karye sâkinlerinden Halil ve Mehmed ve Osman ve Şa‘bân ve Kara Mehmed ve diğer Mehmed ve dahi ba‘zı kimesneler zikrolunan sudan bunların kadîmî hak-ı şürb ve hakk-ı sakîleri olduğun inkâr ve bunları kadîme muhâlif men‘ murâd etmeleriyle, bundan akdem sâdır olan emr-i şerîf ile mahall-i nizâ‘ın üzerinde müvellâ kādı ve mübâşir ma‘rifetiyle mürâfa‘a-i şer‘-i şerîf olduklarında zikrolunan sudan bunların hakk-ı şürb ve hakk-ı sakîleri olduğu cemm-i gafîr şehâdetleriyle şer‘an ve zahir ve kadîmden olıgeldüği üzre şürb ve mezrû‘atdan sakî idüp mezbûrlar mu‘âraza ve müdâhale itmemek üzre taraf-ı şer‘den tenbîh ve hüküm-birle hüccet-i şer‘iyye virilüp ve birkaç def‘a dahi mürâfa‘adan men‘ birle hüccetleri evzâ olunup kat‘-ı nizâ‘ ve fasl-ı husûmet olmuşlar ile ve bu makūle bir def‘a şer‘le görilüp faslolunup hüccet-i şer‘iyye virilen da‘vânın tekrâr istimâ‘ı memnû‘ iken mezbûrlar kanâ‘at etmeyüp hevâsına tâbi‘ kādı ile mürâfa‘a olduklarında hakk-ı şürbün bizde olduğun şer‘an zâhir olan kādı-i mezbûr (...) itmekle hükm-i evvelimin hilâfına hüccet virilmekle, yedimizde hüccetimiz vardır diyü hilâf-ı şer‘-i şerîf kadîmden hâlî olmadıkların istiftâ olundukda hakk-ı (...) yedinde olduğu şer‘an zâhir iken kādı hilâfına hükm idüp hüccet virse hükmü nâfiz olmaz ve hücceti mu‘teber değildir diyü Şeyhülislâm’dan fetvâ-yı şerîfe virildüğin bildirüp mûcebince amel olunup mezbûrların ta‘addîleri ref‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledikleri ecilden, fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer‘iyyeleri mûcebince amel olunmak emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

418

Bolu kazâsı nâ’ibine ve Bolu voyvodasına hüküm ki:

Kâtib Mustafa nâm kimesne gelüp; kazâsına tâbi‘ Ölük nâm karye toprağında babasından mutasarrıf dört kıt‘a tarlası ile bir mikdâr mülk bağın Mehmed nâm kādı

fuzûlî zabtidüp hâlâ alup zabt murâd eyledikde bu karındaşı ( ) nâm kimesneyi yerlerin ferâğ ve mülk bağın bey‘ ve temellük itmiş değil iken karındaşın mezbûrdan satun aldım diyü virmeyüp gadritmekle, emr-i şerîfim ihrac ve mürâfa‘a-i şer‘ murâd eyledikde sâbıkā Bolu voyvodası Ömer nâm kimesne mu‘âvini olmağla, bir vechile icrâ-yı hak mümkin olmaduğın ve mezbûr mütegallibiden olmağla mahallinde ma‘iyyetleri olup gadritmekle, mezbûr Bolu’ya ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

419

Hâssa bostancıbaşıya ve Silivri nâhiyesi nâ’ibine hüküm ki:

Ömer gelüp; Tophâne’de paçacı tâ’ifesinden Tanaş ve Kesel nâm zimmîler olup bin yüz on ( ) senesinde yüz otuz beş guruş alup hâlâ firâr idüp varup taht-ı kazânızda bulundukların bildirüp, sen ki bostancı-i mûmâ-ileyhsin; zikrolunan mahalleri ma‘rifetinle meblağ-ı merkūm alıvirilüp virmeyüp şer‘an cevâbları var ise Âsitâne-i sa‘âdete ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

[95]

420

Silivri nâ’ibine ve kazâ-i mezbûrda yeniçeri serdârına hüküm ki:

Dîvân-ı Hümâyûnum kâtiblerinden kıdvet-i erbâbü’t-tahrîr ve’l-kalem Süleyman Fennî *zîde kadruhû* ( ) Südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl idüp; kazâ-i mezbûra tâbi‘ Bosna nâm karyede vâkı‘ mutasarrıf olduğu çiftliği bin yüz on iki sensinde karye-i mezbûrda sâkin Ahmed nâm yeniçeriye tefvîz idüp ol dahi üç seneden berü zabt ve mahsûlât kabzidüp lâkin gelüp muhâsebesin görmeyüp ve bir nesne göndermeyüp gadritmekle, memhûr deyn temessükü ve defter mûcebince mezbûra virdüği evân-ı nühâs ve otuz keyl buğday ve altmış keyl şa‘îr ve yüz keyl alef ve seksen keyl kaliçe ve dokuz buçuk keyl burçak ve dört araba otluk ve yedi direk saman ve dört araba otluk ve on dört araba hatab ve sâ’ir zabtın mezbûr eşyâsıyla temessükü mûcebince öküz ve inek bahâsından olan yüz kırk iki guruş ve (…) nâmıyla otuz guruş hakkı hâlâ tarafından irsâl eyledikde âdemîsine teslîm itdirilüp ve mezbûr Ahmed çiftlik-i mezbûr mahsûlât ve hayvânâttan bir nesne ihrâc itdirmeyüp (...) bahâne ile bir nesne virdirmeyüp inâd ü muhâlefet ider ise yanına âdem tutup Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr eyleyesin diyü bi’l-fi‘l Âsitâne-i

sa‘âdetde Sekbânbaşı olan Murtazâ *dâme mecdühû* tarafından memhûr mektûb virilmekle, mûcebince hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri S sene 1115

421

Zaferanborlu ve (…) ve Kızılbel kādılarına hüküm ki:

Zümre-i silâhardan Mehmed *zîde kadruhû* gelüp; zikrolunan kazâların kethüdâ yerini ocak ağaları tarafından kendüye memhûr ve ma‘mûlün-bih mektûb ile sipâriş olunup âhardan umûrına taht-ı kazânızda vâkı‘ yeniçeri serdârları tarafından umûrına müdâhale olunmağla memhûr zâbıt mektûbuna mugâyir mürafa‘a olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

422

Bolu kādısına ve Bolu voyvodasına hüküm ki:

Borlu ahâlîsi gelüp; kazâ-i mezbûrda hâlâ yeniçeri serdârı Hüseyin nâm yeniçeri hilâf-ı şer‘ ikişer buçuk guruşların alduğından mâ‘adâ nicelerinde cerîme nâmıyla beşer-onar guruşların alup gadritmekle, hilâf-ı şer‘ aldığı girü alıvirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

423

Karamürsel kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Boğazkesen Kal‘ası müstahfızlarından Mustafa ve Ali ve İbrâhim ve Abdi ve Ali nâm müstahfızlar gelüp; ber-vech-i iştirâk berât-ı şerîfimle mutasarrıf oldukları gedik tîmâr karyelerinden nâhiye-i mezbûra tâbi‘ (...) ve Teran(?) nâm karye toprağında bağına mutasarrıf olan Ahmed oğlu Mustafa nâm kimesnenin bağının kürûmun kat‘ ve bizlerin üçer beşer guruşun alup fevtolmağla, bi-hasebi’l-kānûn oğulları Ali ve Mustafa nâm karındaşlara intikāl eyledikden sonra mezbûr Mustafa dimâr-ı (…) fevtolup oğlu ve kızı kalmayup dedesi kānûn üzre tapuya müstahıkk ve hak-ı tapu baba bir er karındaşı mezbûr Ali’nin olup bî-garaz Müslümanlar takdir eyledikleri rem-i tapu ile teklîf eylediklerinden karındaşı Sâliha nâm hâtûn zevci İbrâhim nâm kimesneyi vekil etmekle, ol yerler mukaddemâ bağ olur içinde üzüm asması ve zeytin ve elma ve armud eşcârları olmağla, mülk-i merkūmesinde olan üç (..) hisse intikāl ve mukaddemâ taksîm dahi

etmişidik diyü iddi‘â ve bundan akdem sâdır olan iki emr-i şerîfim mûcebince mahallinde mürâfa‘a-i şer‘-i şerîf olundukda mukaddemâ bağım iken bozulub içinde hayvan gezüb zirâ‘at olunup şer‘an sâbit ü zâhir ve mezbûr mu‘ârazadan men‘ ve tapu ile virmek üzre hüküm-birle hüccet-i şer‘iyye virilüp kat‘-ı nizâ‘ ve fasl-ı husûmet olunmuşiken mezbûrlar birbirleriyle yek-dil etmeleriyle tekrâr müvellâ getürüp görürüz diyü (…) şer‘le görilüp fasl etmeyüp hüccet-i şer‘iyye virilüp da‘vânın tekrâr istimâ‘ı memlû‘ iken ol-hüccet-i şer‘iyyeye mugâyir hilâf-ı hak nizâ‘dan hâlî olmalarıyla, men‘ u def‘ olunmaları içün hükm-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

[96]

424

Anadolu vâlîsine ve Sincanlu ve ( ) kādılarına hüküm ki:

Sincanlı kazâsı sâkinlerinden Ali ve Hüseyin ve diğer Ali nâm kimesneler gelüp; kendü hâllerinde olup üzerlerine şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken kazâlarında sâkin Halil ve Îvaz ve Abdülmecid nâm kimesneler ile üç nefer refîklerinden ahâlî-i vilâyet teşekkî ve mürâfa‘a-i şer‘ içün emr-i şerîfim ihrâcına bunları Âsitâne-i sa‘âdetime gönderdiklerinde mezbûrlar mücerred ibtâl-i hak içün hilâf-ı inhâ ile ahz ve habs ve hâlâ kırk beş gündür mahbûs olup ve mezbûrlar diyâr-ı âhara firâr eylediklerin bildirüp mahallinde hasımlarıyla mürâfa‘a-i şer‘ içün ıtlâk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledikleri ecilden, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; mahallinde şer‘le ahvâlleri görilüp ihkâk-ı hak olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

425

Kapudağı nâhiyesi nâ’ibine hüküm ki:

Tordaki zimmî gelüp; karye-i mezbûrun zimmî re‘âyâsı üzerine edâsı lâzim gelen avârız ve sâ’ir emr-i şerîfimle vâkı‘ tekâlîfin cem‘ ve tahsîl ve mahalline teslîme vekîlleri olup re‘âyâ-yı merkūmdan tahsîl eyledüği altı yüz kırk guruş mahalline teslîm ve zimmetinde bir nesne kalmış değil iken sâbıkā vekîlleri olan Kapaloda(?) ve Babalesko(?) nâm zimmîler senin zimmetinde meblağ-ı merkūmdan dört yüz otuz beş guruş bâkī kalmışdır diyü iddi‘â ve mürâfa‘a-i şer‘den birbirlerinin zimmetlerini ibrâ-i amme ile ibrâ-birle hüccet-i şer‘ virilmişiken hâlâ ana mugâyir hilâf-ı şer‘-i şerîf rencîde

itmekle, men‘ olunmak bâbında emr-i şerîf recâ etmeğin, hilâf-ı şer‘ rencîde olunmamak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri S sene 1115

426

Karasu kādısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrda vâkı‘ kurâ ahâlîleri Südde-i sa‘âdetime arz-ı hâl ve âdem göderüp; kazâ-i mezbûrda sâkin Mehmed ve Hacı Hasan ve vekîli Receb ve Ali nâm kimesneler kendü hâllerinde olmayup her-bâr karye-i mezbûra sübaşı olmalarıyla hukūk u rüsûmların kānûn ve defter mûcebince almayup ziyâde alup ve mukaddemâ meccanen yem ü yemek ve sâ’ir zahîrelerin alup ve üzerlerine şer‘an bir cürm sâbit olmuş değil iken cürm nâmına küllî akçelerin alup ve ehl-i örf tâ’ifesine dahi aldırup bunun emsâli zulm ü ta‘addîlerinin nihâyet olmamağla perâkende ü perişan olmalarına bâ‘is olduğun bildirüp, mezbûrlar sübaşı olmayup men‘ olunmak içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri S sene 1115

427

Anadolu vâlîsine ve Kütahya monlâsına ve Şeyhlü kādısına hüküm ki:

Şeyhlü kasabası sâkinlerinden Mehmed gelüp; bu bir cürm ile müttehem olan Sumam oğulları el-Hâc Ahmed nâm kimesneye el-Hâc Ali nâm kimesneyi tahsîllerine karışdırmamak üzre mâlımı bey‘ ve semeninden (...) ihrâca sarfeyle diyü mezbûr el-Hâc Ahmed emir etmişken mezbûr el-Hâc Ahmed bunun emri üzre (...) bey‘ etmeden mezbûr el-Hâc Ali’yi vekîl itmekle, mezbûr dahi bundan izinsiz bir mikdâr akçe harc ve bunu ve mezbûrları habsden halâs eyleyüp ba‘de’l-hurûc şer‘an bunda lâzım gelmez, (...) mezbûr el-Hâc Ahmed ile mezbûr el-Hâc Ali birbirleriyle yek-dil ve yeniçeri olmalarıyla, ferâgat iden ( ) bin guruşumuz kendi hissesi iken buna bana yedi yüz elli guruş isâbet eyledi, alurız diyü hilâf-ı şer‘-i şerîf ta‘addî eylediklerin ve istiftâ olundukda, (...) benim mâlım bey‘ idüp semeninden beni ihrâca sarf eyle diyü Amr'dan emr ettikde Amr, Zeyd'in malını bey‘ itmeyüp hilâf-ı emr kendi mâlından ziyâde ihrâcına sarfidüp ihrâc etse matrûhun almaz diyü fetvâ-yı şerîfe verildüğin bildirüp, mûcebince amel olunup hilâf-ı şer‘ ta‘addîden men‘ olunmak içün hükm-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâhiri S sene 1115

[97]

428

Eflanibolu kādısına ve Bolu voyvodasına hüküm ki:

İbrâhim gelüp; kazâ-i mezbûra tâbi‘ Kavak nâm karyede sâkin Abdulaziz ve Abdullah nâm karındaşlar bin yüz on ( ) senesinde ve diyâr-ı âharda iken fuzûlî menzilin basup ve anbarın kırup içinde mevcûd olan buğday ve arpa ve ipek ve sâ’ir eşyâların gasbidüp gadritmekle mübâşir ma‘rifetiyle şer‘le görilüp icrâ-yı hak mümkin olmaz ise Âsitâne-i saʿâdete ihzâr olunmak içün emir yazılmışdır.

Fî evâhiri S sene 1115

429

Alaçam ve bâ-femâ kādılarına ve Sivas paşasına hüküm ki:

Ali nâm kimesne gelüp; Alaçam kazâsına tâbi‘ ( ) nâm karye toprağında ma‘lûmü’l-hudûd yerlerin selâtîn-i kazıyyeden beri bunun ceddi ( ) nâm kimesne hîbe ve temlîk ve yedine mülk-nâme-i hümâyûn mûcebince virildikden sonra ol dahi yerler gallesin evlâd-ı evlâdına vakf ve şart-ı vakfa ma‘mûlün-bihâsı mûcebince sâbit ü zâhir olduğu ma‘lûm olmağla kānûn ve defter mûcebince amel oluna diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri S sene 1115

430

Ümerâ-i deryâdan olup Bahr-ı Sefîd’de Donanma-yı hümâyûnum üzerine başbuğ olan Ahmed *dâme ikbalühû*ya ( ) kādısına hüküm ki:

Hasan *zîde kadruhû* gelüp; nehr-i Şat kapûdanı Aşçızâde Mehmed *dâme ikbalühû*nun ber-vech-i arpalık mutasarrıf olduğu değirmenin cezîresine bin yüz on üç senesinde mütesellimi iken cezîre-i mezbûr kocabaşıları ( ) ve ( ) ve ( ) ve dahi ba‘zıları zimmetlerin memhûr temessükleri mûcebince on bir kîse akçeden beş kîse akçesin alup bâkî kalan altı kîse akçesin taleb eyledikde ta‘allül etmeleriyle, alıvirilmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

431

İznikmid kādısına hüküm ki:

Osman gelüp; kazâ-i mezbûra tâbi‘ Kireçköprü nâm karye sâkinlerinden Hasan Koca ve Mehmed nâm kimesneler ile vâlidesi Fatma Hâtûn ve dâmadı olan Akçaalan nâm karye sâkinlerinden Mehmed nâm kimesne bin yüz on ( ) senesinde evin basup ve üç yüz elli guruş nukûd ve sâ’ir eşyâların sirka idüp ta‘addî etmeleriyle mahallinde icrâ-yı hak mümkin olmamağla, Âsitâne’ye ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

432

Adalar nâhiyesi nâ’ibine hüküm ki:

Erbâb-ı tîmârdan Ali nâm sipâhî gelüp; berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tîmârı karyelerinden nâhiye-i mezbûra tâbi‘ Başıbörekli nâm karyesinin iştirâken nısf hissesine mutasarrıf olan ( ) nâm sipâhî karye-i mezbûrdan nısf hissesin bin yüz on dört senesi martı ibtidâsından bir sene tamâmına değin zabtın on dört guruşa buna der-uhde ve iltizâm ve yedine memhûr temessük virilmekle, zabtıyçün yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

433

Gemlik kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Mustafa gelüp; kazâ-i mezbûra tâbi‘ Armudlu nâm karye sâkinlerinden diğer Mustafa nâm kimesne zimmetinde bin yüz on ( ) senesinde karz-ı hasen kırk altı guruş olup edâ itmeden fevtolmağla, karye-i mezbûrda sâkin muhallefâtın kabziden oğlu İbrâhim nâm kimesniden taleb eyledikde virmekde ta‘allül itmekle, şâhidleri İstanbul’da olmağla Âsitâne’ye ihzârıyçün yazılmışdır.

Fî evâsıtı S sene 1115

[98]

434

Rodoscuk nâ’ibine hüküm ki:

El-Hac Ahmed gelüp; Mahmud nâm kimesne zimmetinde şer‘an hüküm ve hüccet olunan yüz kırk guruş edâ eylemeden mübâşir yedinden bir tarîk ile firâr ve hâlâ varup kazâ-i mezbûrda olduğun bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, mezbûr Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri S sene 1115

435

Gekbûze nâ'ibine hüküm ki:

Fatma nâm hâtûn gelüp; nâhiye-i mezbûr toprağında mutasarrıf olduğu mülk menzil ve sâ'ir eşyâların nâhiye-i mezbûrda sâkin Seyyid Süleyman nâm kimesne beni ölünceye değin ittifâk itmek şartıyla (...) ittifâk etmedüğinden mâ'adâ, hîbesi meşrû' olmağla cümlesin fuzûlî zabtidüp ziyâde gadr u ta'addî eyledüğin bildirüp mahallinde şer'le görilüp alıverilüp icrâ-yı hak mümkin olmaz ise Dîvân-ı Hümâyûnuma ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin, vech-i meşrûh üzre amel olunmak içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri S sene 1115

436

Düğer kādısına hüküm ki:

Mustafa nâm kimesne gelüp; kazâ-i mezbûra tâbi' Medseran Dağı'nda(?) vâkı' Koru mezra'asının mezra'adarlığı üzerinde iken hilâf-ı inhâ alup gadriden Hacı Mûsâ ref'inden girü kendiye ibkā ü mukarrer kılınup müceddeden berât-ı şerîfim virilüp ve tasarrufunda iken mezbûrlar Hacı Mûsâ kanâ'at itmeyüp müdâhaleden hâlî olmaduğın bildirüp ref' olunan mezbûru ve âharı müdâhale ittirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, Küçük Evkāf Muhâsebesi defterlerine nazar olundukda; mezra'a-i mezbûr vech-i meşrûh üzre mezkûr Mustafa'nın zimmetinde olduğu mastûr u mukayyed bulunmağın, cedîd berâtı mûcebince amel olunmak içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâ'ili S sene 1115

437

Mihaliç kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Mihaliç'de sâkin sâdât-ı kirâmdan Seyyid Ömer *zîde şerefühû* gelüp; üzerine şer'an bir nesne sâbit olmuş değil iken Gönen kazâsında yeniçeri serdârı el-Hâc Hüseyin nâm yeniçeri zuhûra gelüp bin yüz on ( ) senesinde Gönen hâssı uhdende iken Gönen sâkinlerinden fevtolan mûrisim ( ) nâm kimesnenin altı yüz guruşluk eşyâsın kabzetmişsin, hevâsına tâbi' nâ'ibe istinâd ve zor şâhid ikāmetiyle gadr murâd eyledüğin bildirüp men' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, mezbûr da'vâ sadedinde olur ise Âsitâne'ye havâle olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri S sene 1115

438

Mihaliç kazâsı nâ’ibine ve Mihaliç voyvodasına hüküm ki:

Sâbık Mihaliç emîni olan sâdât-ı kirâmdan Seyyid Ömer *zîde şerefühû* gelüp; Mihaliç ve Gönben ve Güğercinlik kazâları sâkinlerinden ( ) ve ( ) ve ( ) ve dahi ba‘zı kimesneler zimmetlerinde bin yüz on ( ) senesinde hukūk-ı şer‘iyyiden hakkı olup tarafından vekîli taleb eyledikde ba‘zıları yeniçerilik iddi‘âsında olmağla ta‘allül üzre olmalarıyla zâbıtları ma‘rifetiyle Mihaliç’e ihzâr ve şer‘le görilüp vekîline alıvirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, şer‘le görilüp ta‘allül iderler ise zâbıtları ma‘rifetiyle Âsitâne’ye havâle ve ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri S sene 1115

439

Bostancıbaşıya ve İznikmid kādısına hüküm ki:

Osman gelüp; kazâ-i mezbûra tâbi‘ Kireçköyü nâm karyede bin yüz on ( ) senesinde müsâfereten sâkin iken karye-i mezbûrda çiftlik sâkinlerinden Hasan (...) ve Mehmed ve vâkı‘desi Fatma nâm hâtûn ve yine kazâ-i mezbûrda Fartlar nâm karyede Halil ve Efemelak nâm karyeden Hasan oğlu Mehmed ve Karagöl’den Çoban Ahmed nâm kimesneler ile ammim Tomar nâm zimmî gice ile menziline girüp üç yüz elli guruş nakid akçe ve bir sîm kuşak ve incüden direk ve şems ve ba‘zı eşyâsın sirka ve ta‘addî itmekle, mahallinde şer‘le görilüp vech-i meşrûh üzre şekāvetleri sâbit olur ise üzerlerine sübût bulan mevâddın sûret-i sicilleriyle kendüler Âsitâne-i sa‘âdete ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri S sene 1115

[99]

440

İzmir kazâsı nâ’ibe hüküm ki:

İsmâil nâm kimesne gelüp; bu üstâda varup hidmet idüp ustalar ma‘rifetiyle başka (…) kalafatçılık san‘atında mâhir olmağla, ustalar ma‘rifetiyle kalafatçıbaşı olup hilâf-ı şer‘ kimesneye vaz [u] ta‘addîsi yoğiken esnâf-ı mezbûriden ba‘zıları bî-vech umûrına karışup ta‘addi eylediklerin bildirüp men‘-i def‘ olunmak bâbında hükm-i

hümâyûnum recâ itmeğin, hilâf-ı şer‘ ta‘addîleri men‘ olunmak içün hükm-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâhiri S sene 1115

441

Üsküdâr kādısına hüküm ki:

Todoraki nâm zimmî gelüp; bundan akdem babası Kostantin nâm zimmî mürd oldukda mutasarrıf olduğu mülk bağ ve bir keyl kazgân ve sâ’ir metrûkatı irs-i şer‘le buna ve kazâ-i mezbûr muzâfatından Şile nâhiyesi sükkânından kız karındaşı Senaka nâm Nasrâniyeye intikāl idüp tekrâr bu hakkı bulmağla (…) kısmet-i âdile ile taksîm olunmadan mesfûra Nasraniyye senin hissen budur diyü buna bir köhne menzil virüp cümlesin fuzûlî zabtidüp gadretmekle bu dahi erişüp bâliğa ve da‘vâya kādir olmağla, metrûkâtı merkūmun kısmet-i âdile ile taksîm ve şer‘le isâbet iden hissesin almak istediğinde ta‘addî eyledüğin bildirüp, şer‘le görilüp icrâ-yı hak olunmak içün hükm-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâhiri S sene 1115

442

İznikmid kādısına hüküm ki:

Südde-i sa‘âdetime mektûb gönderüp; medîne-i İznikmid’in dâhil ve hâricde vâkı‘ müteveffâ Kāsım Beğ Mezra‘ası Evkāfı’nın mütevellîyesi Ayşe Hâtûn meclis-i şer‘a varup; vakf-ı mezbûr arsası üzerine ( ) ve ( ) ve ( ) nâm miskinler hallerine münâsib ahşâb ve ba‘zı ahcârdan binâ idüp tasarruflarında iken fevtolup ve asıl binâları münhedim ve ahcârdan ba‘zısı bâkī iken Ali ve Ahmed ve Receb ve ( ) ve ( ) nâm kimesneler dahi bâkî kalân tasarrufların mütevellî-i vakf ma‘rifetiyle âhara bey‘ ve arsasının hakk-ı tasarrufunuza rızâları ve mütevellî-i vakf ma‘rifetiyle âhara tefvîz ve mûcebince hüccet-i şer‘iyye olundukdan sonra mezbûrûn-ı mesâlikî şirrete sâlikler olup arsa-i mezbûr mülk-i mevrûsumuzdur diyü hilâf-ı inhâ Âsitâne-i sa‘âdetime ihzârıyçün emr-i şerîf alup ve mezbûrların iddi‘âları şirrete mahz olup arsa-i mezbûr evkaf-ı mezbûrdan olduğu meşhûr ve mütevâtir ve mezbûrların alakâları olmaduğın ve emr-i şerîfim mûcebince mütevellî-i mezbûrenin vekîli ve zevci ( ) nâm kimesne ihzâr olunduğun bildirüp bu bâbda hükm-i hümâyûnum virilmek recâsına vâkı‘-ı hâli ilhâhıyla arzeylediğün ecilden, hilâf-ı şer‘ ta‘addîleri men‘ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri S sene 1115

443

Rodoscuk kādısına hüküm ki:

Ahmed *zîde kadruhû* gelüp; Kara Mehmed Paşa Kethüdâsı Ahmed zimmetinde dokuz yüz yirmi guruş hakkı olup taleb eyledikde ta‘allül ve ma‘rifet-i şer‘le mübâşir Hüseyin’e virilüp ba‘dehû habsde iken yüz elli beş guruş virüp bâkî kalân yedi yüz altmış beş guruşun edâ etmeden mübâşir yedinden firâr ve hâlâ Tekfurdağı’nda olduğun bildirüp, sen ki nâ’ib-i mezkûrsun; mezbûru mübâşiri merkūma teslîm ve Âsitâne-i sa‘âdete ihzâr eylemek üzre yazılmışdır.

Fî evâhiri S sene 1115

444

Mihaliç kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Hadîka-i hâssamdan müteveffâ Çakalzâde Bağçesi ustası Ali Usta *zîde kadruhû* gelüp; kazâ-i mezbûra tâbi‘ Erhan nâm karyede sâkin Bostânî Mustafa ve Ahmed nâm karındaşlar zimmetlerinde üç yüz on altı guruş hakkı olup taleb eyledikde virmeyüp ta‘allül ve inkâr idüp gadritmeleriyle ve şâhidleri İstanbul’da olmağla, Dîvân-ı Hümâyûnumda mürâfa‘a-i şer‘ olmak içün Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri S sene 1115

[100]

445

Üsküdar kādısına hüküm ki:

Ulemâdan Hâfız Mehmed Südde-i sa‘âdetime gelüp; Karamürsel kasabasında vâkı‘ Mehmed Efendi Zâviyesi bundan akdem Şeyh Ahmed Efendi fevtinden Şeyhülislâm işâretiyle kendüye tevcîh olunup Mâliye tarafından virilen berât-ı şerîfimle üzerinde ve hidmetinde iken âhardan Derviş Mustafa hilâf-ı inhâ alup gadritmekle Rikâb-ı hümâyûnumda arz-ı hâl eyledüğinde kendüye ibkā ü mukarrer kılınup müceddeden Mâliye tarafından berât-ı şerîfim virilmişiken Karamürsel nâ’ibi olan ( ) nâm kimesne mezbûrdan ahz-ı rüşvet itmekle mezbûra himâye ve yedinden cedîd Mâliye berâtı ve emr-i şerîf ve keşf-i hüccetin alup ve zâviyesinden ehl-i ıyâlden ihrâc

ve habseyledüğinden mâ‘adâ hatîbi olduğu câmi‘-i şerîf cemâ‘tini dahi elbette teşekkî iden hitâbet arzını virüp âhara tevcîh itdireyim diyü ta‘addî ve ziyâde zulmeylediklerin bildirüp, sen ki Üsküdâr kādısı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; nâ’ib-i mezbûr ile mezkûr Derviş Mustafa Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, mezbûrlar Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâhiri S sene 1115

446

Sabancı nâ’ibine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ kurâ ahâlîleri gelüp; irâha-i Acem’den ba‘zıları metâ‘ların kasabada vâkı‘ mecma-i nâs olan sûk ve bâzâr yerlerinde bey‘ etmeyüp boğcalarıyla gelüp mahallât arasında gezüp nisvân ile mu‘âmele ve mahlasa idüp hilâf-ı şer‘-i şerîf ta‘addî üzre oldukların bildirüp men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden, hilâf-ı şer‘-i şerîf ta‘addîleri men‘ olunmak içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri S sene 1115

447

Mihaliç nâ’ibine hüküm ki:

Ömer nâm kimesne gelüp; Dergâh-ı mu‘allâm yeniçerilerim ocağı mir-i piyâde Mehmed *zîde mecdühû* berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ Ergili nâm karyesinin bin yüz on dört ve on beş senelerinin iki sene bir tahvîl ile zabtın bin yüz on üç ve on dört senelerinin zabtı der-uhde ve mâl-ı iltizâmın virmeyüp hıyânet iden diğer Ömer ref‘inden buna der-uhde ve iltizâm ve mâl-ı iltizâmın tamamen alup mukaddem ve mu’ahhar târihiyle temessük ibrâz ider olur ise amel olunmaya diyü yedine memhûr temessük virildüğin bildirüp, mûcebince zabtitdirilüp ref‘ olunan mezbûru ve âharı müdâhele ve zabtına mümâna‘at ittirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, temessükü mûcebince zabt itdirilmek içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri S sene 1115

448

Danişmendlü kādısına ve voyvodasına hüküm ki:

İnebahtı sancağında Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılardan olup sâbıkā Tırhala muhassılı Osman *dâme mecdühû*nun ber-vech-i mâlikâne uhdesinde olan Akdanişmendlü mukāta‘asının senede kırk bin akçe mâlı bin yüz on dört Şevval’inin on üçüncü gününden sadâret-i uzmâ ve vekâlet-i kübrâ kāim-makāmı vezîrim Abdullah Paşa *edâmallahü te‘ala iclâlehû*ya hâss ta‘yîn olunmağla, târîh-i mezbûrdan tarafına âid olan mâl taleb olundukda hâlâ mukâta‘a-i mezbûru zabt iden kimesne edâda ta‘allül ider diyü bi’l-fi‘l kethüdâlığı hidmetine Hüseyin *dâme mecdühû*nun i‘lâmı mûcebince sen ki voyvoda-i merkūmesin; mukāta‘a-i mezbûre mâlın vezîr-i müşârun-ileyh dahi ta‘yîn olunduğu târîhde mukaddemâ fermân olunduğu üzre tarafından kabzına me’mûr olan bir gün evvel edâ ü teslîm idüp bir dürlü illet ve bahâne eylemeyesin diyü Rikâb-ı hümâyûnumda Mâliye tarafından emr-i şerîfim virilmekle, mûcebince amel idüp dahi vezîr-i müşârün-ileyhe ait mâl-ı hâssı bir gün evvel edâ ve sen ki kādısın muhâlefet ve (...) üzre olur ise mübâşir ta‘yin olunan ( ) *zîde kadruhû* ma‘rifetiyle Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım yazılmışdır.

Fî evâhiri S sene 1115

[101]

449

İfrâz-ı Zulkadriye kādısına ve voyvodasına hüküm ki:

İfrâz-ı Zulkadriye mülhâkātından Sis ve İrsâliye-i Kahve Mukâta‘ası’nın vezâ’ifinden ma‘âdasına yüz kırk iki bin üç yüz seksen akçe mâlı bin yüz on dört Şevvâl’inin on üçüncü gününden düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü’l-âlem bi’l-fi‘l Âsitâne-i sa‘âdetimde sadâret-i uzmâ ve vekâlet-i kübrâ kāim-makāmı olan Abdullah Paşa *edâmallahü te‘ala iclâlehû*ya hâss ta‘yîn olunmağla, târîh-i mezbûrdan tarafına âid olan mâl taleb olundukda hâlâ mukāta‘a-i mezbûreyi zabtiden kimesne edâda ta‘allül ider diyü vezîr-i müşârün-ileyhin bi’l-fi‘l kethüdâlığı hidmetinde olan Hüseyin *dâme mecdühû*nun i‘lâmı mûcebince sen ki voyvoda-i mezbûrsun, mukāta‘a-i mezbûr mâlın vezîr-i müşârün-ileyhe hâss ta‘yîn olunduğu târîhinden mukaddemâ fermânım olunduğu üzre tarafından kabzına me’mûr olana bir gün evvel edâ vü teslîm idüp bir dürlü illet ve bahâne eylemesin diyü Rikâb-ı hümâyûnumda Mâliye tarafından emr-i şerîfim virilmekle mûcebince amel idüp dahi vezîr-i müşârün-ileyhe âid mâl-ı hâssı bir gün evvel edâ eyleyesin ve sen ki kādısın; şöyle ki virmekde muhâlefet ider ide

mübâşir ta‘yin olunan ( ) *zîde kadruhû* ma‘rifetiyle Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur

Fî evâhiri S sene 1115

450

Akyazı ve ( ) kādılarına ve Kocaili sancağı mütesellimine hüküm ki:

Akyazı kazâsına tâbi‘ Çalımdîvân(?) nâm karyede vâkı‘ Turnaalanı mezra‘asının mezra‘adârı olan ulemâdan Mustafa *zîde ılmühû* gelüp; Defter-i Hâkānî’de mukayyed mezra‘a-i mezbûrenin mümtâz ve mukayyed sınûrı dâhilinde vâkı‘ kadîmden öşr ü resmin mezbûra mutasarrıf olanlar ve (…) olageldüği yerleriçün Abdurrahman ve Ahmed ve Eyyûb alaybeği nâm kimesneler mültezimi olduğumuz tîmâr toprağındandır diyü nizâ‘ ve bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince mahall-i nizâ‘ın üzerinde beş def‘a müdâhale olundukların mezra‘a toprağında olduğu beş def‘a hüküm ve hüccet-i şer‘iyye verilmişken mezbûr nâ’ib yeni oldıkdan mâ‘adâ ve akçesin aldırup ta‘addî etmeleriyle, ol bâbda hükm-i hümâyûnum recâsına yedinde olan berât-ı şerîf ve hüccet-i şer‘iyyesi mûcebince mezra‘a-i mezbûrenin defterde mukayyed yerlerin zabt ve vâkı‘ olan mahsûlâtın ahz ü kabz ve bundan sonra muhâlefet idüp cevâb-ı âhara tasaddî ider ise ahvâlleri Dîvân'a havâle oluna diyü yazılmışdır.

Fî evâhiri S sene 1115

451

Kayseriye paşasına ve Kayseriye'de sâkin ulemâdan Devecizâde Mustafa’ya hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr ahâlîsi gelüp; hâlâ nâ’ibleri olan ( ) nâm kimesne üzerlerine şer‘an bir nesne sâbit olmuş değil iken bin yüz on ( ) senesinde hilâf-ı şer‘-i şerîf küllî akçelerimizi alup gadritmekle, girüye alıvirmek içün emir yazılmışdır.

Fî evâhiri S sene 1115

452

Anadolu paşasına ve Kütahya kādısına hüküm ki:

Mustafa gelüp; Kütahya kazâsı muzâfatından Örülcek nâhiyesine tâbi‘ ( ) ve ( ) ve ( ) nâm karyelerinin mümtâz ve mu‘ayyen sınuru dâhilinde olmağla kadîmden öşr ü resmin ze‘âmet tarafından eline gelen bir mikdâr yerleriçün civârında vâkı‘ ( ) nâm

sipâhî ol yerler tîmârımız toprağındandır diyü öşr ü resmine müdâhale ve hevâsına tâbi‘ nice isnâd ile hüccet etmeleriyle, mahallinde kānûn üzre emr yazılmışdır.

Fî evâhiri S sene 1115

453

Kayseriye paşasına ve kazâ-i mezbûrda sâkin Devecizâde Mustafa *zîde ılmühû*ya hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrda sâkin el-Hâc Ali nâm kimesne gelüp; üzerine şer‘ân bir nesne sâbit değil iken hâlâ Kayrseriye nâ’ibi Mehmed nâm kimesnenin yüz on ( ) senesinde hilâf-ı şer‘ iki yüz elli guruş aldığından mâʿadâ, karındaşı ( ) nâm kimesneyi bi-gayrı hakkın habs ve yegeni ( ) nâm kimesneyi bilâ-emr-i şerîf kal‘a-bend idüp ta‘addî itmekle, sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; müvellâ olup şer‘le görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâhiri S sene 1115

[102]

454

Karaman vâlîsine ve Ilgın kādısına hükümki

Seyyid Mehmed gelüp; kazâ-i mezbûra tâbiʿ Alayık nâm karye sâkinlerinden Hasan nâm kimesne zimmetinde temessükü mûcebince hilâf-ı şer‘le bin beş yüz guruş hakkı olup taleb eyledikde virmeğe taʿallül itmekle, şer‘le görilüp alıvirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, şerʿle alıvirilmek emrim olmuşdur diyü hüküm yazışlmışdır.

Fi evâhiri S seen 1115

455

Ayazmend nâ’ibine hüküm ki:

Dergâh-ı mu’allâm çavuşlarından Mehmed Çavuş *zîde kadruhû* gelüp; Ayazmend sâkinlerinden Topal Veli nâm kimesne zimmetinde bin yüz ( ) senesinde memhûr deyn temessükü mûcebince cihet-i şer‘den iki yüz guruş hakkı olup tarafından âdem gönderüp taleb eyledikde edâda ta‘allül ve gadreyledüğin bildirdüği şer‘le görilüp muhalefet ider ise Âsitâne-i saʿâdetime ihzâr oluna diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâhiri S sene 1115

456

Amasya kādısına hüküm ki:

Ahmed nâm kimesne gelüp; hâlâ Amasya mütesellimi Ahmed nâm kimesne zimmetinde memhûr deyn temessükü mûcebince bin yüz ( ) senesinden hakkı olup taleb eyledikde edâsında ta‘allül itmekle ol tarafa âhar husûsiçün emr-i şerîfimle mübâşir ta’yîn olunan Dergâh-ı muallâm çavuşlarından ( ) çavuş *zîde kadruhû*ya teslîm itdirilüp ta‘allül ider ise Âsitâne’ye ihzâr içün yazılmışdır.

Fî Evâil-i Ra sene 1115

457

Yenişehr-i Bursa nâʾibine hüküm ki:

Derviş *zîde kadruhû* Südde-i se‘âdetime gelüp; havâs-ı humâyûnumdan biʾl-fi‘l voyvodası olduğu Yenişehr-i Bursa hâssı reʿâyâsından dört nefer kimesne hamiyet(?) başı olup hâssın ra‘âyâsın tahrîk ve mâl-ı mîrînin tahsîline mâni‘ ve fesâd ü şakāvet üzre olmalarıyla mezbûrlar ıslâh-ı nefs içün Seferihisar Kal‘ası’nda kal‘a-bend olmuşlar iken yine hâssı reʿâyâsından birkaç kimesneler dahi mezbûrûnun rüfekāsından olup ser-hamiyyet(?) olmalarıyla, rüsûm virmemek üzre Anadolu vâlîsinden buyuruldu alarak rusûm virmeyüp mezburûnun haklarında sâdır olan fermânın dahi aslı yoğimiş diyü ta‘addî eylediklerin bildirmekle, kal‘a-bend olan mezbûrûn ne tarîkle kal‘a-bend olmuşlar ve tekrâr hamiyet(?) iden mezburûnun hamiyetleri(?) vâkıʿ mıdır, vukū‘u Âsitâne-i sa‘âdete arz u i‘lâm olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ ve vukū‘u Âsitâne-i sa‘âdete arz u i‘lâm olmak içün yazılmışdır.

Fî evâʾil-i Ra sene 1115

[103]

458

( ) kādısına hüküm ki:

Sâliha nâm hâtûn gelüp; zevcesi Ahmed nâm kādı bin yüz on ( ) senesinde Samako kādısı iken Samako kazâsında kimesnenin mülkü olmayan hâlî mevzi‘de maktûl bulunup muhallefâtı irs-i şer‘le buna ve vasiyyesi olduğu evlâd-ı siğârına ve kebîr oğlu Mustafa’ya intikāl itmekle Samako kazâsında müteveffâ muhallefâtı ile deyn-i (...) şerʿan ta‘arruz ve icrâ-yı hak olunmak içün Rikâb-ı hümâyûn tarafından emr-

i şerîfim virilmişiken mezbûr Mustafa mahallinde da‘vâ ve nizâ‘a bununla ma‘an gitmeyüp ta‘allül itmekle, mezbûr ile Âsitâne-i sa‘âdetimde Dîvân-ı Hümâyûnumda mürâfa‘a olduklarında mahalline varılmadan görülmesi mümkin olmadığın bildirüp, mezbûr Mustafa Dergâh-ı mu‘allâm çavuşlarından mübâşir ta‘yîn olunan ( ) nâm çavuş ma‘rifetiyle mahalline götürilüp, sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; havâle olup şer‘le görüp icrâ-yı hak eylemen bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, mezbûr Mustafa mahalline ihzâr ve icrâ-yı hak olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili Ra sene 1115

459

Trabzon beğlerbeğisine ve Trabzon kādısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Melce nâm karyede Bektaş bin İbrâhim gelüp; bu üstâda varup hidmet idüp ustalar ma‘rifetiyle başka çıkup varilcilik san‘atında mâhir olmağla, ustalar ma‘rifetiyle varilcibaşı olup hilâf-ı şer‘ kimesneye vaz‘ u ta‘addîsi yoğiken esnâf-ı mezbûreden ba‘zıları umûrına karışup ta‘addî eylediklerin bildirüp men‘ u def‘ olunmak bâbında hükm-i hümâyunum recâ eyledüği ecilden, hilâf-ı şer‘ ta‘addî olunmaya diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâ’ili Ra sene 1115

460

Ankara paşasına ve nâ’ibine hüküm ki:

Ankara kasabası mahallâtından Arslanhane mahallesi ahâlîsi gelüp; mahalle-i mezbûrede kadîm kefere menzili yoğiken mahall-i mezbûr sakinlerinden Hüseyin ve Osman ve Ahmed ve ( ) ve ( ) ve ( ) nâm kimesneler menzillerin ba‘zı zimmîlere icâreye virüp câmi‘-i şerîf menzili olmağla, cemâ‘at-i Müslimîn (...) olup taraf-ı şer‘den men‘iyçün tenbîh olmuşiken mütenebbih olmayup girü ol vechile ta‘allül üzre olmalarıyla hilâf-ı şer‘-i şerîf ol vechile ta‘addîleri men‘ olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ’ili Ra sene 1115

461

( ) ve ( ) kādılarına ve İznik kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

İbrâhim *zîde kadruhû* gelüp; tâcü’l-mestûrât vâlidem Sultan *dâmet ismetühâ* hasbetullâh-ı te‘âlâ kendü (..) mâlından (...) nâm mahalden İznik’e varınca tarîk-i âmm

üzerine kaldırım binâ murâd, bu dahi taraflarından temşiyete me’mûr olmağla, akçe ile zâyi‘ eyledüği taşı rızâlarıyla arabaya tahmîl ve mahalline ücretleriyle nakletdirilmek istedikde ehl-i örf tâ’ifesi harc-ı ma‘kūl nâmına bize nesne virmedikçe iştirâ ve naklitdirmeziz diyü bî-vech-i şer‘î mümâna‘at ü müdâhale itmeleriyle, akçe ile iştirâ olunan taş sâhibinin arabasına âdemleriyle tahmîl ve mahalline naklettirmeğe âhardan bî-vech-i şer‘î müdâhale vü mümâna‘at olunmamak üzre yazılmışdır.

Fî evâ’ili Ra sene 1115

[104]

462

Gemlik kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Mustafa bin Halil gelüp; kazâ-i mezbûra tâbiʿ Karacalı nâm karye sâkinlerinden İmâm Mehmed nâm kimesne zimmetinde kırk beş guruş hakkı olup taleb eyledikde ol tarafda hevâsına tâbiʿ âdemler ile yek-dil olup virmekde taallul eyledüğin bildirüp, mahallinde şerʿle görilüp icrâ-yı hak olmaz ise Âsitâne-i saʿâdete ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ etmeğin, mahallinde şerʿle görilüp icrâ-yı hak olmaz ise Âsitâne-i saʿâdete ihzâr oluna diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâ’ili Ra sene 1115

463

İznikimid kādısına hüküm ki:

Fatma nâm hâtûn gelüp; İznikimid sâkinlerinden Meşeli oğlu Halil nâm yeniçeri hevâsına tâbiʿ şakîler ile bin on senesinde bunun karındaşı Hüseyin nâm kimesneyi bi-gayrı hak katl ve İstanbul’da zâbıtları kapusında habs ve murâfa’a olduklarında yedinde olan hüccet-i şerʿiyyenin mazmûnı içün şâhid iktizâ ve şâhid getürmek içün İznikmid’e vardıkda mezbûrun refîkleri şâhidin gelmesine mânî’ olduğun bildirüp ocakları tarafından zâbıtı ma’rifetiyle mezbûr İznikmid’e ihzâr ve İznikmid’de murâfa‘a itdirilüp üzerine sübût bulan mevâdd sicill ü hüccet olunup Âsitâne-i saʿâdetime ihzâr itdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, vech-i meşrûh üzre amel olunmak içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâ’ili Ra sene 1115

464

Anadolu vâlîsine ve Kirmasti nâ’ibine hüküm ki:

( ) nâm kimesne gelüp; erbâb-ı tîmârdan Ali nâm sipâhî Belgrad muhâfızı Hasan Paşa’nın hidmetinde olmağla, berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu tîmârı karyelerinde Hudavendigâr sancağında Kirmasti nâhiyesinde Hacı Süleymanlu ve tevâbı‘i karyelerinin bin yüz on dört senesi martı ibtidâsından bir sene tamâmına değin zabtın buna der-uhde ve iltizâm ve yedine virdiği memhûr temessükü mûcibince tîmâr-ı mezbûr karyelerin zabt ve vâkıʿ olan mahsûlât ve rüsûmâtın kānûn ve defter mûcebince ahz ü kabz eyledükde hâlâ Mihâliç hâssı voyvodası olan ( ) nâm kimesne mezbûr sipâhî kendüsi mevcûd olmamağla, fevtolmuş tîmârı mahsûlü mâbeyn mahsûlüdür, ben kabziderüm diyü zabtına mümâna‘at ve gadreyledüğin bildirüp, temessükü mûcebince zabtitdirilüp mezbûru ve âharı müdâhale itdürtmemek bâbında emr-i şerîfim recâ etmeğin, sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin yedinde olan memhûr ve ma’mûlün-bih temessükü mûcebince zabt ve mahsûlâtın ahz ü kabz itdirüp mâdâmki mümâna‘atı şerʿan sâbit olmadıkca voyvoda-yı mezbûra ve âhara müdâhale itdürilmemek içün hüküm yazılmışdır.

Fî evâ’ili Râ sene 1115

[105]

465

Kirmastı nâ’ibine hüküm ki ve yeniçeri serdârına hüküm ki:

Keçecioğlu Mustafa gelüp; kazâ-i mezbûr kurâlarından Çakaloğlu ( ) ve Süleyman ve Seferoğlu ( ) ve Kirmastı’da sâkin Hasırcı ( ) ve Kara Abdi nâm yeniçeriler bunun kazâ-i mezbûrda vâkı‘ çiftliğin basup içinde olan abd-i memlûkların katl (...)ve tüfenk atub ta‘addî etmeleriyle mezbûrlar ahz ve on bölüğün gediklülerinden mübâşir ta‘yîn olunan kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Ahmed Çavuş *zîde kadruhû*ya teslîm ve Âsitâne-i sa‘âdetime ihzâr eyleyesin diyü bi’l-fi‘l Sekbânbaşı olup Âsitâne-i sa‘âdetimde Dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ağası kāim-makāmı olan Murtazâ *dâme mecdühû* tarafından memhûr mektûb verildüğin bildirüp mûcebince hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, mûcebince amel olunmak emrim olmuşdur diyü hüküm yazılmışdır.

Fî evâ’ili Ra sene 1115

466

İznikmid kādısına ve mütesellimine hüküm ki:

Mehmed gelüp; İstanbul'da sâkin Mankasar nâm zimmî zimmetinde memhûr temessükü mûcebince hukūk-ı sahîha-i şer'iyyeden bin yüz on ( ) senesinde beş yüz guruş hakkı olup virmeden firâr ve hâlâ kazâ-i mezbûrda tavattun itmekle ve sen ki mütesellimsin; hapsinde olduğun ve şâhidleri dahi İstanbul'da olduğun bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin, mesfûr zimmî Âsitâne-i sa'âdetime ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî evâ'ili Ra sene 1115

467

Ankara nâ'ibine hüküm ki:

Ahmed gelüp; Ankara kazâsının bi'l-fi'l berât-ı şerîfimle muhzırbaşısı olan Dergâh-ı âli kapucularından el-Hâc Mehmed *zîde kadruhû* zikrolunan muhzırbaşılığı zabtında bin yüz on beş senesi Muharremi ibtidâsından sene-i mezbûre Zilhiccesi gâyetine varıncaya değin Hamza nâm yeniçeri ref'inden yetmiş guruşa buna der-uhde ve iltizâm idüp yedine zabtıyçün memhûr ve ma'mûlün-bih temessük virilmekle, zabtıyçün yazılmışdır.

Fî evâ'ili Ra sene 1115

468

Tokad nâ'ibine hüküm ki:

El-Hac Halil gelüp; Hamide Hanım kazâ-i mezbûrda vâkı' ceddi mütevefâ (...) Şâhin gallesin evlâd-ı evlâdına ale's-seviye vakf ü şart eyledüği vakfının bin yüz on beş senesinde hâsıl olan gallesinden ber mûceb-i şart-ı vâkıf kendüye isâbet iden hissesin kazâ-i mezbûrda sâkin mütevellî-i vakf olan Ebûbekir nâm kimesneden taleb ve ahz ü kabz ve kendüye îsâl itmek üzre bunu tarafından hüccet-i şer'iyye ile vekîl idüp mukaddem ve mu'ahhar târîhiyle temessük ibrâz ider olur ise amel olunmaya diyü yazılmışdır.

Fî evâ'ili Ra sene 1115

469

Görele nâ'ibine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr ahâlîsi gelüp; kazâ-i mezbûrun bedel-i nüzul (…) her sene Matbah-ı âmireye yedi yüz doksan çeki olan ocaklık virüp lâkin Osman Paşa tahrîrinde kazâ-i mezbûra iskeleye mesâfe-i ba‘îde olmağla, aynî olan (...) fukarâya âid olduğundan merhameten beher çekisi kırk beşer akçe İstanbul Ağası tarafına teslîm olunmak üzre Başmuhâsebe’ye kaydolunup mûcebince beher sene edâ ider iken tahsîline me’mûr olanlar kanâ‘at itmeyüp aynî üzre virin yâhûd beher çekisine ellişer-altmışar akçe virin diyü ta‘addî etmeleriyle, Hazîne-i âmiremde mahfûz olan Başmuhâsebe defterlerine nazar olundukda; Görele kazâsının sekiz yüz çeki ocaklık odunları olup kazâ-i mezbûr fukarâsına tahammüllerine göre ta‘dîl ü tesviye üzre tevzî‘ u taksîm olunup Görele kazâsının vereceği odunları tenzîl olunup kazâ-i mezbûrun iskelesi mesâfe-i ba‘îde olmağla, İstanbul ağaları tarafından kırkar akçe bedelleri alına geldüğin re‘âyâ fukarâsı i‘tirâf etmeleriyle bedelleri mâlı kırkar akçeden hesâb ve tefahhus olunmağla, bedelleri kırkar akçeden hesâb olunup aynî odun talebiyle ta‘addî olunmaya ve sermâye ve navul virmek îcâb itmez diyü mastûr u mukayyed bulunmağın, derkenârı mûcebince amel olunup kırkar akçe bedelleri edâ eylediklerinden sonra aynî odun veyâhûd ellişer-altmışar akçe taleb oluna diyü Mâliye tarafından emr-i şerîf virilmişiken cem‘ine me’mûr olanlar emr-i defterden kendüsiyçün ve harc-ı ve mahkeme nâmına akçe talebiyle rencîde etmeleriyle, rencîde olunmamak üzre yazılmışdır.

[106]

470

Kefe kazâsı nâ’ibine hüküm ki:

Müderrisînden es-Seyyid İbrahîm *zîde ilmühû*nun kazâ-i mezbûra tâbiʿ Balıklı nâm karyede mutasarrıf olduğu çiftlik kethüdâsı ( ) *zîde kadruhû* ile ve âdemlerinden Halil ve İbrâhim nâm kimesneler gelüp; üzerlerine şerʿan bir nesne sâbit olmuş değil iken bin yüz on ( ) senesinde Hudavendigâr sancağı mutasarrıfı tarafından Zor Mustafa nâm bölükbaşı on-beş yirmi mikdârı levend ile gelüp, da‘vânız vardır diyü mevlânâ-yı mûmâileyhin çiftliğini basup mezbûrları ahz ü habs ve gadr murâd eylediklerin bildirüp ol bâbda hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden, hilâf-ı şerʿ ta‘addîleri menʿ, memnû’ olmazlar ise Âsitâne-i saʿâdetime havâle olunmak içün yazılmışdır.

Fi evâili Ra sene 1115

Der-zamân-ı Hazret-i Vezîr-i a'zâm u ekrem Ahmed Paşa, der-zamân-ı Reîsülküttâb Fethi Efendi *tâle bekāhümâ,* el-vâkı' fi evâ'ili Rebî'ülevvel sene 1115

471

Yenişehir-i Bursa nâ'ibine hüküm ki:

Mâlikâne hâssı karyelerinden Yenişehir hâssı karyeleri reʿâyâsı Südde-i saʿâdetime âdem ve arzıhâl gönderüp; üzerlerine lâzim gelan hukūk u rüsûmların kānûn ve defter ve karyeleri toprağında zirâatlarıyla hâsıl eyledikleri terekelerinin kānûn üzre sekizde bir öşür ile salâriyelerin harman üzerinde virmeğe râzılar iken hâlâ hâss-ı mezbûr voyvodası Derviş nâm kimesne kanâ'at itmeyüp her bir karyeden kırkar-ellişer guruş zahire-bahâ nâmına akçe alurım, virmezseniz terekeniz harman itdürmeyüb tarla ve harman yerlerinde çürüdürüm, izin virmem diyü hevâsına tâbiʿ nâ'ib i'ânetiyle gadr murad itmekle, şerʿ ve kānûn ve defter ta'addî olunmamak içün yazılmışdır.

Fi evâ'ili Ra sene 1115

472

Anadolu vâlîsine ve Banâz ( ) ve ( ) kādılarına hüküm ki:

Fermân-ı hümâyûnum virilen Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Yusuf Çavuş *zîde kadruhû* gelüp; berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyelerinden Akhisâr kazâsına tâbiʿ Mezrekli tîmârı dimekle ma'rûf karyesinin bin yüz sekiz ve dokuz ve on senelerinin zabtında tarafından vekîli ve sübaşısı İbrâhim *zîde kadruhû* emânına sipâriş eyledüği Banaz kazâsına tâbi' Kapılı nâm karyede sâkin Ali nâm kimesne karye-i mezbûreyi zâbt ve vâkıʿ olan mahsûlât ve rüsûmâtın kabz ve makbûzâtın getürüp tamâmen teslîm idüp zimmetinde kalduğın bildirüp, mezbûrun makbûzâtı mahallinde yerlülerinden teftîş ü tefahhus (...) vekîli mezkûra bi't-tamâm alıvirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, şerʿle görülmek içün yazılmışdır.

Fî evâsıtı Ra Sene 1115

473

Mihâliç nâ'ibine hüküm ki:

Mihâliç kazâsı ahâlîsi Südde-i saʿâdetime âdem ve arzıhâl gönderüp; ehl-i İslâm mahallesi arasında Ermeni tâ'ifesinin müsâfirhâne ta'bîr olunur menzili ( ) ve ( ) nâm zimmîler sonradan kilise idüp ta'addî eylemeleriyle, ol bâbda emr-i şerîf recâ eyledikleri ecilden, mürâfa'a-i hâl mahallinde şer'le sü'âl ve vukū'u hakîkati üzre Âsitâne-i saʿâdetime i'lâm oluna diyü yazılmışdır.

Fi evasıtı Ra sene 1115

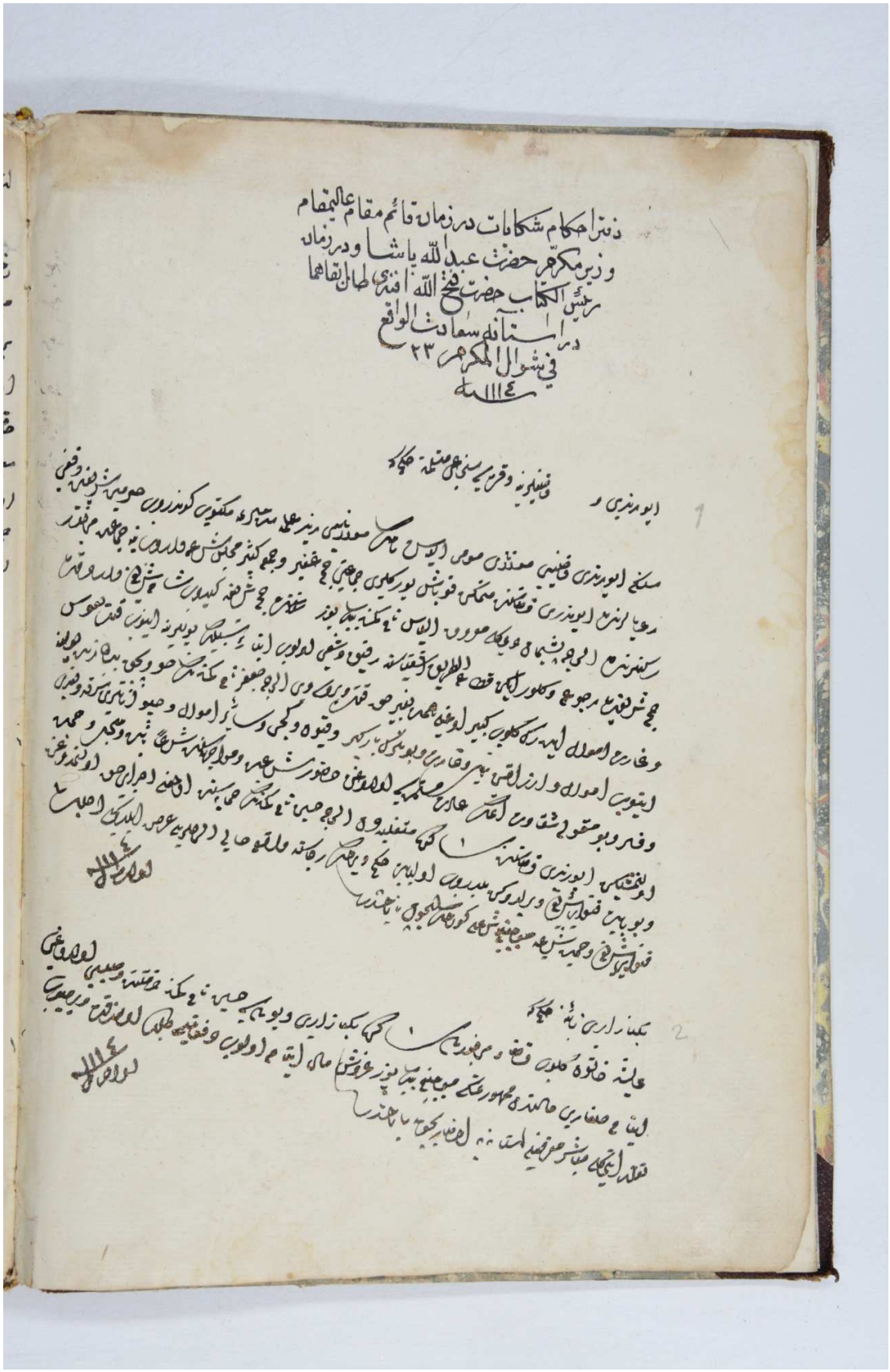

Ek 1: 38 Numaralı Atik Şikâyet Defteri, s. 1

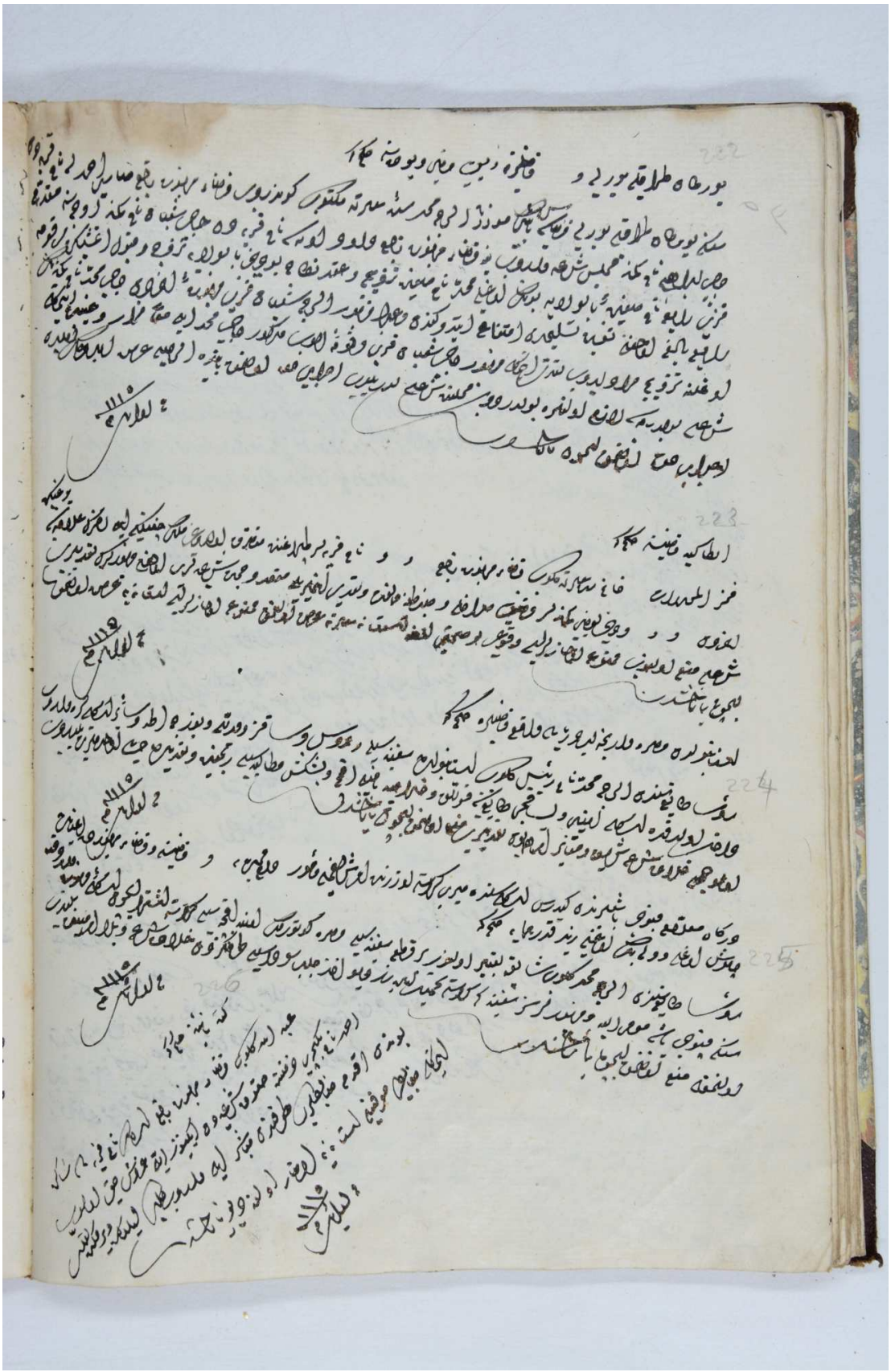

Ek 2: 38 Numaralı Atik Şikâyet Defteri, s. 53

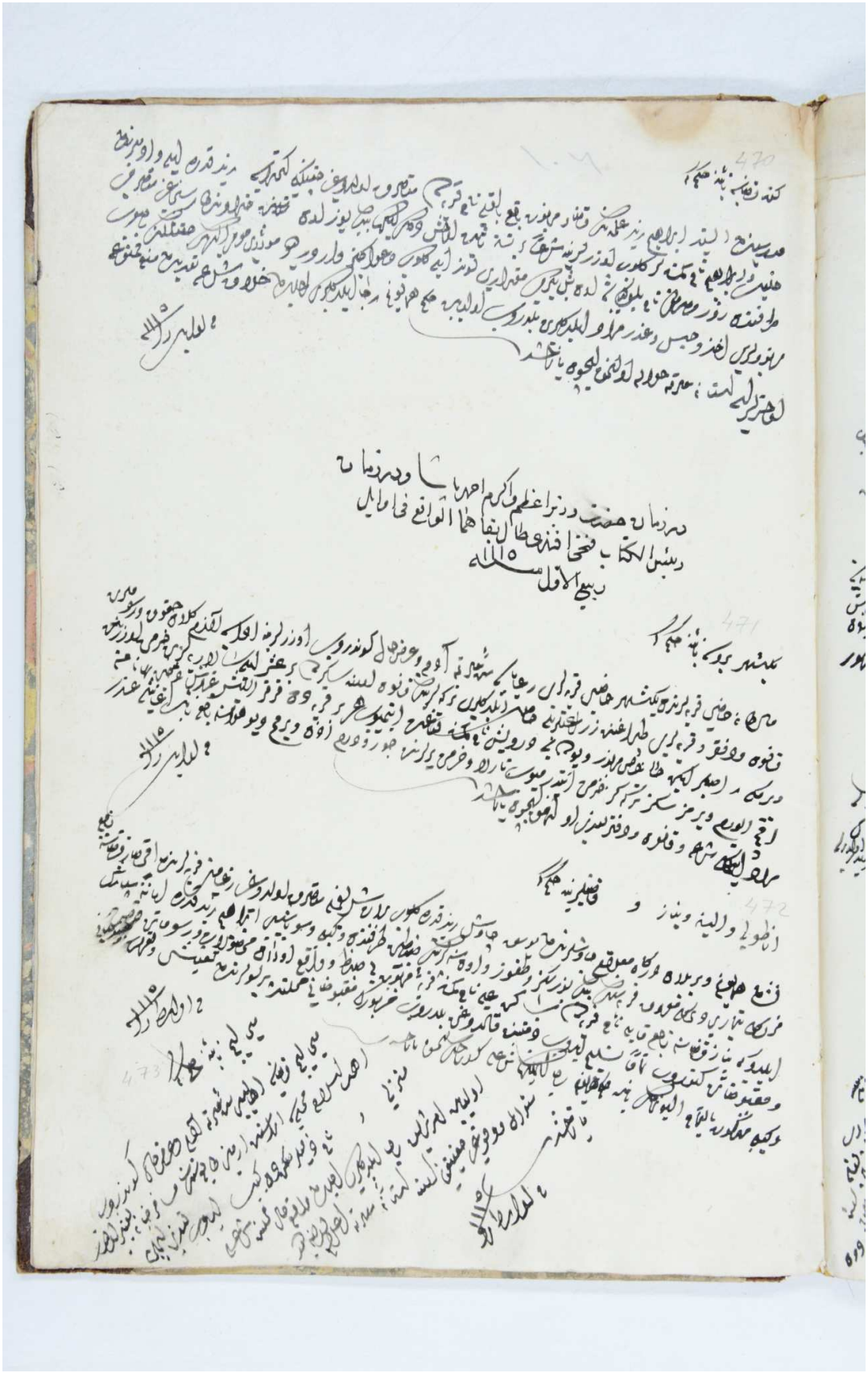

Ek 3: 38 Numaralı Atik Şikâyet Defteri, s. 106